

Almanach de la ESQUELLA

de la
TORRATXA

1891

Preu Una pesseta.

ALMANACH
DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
PERA L' ANY 1891

TORRATA LA ESQU

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA

L' ANY 1891

TERCER DE SA PUBLICACIÓ

Escrit pels Srs. FERRÁN AGULLÓ, JOSEPH ALADERN, JUST ALEIX, XAVIER ALEMANY, SIMÓN ALSINA Y CLOS, QUIM ARTIGAYRE, VÍCTOR BALAGUER, M. BADÍA, FRANCISCO BARTRINA, BONAVENTURA BASSEGODA, J. BLANCH Y ROMANÍ, MATÍAS BONAFÉ, CARLES BOSCH DE LA TRINXERÍA, S. BOY, VÍCTOR BROSSA Y SANGERMÁN, DAMÁS CALVET, L. C. CALLICÓ, ARTUR CARRERA, INDALECI CASTELLS, J. M.ª COLOSA, J. COLL Y BRITAPAJA, RAMÓN COLL GORINA, JOSEPH COROLEU, J. DURÁN Y ESPANYA, FANTÁSTICH, A. FELIU Y CODINA, M. FIGUEROLA ALDROFEU, FOLLET, POMPEY GENER, J. GOT ANGUERA, F. GRAS ELÍAS, E. GUANYABÈNS, ÀNGEL GUIMERÀ, JOSEPH IXART, JOSEPH LASSARTE, A. LLIMONER, A. MARCH, MARTINEZ BARRIONUEVO, APELES MESTRES, LLUIS MILLÀ, J. ORIOL MOLGOSA, NARCÍS OLLER, J. PIN Y SOLER, J. PONS Y MASSAVEU, J. PUIG CASSANYAS, FREDERICH RAHOLA, VÍCTOR RAHOLA, R. RAMÓN, J. RIERA Y BERTRÁN, M. RIUSEC, A. ROSSELL, CONRAT ROURE, J. ROCA Y ROCA, S. RUSSINYOL, J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE, FREDERICH SOLER, E. SOLER DE LAS CASAS, P. TALLADAS, J. TORRES Y REYETÓ, E. TODA, F. UBACH Y VINYETA, E. VIDAL VALENCIANO, E. VILANOVA, E. VILARET y altres notables escriptors catalans.

Ilustrat ab 245 grabats

deguts a M. BALASCH, J. BASTINOS, M. BARBASSÁN, RAMÓN CASAS, J. CUCHY, A. DIEGUEZ, A. FERAGATI, FERRER PALLEJÀ, M. FOIX, J. FUSTIGUERAS, B. GALOPRE, S. GAY, F. GÓMEZ SOLER, LL. LABARTA, N. LAGARDE, R. LATORRE, J. LLOVERA, J. M. MARQUÉS, FRANCISCO MASRIERA, JOSEPH MASRIERA, APELES MESTRES, R. MIRÓ, M. MOLINÉ, TOMÁS PADRÓ, J. PAGÉS ORTIZ, J. PASCÓ, J. LLUIS PELLICER, J. PELLICER MONSENY, EUSEBI PLANAS, P. PLANAS, A. PONS, F. PRIETO, A. QUEROL, J. REYNÉS, L. ROMANYACH, RUBENS SANTOS, S. RUSSINYOL, J. SALA, T. SALA, ENRICH SERRA, E. SOLER DE LAS CASAS, M. A. TRILLES, M. URGELL, N. VAZQUEZ, y ab reproduccions directas de fotografias de ESPLUGAS, NAPOLEÓN y NOBAS; zincografias elaboradas en lo taller de *Victor Labielle*, y 'ls grabats directes en los de *Bonet*.

BARCELONA

LOPEZ, EDITOR, LLIBRERÍA ESPANYOLA

RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 20

1890.

ALMANACH

DE

LA ESCUELA DE LA TORRETA

EL AÑO 1891

EL TERCER DE SU PUBLICACION

ES PROPIETAT.

Barcelona: Estampa de Lluís Tasso, Arch del Teatro, números 21 y 23.

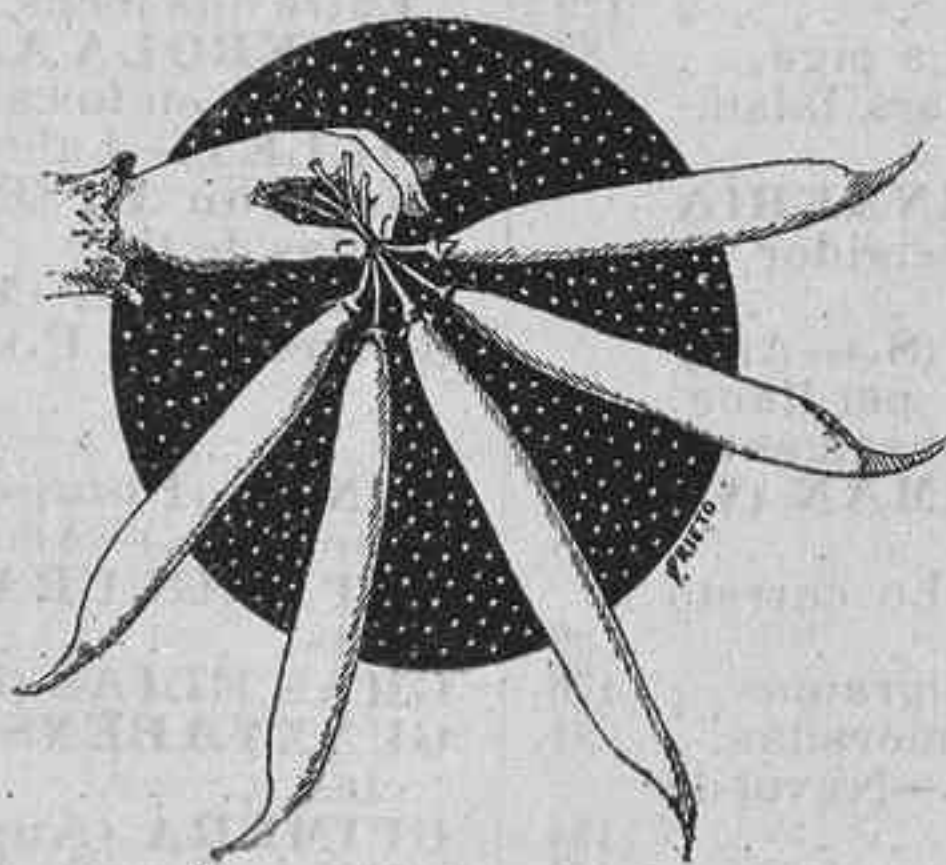

TAULA ALFABÈTICA PER AUTORS

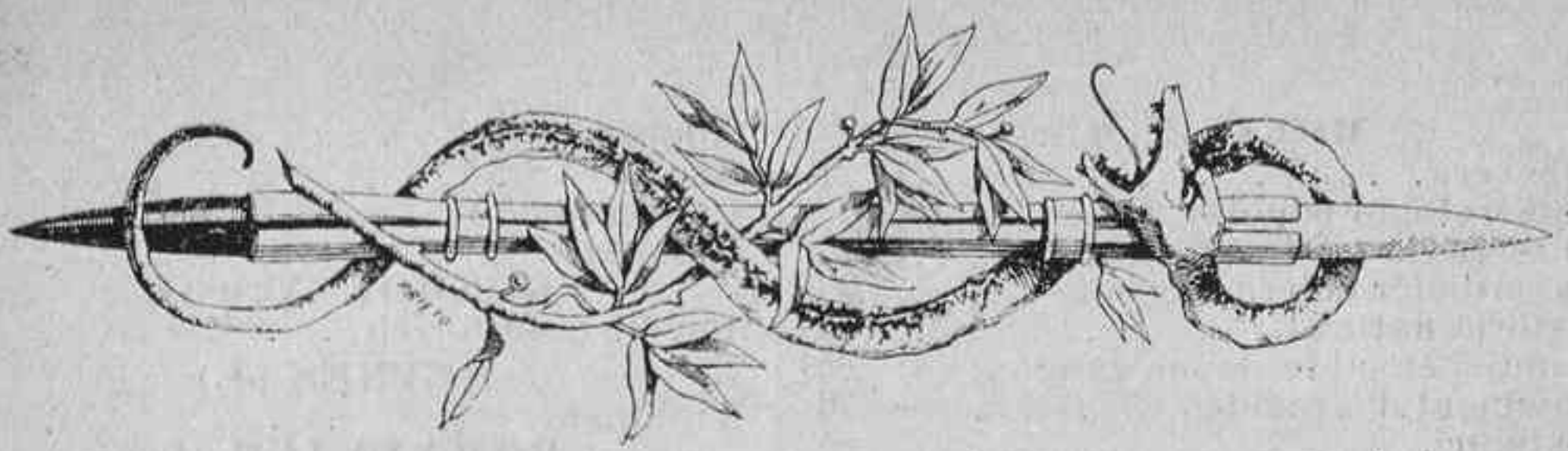
TEXT.

	PÁG.		PÁG.
Abril Virgili (J.) —Bolvass.	36	CASTELLS (Indaleci) .—Estira-	
Adam (Alfons) .—Del mèu calaix		bots.	30
de retalls.	129	CODOLOSA (J. M.^a) A una co-	
Aguileta .—Recepta assombrosa.	69	queta.	179
AGULLÓ (Ferran) .—Espurnas.	180	COLLY BRITAPAJA (J.) —Als	
ALADERN (Joseph) .—Ell sabrà		amichs de la Esquella.	182
perqué.	157	COLL GORINA (Ramón) .—La	
Alamaliv (J.) —Impossibles.	96	Balladora.	154
» » Epigrama.	168	COROLEU (Joseph) .—Trescents	
ALEIX (Just) .—Epigramas.	181	ditxos cataláns.	185
ALEMANY (Xavier) .—L'òbol de		Corral (Antonet del) . Nascari-	
la viuda.	45	llos.	95
Alonso (R.) —A ca 'l doctor.	116	» » Intimas.	130
ALSINA Y CLOS (Simón) .—Lo		Costa (Pep) .—Ecos del ball.	39
mèu barret.	28	Cotxe (Pepet del) .—Caborias.	148
Andrés (V.) —Epigrama.	170	Doys (T.) —Mal viatge. 'l capellá.	172
Anguila (J. T.) —Argelagas.	177	DURANY ESPANYA (Joán) .—	
ARTIGAYRE (Quim) .—Vora del		Lo divorci.	74
foch.	24	E. V. y C. —Davant l'estàtua de la	
BALAGUER (Victor) .—	139	Venus de Milo.	177
BADIA (M.) —Un regalo.	109	Eugon y C.^a (Mr.) —En una fonda.	85
Barbany (J.) —Al vigilant del ca-		F. de A. T. y S. —Una conquesta.	148
rrer.	87	Faló .—Era.	182
BARTRINA (F.) —Quadret.	83	Fantástich .—Clavells y escar-	
BASSEGODA (B.) —Després del		dots.	118
ball.	180	Farré (Eduart) .—Un filosof de	
Bernis (J. M.) —¡Quin miquel!	164	navaja.	98
Birlochs (Mister) .—Máxima.	167	Feliu (J. M.^a) —Suspir.	168
BLANCH Y ROMANÍ (J.) —La		FELIU Y CODINA (Anton) .—	
balada de la vida.	129	Entre dos fochs.	181
BONAFÉ (Matias) .—La piga.	82	FIGUEROLA ALDROFEU (M.)	
Borrell (Quim) .—Cantars falsifi-		La vida en lo camp.	160
cats.	110	FOLLET .—Labor omnia vincit.	146
BOSCH DE LA TRINXERÍA		Forgeron H. (Pepita) .—Canta-	
(C.)—Lo fluviol del teixidor de		rellas de tiple.	51
Calonge.	140	Gardó Ferrer (M.) —Crida.	168
BOY Y VERDALET (S.) —Anar		Gavires (J. F.) —Cantarellas de	
per llana.	80	tenor.	77
» » Pensaments.	110	» » A cau d'orella.	78
BROSSA Y SANGERMAN (V.)		GENER (Pompey) .—Letra.	61
—De mí á tú.	166	Gibert (A.) —Acudits.	42
CALVET (Damas) .—Lo carretó		GOTANGUERA (J.) —Cirís tren-	
dels gossos.	99	cats.	159
CALLICO (L. C.) —Epigramas.	176	GRAS ELIAS (F.) —Amorosa.	34
Candor Salomé .—Humoradas.	81	GUANYABENS (E.) —Lo setcien-	
CARRERAS (Artur) .—Núvol de		cias.	177
fum.	134	GUIMERÁ (Angel) .—La vida.	97
Casanovas (V. J.) —Menudalla.	107	GUMÁ (C.) —Preludi.	132

	PÁG.		PÁG.
GUMÁ (C.) —Duetto.	133	Roura (R.) —Pensament.	179
» » La dona.	170	ROCA Y ROCA (J.) —L' enterro del didot.	161
IXART (J.) —Máscaras.	65	RUSSINYOL (S.) —La obligació y la devoció.	172
Julia Pous (A.) —, * Traducció de Stechetti.	79	Sala (Eudalt) —Epigramas.	38
Lagartijín (L. C.) —Epigrama.	43	Salvador (Lluís) —Las cosas claras.	73
LASSARTE JANER (J.) —Na- turalisme.	77	» » Lo més sen- sible.	155
Locksmith B. J. — <i>Sotto voce</i>	182	SANMARTÍN Y AGUIRRÉ (J. F.)—Epigrama.	33
Llenas (Francisco) —Epigramas.	158	» » Epigrama.	86
LLIMONER (A.) —Las botinas.	158	SOLER (Frederich) —Lo dir de la gent.	167
Marangi —Misteri.	178	SOLER DE LAS CASAS (E.) — Rave - agafats per las fullas.	72
MARCH (A.) —Cosí va il mondo.	32	Staramsa (J.) —Ortigas.	176
MARTÍ Y FOLGUERA (J.) — Tardor.	50	Sust (S.) —Epigramas.	181
MARTINEZ BARRIONUEVO. —La Tetá y en Pim pim.	101	Suti (M.) —¿Perqué ho diria?	50
Mayet —Sortidas de boig.	67	T. T. T. —Fruits y fruitas.	117
Menendez (A.) —¿Qu' es l' amor?	159	TALLADAS (P.) —Epigramas.	31
MESTRES (Apeles) —La non-non dels papellóns.	175	Taamalipich Temiuq. —Rui- xims.	78
MILLÀ (Lluís) —¡Misteri!.	27	Tiana (F.) —Preocupació.	27
» » Los fanals del mèu carrer.	113	» » Bèn respost.	111
Molas (E.) —Escenas.	111	Torréns Bolart (B.) —Pensa- ments.	170
MOLGOSA (J. Oriol) —La cami- sa del amor.	68	TORRES Y REYETÓ (Jacinto) —Barcarola.	45
OLLER (Narcís) —La fàbrica.	54	TODA (Eduart) —Traducció de Stechetti.	180
P. DEL O. —Preludi.	21	UBACH Y VINYETA (F.) —Lo fill de las barcas.	40
Palau (S. del) —La gran bruixa.	170	Un tapé y F. de T. —Epigrama.	127
Pallejá (A.) —Mollas y engrunas.	43	Usón (J.) —Bola.	182
PIN Y SOLER (Joseph) —L' ho- me al servey.	89	Vallcarca (Saldoni de) —Tret aprofitat.	168
PIQUET (Jaume) —Los pobres.	95	Vegis (Frà J.) —Cantarellas.	131
PONS Y MASSAVEU (Joán) —L' ápat d' obit.	118	Vendrell (Pepet del) —Sobre la dona.	131
Pons (Rossendo) —Punxas.	48	VIDAL VALENCIANO (Eduart).—Jochs y joguinas.	70
» » Cantars.	94	VILANOVA (Emili) —A festa major.	121
PUIG CASSANYAS (J.) —Xam- pany.	183	VILARET (E.) —, * Sonet.	161
RAHOLA (Frederich) —Per una nina.	150	VILASECA (Joán) —Dolora.	108
RAHOLA (Victor) —Al nas.	84	Xinxola (Bernat) —¡Plora!.	26
RAMON (Ramon) —Recort.	179	Xanigots —Intima.	178
RIERA Y BERTRAN (J.) —Gat per llebra.	138	Zurbano (Z.) —Barreja.	49
RIUSECH (M.) —Epigramas.	176		
ROSSELL (A.) —Las paus. (Sonet)	96		
ROURE (Conrat) —Lo porch y l' caball.	83		

ILUSTRACIÓ.

	PÁG.		PÁG.
BALASCH (Mateu).		Temperaments.	73
Cardenal.	108	Los gustos del Sr. <i>Armanagildo</i>	93
Vi vell	121	<i>Dandy</i> presumit	97
BASTINOS (Julián).		La pesca de un dot y l' esqué pera realisarla.	111
Rosa the.	59	Diálech intim	167
Meditant.	176	LAGARDE (N.)	
BARBASSÁN (Mariano).		Una llissó de pilota.	78 á 81
Una <i>contadina</i>	120	Recort de San Sebastián	124
Venedora de verdura.	134	LATORRE (R.)	
Venedor de torrat.	135	Convent de Granada.	102
CASAS (Ramón).		Recó del Albaicín.	103
La obligació y la devoció (ilustra- ció).	172 y 175	Id. id.	106
CUCHY (J.)		LLOVERA (J.)	
Tipo de un quadro.	56	Apuntes per un quadro.	165
La ciutat dels entrebanchs. 146, 147 y 148		MARQUÉS (J. M.)	
DIEGUEZ (A.)		Fresca d' estiu.	31
Orla.	132	Ayres andalousos.	50
Id.	133	Veyentlas passar.	72
FEREGATI (A.)		MASRIERA (Francisco).	
Primavera de la vida.	38	Avants del ball.	145
FERRER PALLEJÁ.		MASRIERA (Joseph).	
Iglesia de Montmeló.	126	Apuntes del litoral de Catalunya.	171
Cementiri de Montmeló.	127	MESTRES (Apeles).	
Foix (Mariano).		Recorts del dengue.	34 á 37
L' estinhet de Sant Martí.	28	MIRÓ (Ramón).	
Consell de beata	49	Adorno.	2
La primera volada.	57	Vinyeta.	3
En lo Parch.	70	Id.	8
Mala noticia.	100	Los mesos.	9 á 20
Visita solemne.	116	L' alegría de las nenas.	41
Carta del nuvi.	128	<i>Ayga-lifa</i> equestre.	47
Entre pare y filla	136	Historia natural.	66
Lo dit á la llaga	160	La camisa del amor.	68
Los verdaders burgesos.	169	Adorno.	69
La cusidora que va á las casas.	188	Orla.	77
FUSTEGUERAS (J.)		Adorno.	96
Cabecera.	65	Un filosof de navaja.	98
Orla.	84	Lo carretó dels gossos.	99
GALÓFRE (Baldomero).		Inicial.	101
Contrabandista andalús.	130	Ilustracions.	101, 102, 103, 104, 107
GAY (Sebastiá).		Vinyeta.	108
Davant del tribunal.	125	Id.	110
GÓMEZ SOLER (F.)		Los nostres nens.	117
Cabecera.	45	<i>De grand tenue</i>	155
Ellas	46	Indicis.	168
La mantellina.	54	Un filosof.	176
Adorno.	74	Vinyeta.	177
Id.	75	Tropa lleugera.	178
Orla	118	Sortint del ball del Liceo.	179
Brindis flamench.	153	Quadret del porvenir.	182
LABARTA (Lluís).		Una institutris.	189
Periódichs y lectores.	57 y 58	Enamorat.	191
De teló en fora.	68		

	PAG.
MOLINÉ (M.)	
Cabecera.	21
Meteorologia popular.	24 à 27
La terenyina del progrés.	32
Lo verdader cólera morbo.	39
Historia natural.	55
L' indispensable de las gangas.	60
Moviment d' arcaldes.	76
Un figuri.	85
Primors del camp.	92
Recorts de las maniobras de Calaf.	122
Recorts de las maniobras de la Catedral.	123
Gent de fora.	139
Distraccions.	144
Puntillaire (Arenys de munt).	150
L' avi Peras.	155
Per quan lo canonisin.	156
Una silueta respectable.	164
Tipo de la ranció.	168
Alegoria nacional.	185
Pelegri.	190
Vinyeta final.	192
PADRÓ (Tomás).	
Iglesia de Viladrau.	48
PAGÉS ORTIZ (J.)	
La barca del Ter.	44
Brivall napolità.	86
PASCÓ (J.)	
Recort de Toledo.	141
PELLICER (J. Lluís).	
La guitarra.	140
La modisteta.	163
Un sabi al camp.	170
PELLICER MONTSENY (J.)	
Tornant de Buenos Ayres.	58
PLANAS (Eusebi).	
Fantasia.—Las quatre estacions.	23
PLANAS (P.)	
Duo de amor en ciau de sol.	177
PONS (A.)	
Cabecera.	5
Siluetas madrileñas.	42 y 43
Tipos de Madrid.	90 y 91
Sombras madrilenyas.	186 y 187
PRIETO (F.)	
Vinyeta.	1
Id.	6
Cabecera.	7
Adorno.	67
Id.	78
Orla.	87
Cabecera.	94
Orla.	109

	PÁG.
Adorno.	111
Id.	117
Cabecera.	129
Vinyeta.	131
QUEROL (Agustí).	
Boceto escultórich.	30
REYNÉS (J.)	
Violinista.	149
ROMANYACH (L.)	
Tipo de Trastevere.	152
RUBENS SANTOS.	
Tipo de taller.	112
RUSSINYOL (S.)	
Fulls de la cartera.	71
Gent de casa.	89
Fulla d' àlbum.	119
SALA (J.)	
Al Pla de la Boqueria.	176
Esmolant carrers.	166
SALA (Tomás).	
La balladora.	154
SERRA (Enrich).	
Aventurer.	88
Fulla d' àlbum.	157
SOLER DE LAS CASAS (E.)	
Un baladrer de Madrid.	184
TRILLES (Miquel A.)	
Retrato del pintor Pagés Ortiz.	151
URGELL (Modest).	
Adam y Eva.	113
Hora trista.	138
VÁZQUEZ (Nicanor).	
Càlcul.	29
A la Riba.	33
Lo fill de las barcas.	41
Alredors de Barcelona.	64
Jugant á damas.	98
Recort del primer de maig.	114
Tipo de carrer.	115
Al Moll.	162
Esperant al nuvi.	181
ANÓNIMS.	
Al Hipódromo.	51
Lo vell enamoradís. (Qüento viu).	82
Al Circo eqüestre.	95
FOTOGRAFÍAS DIRECTAS.	
Esplugas.—Flamenca.	105
» Adornantse.	161
Napoleón.—Recorts del ball dels artistas.	57, 58 y 59
Nobas.—Pajesa de la plana de Vich.	142
» Pastor de la plana de Vich.	143

SOL		SANTORAL.	LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.		Surt. h. m.	Pon. h. m.
7 26	4 42	1 Dij. ✠ La Circumcisió de N. S. Jesucrist, sant Concordi mr., y Sta. Eufrosina vg.	10 42 N	10 14 M
7 26	4 42	2 Div. S. Macari abat y s. Espiridió b. y cf.	11 59	11 9
7 27	4 43	3 Dis. S. Daniel mr. y sta. Genoveva vg	1 34 M	11 50
		☉ <i>Quart menquant à las 10 h. 21 minuts del mati.</i>		
7 27	4 44	4 Dium. S. Tito b. y cf. y sta. Dafrosa mr.	2 47	0 28 T
7 27	4 45	5 Dill. S. Telesforo p. mr y sta. Emiliana vg.	3 57	1 11
7 27	4 46	6 Dim. ✠ La Epifania ó la Adoració dels tres sants reys, Gaspar, Baltasar y Melcior.	5 4	2 14
7 26	4 47	7 Dimec. S. Ramon de Penyafort cf. y s. Juliá mr.	6 3	3 6
7 26	4 48	8 Dij. S. Teófilo diaca y s. Eladi mr.	6 54 M	4 0
7 26	4 49	9 Div. S. Juliá mr. y sa esposa sta. Basilisa vg.	7 40	4 53
7 26	4 50	10 Dis. S. Nicanor diaca mr. y s. Gonzalo de Amarante cf.	8 10	6 10 N
		● <i>Lluna nova à las 3 h. 33 minuts de la tarde</i>		
7 26	4 51	11 Dium. S. Higiní p. y mr y sta. Honorata vg.	8 40	7 40
7 25	4 52	12 Dill. S. Arcadi y s. Aelredo ó Alfredo abat del Cister.	9 14	9 12
7 25	4 53	13 Dim. S. Gumersindo cf. y sta. Gláfira vg.	9 50	10 24
7 25	4 55	14 Dimec. S. Hilari b. y dr. y sta. Macrina.	10 33	11 14
7 24	4 56	15 Dij. S. Pau primer ermitá y s. Mauro ab.	11 12	0 44 M
7 24	4 57	16 Div. S. Fulgenci b. dr. y s. Marcelo p. mr.	11 59	1 50
7 23	4 58	17 Dis. S. Antoni ab. y sta. Rosalina cartuixana.	0 40 T	2 4
		☽ <i>Quart creixent à las 6 h. 26 minuts del mati.</i>		
7 23	4 59	18 Dium. Lo Dolcíssim nom de Jesús , La Càtedra de san Pere en Roma y sta. Prisca vg. y mr.	1 18	2 54
7 22	5 0	19 Dill. S. Canut rey mr. y stas. Pia y Germana mártirs.	2 4	3 44
7 22	5 2	20 Dim. S. Fabiá p. y s. Sebastiá mrs.	2 48	4 46
7 21	5 3	21 Dimec. S. Fructuós b. y mr. y sta. Ignés vg. mr.	3 22	5 32
7 20	5 4	22 Dij. S. Vicens espanyol y s. Anastasi mrs.	4 2	6 19
7 20	5 5	23 Div. S. Ildefonso arquebisbe de Toledo y sta. Emerenciana vg. y mr.	5 12	7 7 M
7 19	5 6	24 Dis. S. Timoteo b. y s. Tirso mrs.	6 18 N	7 36
		☾ <i>Lluna plena à las 12 h. y 34 minuts de la nit.</i>		
7 18	5 8	25 Dium. La Conv. de s. Pau ap., s. Proget b. y mr., patró de Palau Tordera, y sta. Elvira vg. y mr.	7 26	7 58
7 17	5 9	26 Dill. S. Policarpo b. y mr., y sta. Paula viuda.	8 40	8 22
7 17	5 10	27 Dim. S. Joan Crisóstomo b. y dr. y s. Emeri, abat.	9 32	8 44
7 16	5 11	28 Dimec. S. Juliá de Cuenca y s. Cirilo bb. y cfs.	10 12	9 6
7 15	5 13	29 Dij. S. Francisco de Sales dr., y s. Valeri, bisbe.	11 4	9 22
7 14	5 14	30 Div. Stas. Martina vg. mr. y Aldegundis vg.	11 59	9 40
7 13	5 15	31 Dis. S. Pere Nolasco cf. y fdr.	0 43 M	10 2

TE 28 DIAS.

SOL		SANTORAL.	LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.		Surt. h. m.	Pon. h. m.
7 12	5 16	1 Dium. S. Ignasi y s. Cecili bisbes y mrs.	1 22 M	10 34 M
7 11	5 18	2 Dill. La Purificació de N.^a S.^a y s. Corneli centurió b. y cf.	2 14	11 54
☉ <i>Quart menguant à las 4 h. 51 minuts del mati.</i>				
7 10	5 19	3 Dim. S. Blay bisbe y mr., lo beato Nicolau de Longobardo mínim cf. y s. Oscar.	2 58	1 30 T
7 9	5 20	4 Dimec. S. Andreu Corsino y s. Rembert bb. cfs.	3 46	2 42
7 8	5 21	5 Dij. Los Sants mrs. del Japón y stas. Agata y Calamanda vgs y mrs.	4 32	3 4
7 7	5 23	6 Div. Sta. Dorotea y sta. Revocata mrs.	5 34	4 10
7 5	5 24	7 Dis. S. Romualdo ab y s. Ricardo rey.	6 42 M	5 23
7 4	5 25	8 Dium. S. Joan de Mata fdr.	7 10	5 44
7 3	5 27	9 Dill. Sta. Apolonia vg. mr. y s. Jocundo mr.	7 40	6 34
● <i>Lluna nova à las 2 h. 21 minuts del mati.</i>				
7 2	5 28	10 Dim. Sta. Escolástica vg., s. Guillem duch de Aquitania ermitá.	8 12	7 40 N
7 1	5 29	11 Dimec. Los set servents de Maria fundadors.	8 40	9 20
6 59	5 30	12 Dij. Sta. Eular a vg. y mr.	9 18	10 22
6 58	5 32	13 Div. S. Benigne mr., s. Fulcran y sta. Catarina de Riccis vg.	9 50	11 24
6 57	5 33	14 Dis. S. Valentí pbre. mr. y lo beato Joan Baptista de la Concepció fdr.	10 27	0 23 M
6 56	5 34	15 Dium. Sts. Faustino pbre. y Jovita diaca, mrs.	11 22	1 16
☽ <i>Quart creixent à las 6 h. 38 minuts de la nit.</i>				
6 54	5 35	16 Dill. S. Onésim b. y s. Honest mrs.	0 19 T	2 6
6 53	5 36	17 Dim. S. Policroni b. y s. Rómulo mrs.	1 34	3 2
6 51	5 38	18 Dimec. S. Simeó b. y mr. y la beata Cristiana vg.	2 40	3 34
6 50	5 39	19 Dij. S. Mansuet b. y s. Alvaro cfs.	3 44	4 8
6 49	5 40	20 Div. S. Sadot b y s. Nemesi mrs.	4 38	4 48
6 47	5 41	21 Dis. Sts. Vérulo y Secundí mrs.	5 30	5 32
6 46	5 43	22 Dium. l.a Cát. de S. Pere en Antioquia y s. Abili, b.	6 34 N	6 24 M
6 44	5 44	23 Dill. S. Pere Damiá b. dr., sta. Margarida de Cortona.	7 26	6 42
☾ <i>Lluna plena à las 7 h. y 27 minuts de la nit.</i>				
6 43	5 45	24 Dim. S. Matías ap. y sta. Primitiva mr.	8 12	7 4
6 41	5 46	25 Dimec. S. Tarasi b., sts. Cesari b. y Avertano cfs.	8 52	7 26
6 40	5 47	26 Dij. Ntra. Sra. de Guadalupe de Méjich.	9 34	7 44
6 38	5 48	27 Div. S. Leandro arq. de Sev. ^a dr. y s. Baldomero.	10 32	8 18
6 37	5 50	28 Dis. S. Romá ab. y s. Rufi y comps. mrs.	11 36	8 43

SOL		SANTORAL.		LLUNA	
Surt	Pon			Surt.	Pon.
h.m.	h.m.			h. m.	h. m.
6 35	5 51	1	Dium. S. Rossendo b. cf. y sta. Eudoxia mr.	1 12	9 55
6 34	5 52	2	Dill. S. Simplicí p. y cf.	2 4	11 4
6 32	5 53	3	Dim. Sts. Hemeteri, Celedoni y Medi mrs.	2 46	0 28
			☉ <i>Quart menguant à las 7 h. 46 minuts del vespre.</i>		
6 30	5 54	4	Dimec. S. Casimir rev y s. Lluci papa y mr.	3 14	1 30
6 29	5 55	5	Dij. Lo bto. Nicolau Factor.	3 42	2 32
6 27	5 57	6	Div. S. Olaguer arqueb., b. de Barcelona.	4 16	3 36
6 26	5 58	7	Dis. S. Tomás de Aquino dr y sta. Perpétua.	4 52	4 48
6 24	5 59	8	Dium. S. Joan de Dèu fdr. y sta. Erenia mr.	5 39	5 54
6 22	6 0	9	Dill. S. Pacià b de Barcelona y sta. Francisca viuda romana.	6 12	6 52
6 21	6 1	10	Dim. S. Melitó y 39 comps. mrs.	6 46	7 50
			● <i>Lluna nova à las 11 h. 59 minuts del matí.</i>		
6 19	6 2	11	Dimec. S. Constantí cf. y s a. Aurea vg.	7 38	8 48
6 17	6 3	12	Dij. S. Gregori lo Magno p	8 20	9 50
6 16	6 4	13	Div. Sts. Ramiro y Rodrigo mrs.	8 58	10 48
6 14	6 6	14	Dis. Stas. Florentina vg. y Matilde reyna.	9 40	11 54
6 12	6 7	15	Dium Sta Madrona vg. y mr., y s. Ramón ab	10 30	1 16
6 11	6 8	16	Dill. S. Heribert b. y s. Julià mr	11 40	1 44
6 9	6 9	17	Dim. S. Patrici b. y s. Joseph de Arimatea cfs.	0 46	2 14
			☽ <i>Quart creixent à las 9 h. 19 minuts del matí.</i>		
6 7	6 10	18	Dimec. S. Gabriel y lo bto. Salvador de Herta.	1 54	2 46
6 6	6 11	19	Dij. ✠ S. Joseph espós de Nostra Senyora y sta. Quintila mr.	2 48	3 12
6 4	6 12	20	Div. Los Dolors de Ntra. Sra s. Aniceto b. y sta. Fotina la Samaritana. Primavera.	3 44	3 46
6 2	6 13	21	Dis S. Benet ab. y fr.	4 47	4 14
6 1	6 14	22	Dium de Rams. S. Deogracias b. y sta. Catarina de Génova vda.	5 46	4 42
5 59	6 15	23	Dill. Lo bto. Joseph Oriol cf. y s. Victorià.	6 45	5 12
5 57	6 16	24	Dim. S. Timolao mr. y s. Agapito b. mr.	7 42	6 8
5 55	6 18	25	Dimec. ✠ La Anunciació de Ntra. Sra. y s. Dimas lo bon lladre.	8 36	6 52
			☾ <i>Lluna plena à la 1 h. y 21 minuts de la tarde.</i>		
5 54	6 19	26	Dij. S. Brauli b. y sta. Máxima mr.	9 24	7 34
5 52	6 20	27	Div. Sta. Lidia ab son espós y fills mrs.	10 26	8 10
5 50	6 21	28	Dis. s. Sixto III p. y cf.	11 24	8 54
5 49	6 22	29	Dium. Pasqua de Resurrecció. S. Eustasi ab. y san Bertoldo cfs.	0 34	9 56
5 47	6 23	30	Dill. S. Joan Climach ab.	1 28	10 58
5 45	6 24	31	Dim. Sta. Balbina vg. y mr.	2 7	11 58

SOL.		SANTORAL.		LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.			Surt. h. m.	Pon. h. m.
5 44	6 25	1	Dimec. Sta. Teodora mr. y s Venanci b. mr.	2 34	0 54 T
5 42	6 26	2	Dij. S. Francisco de Paula fdr. y santa Maria Egipciaca, penitenta.	3 2	1 52
☉ <i>Quart menguant à las 6 h. 39 minuts del matí.</i>					
5 40	6 27	3	Div. S. Benet de Palermo cf.	3 26	2 48
5 39	6 28	4	Dis S. Isidoro arq. de Sevilla.	3 58	3 52
5 37	6 29	5	Dium. S. Vicens Ferrer cf.	4 26	4 58
5 35	6 30	6	Dill S. Celestí p y s. Celso b.	4 54	6 16 M
5 34	6 31	7	Dim. S. Epifani b mr.	5 48	6 54
5 32	6 33	8	Dimec. S. Albert Magno b. y conf. y s Dionís b.	6 22	7 42 N
☾ <i>Lluna nova à las 9 h. 6 minuts del vespre.</i>					
5 30	6 34	9	Dij. Sta. Maria Cleofé y sta. Casilda vg.	7 6	8 20
5 29	6 35	10	Div S. Ezequiel profeta.	7 42	9 6
5 27	6 36	11	Dis. S. Lleó lo Magno papa y dr.	8 40	9 58
5 26	6 37	12	Dium. La Divina Pastora y s. Juli p y s Victor mr.	9 42	10 52
5 24	6 38	13	Dill. S. Hermenegildo rey mr.	10 43	11 58
5 22	6 39	14	Dim. S. Pere González vulgo Telm y sta. Domnina vg. y mártir.	11 44	0 59 M
5 21	6 40	15	Dimec. Stas. Basilisa y Anastasia mrs.	0 42	1 38 T
5 19	6 41	16	Dij. S Toribi b. cf y sta. Engracia vg. y mr.	1 40	2 8
☽ <i>Quart creixent à la 1 h. 49 minuts de la matinada.</i>					
5 18	6 42	17	Div. S. Anicet p. y mr y la bta. Mariana de Jesús vg.	2 32	2 30
5 16	6 43	18	Dis. S. Eleuteri b. y sa mare sta. Antia mrs	3 10	2 54
5 15	6 44	19	Dium. El Patrocini de S. Joseph, s. Hermógenes y s. Vicens mrs	3 54	3 16
5 13	6 45	20	Dill. Sta Ignés de Monte Pulciano vg.	4 48	3 40
5 11	6 47	21	Dim. S. Anselmo b. y dr.	5 42	4 18
5 10	6 48	22	Dimec. Sts. Sotero y Cayo pp. y mrs.	6 53	4 50
5 9	6 49	23	Dij. S. Jordi mr. patró del principat de Catalunya.	7 55	5 54 M
5 7	5 50	24	Div. S. Fidel mr y stas. Bona y Doda vgs.	8 53	6 42
☽ <i>Lluna plena à las 5 h. 14 minuts del matí.</i>					
5 6	6 51	25	Dis. S. March evang. y sta. Franca vg.	9 40	7 44
5 4	6 52	26	Dium. Ntra Sra. de Montserrat, patrona de Catalunya, S. Cleto y s. Marcell p y mrs.	10 24	8 36
5 3	6 53	27	Dill. S. Pere Armengol mártir y s. Anastasi p.	11 10	9 24
5 1	6 54	28	Dim. S. Prudenci b. y s. Vidal mr.	11 54	10 12
5 0	6 55	29	Dimec. S. Pere de Verona mártir y s. Robert abat del Cister.	0 46	11 16 M
4 59	6 56	30	Dij. Santa Catarina de Sena vg, s. Pelegrí cf. y santa Sofia vg. y mr.	1 18	11 59

TÈ 31 DÍAS.

SOL
Surt h.m. Pon h.m.

SANTORAL.

LLUNA

Surt. h. m. Pon. h. m.

4 57	6 57	1	Div. S. Felip y s. Jaume apóstols.	1 50 M	1 40 T
			☉ <i>Quart menguant à las 2 h. de la tarde.</i>		
4 56	6 58	2	Dis. S. Atanasi b. dr. y sta. Zoé mr.	2 34	2 16
4 55	6 59	3	Dium. La Invenció de la Sta. Creu.	3 8	3 24
4 54	7 0	4	Dill. Sta. Mónica vda.	3 50	4 42
4 52	7 1	5	Dim. La Conversió de s. Agustí y s. Pío V p.	4 32	6 10
4 51	7 2	6	Dimec. S. JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM.	5 14 M	7 27
4 50	7 4	7	Dij. ✠ La Ascensió del Senyor , s. Estanislao b. y mr.	6 24	8 32 N
4 49	7 5	8	Div. La Aparició de s. Miquel arcángel.	7 22	9 24
			☾ <i>Lluna nova à las 6 h. 24 minuts del matí.</i>		
4 48	7 6	9	Dis. S. Gregori Nazianzeno b. y dr.	8 24	10 6
4 46	7 7	10	Dium. S. Antoni arquebisbe de Florencia.	9 10	10 42
4 45	7 8	11	Dill. Sts Pons, Eudal, Eveli y Anastasi mrs.	9 48	11 10
4 44	7 9	12	Dim. S. Domingo de la Calzada cf.	10 32	11 58
4 43	7 10	13	Dimec. S. Pere Regalat cf. y s. Mus pbr. mr.	11 28	0 52 M
4 42	7 11	14	Dij. S. Bonifaci y sta. Corona mr.	0 28 T	1 11
4 41	7 12	15	Div. S. Isidro Llauradó cf., patró de Madrit y del Institut Agrícola. Catalá.	1 20	1 27
			☽ <i>Quart creixent à las 7 h. 13 minuts de la tarde.</i>		
4 40	7 13	16	Dis. S. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.	2 16	1 46
4 39	7 14	17	Dium. Pasqua de Pentecostés . S. Pascual Baylon cf.	3 12	2 12
4 38	7 15	18	Dill. S. Félix de Cantalici cf. y sta. Claudia mr.	4 6	2 30
4 37	7 16	19	Dim. S. Pere Celesti p. y s. Ivo advocat.	5 4	2 52
4 36	7 17	20	Dimec. S. Bernardí de Sena cf. y s. Baldiri mr.	6 0	3 16
4 36	7 18	21	Dij. S. Secundí mr.	7 44	3 58
4 35	7 18	22	Div. Stas. Rita de Cassia vda., Quiteria y Julia vgs. y mártirs.	8 10 N	4 44
4 34	7 19	23	Dis. La Aparició de s. Jaume apóstol.	9 2	5 18 M
			☽ <i>Lluna plena à las 6 h. 35 minuts de la tarde.</i>		
4 33	7 20	24	Dium. La Sma. Trinitat , Stas. Afra, Susana, Marciana y Paladia mrs.	9 34	6 20
4 33	7 21	25	Dill. S. Gregori VII p. y sta. Magdalena de Pazzis.	9 57	7 24
4 32	7 22	26	Dim. S. Felip Neri fr. y s. Eleuteri p. y mr.	10 59	9 2
4 31	7 23	27	Dimec. Lo venerable Beda pbr.	11 44	10 44
4 31	7 24	28	Dij. ✠ SS. Corpus Christi , s. Just b. y s. Just cf.	0 28 M	11 52
4 30	7 24	29	Div. Sta. Teodosia mr.	0 54	0 56 T
4 30	7 25	30	Dis. S. Fernando rey d' Espanya y s. Félix I p.	1 8	1 58
			☉ <i>Quart menguant à las 7 h. y 3 minuts de la tarde.</i>		
4 29	7 26	31	Dium. Ntra. Sra. Mare del Amor hermos.	1 30	2 59

SANTORAL.

SOL			LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.		Surt. h. m.	Pon. h. m.
4 20	7 27	1 Dill. S. Enecon ab y Fortunat cfs.	2 00	1 - T
4 28	7 28	2 Dim Sts. Marçeli, Pere, Erasme y Blandina, mrs.	2 42	5 20
4 28	7 28	3 Dimec. S. Isaac monjo y sta. Clotilde reyna.	3 24	6 28
4 27	7 29	4 Dij. S. Francisco Caracciolo fr.	4 4	7 40
4 27	7 30	5 Div. Lo Sagrat Cor de Jesús, s. Sanxo y stas. Valeria y Marcia mrs	4 44	8 20 N
4 27	7 30	6 Dis. S. Norbert b. cf., stas. Cándida y Paulina.	5 28	8 52
● <i>Lluna nova à las 4 h. 35 minuts de la tarde.</i>				
4 26	7 31	7 Dium. S. Sabinià mr y s Pere y cps. mrs.	6 16	9 26
4 26	7 32	8 Dill. S. Salustià cf. y sta Calopia mr.	7 10	9 50
4 26	7 32	9 Dim. Sts. Prim y Felicia mrs.	8 12	10 20
4 26	7 33	10 Dimec. Sta. Margarida reyna de Escocia y sta. Oliva verge y mr.	9 20	10 42
4 26	7 33	11 Dij. S. Bernabé apóstol.	10 20	11 10
4 25	7 34	12 Div. S. Joan de Sahagun cf. y s Onofre anacoreta cf.	11 36	11 30
4 25	7 34	13 Dis. S. Antoni de Padua cf.	0 48 T	0 4 M
4 25	7 35	14 Dium. S. Basili lo Magno b. y dr.	2 16	1 2
ⓓ <i>Quart creixent à las 12 h. 43 minuts del dia.</i>				
4 25	7 35	15 Dill. Sts. Vito, Modest y sta. Crescencia mrs.	3 28	1 52
4 25	7 36	16 Dim. S. Francisco de Regis cf., Quirse y Julita mrs. y sta. Llutgarda vg.	4 34	2 18
4 25	7 36	17 Dimec. Sts. Manel, Sabel é Ismael mrs.	5 33	2 40
4 26	7 36	18 Dij. Sts. March y Marçelià mrs. y s. Amando.	6 34	3 8
4 26	7 36	19 Div. Sta. Juliana de Falconeris vg. y stas. Gervasi y Protasi mrs.	7 34	3 42
4 26	7 37	20 Dis. S. Silveri papa y mr.	8 2 N	4 27 M
4 26	7 37	21 Dium. S. Lluís Gonzaga cf. y s. Palladi b. Estiu.	8 34	5 12
4 26	7 37	22 Dill. S. Paulino b. y cf. y sta. Consorcia.	9 2	6 34
ⓔ <i>Lluna plena à las 5 h. 21 minuts del mati.</i>				
4 26	7 37	23 Dim. Sta. Agripina vg. y mr.	9 38	8 4
4 27	7 37	24 Dimec. La Nativitat de S. Joan Baptista.	10 16	9 40
4 27	7 38	25 Dij. S. Guillem ab. y sta. Febronia vg. y mr.	10 57	11 6
4 27	7 38	26 Div. S. Joan y Pau ger. mrs. y s. Pelayo mr.	11 48	0 34 T
4 28	7 38	27 Dis. Sts. Zoylo mr. y Ladislao rey de Hungria.	0 16 M	1 34
4 28	7 38	28 Dium. S. Lleó II p. y cf.	0 32	2 32
ⓕ <i>Quart menguant à las 11 h. 25 minuts de la nit.</i>				
4 29	7 38	29 Dill. ✠ S. Pere y s. Pau ap.	0 54	3 30
4 29	7 37	30 Dim. La Conmemoració de s. Pau ap., sta. Emiliana mártir y s. Marsal b.	1 28	4 30

SOL		SANTORAL.		LLUNA	
Surt.	Pon.			Surt.	Pon.
h. m.	h. m.			h. m.	h. m.
4 29	7 37	1	Dimec. S. Galo b. y sta. Leonor mr.	2 6	5 18 T
4 30	7 37	2	Dij. La Visitació de Ntra. Sra. y s. Procés mr.	2 48	6 10
4 31	7 37	3	Div. S. Trifó y comp. mrs. y sta. Mustiola vg. y mr.	3 54	6 57
4 31	7 37	4	Dis. S. Laureano b. y lo bto. Gaspar de Bono.	4 58	7 48
4 32	7 37	5	Dium. La Preciosa sanch de N. Senyor J. C., y s. Miquel dels Sants cf.	6 4	8 24 N
4 32	7 36	6	Dill. S. Isaias profeta y s. Tranquili mr.	6 54	8 42
☉ Lluna nova à las 7 h. 6 minuts del mati					
4 33	7 36	7	Dim Sts. Fermí y Odó hb.	7 44	9 4
4 34	7 36	8	Dimec. Sta. Isabel vda. reyna de Portugal,	8 38	9 26
4 34	7 35	9	Dij. S. Zenon y comp. mrs. sta. Anatolia vg. y mr.	9 36	9 48
4 35	7 35	10	Div. S. Cristófol mr y los set germans mrs. y santa Amalia	10 34	10 16
4 36	7 34	11	Dis. Sts. Pío I p. mr. y Abundio pbre. mr.	11 40	10 43
4 36	7 34	12	Dium. La traslació 2. ^a de sta. Eularia vg. y mr., s. Joan Gualbert ab y sts. Félix y Nabor mrs.	0 52 T	10 9
4 37	7 33	13	Dill. S. Anacleto p. mr y sta. Mirope mr.	1 40	0 24 M
4 38	7 33	14	Dim. S. Bonaventura card. bisbe y dr. y s. Ciro b. y cf.	2 18	1 2
☽ Quart creixent à las 5 h. 38 minuts del mati.					
4 39	7 32	15	Dimec. S. Enrich emp., y s. Camilo de Lelis fr.	2 52	1 38
4 39	7 32	16	Dij. Ntra. Sra. del Carme y lo Triunfo de la Sta. Creu.	3 42	2 7
4 40	7 31	17	Div. S. Aleix cf. y sta. Marcelina vg. y mr.	5 4	2 46
4 41	7 30	18	Dis. S. Frederich y sta. Sinforosa y Marina.	6 6	3 20
4 42	7 30	19	Dium. S. Vicens de Paul fdr. y stas. Justa y Rufina mrs.	7 10	3 56 M
4 43	7 29	20	Dill. S. Elias prof. y stas. Margarida y Liberata mrs.	7 49	4 58
4 44	7 28	21	Dim Sta. Práxedes vg y s. Daniel prof.	8 21	6 10
☽ Lluna plena à las 2 h. 3 minuts de la tarde.					
4 45	7 27	22	Dimec Sta. Maria Magdalena penit.	8 42 N	7 24
4 46	7 26	23	Dij. S. Libori b. y stas. Erundina y Rómula vgs.	9 16	9 2
4 46	7 26	24	Div. Sta. Cristina vg. y mr.	9 57	10 24
4 47	7 25	25	Dis. ✠ S. Jaume apóstol, patró d' Espanya.	10 48	0 28 T
4 48	7 24	26	Dium. Sta. Ana mare de Ntra. Sra.	11 36	1 34
4 49	7 23	27	Dill. S. Pantaleó mr. y stas. Juliana y Semproniana vgs. y mrs., patronas de Mataró.	0 20 M	2 18
4 50	7 22	28	Dim. Sts. Nasari, Celso y Victor mrs.	0 42	2 56
☽ Quart menguant à las 4 h. 41 minuts del mati.					
4 51	7 21	29	Dimec. Stas. Marta vg. y Beatris vg. y mr.	1 17	3 40
4 52	7 20	30	Dij. Sts. Abdon y Senen mrs. y sta. Donatila vg. y mr.	2 13	4 32
4 53	7 19	31	Div. S. Ignasi de Loyola fdr.	3 10	5 27

SOL		SANTORAL.		LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.			Surt. h. m.	Pon. h. m.
4 54	7 18	1	Dis. S. Pere ad-vincula, s. Feliu de Girona y stas. Fe, Esperansa y Caritat vgs. y mrs.	4 1 M	6 16 T
4 55	7 17	2	Dium. Ntra. Sra. dels Angels, s. Alfonso María de Ligori bisbe y fdr., y s. Esteve p. y mr.	4 50	7 10
4 56	7 15	3	Dill. La Invenció del cos de s. Esteve protomàrtir.	5 54	7 47
4 57	7 14	4	Dim. S. Domingo de Gusman cf. y fr.	7 4	8 8
			● <i>Lluna nova à las 5 h. 25 minuts de la tarde.</i>		
4 58	7 13	5	Dimec. Ntra. Sra. de las Nèus.	8 22	8 27 N
4 59	7 12	6	Dij. La Transfiguració de N. S. J. y los sts. Just y Pastor germans mrs.	9 26	8-45
5 0	7 11	7	Div. S. Gayetà fdr. y s. Albert de Sicilia cf.	10 28	9 4
5 1	7 9	8	Dis. S. Ciriach y comps. mrs.	11 30	9 34
5 2	7 8	9	Dium. S. Romá soldat y s. Rústich mrs.	0 36 T	10 10
5 3	7 7	10	Dill. S. Llorens mr.	1 40	10 48
5 4	7 5	11	Dim. Sta. Filomena vg. y mr. y s. Tiburci mr.	2 38	11 42
5 5	7 4	12	Dimec. Sta. Clara vg. y f. ^a y sta. Felicíssima.	3 27	0 50 M
			☽ <i>Quart creixent à las 9 h. 20 minuts del vespre.</i>		
5 6	7 3	13	Dij. Sts. Hipòlit y Casià mrs.	3 46	1 46
5 7	7 1	14	Div. S. Eusebi pbr. y sta. Limbania vg.	4 28	2 28
5 8	7 0	15	Dis. ✠ La Asumpció de Ntra. Sra. y s. Tarcisi mr.	5 16	3 12
5 9	6 58	16	Dium. S. Joaquim. pare de Ntra. Sra., Sts. Roch y Jacinto cfs. y sta. Serena vg.	6 4	4 14
5 10	6 57	17	Dill. S. Lliberat abat, s. Miró y s. Mamet mrs.	6 58	5 18 M
5 11	6 56	18	Dim. S. Agapito mr. y sta. Elena vda. emperatriz.	7 40 N	6 27
5 12	6 54	19	Dimec. S. Magí mr., s. Mariano cf. y s. Lluís b. cf.	8 10	7 42
			☾ <i>Lluna plena à las 9 h. 37 minuts del vespre.</i>		
5 13	6 53	20	Dij. S. Bernat ab. y dr. y s. Filibert ab.	8 32	8 46
5 14	6 51	21	Div. Sta. Joana Francisca Fremiot vda. y f. ^a	8 54	9 54
5 15	6 50	22	Dis. Sts. Sinforià, Fabricià y Zótich mrs.	9 22	11 00
5 16	6 48	23	Dium. Lo Puríssim Cor de María S. Felip Benici cf.	9 58	11 59
5 17	6 47	24	Dill. S. Bartomeu apóstol, s. Patrici abat.	10 44	1 2 T
5 18	6 45	25	Dim. S. Lluís rey de Fransa y s. Genís d' Arlés.	11 38	1 40
5 19	6 43	26	Dimec. S. Ceferí p. mr. y s. Víctor, pbr. mr.	0 33 M	2 8
			☀ <i>Quart menguant à las 12 h. 18 minuts del matí.</i>		
5 20	6 42	27	Dij. S. Joseph de Calasanz fdr. y la Transverberació del cor de sta. Teresa de Jesús vg.	1 12	2 32
5 21	6 40	28	Div. S. Agustí b. y dr	2 7	2 56
5 22	6 39	29	Dis. La Degollació de S. Joan Baptista y sta. Sabina mr	2 47	3 34
5 23	6 37	30	Dium. Ntra. Sra. de la Consolació ó de la Corretja y Sta. Rosa de Lima vg.	3 24	4 12
5 25	6 35	31	Dill. S. Ramon Nenat card. y cf.	7 50	4 58

TÈ 30 DÍAS.

SANTORAL.

SOL		LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.	Surt. h. m.	Pon. h. m.
5 26	6 34	5 26 M	6 38 T
5 26	6 32	7 2	7 25 N
5 27	6 30	8 16	7 48
● <i>Lluna nova à las 8 h. 25 minuts del mati.</i>			
5 29	6 29	9 4	8 4
5 30	6 27	9 49	8 23
5 31	6 25	10 28	8 46
5 32	6 24	11 20	9 20
5 33	6 22	0 19 T	9 53
5 34	6 20	1 28	10 32
5 35	6 19	2 22	11 50
5 36	6 17	3 4	0 56 M
☽ <i>Quart creixent à las 11 h. 16 minuts del mati.</i>			
5 37	6 15	3 44	2 14
5 38	6 14	4 16	3 27
5 39	6 12	5 4	4 46
5 40	6 10	5 58 N	6 8 M
5 41	6 8	6 40	7 12
5 42	6 7	7 27	8 10
5 43	6 5	8 10	9 8
☾ <i>Lluna plena à las 5 h. 48 minuts del mati.</i>			
5 44	6 3	8 52	10 6
5 45	6 1	9 35	1 4
5 46	6 0	10 20	0 9 T
5 47	5 58	11 12	1 14
5 48	5 56	0 2 M	2 2
5 49	5 55	1 4	2 29
☾ <i>Quart menguant à las 11 h. 16 minuts de la nit.</i>			
5 50	5 53	1 52	2 57
5 51	5 51	2 44	3 26
5 52	5 49	3 38	3 54
5 53	5 48	4 16	4 22
5 54	5 46	4 56	4 56
5 55	5 44	5 48	5 34

TÈ 31 DÍAS.

SOL		SANTORAL.		LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.			Surt. h. m.	Pon. h. m.
5 56	5 43	1	Dij. Lo s. Angel Custodi del regne d' Espanya y sant Remigi b.	6 42 M	6 14 N
5 57	5 41	2	Div. Los sts. Angels de la Guarda y s. Leodegari b. y mr.	7 37	6 50
5 58	5 39	3	Dis. S. Candi mr. y s. Grau ab.	8 32	7 22
			☉ <i>Lluna nova à la 1 h. 7 minuts del matí.</i>		
5 59	5 38	4	Dium. Ntra. Sra. del Roser, s. Francesch d' Assis cf.	9 26	7 57
6 0	5 36	5	Dill. S. Froilà b. y sant Plácit mr.	10 14	8 30
6 1	5 34	6	Dim. S. Bruno fdr. y s. Emilio mr.	11 6	8 58
6 2	5 33	7	Dimec. S. March p. y s. August cf.	0 2 T	9 28
6 4	5 31	8	Dij. Stas. Brígida vda. y Reparada vg. y mr.	0 58	10 33
6 5	5 29	9	Div. S. Dionís b. y mr. y sta. Publia abadesa.	1 49	11 44
6 6	5 28	10	Dis. S. Franc. ^o de Borja y s. Lluís Bertran cf.	2 36	0 52 M
			☾ <i>Quart creixent à las 11 h. 5 minuts de la nit.</i>		
6 7	5 26	11	Dium. Ntra. Sra. del Remey, s. Nicasi b. y mr. y sta. Plácida vg.	2 52	1 49
6 8	5 24	12	Dill. Ntra. Sra. del Pilar de Saragossa y s. Serafi cf.	3 16	3 1
6 9	5 23	13	Dim. S. Eduardo rey y cf. y s. Grau ab.	3 52	4 7
6 10	5 21	14	Dimec. S. Calisto p. mr. y sta. Fortunata vg. y mr.	4 34	5 11
6 11	5 20	15	Dij. Sta. Teresa de Jesús vg. y fdra., compatrona de las Espanyas.	5 23	6 20 M
6 13	5 18	16	Div. S. Galo ab. y la beata María de la Encarnació vg.	6 18	7 24
6 14	5 17	17	Dis. Sta. Eduvigis vda. duquesa de Polonia.	7 6 N	8 12
			☽ <i>Lluna plena à la 1 h. 54 minuts de la tarde.</i>		
6 15	5 15	18	Dium. S. Lluch evangelista y sta. Trifonia mr.	8 2	9 2
6 16	5 14	19	Dill. S. Pere de Alcántara cf.	8 47	9 47
6 17	5 12	20	Dim. S. Joan Canci cf. y sta. Irene vg. mr.	9 41	10 40
6 18	5 11	21	Dimec. Sta. Ursula y 11,000 vgs. mrs.	10 39	11 36
6 19	5 9	22	Dij. Sta. María Salomé vda. y sta. Córdula.	11 28	0 16 T
6 20	5 8	23	Div. S. Pere Pasqual b. mr. y s. Joan Capistrá cf.	0 10 M	0 54
6 22	5 6	24	Dis. S. Rafael Arcángel, s. Bernat Calvó b. y cf. y sant Martiriá b. mr. patró de Banyolas.	1 4	1 42
			☾ <i>Quart menguant à las 2 h. 5 minuts de la nit.</i>		
6 23	5 5	25	Dium. S. Crispí y Crispiniá mrs. y sta. Daría.	1 48	2 13
6 24	5 4	26	Dill. S. Evaristo p. y mr. y sts. Lluiciá y Marciá mrs. y sta. Engracia mr.	2 28	2 36
6 25	5 2	27	Dim. Sts. Vicens, Sabina y Cristeta, mrs. de Avila.	3 10	2 59
6 26	5 1	28	Dimec. S. Simó y s. Judas Tadeo apóst.	4 16	3 27
6 27	5 0	29	Dij. S. Narcís b. y mr.	5 21	3 53
6 29	4 58	30	Div. S. Claudio y s. Marcelo mrs.	6 28 M	4 42
6 30	4 57	31	Dis. S. Quintí mr.	7 30	5 14 N

SOL		SANTORAL.	LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.		Surt. h. m.	Pon. h. m.
6 31	4 56	1 Dium. ☩ La festa de tots los Sants. ● <i>Lluna nova à las 6 h. 41 minuts del vespre.</i>	8 27 M	5 27 N
6 32	4 55	2 Dill. La Conmemoració dels fidels difunts, y sta. Eustoquia vg. y mr.	9 8	6 35
6 34	4 53	3 Dim. Los innumerables mrs. de Saragossa y s. Armen-gol b. y cf.	9 41	6 59
6 35	4 52	4 Dimec. S. Carlos Borromeo b. c. y sta. Modesta vg.	10 7	7 50
6 36	4 51	5 Dij. S. Zacarías profeta y sta. Isabel pares de sant Joan Baptista.	10 46	9 10
6 37	4 50	6 Div. S. Sever b. de Barcelona mr. y s. Lleonart ab.	11 50	10 43
6 38	4 49	7 Dis. S. Florenci b. y cf. y sta. Corina mr.	0 56 T	11 54
6 40	4 48	8 Dium. Lo Patrocini de Ntra. Sra., y los quatre sants mártirs coronats.	1 40	0 59 M
6 41	4 47	9 Dill. La dedicació de la Basílica del Salvador en Roma. ☽ <i>Quart creixent à las 8 h. 55 minuts del mati.</i>	2 36	2 6
6 42	4 46	10 Dim. S. Andreu Avelí cf.	2 58	3 14
6 43	4 45	11 Dimec. S. Martí b. y cf. y s. Mena mr.	3 26	4 26
6 45	4 44	12 Dij. S. Martí p. y mr. y s. Diego de Alcalá cf.	3 54	5 37
6 46	4 43	13 Div. S. Estanislao de Koska cf.	4 34	6 50 M
6 47	4 42	14 Dis. S. Serapi mr. y s. Rufo primer bisbe de Tortosa.	5 28 N	7 48
6 48	4 41	15 Dium. S. Eugeni b. mr. y s. Leopoldo emp. ☾ <i>Lluna plena à las 12 h. 25 minuts de la nit.</i>	6 20	8 46
6 49	4 40	16 Dill. S. Elpidi y comps. mrs.	7 12	9 32
6 51	4 39	17 Dim. Sta. Gertrudis la Magna vg., y s. Gregorió Tau-maturgo.	8 8	10 7
6 52	4 39	18 Dimec. S. Máximo b. y s. Bárulas noy mr.	9 12	10 48
6 53	4 38	19 Dij. Sta. Isabel reynad' Hungria vda.	10 16	11 27
6 54	4 37	20 Div. S. Félix de Valois cf. y s. Agapito.	11 22	0 9 T
6 55	4 36	21 Dis. La Presentació de Ntra. Sra. en lo temple.	0 30 M	0 48
6 56	4 36	22 Dium. Sta. Cecilia vg. y mr.	1 34	1 13
6 58	4 35	23 Dill. S. Climent p. mr. y sta. Lucrecia. ☽ <i>Quart menguant à las 8 h. 35 minuts del mati.</i>	2 28	1 44
6 59	4 35	24 Dim. S. Joan de la Creu fr. y sta. Flora vg. y mr.	3 17	2 17
7 0	4 34	25 Dimec. Sta. Catarina vg. mr. y s. García ab.	4 10	2 44
7 1	4 34	26 Dij. Los desposoris de Ntra. Sra. y s. Conrat b.	4 54	3 12
7 2	4 33	27 Div. Sts. Facundo y Primitiu mrs.	5 36	3 34
7 3	4 33	28 Dis. S. Gregori III p. cf. y s. Rufo y sa familia.	6 32	3 56
7 4	4 32	29 Dium. S. Sadurní b. y mr.	7 44	4 30
7 5	4 32	30 Dill. S. Andreu apóstol.	8 37	5 24 N

SOL		SANTORAL.		LLUNA	
Surt. h.m.	Pon. h.m.			Surt. h. m.	Pon. h. m.
7 6	4 32	1	Dim. S. Eloy b. y cf. y sta. Natalia mr.	9 30	6 30 N
		●	<i>Lluna nova à las 11 h. 54 minuts del matí.</i>		
7 7	4 32	2	Dimec. Stas. Bibiana, Adria y Aurelia mrs. y Elisa monja cartuxina.	10 10	7 36
7 8	4 31	3	Dij S. Francisco Xavier cf. y sta. Magina mr.	10 48	8 43
7 10	4 31	4	Div. Sta. Bárbara vg. mr. y s. Bernat ob.	11 16	10 12
7 10	4 31	5	Dis. S. Sabas ab. y sta. Crispina mr.	11 42	11 34
7 11	4 31	6	Dium. S. Nicolau de Bari arq. de Mira.	0 13	0 48 M
7 12	4 31	7	Dill. S. Ambrós b. y dr.	0 36	1 36
7 13	4 31	8	Dim. ✠ La Inmaculada Concepció de Ntra. Senyora patrona d' Espanya y sas Indias.	1 12	2 22
		☽	<i>Quart creixent à las 5 h. 22 minuts de la tarde.</i>		
7 14	4 31	9	Dimec. Sta. Leocadia vg. mr.	1 36	3 8
7 15	4 31	10	Dij. Nostra Senyora de Loreto y sta. Eularia de Mérida verge y mr.	2 14	4 2
7 16	4 31	11	Div. S. Damás p. espanyol.	2 57	5 14
7 17	4 31	12	Dis. S. Sinesi lector y mr.	3 34	6 24
7 17	4 31	13	Dium. Sta. Llusia vg. y mr.	4 40	7 24 M
7 18	4 31	14	Dill. Sts. Nicasi y Pompeyo bb.	5 44	7 58
7 19	4 32	15	Dim. S. Eusebi b. y mr.	6 42	8 27
		☾	<i>Lluna plena à la 1 h. 1 minut de la tarde.</i>		
7 20	4 32	16	Dimec. Sta. Albina vg. mr. y sta. Adelayda emp.	7 38	8 59
7 20	4 32	17	Dij. S. Llátzer b. y cf. y sta. Bibina vg. mr.	8 36	9 27
7 21	4 33	18	Div. Ntra. Sra. de la Esperansa ó de la O.	9 40	9 58
7 22	4 33	19	Dis. S. Nemesi mr. y sta. Fausta vg. y mr.	10 42	10 26
7 22	4 34	20	Dium. S. Domingo de Silos ab.	11 44	10 56
7 23	4 34	21	Dill. S. Tomás ap. y s. Severiá b. cf.	0 50	11 30
7 23	4 35	22	Dim. Sts. Zenon, Demetri y Fluviá soldats mrs.	1 43	0 16 T
			<i>Sol en Capricorni.—Ivern.</i>		
7 24	4 35	23	Dimec. Sta. Victoria vg. mr.	2 24	0 48
		☽	<i>Quart menguant à las 5 h. 47 minuts del matí.</i>		
7 24	4 36	24	Dij. S. Delfi b.	3 4	1 20
7 25	4 36	25	Div. ✠ La Nativitat de N. S. Jesucrist.	4 2	1 48
7 25	4 37	26	Dis. S. Esteve protomártir.	5 9	2 16
7 25	4 37	27	Dium. S. Joan ap. y evg.	6 18	3 21
7 26	4 38	28	Dill. Los sants Ignocents mrs.	7 12	4 32
7 26	4 39	29	Dim. S. Tomás arqueb. de Cantorbery mr.	8 00	5 34 N
7 26	4 40	30	Dimec. La Traslació de s. Jaume ap. y sta. Anisia mr.	8 52	6 42
7 26	4 41	31	Dij. S. Silvestre p., y sta. Coloma vg.	9 22	8 2
		●	<i>Lluna nova à las 3 h. 29 minuts del matí.</i>		

LO TEMPS: — Avants de deixar la closca
mira bè ahont posas los peus.
L' ANY NOU: — ¡Ay, avi, quín mon de monas!
¡Ay, avi mèu, qué riurém!

PRELUDI.

Confesso que sense mereixements ocupo la cadira de director de orquesta... ¡Y quína orquesta la que 'm toca dirigir en aquesta serenata que dediquém de tres anys ensá als lectors apreciats de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA!... La forman lo bó y millor qu' en lletras y arts compta Catalunya.

Tots han respost generosos als copets de avís que ab la batuta he donat sobre 'l faristol: tots han comparegut diligents, quí ab uns versos, quí ab un articlet, quí ab una nota artística, quí ab un dibuix primorós, quí ab un quadro, secundant aixís los propósitos de aquesta empresa, que no son altres que colocar la ESQUELLA al punt més alt possible.

¡Y cóm los hi agraphím lo sèu concurs! ¡Y ab quína lealtat confessém que sense 'l sèu auxili valiosíssim, no podriám ipobres de nosaltres! realisar aquest íntim desitj de obsequiar cada any als nostres lectors, ab un ALMANACH entretingut, variadíssim, plé de agradables sorpresas y tan inverossímilment barato, que—com diu molt bè en López Bernagossi—costa menos, pero molt menos de lo que val!

Rebin tots los que 'ns han secundat ab tant acert y tanta noblesa, l' expressió del nostre agraphiment: rébinlo en nom propi, com també en nom dels numerosos lectors de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

*
* *

A la mort del any, sol dirse: «Un any més.» Y no falta qui, mirant la cosa de distinta manera, exclami: «¡Un any menos!» Uns y altres tenen rahó. Cada any que se 'n va significa «un any menos davant nostre, y un any més damunt de las espatllas.»

Mes pera nosaltres la mort del any, quan aquesta desgracia cronológica, si de desgracia pot calificarse un fet tan regular y natural, l' anuncian lo cel gris, lo vent fret, la fulla que 's desprén del arbre y la veu cascada de las castanyeras que, com diu un venerable diari, «al sentar sus reales en distintos puntos de la ciudad, pregonan la proximidad del invierno»; pera nosaltres, la mort del any es senzillament un ALMANACH més, y cada ALMANACH una de aquellas serenatas de que parlavam més amunt, una serenata original tot ella, entremesclada de notas cómicas y festivas y d' acorts serios y formals: un concert qu' en certas ocasions pren lo carácter de uns esquellots, pera tot just apagats los ecos del xivarri, deixarse sentir las delicadesas de un primorós solo de violíns ó 'ls gemechs penetrants de una tanda de violoncellos, ó la plácida armonía de una flauta.

Aquí dintre tot hi cab.

Si la frasse no pequés de pretenciosa, diríam que una colecció de traballs variats, recullits al acás y deguts á tantas inteligencias com la que tenim l' honra de oferir als nostres lectors es una imatge de la vida, ab sos contrastos eterns, ab sas riallas y sas llágrimas, sas caborias y sas despreocupaciós, sos neguits y sas humoradas, sas tristesas y sas alegrías; la imatge de la vida bullidora sorpresa per escriptors y artistas dels més oposats temperaments, qu' escriuhen y dibuixan lo que senten, que dibuixan y escriuhen lo que veuhen, y que veuhen bè tot lo que davant sèu s' ostenta y manifesta, y que concordan espontaneament lo sèu sentir á totas las formas del sentir del mon.

*
* *

D' aquí 'ls atractius, que compensan de sobras lo penós treball de reunir y coordinar aquest aplech de notas variadas fins al infinit.

Atractius que no duptém disfrutarán vostés, recorrent las planas de la present publicació, com los hem gosat nosaltres al ordenarlas, sense altre mérit que 'l que tè 'l que distribuheix y penja 'ls quadros, en una Exposició de bellas arts.

Los convido á anar girant fulls. Entre la firma modesta de tants com avuy proban d' escriure donant colocació á sos valiosos ensaigs en las columnas de la ESQUELLA DE LA TORRATXA, hi trobarán la dels poetas llorejats, la dels novelistas distingits, la dels mestres.

Igualment, la part artística. ¡Quántas firmas cent cops celebradas en lo Saló Parés, ahont solen exposar sas obras, ó en lo mercat extranger, ahont los ricatxos *amateurs* se las disputan, no trobarán aquí, en las presents páginas!

Escriptors y artistas que al honrar nostra publicació ab los sèus traballs y donantli un valor extraordinari, cooperan generosament al propósit que fa temps tenim de popularisar, tal com millor sapiguém y en

la forma més amena que 'ns siga possible, los fruyts sabrosos de las arts y las lletras catalanas.

* * *

Hem acabat. Perdónisse'ns las desafinacions que haurán notat en lo preludi, en gracias del bon desitj que 'ns guía.

Y que nosaltres y vostés, estimats lectors, poguém viure... molts
ALMANACHS DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

P. DEL O.

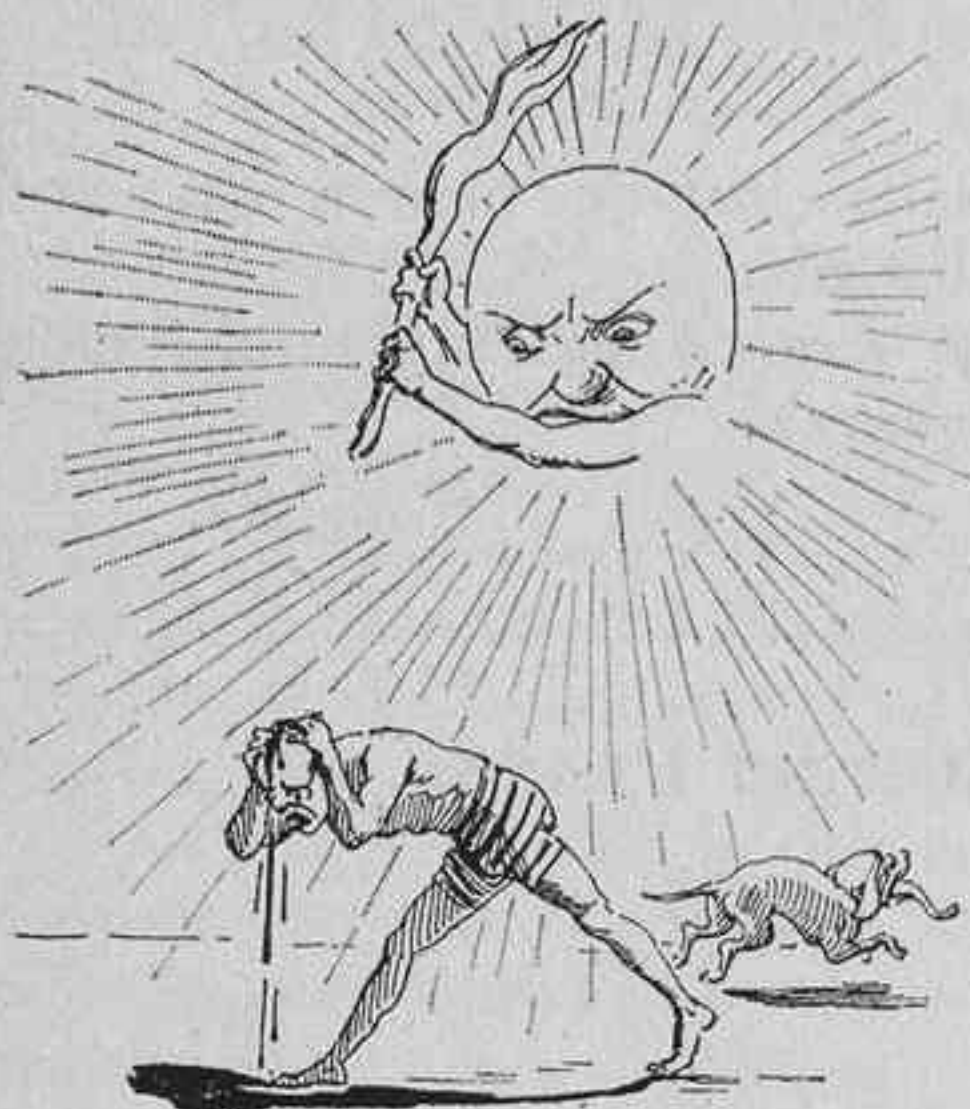

FANTASÍA, per EUSSEBI PLANAS.

LAS QUATRE ESTACIONS.

METEOROLOGÍA POPULAR (per Moliné).

Un sol qu' estabella.

Un fret que pela.

VORA DEL FOCH.

L' any passat m' ensopegava en una masoveria prop del Montseny, y may podré oblidar la ditxosa vesprada que 'm feren passar una colla de cassadors, ab los seus ditxos estrambótichs, sas bèn trobadas comparacions, sas inverossimils hassanyas contadas ab tots los ets y uts com veritats indisputables.

La nit despenjava sas glassas negras; de un cel color de plom, llis, trist, queyan espessos borrallóns de neu, com un esbart de papallonas, que la tramontana rebatía pèls rasers. Los arbres, despullats, escarits, sa y enllá en mitj de la neu, semblavan silenciosos centinellas apostats per las carenas y collets pera vigilar las ubagas ombrívolas y las faréstegas malesas, las negras afraus y 'ls encinglerats turóns, los solitaris restobles y las blancas y arresadas quintanas. A la vista de aquell recó de mon, desolat per la cruesa del hivern y amortallat per la neu, s' encongía 'l cor, y la nit feya basarda y esporuguia.

Fent contrast, dintre de la masía, en la espayosa cuyna, enrotllant la llar quals flamaradas ab brava petadissa s' empaytaván xemaneja amunt llepant los calamástechs, masovers y cassadors, jornalers y criaturas, pastors y gossos, feyan una garjola de mil dimonis; los ulls llampeguejavan, ressonavan esclafits de riallas y la alegría més pura, la ditxa més complerta regnavan en aquell sagrat temple de una familia catalana.

Un bordegás rabassut, roig com un perdigot, gayre bè tan encés de cara com la barretina que duya, embadocat guaytantse als cassadors, tot afegint llenya al foch y sense volguerho fer, trabocava las ollas y esbarriava un pilot de trunfos que s' escalibavan coberts de caliu entre dugas estellas de pi bört.

Y si l' amo renyantlo li deya:—Vaja, mussol, ¿que tens 'ls ulls al clatell?— encare era pitjor, perque llavoras, volguent ab una revolada adressar las ollas y colgar las trunfas, passejava un remás per la cara de una noyeta que seya més enllanet, á riscos de buydarli un ull.

Los cassadors, com se sol dir, feyan lo gasto, y com havían arribat molls de peus y tremolant de fret, aquell testaner de foch los havia reviscolat y de mica en mica 'ls tornava 'l bon humor.

L' un deya, caragolant lo cigarro y torrantse las espardenyas:—Ja se 'n po-

METEOROLOGÍA POPULAR (per Moliné).

Una tronada.

Un vent que tot s' ho emporta.

den anar als diables tots los conills, que lo que es jo fins que fassa bó no 'm moch de aquesta cuyna.

—A fé de dell—contestava un altre—tú ray no 't pots queixar; t' haguesses estat com jo una hora de parada en lo *collet blanc* rebent lo griso, esperant que pujés la llebra qu' encare ha de neixer, que 'm sembla que á horas d' ara estaries més encarcarat que una congesta.

—Deixéus de camándulas—va saltá 'l de més edat—lo millor será parlar de sopar.

Com que traginavan una bona carpanta y 'l qui més qui menos se haguera empassat un bou ab banyas y tot, los cinch s' hi varen conformar de bon grat.

Aviat se varen entendre ab la masovera, que, pobra dona, donant mostra de la franca hospitalitat may desmentida per nostres pagesos, en menos de mitja hora va tenir á punt una bona olla de sopas y una payellada de trunfas ab uns talls de cansalada com la má, condolguentse de no poderlos oferir res més.

Tot sopant, las peripecias de la cassera varen tornar á sortir, y escoltantlas, més semblava trobarnos en algun hostel de la somniadora Andalusía qu' en lo cor del Montseny y á 10 ó 12 graus sota zero, de tal modo la imaginació corría desbordada entre trago y trago.

L' un, un dia tirant á un conill que anava escondit, va matar una perdiu al vol; l' altre, ab una fura va treure set llebras de un cau; aquest, una matinada pujant un marge, 's va agafar á las orellas de una conilla prenys, que després boy morta va parir dintre 'l sarró; 'l de més enllá, una vegada ab una escopetada va fer caure un remat de perdius que n' hi havia una vintena.

Després va venir la qüestió dels gossos.—L' un deya:—May he tingut un gos tan bó com aquell que li déyam 'l *quirru*. Aquella bestiola trobava un conill fos ahont fos y ¡au! ja se sabia, clic, clac, clic, clac, sense perdre may 'l rastre y sempre empaytantlo, 'l feya venir á passar per hont jo era. Aixó sí, si al tirarli l' errava, ja me 'n podia tornar á casa, perque 'l gos no volia cassar més. Encare que s' entrabanqués ab un conill ó llebra, no 's movia del pas; al revés, girava 'l cap fent com aquell que no se 'n atalayava.—

Anavan tots á esclafir la rialla sentint aquesta relació, bona per ferla sota un garrofer, quan un dels cassadors que havian enrahonat menos, molt serio y ab tota naturalitat va comensar:

—Amigu, si qu' era un gos bèn entenimentat; pero comparat ab 'l que jo tenia tres anys enrera... Figuréus un gossot cama-curt, esquat, tan lleig que

METEOROLOGÍA POPULAR (per Moliné).

Cauhen quatre gotas.

Fa xim-xim.

ningú n' haguera donatsis quartos, pero murri y trassut com ell sol. Trobava, per exemple, tres conills, y qui diu tres, diu cinch, sis, un aquí, l' altre al cap de munt de la serra y l' altre á l' altra bandada. Donchs ell, sense cap clapit y marxant alo, alo, á cops de quá me 'ls acompanyava á la parada, y no tots plegats no, sino un després de l' altre, y de manera que 'm venia tot just per carregar l' escopeta, engaltarmhi y tombarlos de costellas tantost los tenia á tret.

—Noy—va dir lo primer al baylet que feya foch—obra la porta que aquesta no passa. ¿No havias dit que 'l gos era esquat?

—Bè, pero li quedava mitj pam de quá y per plantofajar als cunills s' ajupia una mica.

QUIM ARTIGAYRE.

¡PLORA...!

Plora la nineta,
plora de tristor...

¿será tal vegada
per son aymador?

—¿Per qué ploras, filla?—
sa mare l' hi diu.

—Si jo ploro, mare,
la culpa 'n teniu.

—¿Dius que 'n tinch la culpa
de que ploris tú?...

—Sí, la teniu, mare,
vos més que ningú.

Y la pobre nina
sos ulls aixugant,
no sab qué li passa...

¡va seguint plorant!

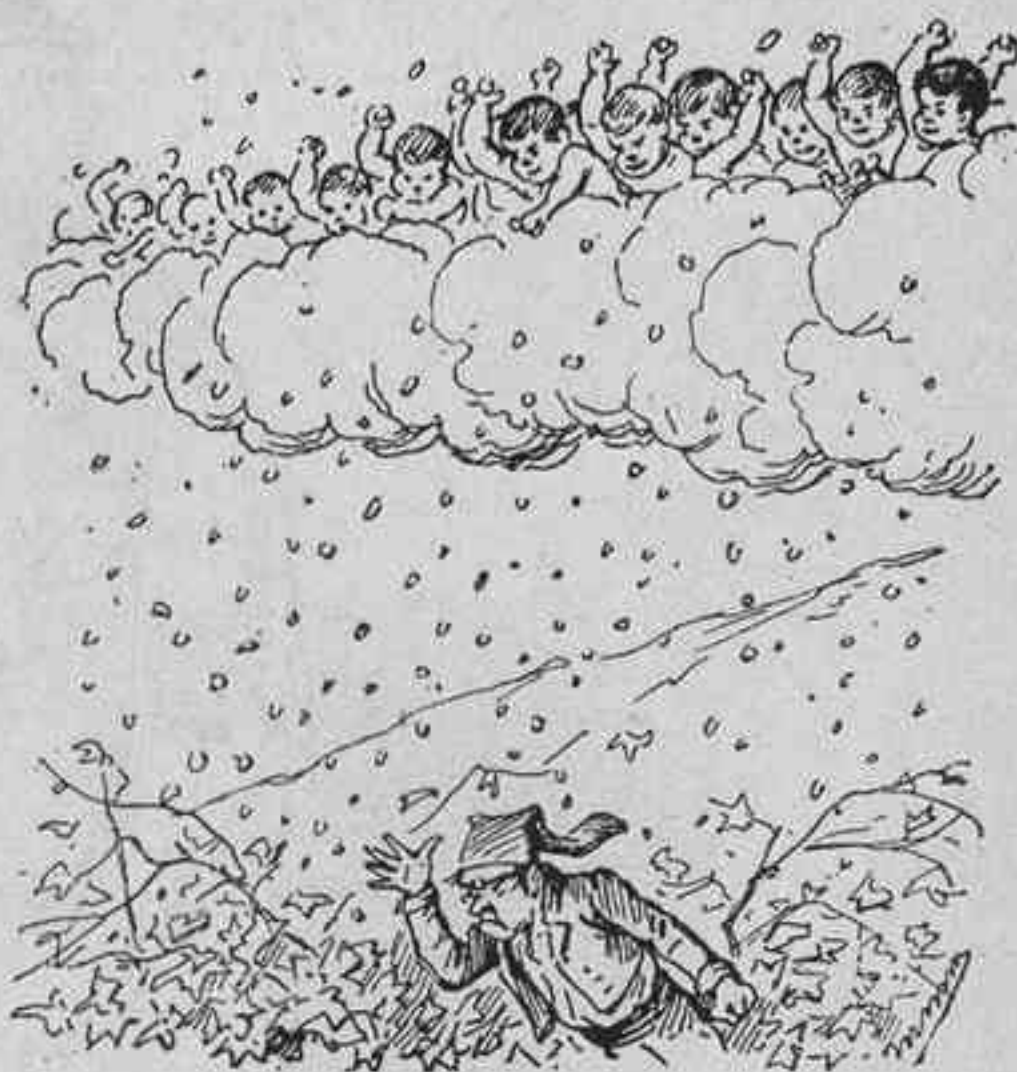
—¿Dius que 'n tinch la culpa?...

—Sí, mare; y ben bè.

METEOROLOGÍA POPULAR (per Moliné).

Plou á bots y á barrals.

Una pedregada.

—Donchs vull que t' expliquis,
vull saber perquè.

Y aixís, jemegantne,
l' hi va contestar:

—¡Si 'm feu pelar cebas...
bè tinch de plorar!

B. XINXOLA.

PREOCUPACIÓ.

En la Exposició París.

Un antiquari mirantse un quadro de tóns molt foscos:

—Preciós quadro... Es antich ¿veritat?

—No, senyor: es modern.

—¡Llástima! Semblava una obra bonica.

F. TIANA.

¡MISTERI!

Quan amorosa parella
se lligan en casament,
ella plora y *ell* bromeja
sens explicarse 'l perquè.

—
Al poch temps de matrimoni,
ja s' han cambiat los papers:
ella bromeja y *ell* plora...
¿Quín misteri será aquest?

LL. MILLÁ.

L' ESTIUHET DE SANT MARTÍ (per M. Foix).

—Desde qu' he deixat lo forn y visch de renda, tant mateix sembla que 'm trobo més bè.

LO MÈU BARRET.

Sols tres vegadas l' he dut
y las tres ben memorables:
tres fetxas inolvidables
que han passat com han vingut.

Tres diadas son que tancan
la historia dels mèus amors:
mas venturas, mos dolors:
dols que 'm sobran, goigs que 'm mancan.

L' una fou la nit aquella
del ball de la Candelera,
hont per vegada primera
la vegí, prendantme d' ella.

L' altra fou en lo moment
que arrastrats per dos corcers,
anarem sedents de plers
à unirnos eternament.

Y l' altra, ¡cou recordar-la!
fou lo jorn que ab greu deliri
vaig anar al cementiri
per sempre més à deixarla.

Ja veyéu com tanca glorias
y tristesas mon barret:
pera mí es ell, ben complet,
lo mèu llibre de memorias.

Tres vegadas sols l' he dut
y per 'xó es encare lluhent:
estotx de mon pensament
sobreeexcitat ha sigut.

Per xó 'l guardo dalt la post
dintre una capsa tancat
en mitj de la infinitat
de trastos vells del rebost.

Si un día 'l trech, desseguida
me sembla, al veurel tan alt,
columna monumental
dels mellors fets de ma vida.

Y 'l deso; no hi vull sortí,
puig sent nou, de forma es vell:
la gent se riuría d' ell,
que fora riure's de mí.

Allí 'ls heréus dels mèus noms
lo trobarán que encar llú
y al trobarlo, de segú,
hi farán volar colóms,

si es que algun pagès no vè
é hi curulla creu de pals
pera espantar als pardals
ó bè hi remata un pallé'.

Mes si la fam los assedia
per pochis céntims lo vendrán
á algun tronat comediant
que 'l lluhirá fent comedia.

Aixís perdent anirá
lo perfúm encare enter
que al cap me posá 'l barber
lo día que 'm vaig casá'.

CÁLCUL (per N. Vázquez).

—A veure, trayém comptes... Una pesseta per ví... déu *sentiments* per pá...
No, per pá ab cinch *sentiments* n' hi ha prou... Diguém: Per ví, pesseta y cinch...
Encare que fet y fet, será millor gastarho tot á la taberna.

Lo mèu barret imatge es
de lo mellor de ma vida:
ell per mí es cosa exquisida;
pèls altres no será res.

SIMÓN ALSINA Y CLOS.

UN DIBUIX, de *Querol*.

Boceto escultòrich.

ESTIRABOTS.

Lo major deslís del amor es lo matrimoni: casarse es portar l' amor fins á las últimas conseqüencias.

••

Per l' home una dona sobra y moltas no bastan.

••

No sè perque del primer periodo de matrimoni ne diuhen lluna de mel. Sols m' ho explico comparant las fasses de molts amors ab las de la lluna. Lluna plena: lluna de mel. Quart creixent y quart menguant: en lo primer, ell coloca á n' ella en los mateixos *cuernos* de la lluna; en lo segón, al revés, es ella que li coloca á n' ell los tals *cuernos*.

••

Alló de *contigo pan y cebolla* vè ja del temps vell. Avuy tothom sab anatomia y per las llissóns que 'ns dóna la naturalesa, ningú ignora que 'l cor descansa sobre l' estómach.

Perque l' amor no minvés en lo matrimoni, no hi hauria com pendre'l á petits glops: com per exemple, fent la vida del marino. Sols que llavors se corra perill per mar... y per terra.

Quan en los cors s' hi hostatjava 'l sentiment de honor (ó lo que per tal se tenia) pera resoldre las qüestions d' honra se anava de dret al cor. Avuy que l' honor no es més que de boca, se va de dret á la boca, en fondas y restaurants, quan de resoldre tals qüestions se tracta. La gent d' honor s' ha convenut de que més val nudrir la sanch, que no llansarla.

Las lletjas ó moltas lletjas tenen lo cel guanyat ja en vida, y ab lo temps s' han de veure en lo calendari com á santas, verges y mártirs. Per ser mártirs, santas; per ser lletjas, verges; y per ser verges, mártirs.

INDALECI CASTELLS.

EPÍGRAMAS.

Un barber molt jugador
sortint de la barberia,
aná á la banca solia
ahont tallava ab gran furor.

Va sè un dia afortunat
y va arruinar al banqué,
quí ab gran rabia li digué:
—¡Ay, barber, m' has ben *pelat!*

—Com que tè obert lo balcó,
per més que no ho vulgui 'l veig,
que va ab calсотets y elástich,
lo qual es vici molt lleig...

Jo tinch fillas y si 'l veuhen
sense calsas...

—Bah, no importa,
diguilshi que estant jo á casa
es ma esposa qui las porta.

Parlant de telas molt caras
digué un tender castellá:

—Tengo recibidas ya
más de setecientas varas.

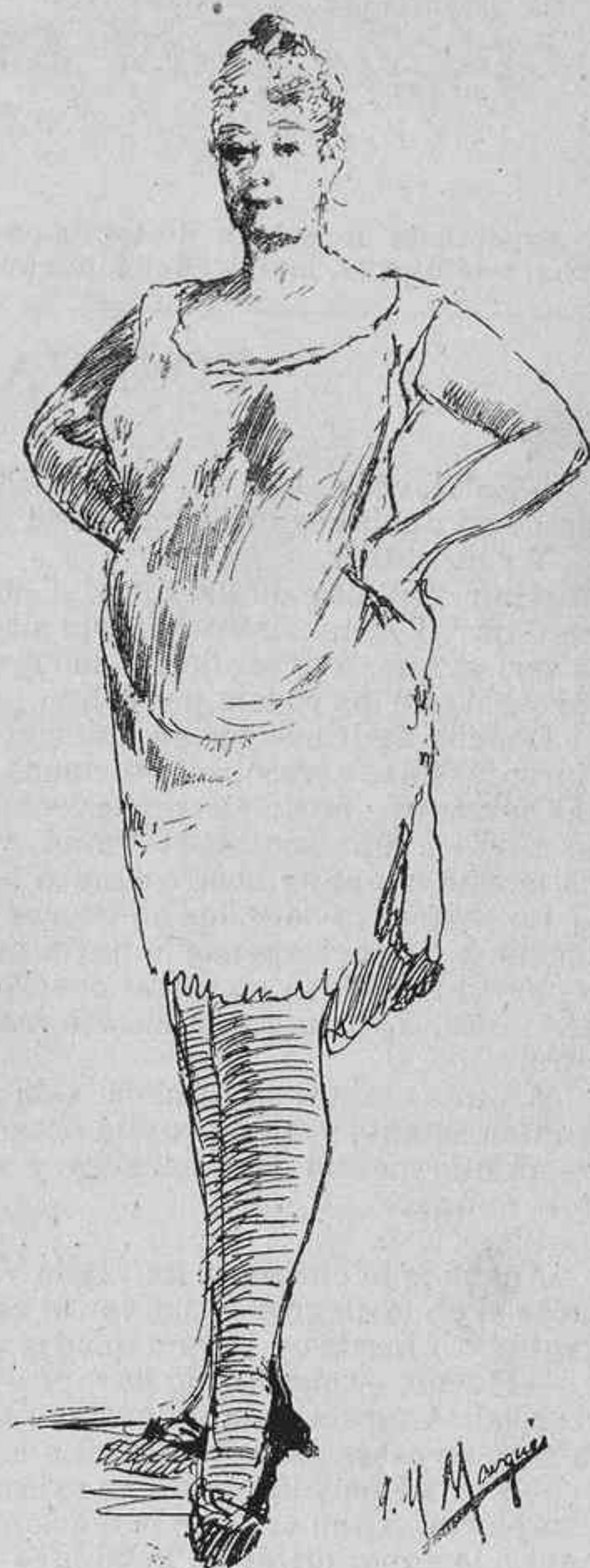
Y va preguntá en Simón
qu' es agut, com lo primé:

—¿De quién las recibe usted,
de Badila ó Calderón?

P. TALLADAS.

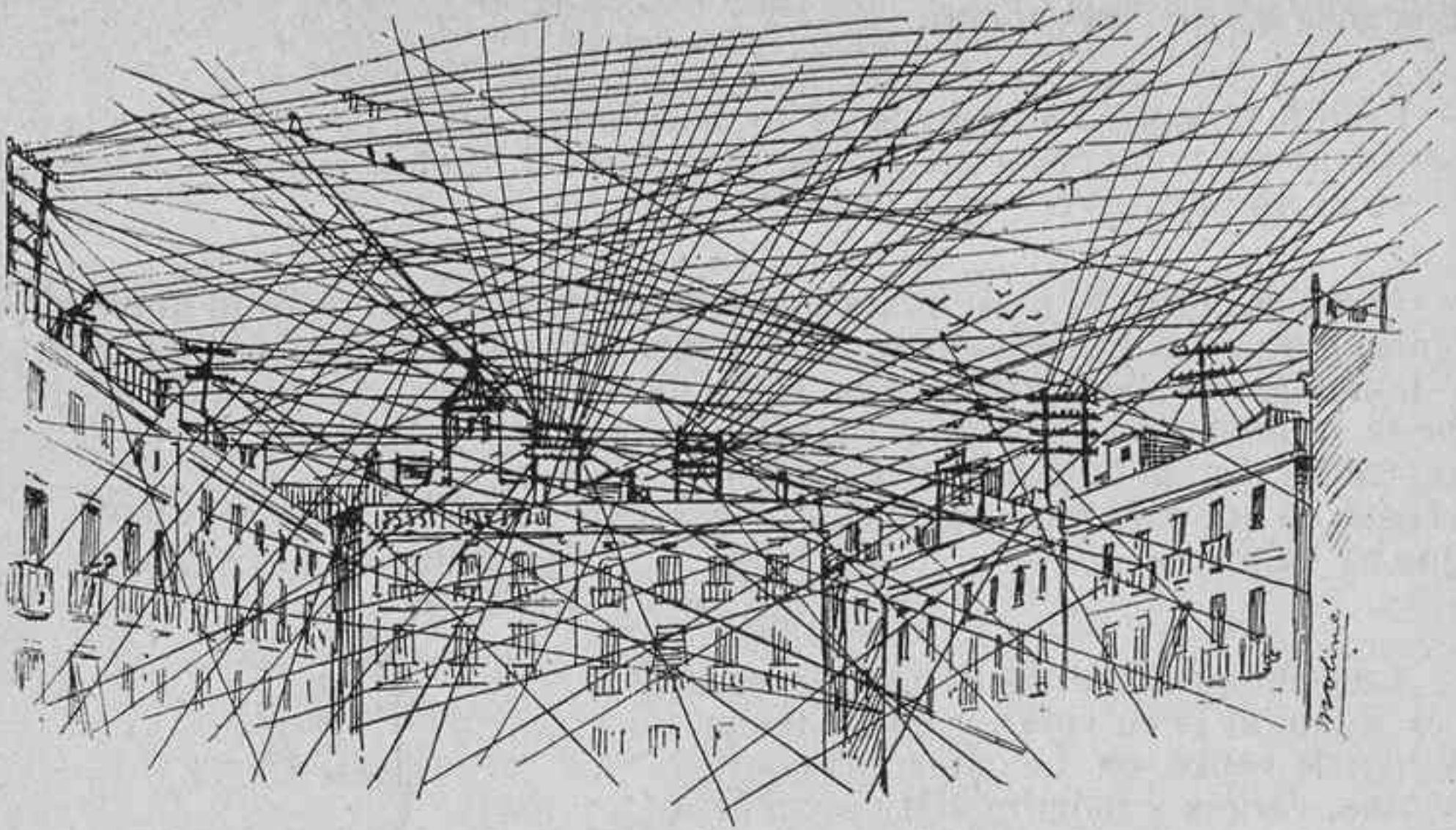
UN FULL D' ÁLBUM.

(De J. M. Marqués).

Fresca d' estiu.

LA TERNYINA DEL PROGRÉS (per Moliné).

Aspecte de Barcelona dintre de poch, gracias al desarrollo dels fils telegrá-fichs, telefónichs, fonográfichs, pneumátichs, etc., etc.

¡COSÍ VA IL MONDO!

—Entri, entri,—'m va dí 'l mestre:—en aquest moment estich explicant la llissó; no puch destorbarme; passi endavant.—

Y vaig entrar.

¿Han vist may un barril plé d' arengadas, atapahit, apretat, sense qu' entre l' un y l' altre sostre hi haja sisquiera espay pera donar pas al ayre? ¿No es veritat que, á pesar de ser las arengadas mortas, casi arriba á fer pena la opressió que las rodeja per sobre, per sota y per tots costats?

Donchs figurinse per un moment que aquellas arengadas de sopte tornan á viure; fássinse cárrech del torment que han de experimentar dintre d' aquellas apreturas; mirinlas empenyentse, revolcantse, aixafantse las unas contra las otras... representinse tot aixó, y 's formarán una idea del aspecte que oferia la sala ahont lo mestre donava la classe.

Lo sostre era baix, las oberturas escasas, l' enrajolat en estat lamentable; de banch á banch apenas hi havia espay pera bellugarse, y entre 'ls banchs y la paret hi quedava un estret *pasillo* per ahont los noys havían de caminar en *fila india*, de un á un, y encare rasant la paret ab un colze y 'l banchs ab l' altre.

Ab tot y aixó, en aquella sala respiravan, llegían, enrahonavan y s' instruhían setanta nens de vuyt á dotze anys, «sense que may,—me deya 'l mestre ab una mescla de amargura y admiració,—may se me n' haja mort *aquí dins* ni un...»

Acabada la classe, la quitxalla va dispersarse bulliciosament escalas avall, no sé si ab la alegría de baixar al carrer ó ab la satisfacció de fugir d' aquella gruta, y 'l mestre y jo vam quedar sols.

—Bueno,—vaig dirli jo llavors:—he vist lo local y estich verdaderament horrorisat. Aquesta sala no es bona ni per quarto de mals endressos. Lo que 's fa aquí es assassinar lentament á aquestas pobras criaturas.

—Per xó he volgut que ho vejés; porque se 'n convencés d' una manera completa. ¿Creu ara que la mèva queixa es justa? ¿Li sembla si faré bè demanant á la superioritat un local més higiénich, més decent, més humá?

—Estich disposat á acompanyarlo immediatament —

Cinch minuts més tart arribavam á la porta del govern civil.

—¿Está visible 'l senyor governador?
—No, senyor: está presidint una junta de l' *Associació protectora dels animals*.—
Nos mirém en silenci y 'ns dirigím á la casa de la Ciutat.
—¿Sería possible veure l' arcalde?
—No, senyor: es á girar una visita d' inspecció á las lleterías, per veure si las vacas están bén instaladas ..—
Ni vam gosar á mirarnos Vam apretarnos la má y 'ns vam separar sense dir res.

.....
Han passat alguns mesos. Las vacas crech qu' están allotjadas ab molta comoditat y 'ls demés animals tenen tota la protecció necessaria.
En quant á las criaturas... ¡que las protegeixi 'l diable!

A. MARCH.

A LA RIBA (per N. Vázquez).

—No sè, densá que á Valencia s' ha declarat lo cólera, no vench tantas xufas.

EPÍGRAMA.

(VALENCIÁ.)

Conten que aná un escolá
del poble de Borbotó,
á arreplegar el padró
á casa d' un parroquiá.
Y que volentse este riure
del escolá, li digué:
—¿En lo padró, sap vosté,
Si el nom del gos puch escriure?
Pero l' escolá ab cautela
li va llavors contestar:
—Molt bé el pot empadronar,
si es qu' es de sa parentela.

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE,

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

¡Quina llástima!... Ara qu' están malalts tots los municipals y serenos... també ho están los porta-monedas y rellotjes!

AMOROSA.

Era 'l dematí de Pasqua
y del sol al primer bés,
vaig dirigirne mos passos
al camí de Castellvell,
y un jove foll d' alegría,
cantant, felís y content,
feya una toya de rosas
y d' olorosos clavells.

—¿Per quí fas aqueixa toya
ab tanta ilusió, Quimet?

—Per ella, per ma promesa,
més hermosa qu' un estel.

—¿Quán te casas?

—Lo diumenje

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

—Quan se tè 'l dengue diu que tots los ossos fan mal; donchs jo 'l dech tenir sempre, perque desde que soch al mon que 'm resseno del os bertrán.

à cap vespre, á Sant Francesch.

—Donchs, sigui l' enhorabona.

—i Ab quín goig lo cor la reb!

Lo sol se 'n nava á la posta
y ni cantava un aucell,
com si fos aquella tarde
la d' un trist dia d' hivern.
Pèl camí del cementiri
vaig trobarme ab lo Quimet,
que portava una corona
de lliris y pensaments,
y ab llassos blanchs que semblavan
las alas d' un angelet.

—¿Ahónt vas ab 'queixa corona?

—i Vaig á portarla al Roser,

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

Lo doctor X.—Al tornar á casa á las dotze de la nit.

á penjarla ab ma esperansa
en lo marbre d' un fornec!
—¿Quí es la morta?

—¡Ma estimada!...

Dèu se l' ha emportada al cel.
¡Las flors de mas esposallas
s' han tornat en pensaments!

FRANCISCO GRAS Y ELÍAS.

Reus 1890.

BOLVAS.

—A veure, canti l' escala, diu un mestre de solfa á un sèu deixeble.
Y aquest, sense pujar de tò en cap nota, li endossa á la carrera, com
si li haguessen donat corda.
Lo mestre, irritat:

RECORTS DEL DENGUE (per *Apeles Mestres*).

La condessa B.—Tè al llit á la cambrera, á la cuinera, al cotxero, als porters...
y no obstant, ¡no pot pas quedar-se sense dinar!

—¿Es aquesta la manera de cantar?

Lo deixeble, ab molta flema:

—¿D' aixó s' extranya? Donchs sá-piga que no ho pot fer tothom
aixó de pujar una escala sense moure's del primer grahó.

En lo Parch, escoltant la banda municipal:

—¿May dirías que m' agradaría sentir tocar?

—¿Qué?

—Un solo de bombo.

Diálech.

—Vosté deu tocar carn, porque 'n sento l' olor.

—Sí, senyor: soch carnicer.

—Home—afegí un tercer—també 'n toco jo, y veji si 'n sent rastre.

—¿Quín ofici tè?

—Soch barber.

J. ABRIL VIRGILI.

PRIMAVERA DE LA VIDA (per A. Feragati).

Somris de verge.

EQUÍVOCHS.

Al manescal Salvadó,
en tant que un burro ferrava,
un xicot li preguntava:

—¿Que necessita un minyó?

Y en Salvadó li digué:

—¿Ja ho has fet altra vegada?

—Sí, senyor... y á fé m'agrada
ferrá animals Com vosté.

—Aquest mon plé de desditxas
no l' entench—deya en Gateras—
¿per qué 'n tenen de dir mitjas
si las mitjas son enteras?

EUDALT SALA.

ECOS DEL BALL.

Una noya 's posá tant escotada per anar á un ball de máscaras, que 'l seu promés no pogué estarse de dirli:

—Filla, 'm sembla á mí que n' has fet una mica massa.

—¡Ay!—li contestá ella—cregas que ho he fet sense cap malícia. Com só una noya, y no sé res del mon...

—Bè, sí: tú no sabs; pero 'l cas es qu' ensenyas—li replicá 'l promés tirantli un abrich á las espatllas.

Un *corrido* anava pèls corredors del Liceo, tot cofat, donant lo bras á una mascareta.

—¿Qué te 'n sembla?—digué fent l' ullet á un amich al passar.

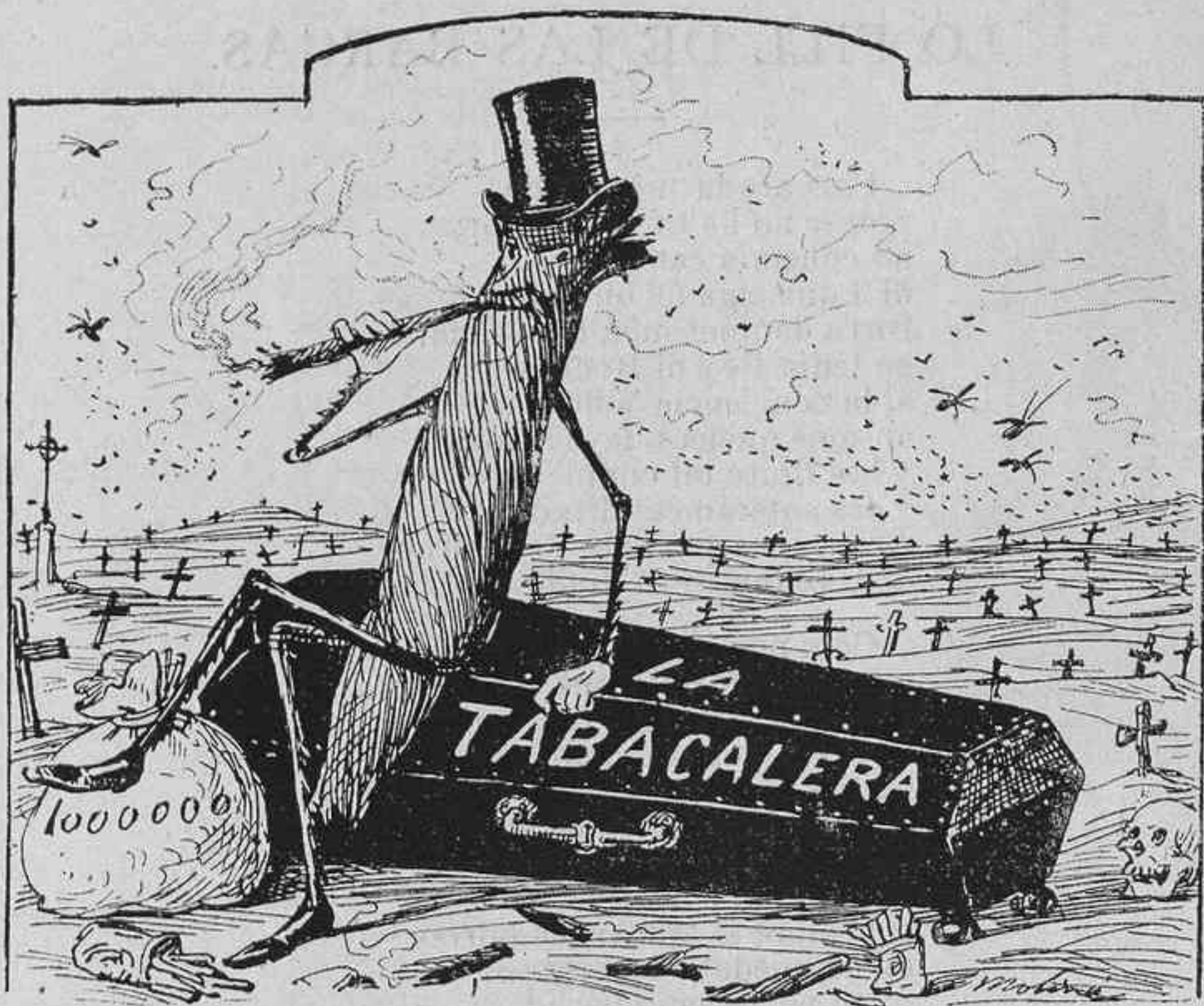
—Malament, noy—respongué l' amich.—No fa gayre que jo l' he plantada.

—¿Y aixó?

—Perque presumo que deu ser una raspa... No fa més que esbroncá' als municipals.

PEP COSTA.

LO VERDADER CÓLERA MORBO D' ESPANYA (per M. Moliné).

No os podeis quejar de mí
vosotros á quien maté:
si mal tabaco os vendi
buenos cuartos os cobré.

LO FILL DE LAS BARCAS.

Fins ara la mèva vida
potser no ha tingut mellor;
no coneixia caborias
ni 'l que siga fè' un mal son.
Duya damunt mèu l' hisenda,
no tenia Rey ni Roch:
si la consciencia 's ficava
ab mos quefers, feya 'l sòrt,
y era lliure tal com l' ayre
y era enterament ditxós.
Ara... ¿per qué haig de tenirne
d' aixó que se 'n diu lo cor?

Com no sé si he tingut mare
ni quants anys fa que só al mon,
ni en quin poble vareig naixer,
ni si soch cristiá ó no,
no tenia coneixensa
de lo qu' es la estimació.
Si may al parar la taula
per mi han posat plat en lloch,
si sempre al tancar las portas
m' he quedat al carrer sol,
¿cóm podia sapiguerho
si 'n tenia ó no de cor?

Mes ara... ¡mal revinatje!
¿Per qué no plogué ben fort

lo dia que vaig anarhi
á tirar l' art d' en Pogró?
Lo cas es que allí 'm vaig perdre
y no sé trobarme en lloch,
perque ara ja soch un altre,
no tinch gana, no tinch son,
me sab greu dormí á las barcas
y me 'n sab molt més que aixó
trobar que al igual que 'ls altres
també Dèu m' ha donat cor.

LA ALEGRÍA DE LAS NENAS
(per *Miró*).

¡No fou mal esqué 'l que 'm feya
passar l' am fins al ganyot!
¡Quina mossa, Cristo 'm valga,
quin aire y quina frescor!
Arremangada de brassos,
faldillas dalt de genoll,
las quas despentinadas
gronxantse per la molsó
d' aquell coll y aquella esquena
que 'ls veig clucat d' ulls y tot...
perque, aixó sí, hi veig més qu' antes
des que 'm trobo que tinch cor.

—Ansia, mossa, l' un li deya,
¡quin delit quan tè tinch prop!
Un altre:—Així un pop te xucli
al fons del mèu camarot.
Y com un roger vermella
ella somriguent:—Ah, boigs,
los feya, tiréu y fora
que sòu massa grans per 'xo...—
y 'm mirava á mi de un modo
que sense poder dir còm,
m' agradava, 'm feya pena,
y 'm pessigollava 'l cor.

D' aquell dia, á la Mar Vella
no n' hi he donat poch de toms,
y ab tot quan la veig, tot d' una
perdo 'l fil de la llissó.
Y ben mirat ¿qué 'n treuria
d' arriscarli ni mitj mot?
Ella es vaixell de conserva
y 'm dirá:—Veu al Patró:
si ell te dona patent neta,
llavoras en paus tothom;
vira al port... y toca y toca:
pèl tèu te daré 'l mèu cor.

Mes jo ¿qué podria dirli
que li escaygués al Patró?
Que pot ser soch fill de un gusi;
que tinch dotze horas de sol
los días que no está núvol;
que tinch de dinar molts cops,
ab lo sobrant de las postres
dels guardas del cap-del-moll,
y ¡Dèu me val! que 'm fa nosa
molta nosa 'l tenir cor.

Quan son petitas
la sèva alegria es-
tá pendentá de un
fil, y moltas vega-
das quan son grans
també.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

ACUDITS.

En la diada de Corpus un xavalet entra en una confiteria.

—¿Quán val una lliura de caramellos?

—Vintiquatre quartos.

—¿Y tornantli 'ls papers?

—Senyora Munda, ¿quánts anys tè la sèva noya?

—Uns quaranta cinch.

—¡Cóm pot ser, si á mí 'm va dir que 'n tenia trenta!...

—Veurá, se 'n deu haver vengut alguns.

Apunte de la comedia social.

—¿Vosté ha heradat al seu oncle?

—Sí, senyor.

—Donchs cregui que me 'n alegro molt.

Un minut després y apart:

—Tots los ximplés tenen sort.

Un xitxaretlo ponderant l' hermosura de una xicota, diu entusiasmat:

—Lo que més me agrada d' ella son las dentetas. Com á blancas y ben formadas son un portento.

—Vaya una gracia—interromp una senyora.—¡Gran mal se 'n fa!...

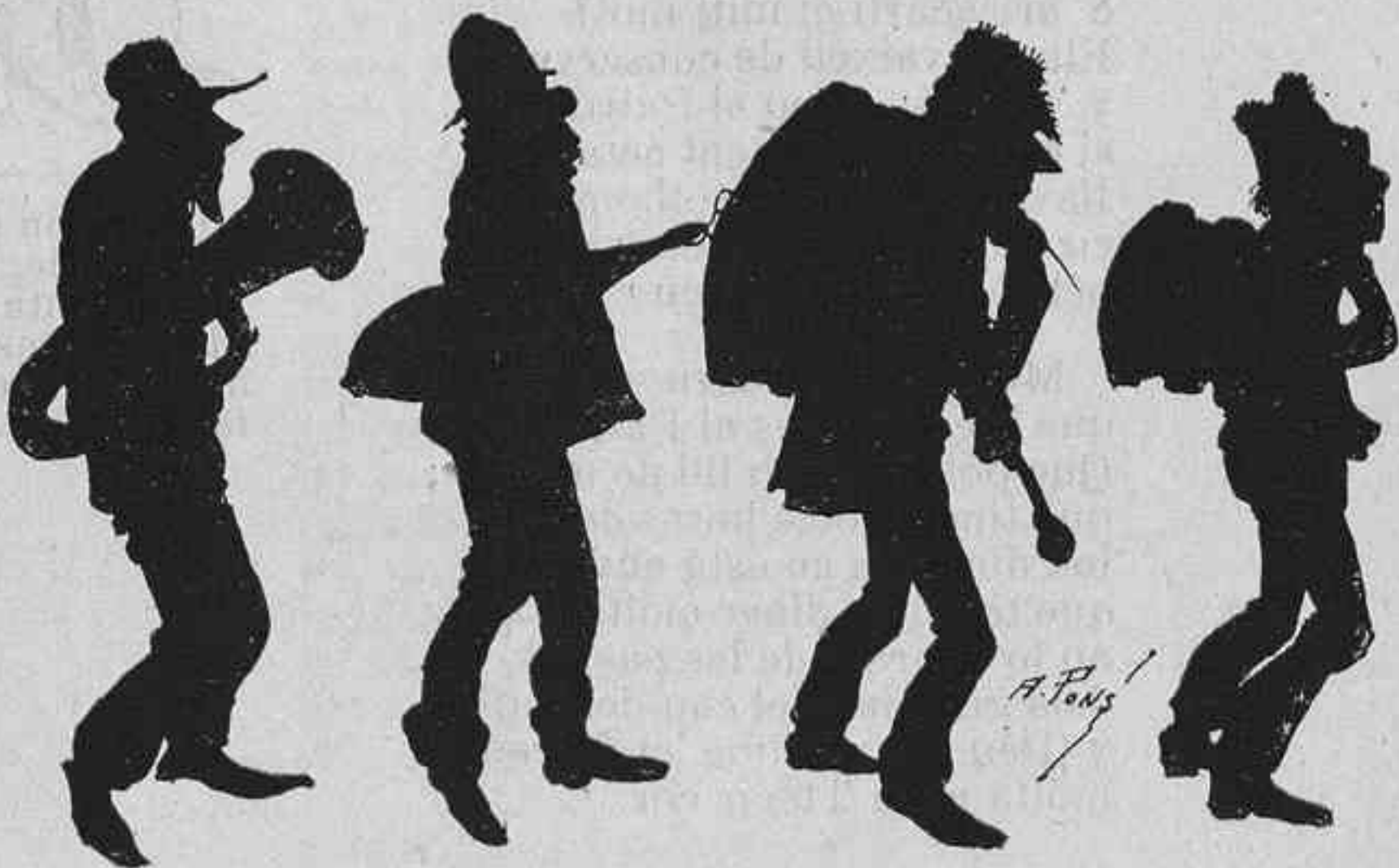
—¿Y aixó? ¿Per qué?

—¿Que no sab que 'l seu pare es dentista?

A. GIBERT.

SILUETAS MADRILENYAS (per A. Pons).

Una murga.

EPÍGRAMA.

A[un metje de molta fama
un cert client va dirli un dia:
—En Pau va contant per tot
que á vosté li deu la vida.
—Y *algo* més,— contestà 'l metje.
—¿Més encare?
—Las visitas.

L. C. (A) LAGARTIJIN.

MOLLAS Y ENGRUNAS.

Un pare de tres fills al morir féu testament, nombrant hereu de lo que possehia al que resultés ser més gandul dels tres.

Los marmessors feren la proba y digué 'l primer:

—En ma vida m' ha agradat treballar.

Lo segón:

—A mí ni treballar, ni veure tant sols com treballan los demés.

Lo tercer digué:

—Ja podéu donar l' herencia á qui volguéu, que lo qu' es jo, ni la pena 'm vull pendre d' enrahonar.

Los bèns, com es natural, quedaren pèl petit.

En Toni, que visitava Barcelona per primera vegada, volgué anar al teatro, y al despaig li endossaren, junt ab l' entrada, l' asiento fixo número 100.

Un cop á dintre, un acomodador que 'l vegé vacilar y anar amunt y avall mitj perdut, li preguntá:

—¿Qué busquéu, bon home?

—Lo número cent—digué en Toni.

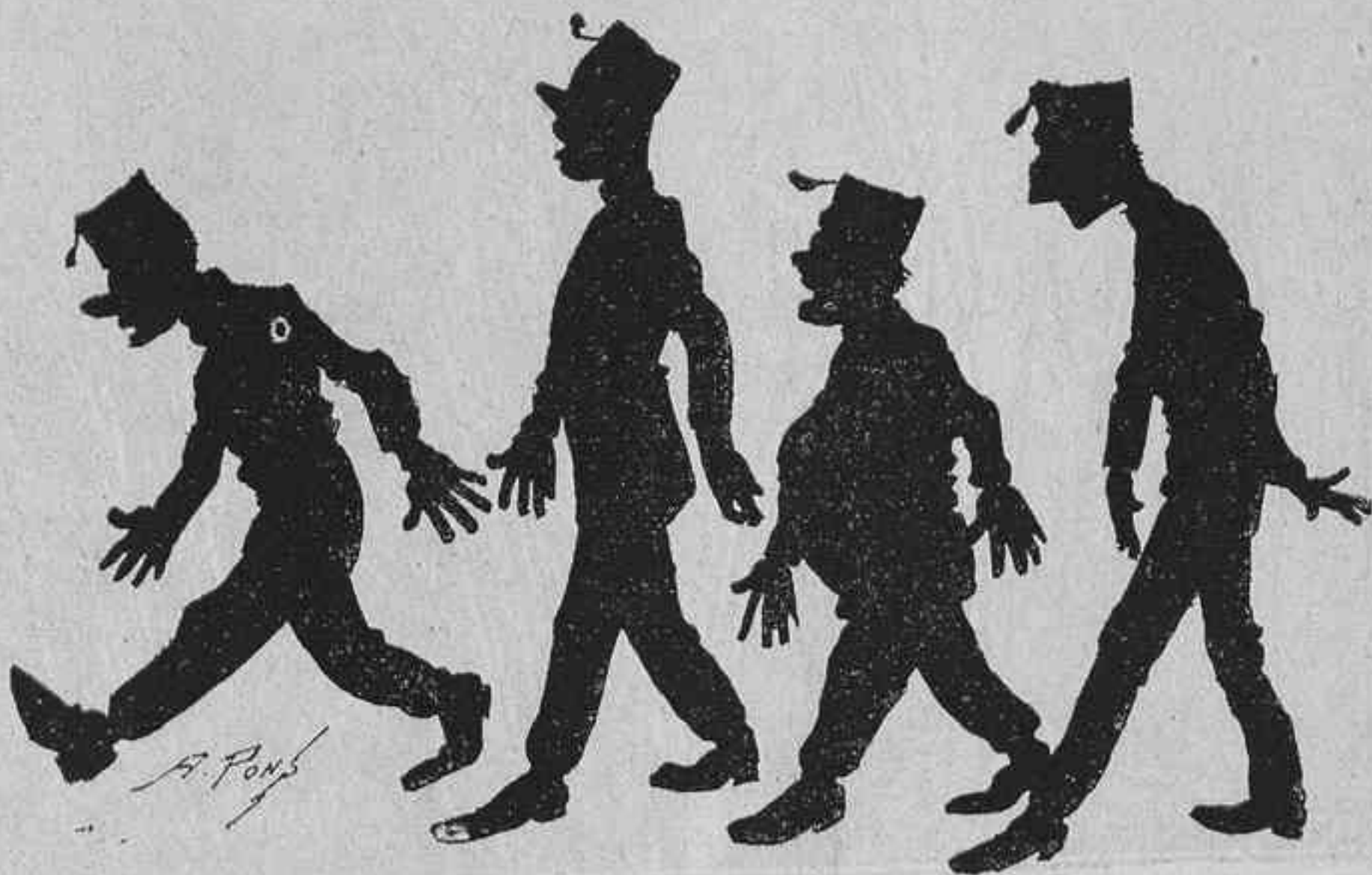
—Allá, al cap de vall del corredor: pitjéu una porteta y 'l trobaréu.

Aixís va ferho 'l pobre crach. Y fins exclamá plé de bona fé:

—Ja tenen rahó que á Barcelona tot está molt car. Vés per seure aquí, fèrmen pagar una pesseta y mitja.

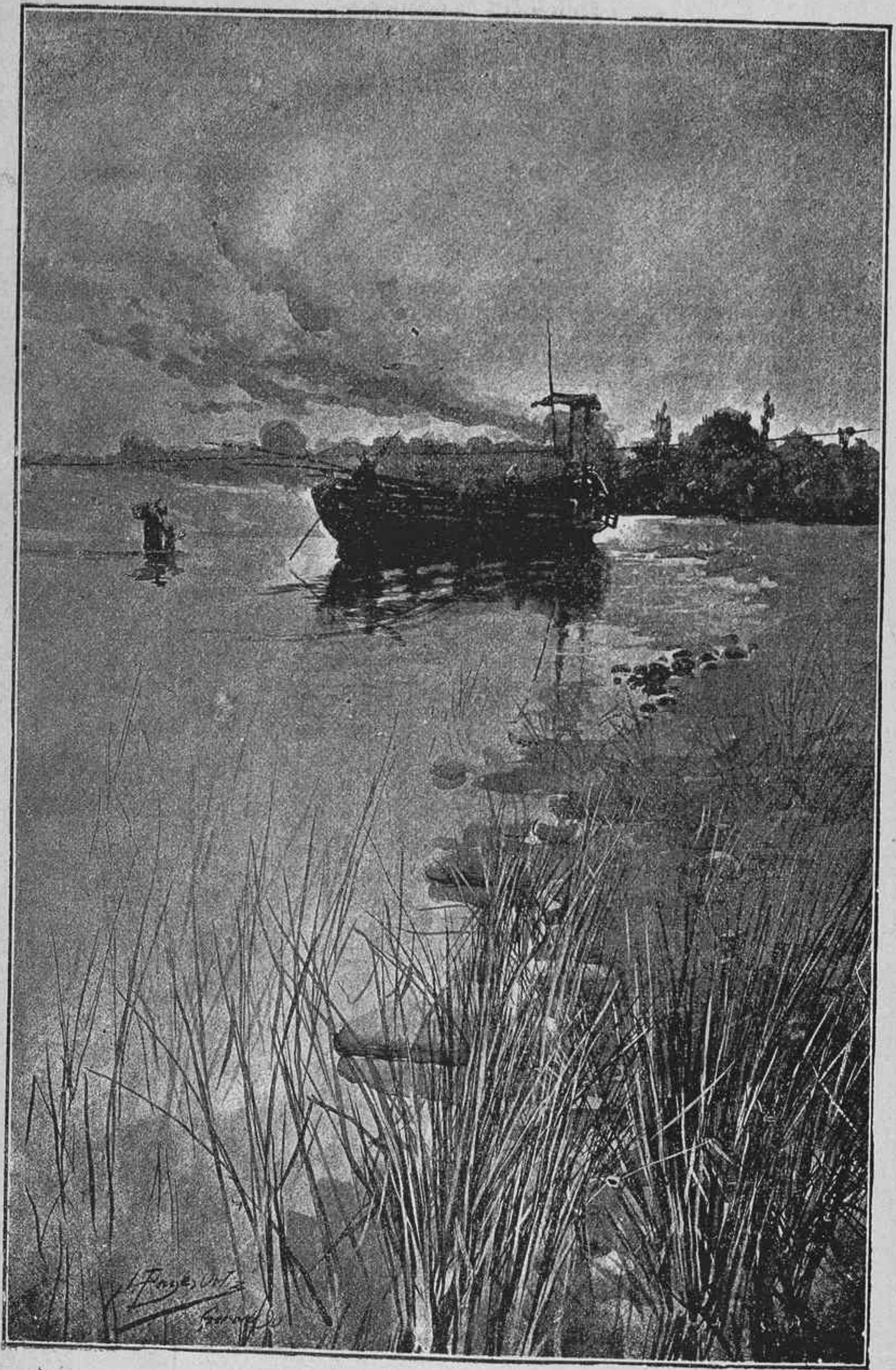
A. PALLEJÁ.

SILUETAS MADRILENYAS (per A. Pons).

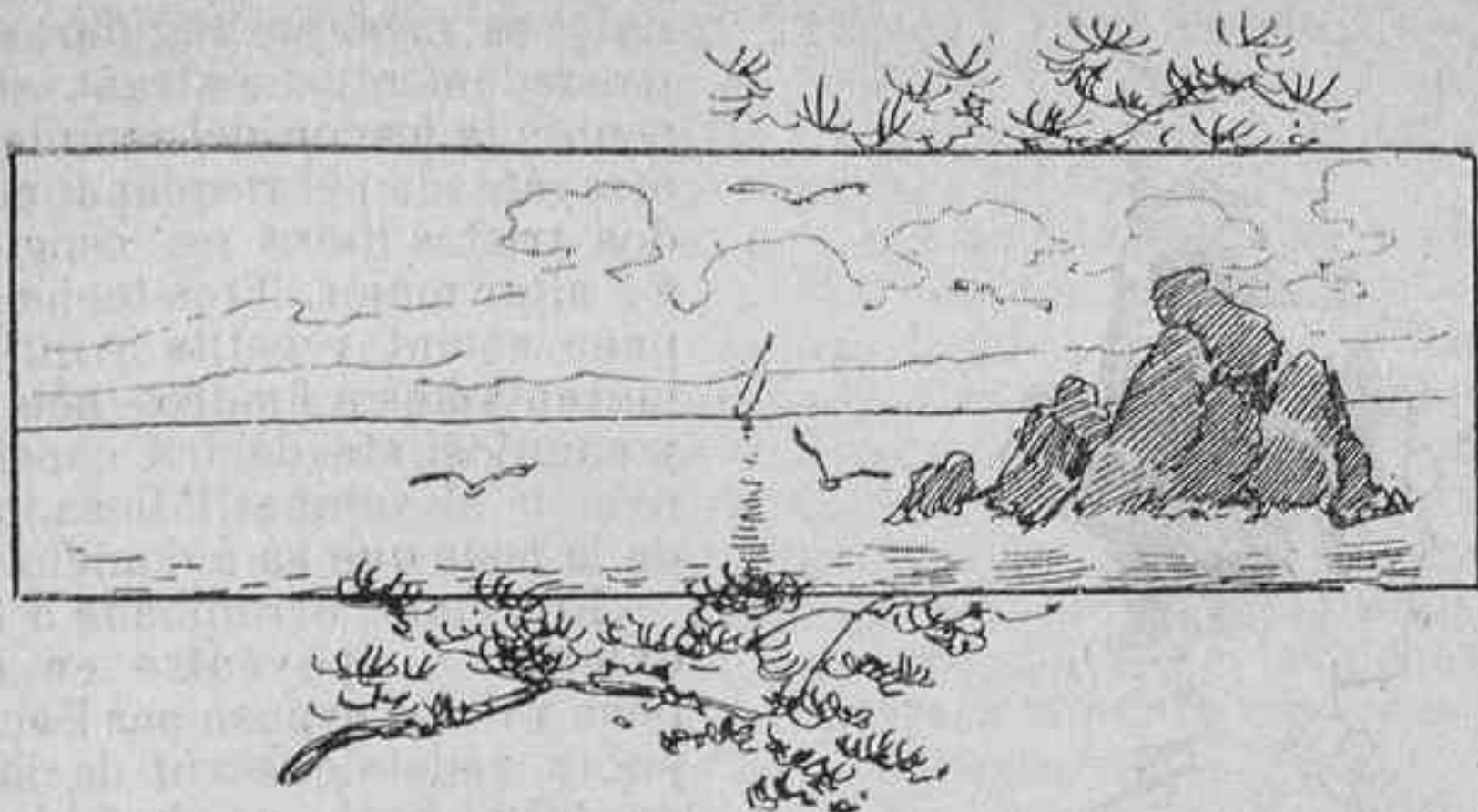

Al toch de retreta.

CATALUNYA PINTORESCA. (Aquarela de *Pagès Ortiz*).

La barca del Ter, tocant á la Devesa de Girona.

BARCAROLA.

Deixant son llit de nacre—enllà del mar s' aixeca
la lluna arrodonida,
que ab llum esgroguehida
gelosa 't vol mirar;
la barca hi va lleugera—ab vela desplegada,
lliscant per sobre l' ona
com blanca papallona,
que 'l flam se 'n va á besar.

Lo mar y 'l cel s' abrassan;—l' inmensitat t' acotxa
com closca de petxina
qu' enclou hermosa ondina
de llabi encisador:
es lluny, molt lluny la terra—y ornada ab raigs de lluna,
la vela ja es inflada
á impuls de la ventada
de l' ala del amor.

Imatge de mos somnis,—lo mar al cel retrata;
lo cel es plé d' estrelles,
l' abisme 's torna ab ellas
jardí hont floreix la nit:
son niu es nostra barca,—qu' entre astres se rebeja;
ni may que surti 'l día!
que aixís aném fent via
gronxats per l' infinit.

JASCINTO TORRES Y REYATÓ

L' ÓBOL DE LA VIUDA.

Mitja hora avans de comensar la funció, la porta quedava oberta de bat á bat. Las donas comensan á venir d' aquí y d' allá, esbarriadas, com las abellas al buch. Algunas portan lo tamboret d' estisora sota l' aixella pera es-tolviarse 'l lloguer de la cadira; altrás entortolligan als dits uns rosaris plens de medallas que dringan com picarols, y pocas se tapan lo mocador del cap ab una senzilla mantellina, revestintse al dintell de l' Iglesia pera entrar ab decoro y magestat.

La negra cortina penjada ran del cancell se reinfla y embuteix fentse ven-

ELLAS (de Gómez Soler).

—¡Ara passa en Pepito. ¡Qué guapo es!
¡Si una s' hi pogués declarar!

empedrat d' estrelles, perfumat per estranyas flors, desde hont los angelets li allargan ab carinyo 'ls brassos.

Dos escolans de cap pelat y cota vermella ab collet blau, ahont las gotas de cera á estil d' antiqüelas hi han brodat capritxosas xarreteras y galóns á las mánegas, baixan los sis grabóns del presbiteri, il-luminada sa cara mol-suda y aixerida pèl flam de la candela que crema entre 'ls dits de sa ma dreta, fent de cassola, á posta pera tomar la cera, y servintloshi l' esquerra de pantalla.

Comensan á grinyolar las llantias, pujant y baixant sota las voltas, davant de las imatjes, y la sombra de las cadenas que las aguantan, reflectintse al sostre á sa escadussera llum y moventse á compás de sas pampallugas, pareixen monstruosas aranyas de tres potas que esgarrapan silenciosas la nau humida de l' Iglesia.

Las devotas segueixen umplintla. Lliscan las cadiras sobre l' enrajolat de mármol fent escriuir las dents, y entre l' apagat ruido d' obrir y tancar vanos, s' alsa 'l murmull xiuxejant dels llabis que pregan en veu baixa, interromput de tant en tant per l' accés de tós d' algún vell reumátich y acatarrat que seu prop de la *barandilla*, ab lo bastó de crossa apoyat sota 'l palmell de las máns hont hi descansa sa barba afeitada y prominent.

La viuda arredossada prop d' un confesonari aspira ab delicia aquella atmósfera freda y saturada d' encéns, y mira al sagristá que ab pòls trémul é indecis vá encenent un á un los ciris de la credensa, qu' extenen la claror fins als banchs del cruser. Després suspira, y encreuhant los dits d' abdugas máns sobre son pit, queda extasiada enfront l' imatge de Jesús que vá aclarintse y eixint de las tenebras.

truda, y á voltas, quan l' ayre acanalat es més que regular, s' aixeca pausadament, mostrant als transeunts la foscor del temple apenas atravessada pèl resplandor escás de dos tristos llums qu' espeternegan á l' altar major. Tres tochs de campana sovint repetits y qu' arriban vibrants fins á fondres pèls recóns y angulositats de las capellas, senyalan al vehinat l' hora próxima de la festa que vá á comensarse.

Entretant, arrambada á la paret exterior y apoyantse en ella, ab pena y dolor avansa per l' acera una pobra velleta que viu de la caritat de tots. Sola y abandonada en aquest mon, víctima de la més negra desgracia, ha sufert totas las desventuras, y á son cor, clós per sempre més á l' alegria y á l' esperança, arriba com remota llum fosforescent al fons d' una bauma la plácida dolsor de la religió, que la conforta y l' aguanta en un cami qual terme fora 'l suicidi, si espiritualmente no vejés per damunt de tot y entre boyras y núvols un cel

ELLAS (de Gómez Soler).

—¡Sempre m' ho havia pensat que m' enganyaria!

Brilla dalt de la trona un fanalet, y ab veu dengosa l' escolá major llegeix l' oració mental, fent pausa á cada punt. Després l' orga inunda 'l temple d' armoniosas y solemnes notes, y quan lo ressó vá perdentse, un capellá de cara esgroguehida, ulls negres, nas aflat y arquejadas cellas dirigeix la paraula als fidels pera parlarlos del poder temporal del Papa.

Avansa y recula, balandreja son cos de jonch á cada moment, y sas mans ossosas y pesantas qu' alsa á vegadas en só d' anatema, qu' extent més tart sobre l' auditori en tó de protecció, cauhen després feixugas sobre la barana de la trona en un arrebató de furor y eloqüencia. Ja ab veu dolça, qu' engendra la pietat, descriu al Vicari de Cristo com al vell venerable del Vaticá, ab un cor tendre y paternal, aixugant las llágrimas á tots sos súbdits, demanant á Dèu la benedicció pèls infortunats, vivint senzill y retirat, sense ambicions y sense vicis; ja ab veu tronant, qu' aixorda y estemordeix, pinta las persecucions de l' Iglesia, la situació precaria del Papa, las penas que l' afligeixen, los desconsols que sofreix, las contrarietats que reb, y acaba sollicitant l' ajuda de tothom pera socorre'l en sas necessitats.

Y la viuda fervorosa, en quals ulls brillan las llágrimas del sentiment més pur, forçantse en son magi estranyas fantasmas, veu un vellet dormint sobre un jás de palla, tancat entre reixas y vigilat per guardias que l' insultan y l' escupen, quan no blasfeman y malparlan; decandit per la fam y per la set y xacrós pèls anys y pèls disgustos, y pensa, pobra dona, que son estat propi, miserable y trist, es or en comparansa del de son Pare espiritual, y sa mà forfollant entre las arrugas de sas deslluhidas faldillas negras, escorcolla ansiosa lo fons de sa butxaca y ab la major voluntat tira los últims céntims que guardava á la bacina del que recull l' almoyna de sant Pere.

Si aquella nit dorm en dejú, la consciencia tindrá ben tranquila, qu' ha sapigut sacrificar las necessitats del cos al íntim plaher de son esperit.

Ja s' han cantat los goigs. Los cremallots dels ciris van apagantse lèntament. Los fidels ixen del temple á glopadas, comentant la festa y despedintse 'ls grupos. La velleta segueix per l' acera y arrambada á la paret lo cami de sa casa, y á la sagristia fan pilots de diners, contant lo recaudat y trincant las pessetas sobre 'l llautó de las bacinas. Lo predicador raspalla son barret, altres capelláns s' embossan ab lo mantéu pera surtir, y 'l vicari 'ls acompanya fins á la porteta de pas socarrantse 'ls dits ab la punta d' un cigarret habano. Vá seguintlos un xicotás ab un bulto á la mà. Los capelláns y algún seglar que 'ls acompanya doblan lo pas entre ditxos y rialladas y emprenen la marxa á ca'l obrer contador, pera darli compte de la capta.

AYGA-LIFA EQÜESTRE (per Miró).

¡Cap á Calaf!

La velleta ha arribat á sa casa. Las imatjes que tant de relléu han prés en son pensament no li deixan aclucá 'ls ulls. Lo ventrell, encar que buyt, no protesta. Passa 'l temps y ella resa, condolguda de la situació del Papa.

Lo quartet hont viu es esquifit, com tot lo que 's dona de limosna, y ab una sola finestra que surt al cel-obert, ben poch ample y espayós. Pero la finestra es prou gran pera donar pas al xibarri que puja dels baixos, hont viu l' obrer de la parroquia y hont se celebra la recaudació de la vetllada.

Veus roncás, dringar de copas y rialladas de satisfacció apartan del en-sopiment á la pobra viuda, que per conciliar la són s' aixeca á peu descals, saltant del llit de posts y banchs, y ajusta la finestra mentres s' escapa plácidament de sa boca l' expressió:

— ¡Ave Maria, y quina saragata mouhen avuy á casa del senyor Mariano!
¡Ja 's coneix que mossén Pancrás diu la missa de mitjdia!

XAVIER ALEMANY.

IGLESIA DE VILADRAU (MONSENY). Dibuix póstum de *Tomás Padró*.

PUNXAS.

Un metje, 'l doctor Clapera,
que per més senyas es guenyo,
á forsa de molt empenyo
lográ acabar la carrera,
y creyentse en ciencia fort,
diu, quan parla ab algun client:
— Al que 'l miro malament
ja poden dir qu' es ben mort.

—
Es tan avaro en Fortuny,
que com ell cap més n' hi há:
puig *doneuli* un cop de puny
y no vos lo tornarà.

ROSSENDO PONS.

—Lluset... créu á qui 't vol bè: fuig dels perills del mon, vés á missa y á confessar sovint, y no fassas enfadar á la mamá.

BARREJA.

En un teatro.

—Tal com la veu acaba de sortir del Conservatori—exclamá un concurrent d' una butaca, dirigintse al seu vehí, després de aplaudir á la tiple, que anava, per cert, molt empolvada.

—¿Donchs veu?—replicá 'l vehí—jo més aviat hauria dit que surt de la pastera.

Una pregunta de criatura:

—Digui, mamá: 'ls angelets ¿ahónt tenen enganxadas las alas? ¿A la carn ó á la roba?

Un pessich de pensaments:

∴ En aquest mon hi ha molts més embustersos de fet que de paraula.

∴ Moltes donas hi ha que més s' estiman que 's dupti de la seva virtut que de la seva hermosura.

∴ Una coqueta es com aquells vins tan cars: tothom los troba bons; pero ningú 'n beu á tot pasto.

∴ Tot viudo que 's torna á casar fa honor á la difunta, porque demostra lo molt content que ha quedat d' ella.

Z. ZURBANO.

¿PER QUÉ HO DIRÍA?

Mori don Pere Querol,
home amable en gran manera;
y la Justa, sa cuynera,
lo plorava ab desconsol.

—Pero dona, ¿per qué plora
tant y tant?—li digué en Prat
—¡Ay, senyor!... Si m' hi quedat
tan viuda com la senyora.

M. SUTI.

TARDOR.

AYRES ANDALUSOS (per J. M. Marqués).

Un núvol gris, tot gris
y llis
s' extén com un trist vel
pe'l cel
y á poch á poch se mou
y plou.

¡Per tot se gira ayret
tan fret!
¡cóm roda 'l sech fullám
pèl camp!
¡cóm fugen los aucells
tan bells!

No 't queda ni una flor,
tardor,
y prompte estarás buyt
de fruyt,
qu' es l' oliver ta veu
d' adeu.

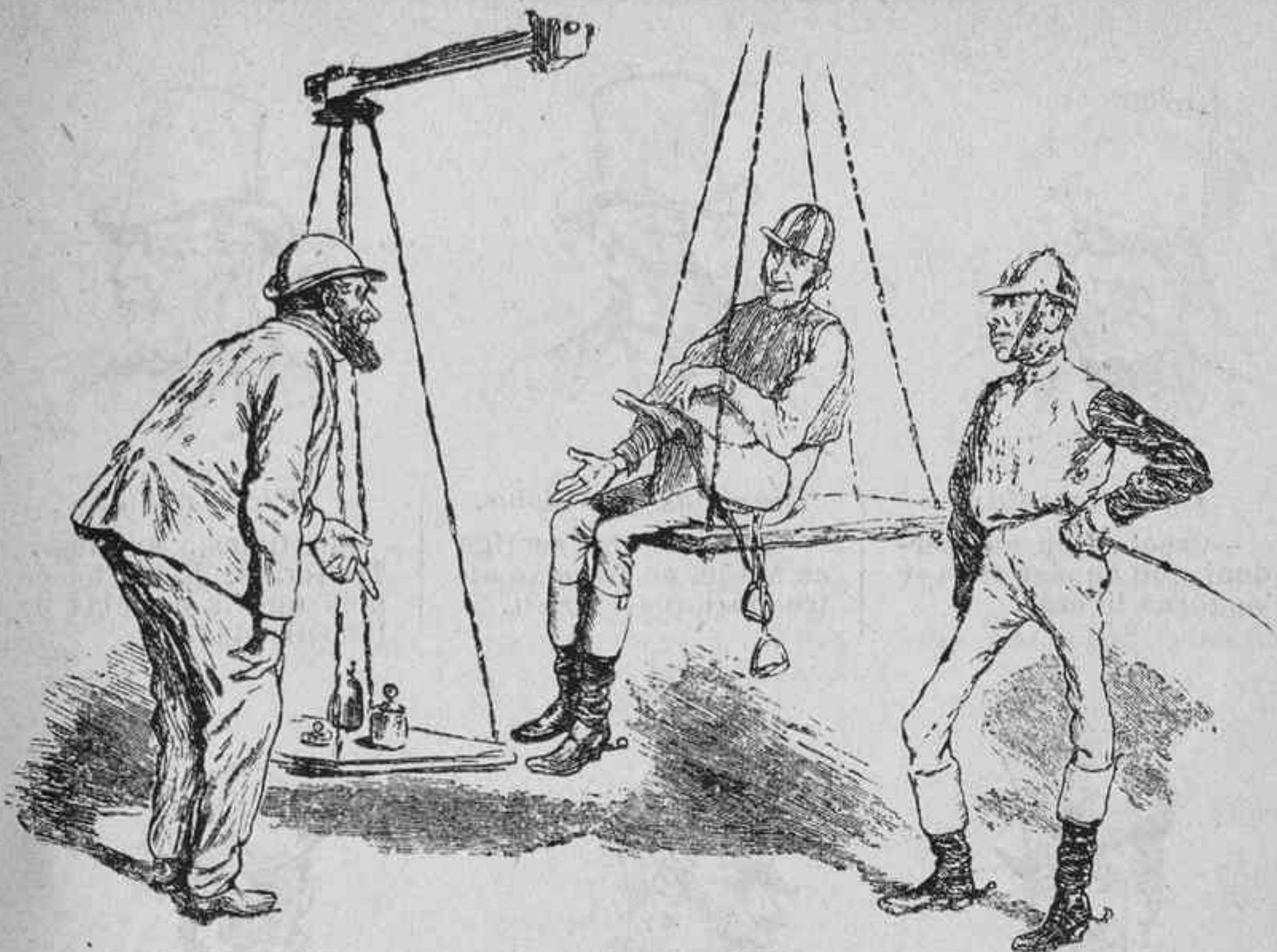
¡Qu' esmortuhit lo sol
de dol!
y lluny lo tró retruny,
ben lluny,
y allá se sent bramar
la mar.

¡Quán impetuós y altiu
lo riu!
lo fret se va extenent
creixent;
¡per tot un alé fort
de mort!

J. MARTÍ Y FOLGUERA.

—¡Ay, soleá... soleá!...

AL HIPODROM.—LO PESATJE.

*Lo jockey tal com més magre
més grassa la sol ballar...
que la carn del pobre jockey,
com menos pesa, més val.*

CANTARELLAS DE TIPLE.

Fas molt bè de demanarme,
ja qu' estèm en temps de banys,
y las carabassas ara
son de molta utilitat.

Si algún jove se 'm declara
y aquest jove es bon xicot.
y además te molts monissos...
¿cóm podré dirli que nó?

Quan un jove vol besarnos
y 'ns ho diu, no ho permetèm;
mes si ho fa sense avisarnos
¡qué dimontri hi hem de fer!

Tant que 'ls homes nos bescantan,
tant que sempre dihen mal
de las donas, y 'ls grans tunos
sempre 'ns venen al detrás.

Al que 'us digui de las donas,
que si son... que si no son,
preguntéuli per sa mare
y 'us farà ja un altre só.

PEPITA FORGERÓN B.

PERIÓDICHS Y LECTORS, per Labarta.

Correo catalán.

—Crech, Dèu me perdoni, que aquest diari se 'ns torna liberal.

Diario de Barcelona.

—Mentres hi escriga en Mañé, no llegeixo altre diari que 'l *Brusi*.

Boletín oficial.

—Articles... sueltos... Tonterías. Jo no busco més que 'ls anuncis de las subastas.

La Dinastia.

—Hi estich suscrit per que es dels que manan.

El Noticiero.

—De días no puch llegir, per que dormo; aixis es que 'l *Noticiero*, com qu' es d' última hora, 'm vé al pé.

El Diluvio.

—M' agrada molt per que no guarda tendencias á ningú. Fá com jo ab los llogaters de las casas que administrò.

El Suplemento.

—Desde que vá morir la *Crónica*, y veyent que ningú 's recorda de Espartero, ni de Sant Llorens dels Pitèus, m' hi suscrit al *Suplemento* qu' es lo més barato.

—Jo, si volen que 'ls diga la veritat, no 'n llegeixo cap, per que no 'n sé... pero m' agrada sentirlos llegir, sobre tot si son liberals.

La Vanguardia.

—Poca politica... molta literatura, molt art, molta varietat... aixó es lo que tá per mí... Y la *Vanguardia* 'm vé com l' anell al dit.

PERIÓDICHS Y LECTORS, per Labarta.

El Federalista.

—Mentres sostinga 'l pacte, hi fet pacte ab mi mateix de no deixar-lo, que jo avants que tot soch pactista y pactes son pactes.

La Renaixensa.

—Tot per Catalunya y Catalunya avants que tot.. Jo opino com aquest diari: no anirém bè fins que 'ns arreglém nosaltres mateixos.

La Publicidad.

—Dónguinme un diari serio com aquest, y no un de aquells que cada dia cambian d'opinions.

La Campana.

—¡Me caso ab Ronda! ¡Y que 'n saben d'aixafar la guitarra á n'als del Feo malagueño!

L'Esquella.

—Cada divendres li devém alguns bons ratos, de dia á la botiga y al vespre á casa la xicota. ¡Quin periódich mes *salau!*

La Semana cómica y otras revistas castellanas.

—¡Diantre! ¡M mira tothom! Potser sí que saben que'ls versos «*A una bella*» son fets mèus.

El Toreo.

—Aquests revisteros no hi entenen fotitla. Haurian de fer com nosaltres: apéndre'n á la *cabeza del toro*... ó de la *yaca*, que de tot hi ha.

La Escena.

—Per més que cada dia 's formen companyias, ningú 'm contracta, com si un *bolero* no tingués *derecho á la vida*, com deya aquell.

Revistas pornográficas.

—A mí que 'm dongan diaris aixis... molt *flamench*, molta *pantorri-lla*, molta *verdor*... ¡olé!

LA MANTELLINA (per Gomez Soler).

En las pescas femeninas
lo sombrero es un bertrol;
en cambi la mantellina
es la xarxa del amor.

LA FÁBRICA.

AL CENTRE CATALÀ DE SABADELL.

Vallfonda era, fa vint anys. un llogaret ronech, miserable, ajocat á la falda de Montolíu entre oliveras, vinya y bosch. No tenint per camíns més que un parell de viaranys de ferradura, y enclocat com estava dins d'aquella afrau sense historia, gayre bè, llevat de sos velíns, ningú 'l conexía.

Era, no obstant, un recó pintoresch, de clima templat, dotat d'elements envejables qu' aquells habitants no sabían aprofitar. La riera de Bramuls fressejava á sos peus. sota la gemada verdor de grans nogueras y roures, d'entre 'ls quals despuntavan, assi y allá, alterosos plomalls de pollancras que 'l ventijol extremía y platejava tot sovint. L'aygua corria adalerada cap al Cardoner cabrejant escumosa per demunt dels códols; jogava ab los palets com la canallussa á bolas, feya son cami esbojarrada, cantant, rihent sempre, com si 's mofés dels vallfondenchs que no havían sabut aprofitarla més qu' un instant, allá al molí.

Y era veritat; porque, de las quinze ó vint molas d'aygua que la riera duya, no 'n treballavan més que un parell al Molí d' Amunt. Tot aquell caudal tenia alé sobrer per deu vegadas més. Moure aquella roda de caixóns, esberriada, cruixida y llaíscosa, costava ben poch; ho feya divertintshi, com botant per una escala, tota frisoza de sentir l'ayre jugar ab sa platejada cabellera.

Las donas de Vallfonda eran las únicas que tractavan encare d'aturarla un xich més avall; pero malvinatje si ho sentía. Totas la esperavan de genollóns pera confiarli 'ls secrets d'alcova, las murmuracións del vehinat, pretenent potser enmirallarshi, las presumidas! Mes, ella fugía robántlashi 'l

savó, llansant á llurs peus la bruticia, fent befa d' aquelles caras surosas, d' aquelles cabelleras rústegas, del candor de confiarli las secretas miserias del cos y totas aquelles flaquesas de l' ánima que las xarrayres divulgavan á *tutiplé*. Ella ho rentava tot, y, més avall, contava, morta de riure, á las fonts que se li ajuntavan, totas las miserias y flaquesas d' aquell vehinat.

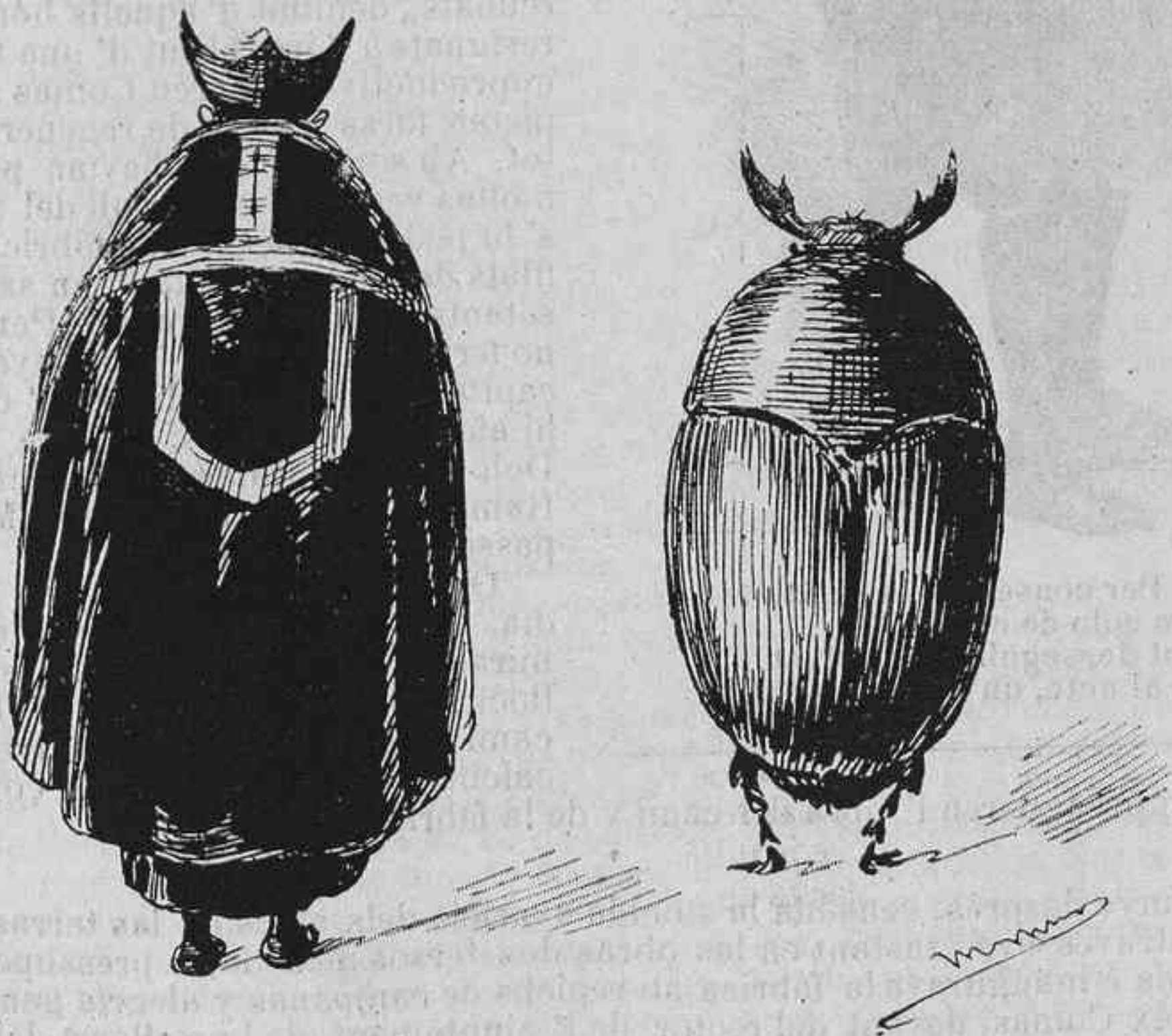
Vallfonda, mentrestant, consumia la vida macilenta del cervell ensopit per una miseria hereditaria. Pagesos tots aquells vehíns, conreuhant de pares á fills los mateixos camps, sens veure may altre horisó que 'l d' aquelles montanyas hont s havia enclocat lo poble com dins d' una olla, menjavan de lo que cullian venut á mal preu. sens ambicionar res, ni sospitar que pequessen de imprevisors y pródichs. ¡Imprevisors! ¡pródichs!... los que treballavan de sol á sol, enterravan la pesseta que podian atrapar y estalviavan roba, aygua y caixaladas!

Lo mateix vell Comas, l' amo del molí, un dels pochos qu' havían traspasat aquelles montanyas y vist quelcom més del món, satisfet del seu estat, may arribá á somniar ab res mellor que 'l molí. Las sitjas de Vallfonda no davan ni per una mola més. De lo que allí 's molia, la familia, 'l mosso, 'l matxo, 'ls gossos ne menjavan: los garrins, gallinas, ocas y ánechs també.. ¿Qué més desitjar? Era tan petit aquell poblet, tan pobre, tan arreconadet... ¿Com somniar ab empresas ni melloras?

Pero l' heréu Comas, ja mort lo pare, pensá d' altra manera. Un seu oncle, negociant d' empesas á Barcelona, l' havia com qui diu escudellat d' aquella olla de cols, quan tot just era un xaval. Un cop fora, le 'n feu seguir fins al magatzem que tenia al carrer de Sant Pere. Dadas á un pobre las espartenyas y la roba de vellut agrisada fins á la trama per la farina, ben xollat lo clatell y netas mans y cara, l' enviá á estudi, lo feu instruhir pera 'l comerç, lo posá derrera 'ls taulells. Més tart, lo feu viatjar ab lo mostruari y, finalment, bregar ab lo Diari y Major y ab la correspondencia. Era ja ben granat y ben vaquetejat estava per homens y donas, quan lo sorprengué la mort del pare.

HISTORIA NATURAL (per M. Moliné).

De la familia dels coleópteros, vulgo escarabats.

TIPO DE UN QUADRO DE CUCHY.

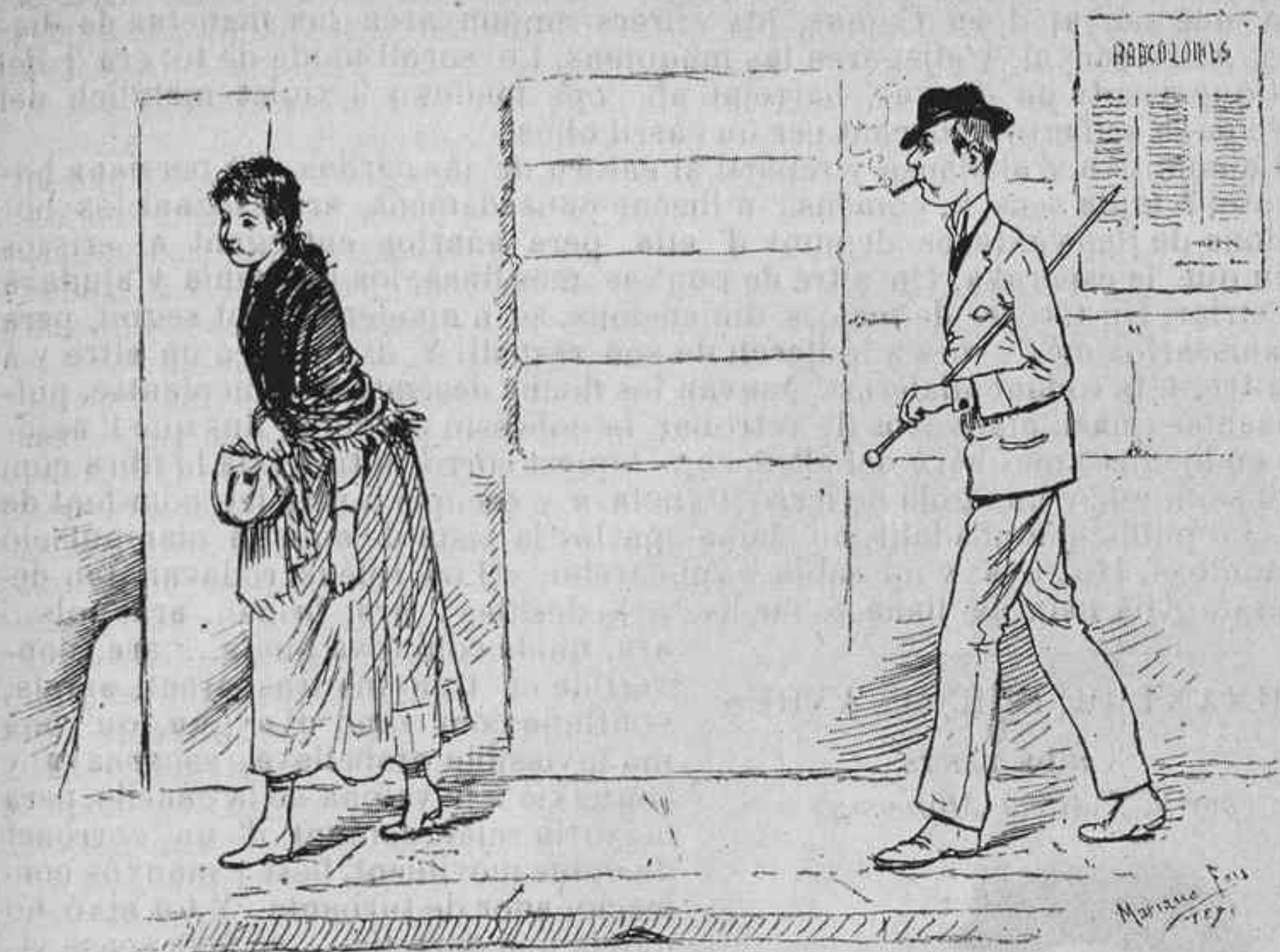
Per conservar la salut,
un solo de clarinet,
tot desseguida un polvet
y al acte, un bon estornut.

Tornar á caure á l' olla, ferse moliner llavors, era impossible. Deixar al Peret y al Ramón, sos germans, y á la Doloretas, sa germana, poch menos qu' al carrer ab la petita llegítima que 'ls tocava, encare més impossible. Fer donació del molí á favor d' ells y pensar que ab aixó assegurava 'l pervindre de tres familias, tampoch cabia al magí de qui havia rodat món y aprés en las agres experiencias de la vida lo que vá de possehir coure á disposar d' or al comensar lo pelegrinatje. Ell estimava 'l molí, bressol de sa infantesa; estimava y compadía á aquells germans ignorants y desvalguts; estimava fins á aquells pagesos esclaus de la miseria, que davan á la terra liur sanch no més que pera menjar uns dias y tornarli tot, roba, carn y ossos, sens una mala mirada ni un crit de rebelió. ¡No! Ni desferse del molí, ni abandonar als germans, ni oblidar als antichs convehins, ni oblidar tampoch aquell reconet de món, niu de recorts dolços, sagrat sepulcre de sos pares!

Quan extengué la vista demunt d' aquell poblet de suro, demunt d' aquells camps tan aspres y ben conreuhats, demunt d' aquells homens resignats á l' ingratitude d' una terra improductiva, l' heréu Comas senti pietat, forsa y desitj de regenerarho tot. Ab son oncle n' havían parlat moltes vegadas: més avall del molí, s' hi podria aixecar una fábbrica de filats de llana, aprofitant un salt de setanta cavalls de forsa. ¿Per qué no ferho? Ell s' havia ja guanyat un capitalet de vint mil duros; l' oncle hi afegiria lo demés; en Pere y la Doloretas viurían á la fábbrica; en Ramón portaria 'l molí; Vallfonda passaria de mort á vida.

Oncle y nebot pujaren, un altre dia, á Vallfonda ab un enginyer; miraren, remiraren, esculliren lo lloch, estudiaren lo modo d' obrir camí de carro fins á la carretera, calcularen, contaren, y, un cop decidits, emprengueren l' obra del camí y de la fábbrica, tot ensemps.

Dos anys després, vensuda la suicida avaricia dels amos de las terras que 'l camí atravesava, gastant en las obras dos tersos més de lo pressupostat, se benehía é inaugurava la fábbrica ab repichs de campanas y alegría general. Lo mateix Comas, devant del rector, de l' ajuntament, de lo melloret del poble, obrí l' aturador de l' acequia, hont l' aygua reposava tranquila y pura fins á transparentar los trossets de pedra y rejol qu' en son fons guardava ab al-

¡Qué s' hi farà! Los xavals del dia son aixís: s' estiman més seguir una modisteta que una carrera profitosa.

guna fulla despres dels arbres vehins. Un sol hermós de juny flamejava dins del líquit, platejava las parets, anacarava 'ls vidres del nou edifici, espernejava entre la tendra vegetació dels voltants. Oberta la resclosa, l'aygua avansà magestuosament, y, al arribar al cayre, 's despenjá tota escumosa dins del pou, llansant diamantins esquitxos, deixant encastats à la reixa fullas y palets.

La comitiva passà corrents al cambró de la turbina, semi-subterrani de pedra picada, relativament fosch. Encare en Comas fou qui, en persona, anà descaragolant l' indicador pera obrir las comportas ó calaixos, ara un, després l' altre... un altre... y un altre, fins á sis. L' arbre mestre, gruixut pilar de ferro, pulit com l' acer, girá, giravoltá sobre son piú ab creixent rotació. Tot ensemps, vingué de las quadras la remor sorda y solemne dels tambors rodant á la desesperada. Brunzian com alenada contínua de vent dins d' un bosch. Era la respiració d' un organisme potent que vessava á dolls vida y forsa, que tot ho trontollava y removía.

Pressuda y apinyada, abandoná aquella gent la turbina y s' abocá á la porta de la preparació; una gran sala, baixa de sostre, aquest sostingut per columnas de ferro afileradas, al bordó de quals capitells descansavan los coixinets atravessats pèls arbres de transmissió que davan moviment á tambors y politxas. D' assí, d' allá, baixavan obliqua y paralelamente las negras corretjas que mourían las màquinas. Aquestas, colocadas en tres rengles, ocupavan de llarch á llarch la sala. Los tambors, las transmissions rodavan sens parar. Pero las màquinas no, no encare. Novas de trinca, la claror esplendent, qu' entrava per las simétricas finestras d' abdós costats, alluhentava las pessas de ferro, las fustas barnissadas á munyeca. Traballadors y treballadoras, estavan com guardiáns d' una exposició, cadascú plantat en son lloch, plegats de brassos, seréns y complaguts á l' hora de veure 'l treball á punt, la prepotent màquina sotmesa á llur voluntat. Alguns de ells la contemplavan y amoixavan ab la complascencia ab que 'ns mirém un cavall propi. Ningú

somniava ab la possibilitat d'una enganxada, d'una d'aquellas revelacions dolorosas del fatalisme, que deixan al pobre sense pá ni medis de guanyársel.

A una senyal d'en Comas, los obrers empunyaren las manetas de disparo. Altra senyal, y etjegaren las máquinas. Lo soroll mudá de tó: era 'l del vent que assota un canyar, barrejat ab cops fondos y 'l xiulet metálich del carro de la selfagrina lliscant per un carril oliós.

La comitiva s'abalansá y repartí al entorn de las cardas. La persiana horisontal ó taula sens fi, comensá á lliscar pausadament, arrossegant los borrallóns de llana extesos demunt d'ella, pera anarlos entregant al erissós roléu que 'ls esperava. Un altre de punxas més finas, los hi prenía y ajudava a destriar. Un tercer, de majors dimensions, se 'n apoderava tot seguit pera esllanissarlos més y més á lo llarch de son respall. Y d'aquell á un altre y á un altre, tots rodant adalerats, anavan los flochs desfentse, esmicolantse, pulverisantse quasi, afanyosos de retrobar la cohecció perduda, fins que l'assolían en lo corró més baix del altre cap. Aquest corró entreteixía la fibra com amplísim tel, y una gola de ferro 'l xuclava y escupía á raig fet, com font de neu. Lo publich embadalit, no sabia apartar la vista de aquella manipulació miraculosa. Ho veyá y no sabia explicarsho. «¡Los roléus rodavan tan depressa!» Allá baix, la llana á flochs, ara, desfilas.. ara, brins... ara, pols...

TORNANT DE BUENOS AYRES.

UN DE TANTS

(per J. Pellicer Monseny).

—Vaig anarhi á fer dinés:
y ara 'n torno—'l dirho 'm raca—
sense equipatje ni res
y ab las mans á la butxaca.

ara, unida com tova buata... ara, convertida en trenyina transparent, ampla, continua com vano d'aygua, qu' una má invissible atabellava, sacsonava y conteixía á la valona de la canella, pera deixarla rajar demunt d'un corronet de doble moviment, llest y manyós confectionador de turbants. Y tot aixó ho movía una corretja... se feya sense vigilarho ningú. L'home encarregat de la máquina no 's movía del peu de la persiana á la qu' anava dant flochs y flochs tan destriats y estovadets com podia.

Un pagés de mitja-edat, en Tastavins, exclamá en veu alta:—Aixó vé á ésser com las fonts... gota d'aquí, gota d'allá, furgan la terra, van trobantse, confonentse .. pitjan y fan forat fins brollar ab furia.

Molts dels oyents se mossegaren la llengua per no riure. —¿Qué tè que veure la terra ab los roleus?—Pero en Comas se grabá á la memoria lo nom de aquell mecánich en brut

—Bè,—saltá un vehí, pera ferse 'l graciós,—un *tastavi* es com un taberner; no tè res d'extrany que conegui de pe á pa tots los secrets de l'aygua.—

Rihent l'acudit, abandonaren los convidats las cardas y seguiren la visita contemplant embadalits los enginyosos moviments y sorprendents resultats de las pentinadoras, de las metxeras, de las retorcedoras, de las selfagrinas, de tots aquells organismes de ferro, dotats de vida, de forsa productora. Tot rodava, corria, treballava ab admirable precissió, ab alé infatigable; y la máquina redimía al obrer del esfors muscular, no exigint d'ell més qu'atenció y trassa, encarregantse ella sola del esfors bestial, pera deixar á l'home, home.

D' aquell dia ensá, la fábrika seguí treballant. Vuytanta donas, deu xavals y un centenar d' homens, aquests quasi tots forasters, hi guanyavan bon jornal. Pera allotjar-los ab llurs famílias, arreu tingueren qu' aixecarse casas. La fábrika, las obras, los carros, portaren ben aviat á Vallfonda fusters, serrallers, calderers, carruatjers. Insuficient ja l' antich, s' obriren tres hostals, una taberna més, un café, una cansaladeria, duas espar denyerias. Un xich més tart, arribaren encare forasters á plantarhi botigas de sastre, de betas y fils, de sabater. La casa Comas y Companyia hi establí una nova escola. La població aumentá en dos anys de cinchentas ánimas. Los ganaders d' aquells boscos, dins d' un rodal de quinze horas, vengueren la llana com jamay. Los pagesos que no havían vist or anys há, comensaren á entafurar dobletas dins de las márfegas, en un recó de biga, entre paret y pastera. En Comas axamplá també 'l molí, renová la maquinaria. Lo tráfech de grans aumentá més y més.

Los treballadors forasters, no obstant, no trigaren á moure rahóns, á venir ab exigencias. En Comas estudiá la situació, vegé ab dol de l' ánima que l' esca del peccat era 'l majordóm en persona. Cedí, callá y, arrancant de la terra á n' en Tastavins, lo posá de capatás á las ordres del majordóm. En Tastavins comensá á granejar; sos antichs companys á véncer la repugnancia de llansar la manta y l' aixada per la blusa y la clau inglesa. En Comas aná esclarint lo escamot de revoltosos, substituhintlos ab treballadors formals del país, ab en Tastavins de majordóm, tan prompte com sapigué aquest lo que calía. Las baixas que quedavan en lo contingent de la pagesia, vingueren á cobrir las miserables bosquetayres del entorn.

Mestrestant, se feu lo carril de Gerona, y en Comas obtingué una estació á mitj' hora del poble. Lo tráfech aumentá, en Comas establí telers mecánichs; un xich més avall de la sèva, un altre hi montá una gran fábrika de paper; los propietaris aterraren boscos per plantar vinya; entre aquellas fondaladas, descobrí un metje una font sulfurosa; una societat hi aixecá un establiment, y arreu nasqueren com per encant dotzenas de casas, de *chalets*, hont cada estiu hi bullen centenars de forasters, que van enriquint més y més al poble.

L' antich llogaret, aquell grapat de casetas de suro, es ja sols lo Barri de

Rosa thé.

Dalt. L' habitan pagesos ab l' avirám y 'ls tocinos; lo visitan pintors y dibuixants pera treuren quadrets de color calent, idilis campestres, motius de vida primitiva, sempre hermosa en los versos y las telas. La part nova, blanqueta, bullidora, perfumada de jardins y avuy la més nombrosa, es Abaix, enganxada ab la fàbrica que la crià; al suau remor de la qual, s' adorm, en las mitj-diadas d' estiu, tota la foresterada elegant que pobla las torras y 'ls chalets.

Vallfonda ja no es més un recó de mon, sino una viletta alegre, rica, visitada, que cada dia creix. Sos antichs vehíns, però, massa aferrats á la rutina, mal curats encare del crònich ensopiment, no veuen prou clar qu' aquella transformació es tota deguda á la empresa é industria d' un bon fill; y, lluny d' aixecar una estàtua á en Comas, no reparan en ferli guerra ni en martirisar-lo, si un tal Sánchez, diputat per aquell districte, que viu á Madrid y á qui no coneixen, aixís ho mana.

NARCÍS OLLER.

L' INDISPENSABLE DE LAS GANGAS.

No importa que 'ls edificis
estigan tots esquerdats,
si ell que tè de conservarlos
está ben apuntalat.

*Letra endressada per Mossen Pompey Gener, à un
sev amich de Barçelona ab motiu destar malalt en
la ciutat de Paris de la pesta que Nostre Senyor
Deus hi envià per castigar lo sacrilegi no-
menat Exposició Vniuersal; ço es, lo
centenari de la Revolució mal-
vada que escapsà los Reys é
desempús los prèlats é en-
semps los clergues, é
nobles é altres per-
sones sanctes é
piadoses.*

ÇI COMENSA LA LETRA.

Amich aymat:
temps fa arribat
so en est pais
que ha nom Paris;
vila tan gran
com no n' hi han,
ont hi fa fret,
pluja é ventet,
é temps boirós
é nigulós,
é cau la neu
per mor de Deu,
que si se glassa
en una plassa
cascun cavail
va cap per vail
é 's fa un embús
en un Iesvs
d' homes é besties
ab grans molesties.

* * *

En est pais,
en un terç pis,
malalt ne so
ben de dabó.
Ne so atrapat
empestifat
aire dolent,
ponsonyós vent
que febra forta
dona, é ne porta
mal de cap gran
del botavant,
dolor als ossos,
als xichs é als grossos;
fins l' espinada
sembla trencada
é cal svar
é s' empipar,
que ja t' dich jo
que n' hi ha un vagó.

* * *

Aquesta pesta
que l' mon infesta
é que s' propaga
com grossa plaga,
Deu que l' entengue,
ne dihuen *dengue*,
tambe *influenza*
perque es estensa,
é tambe *grippa*
perque encostipa;
noms é res mes,
no n' saben res.

* * *

Jo sols ne sé
que de luny vé.
En Oriental
Septentrional
fort freda terra,
en temps de guerra
córren uns crachs
nomnats cossachs.
Son uns soldats
fort mal carats
grans cavailhers,
tots putiners
é plens de polls
fins als genolls,
car no s' pentinen
ne calent dinen,
sols menjen sev
¡mare de Deu!
Donchs aquets bruts
grans porchs fumúts
crian tal pesta
que l' mon infesta.
¡Valents bacons
los septentrions!

* * *

Dihuen Doctors
rebuscadors
que lo fort fret
fa l' mal aquet.
Altre buscaire
diu que ho du l' aire
ab uns cuquets
remenuets,

fins com la pols.
que n' hi ha mols
en una engruna,
é quan la Lhuna
los hi ve bé,
tot de plé plé
la gent agarren
é 'ls espatarren
é 'ls recargolen
é 'ls apiolen
é 'ls fan patir
é parterir;
tant los apreten
que tussen, peten,
de color muden
suen é puden;
sempre moventse
del cap dolentse
criden, s' estiren,
tomben é giren
é fins pantejen
é garguellejen
é pus s' ofeguen
é molts reneguen:
fant esternuts:
ja están perduts.

* * *

Ara os diré
lo que cal fé
pera curarlo
é no agafarlo,
que aquesta nit
assó m'a dit
un doctor Rus
pas gamarús,
hom fort sabent
é molt prudent.
Donchs, ara ojatx
é practicatz:
Primerament
cal 'nar calent;
menjar en gran
peix de l' Ocean,
osties, buillons,
é saucissons,
é carn vermeilha;
(pas d' escudeilha,

que s' enfigassa)
menja ab mostassa
grosses costeilhes
à les graeilhes;
é beu bon ví
Xerez del fí,
rom, é aiguardent,
no del dolent
sino del bo,
qu' es molt milló;
é pren café;
no prenguias the,
caldo cotxino
que fa molt xino.
Quina ó quinina
qu' es droga fina
també pendrás,
no pas pel nas.
Creu mot per mot:
riute de tot
Papa, Rey ú home;
fes sempre brome;
pus qu' esta pesta

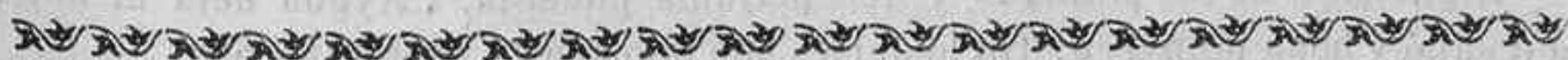
fuig de la festa,
é s'est ben vist
que sols al trist
pobre mesquí
que no 'n beu ví
sol atacar.
¡Que vos apar!

* * *

Diheu als amichs,
als grans é als xichs,
que per Nadal
menjian bon gal
ab turronada
é neularada,
que prest vindré
en estant bé,
per saludarlos
é abressarlos,
é ab ells ben beure;
doncs á reveure
ab alegries
dintre pochs dies.

Amen.

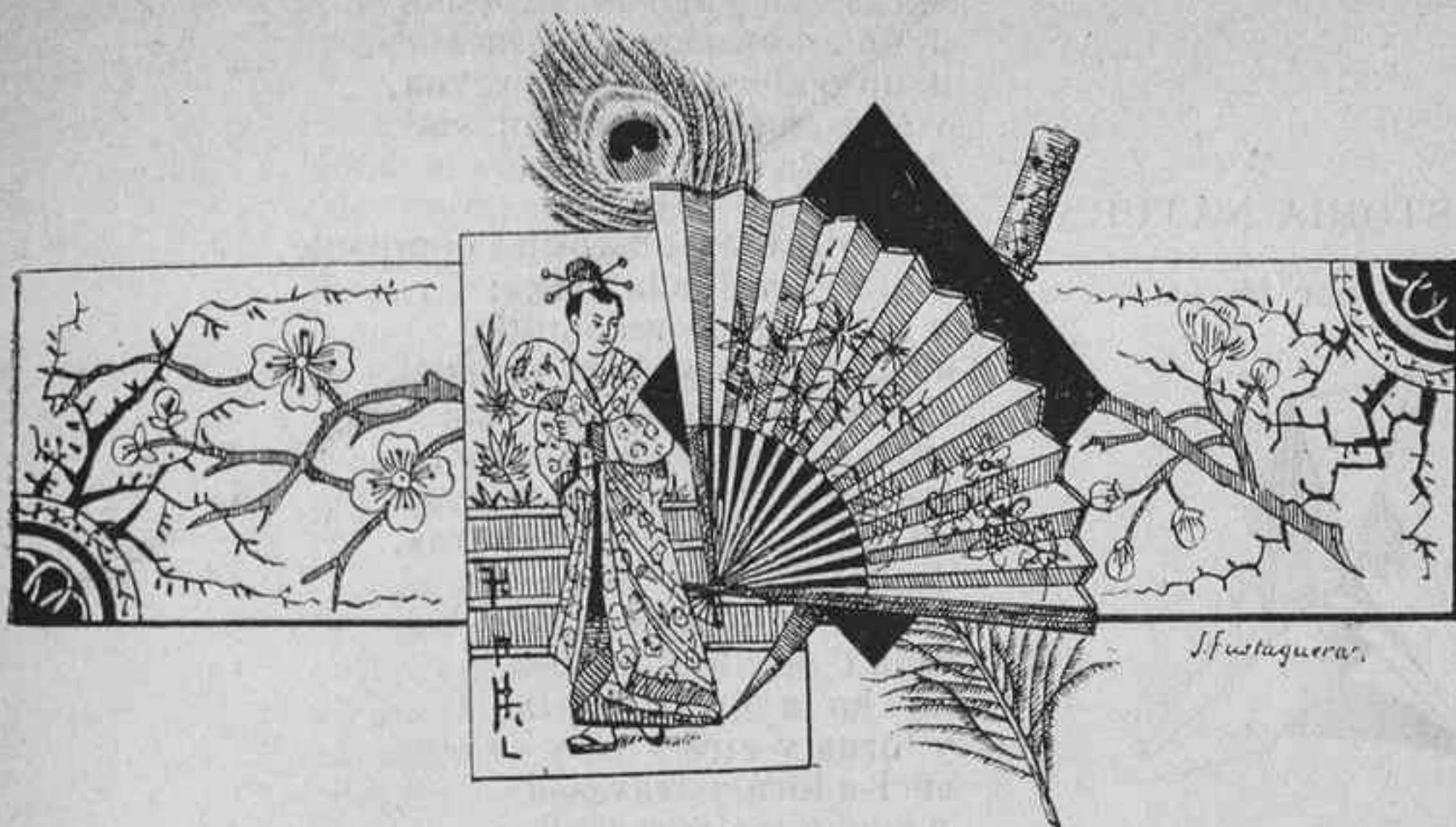
*Esta
letra fó
scrita en
la civtat de
Paris de França
estantne malalt de la
febra dita DENGUE pels
orientals, INFLUENZA pels vini-
cians, romans é ginovesos, é GRIPPE
pels francesos, en lo dia de Sencst Thomas,
ço es lo XXI desembre de l' any de la Nativitat
del Senyor Deus Sencst Iesuchrist MDCCCLXXXIX.*

ALREDEDORS DE BARCELONA.—UN SAFREIG (per N. Vázquez).

—Riguéuse'n de las potingás y dels perfums pudents. . Aygua neta hi haja, molt sabó y bona munyeca. Tot lo demás son falornias y papa dineros.

MÁSCARAS.

(SOBRE MÚSICA DE SCHUMANN).

Tot es joia lo palau,
tot es llum, burgit y festa.

Per l' ampla escala de marbre
tres màscaras joganeras,
petjant la flonja catifa
ab xinell-leta de seda,
à saltiróns amunt pujan
per entre 'ls patjes en rengla.
L' una en l' espatlla de l' altra
son rioler xiu-xiu ofegan,
sota la caputxa rosa,
sota la negra careta,
y la empolvada perruca
que feta un embull blanqueja.
Tan sols mostran de sa cara
los ulls y la boca encesa,
y entre las nevadas blondas
lo suau carmí 's transparenta
del niu de dormidas gracias
que vano y ramells cubreixen.

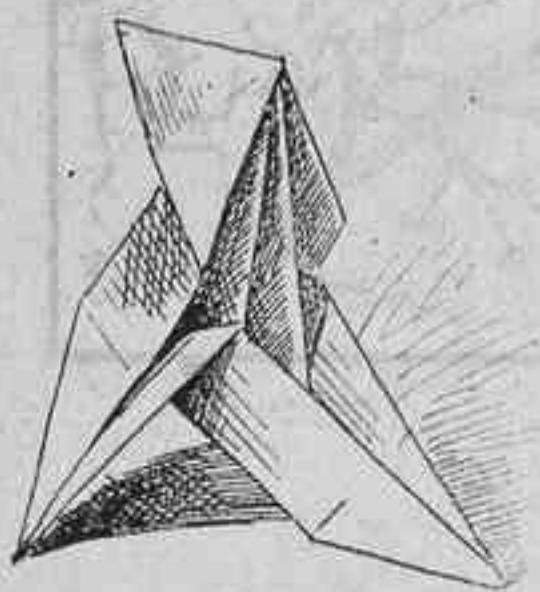
Caballers, de frach, saludan
somrihent á cau d' orella;
fins los patjes se fan signes
sens deixar sa cara sèria,
dins la casaca ab galóns,
calsa curta y mans extesas.

Aqui, al sentir del amant
las dolsas paraulas tendras
l' una mostra afalagada,
somrihent, sas dents de perlas,
y desfilan los ensomnis

per las mitj-closas parpellas
d' un amor sens fre y mesura,
d' un poder com lo de reyna,
y arrisca ab veu tremolosa
la tímida confidencia.

HISTORIA NATURAL.

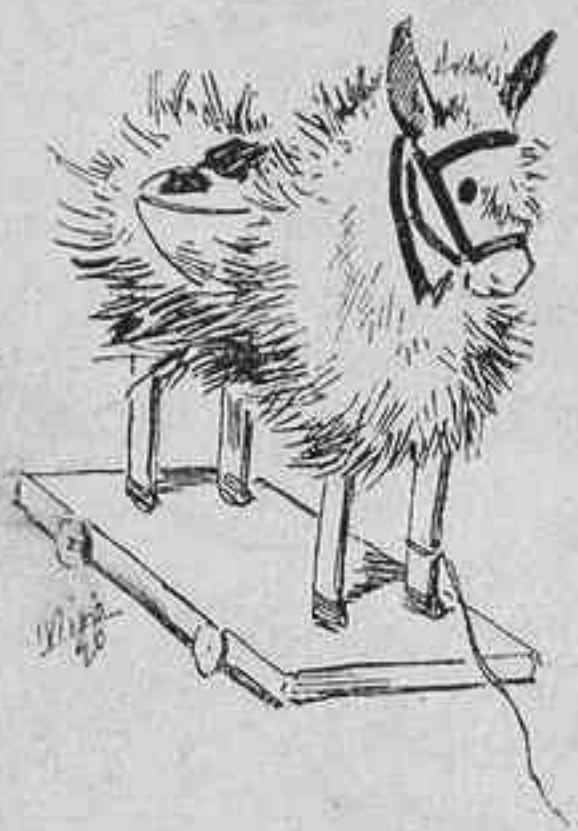
(per Miró).

Gallus paperi

L' altra, en un rotllet compacte,
vibra enverinada fletxa;
y mil misteris recompta
entre burlas y entre veras.
Esclata la queixa amarga
entre 'l brill de la agudesa.
los cors, sens pietat, regira,
de las memorias las cendras;
duptes, gelosía, angoixas
remou crudel y riallera,
fibla l' agulló y deposa
mel en la ferida oberta,
y torna y gira y va y ve
encisadora y travessa,
y sonan los cascabells
de sa mágica vareta.

¡Sér misteriós que pertorba
dins del anima la festa!
¡recort vivent que al ubriach
de sopte mou y desperta!
¡secret y ofegat dolor
que un cop reviu y 's redressa
allá va la evocadora,
qu' ab ulls d' estinx vos contempla:
lo remolí de la gent
avall se la endú riallera;
¿d' ahónt ha sortit? No ho sabéu,
com no sabéu ahónt va á perdres:
¡únich sér que, en vostra vida,
vos parlá sense careta!

Asinus infantilis.

A la cambra retirada
indolent va la parella;
callat refugi que atrau
y endormiscat los espera.
Lo desitj ubriacador
guayta en l' atmósfera tebia,
la soledat l' acompanya,
lo silenci li don llengua.
¡Cóm giran lo cap y 's miran,
temerosos de sorpresas!
Y res no s' han dit encare...
y allá al lluny sona la orquesta.
Lo cos vincladis, que 's gronxa,
lo bras del galan rodeja,
la enguantada mà cayguda
en sa espatlla posa ella,
mentres se juntan las altras
prop del cor en viva estreta.
En los alés que 's confonen
un si y un nó van y venen
de la estática mirada
á la humida boca encesa,
y... altra ratxa d' armonias
en que esclata al lluny la orquesta

s' emporta la papallona
que giravolta depressa.

Ja la dansa afadigada
dòna sa volta darrera,
com joglar ubriacat
ensopegant entre empentas;
ja vertiginosa gira
ó en los sofás se refrega;
sa riallada es un badall
y cinica sa agudesa:
l' estrany regust del plaher
amarga sa boca seca.

A la porta del palau
las tres mascararas esperan
entre 'l bat-y-bull dels cotxes
ab las llanternas encesas
extenentse pèl carrer
com un enfilall d' estrel·las.
Sobre las negras teuladas
lo jorn peresós clareja,
y aquell mon d' amor y ditxas,
lo palau de sas quimeras,
se fon al bes de l' aubada
sens deixar rastre... ¡per sempre!

J. IXART.

1883.

SORTIDAS DE BOIG.

En un manicomi.

Al passar un boig per costat de un gos, aquest li venta mossegada... y 'l boig passa de llarch sense exhalar ni una queixa, ni un ay, com si res li hagués succehit.

Pero á mitja nit s' aixeca y anánt-se'n de puntetas al siti ahont lo gos acostumava á ajassarse, li esclafa 'l cap, tirantli una grossa pedra.

—¡Ah, burro!—diu.—Qui tè enemics no dorm.

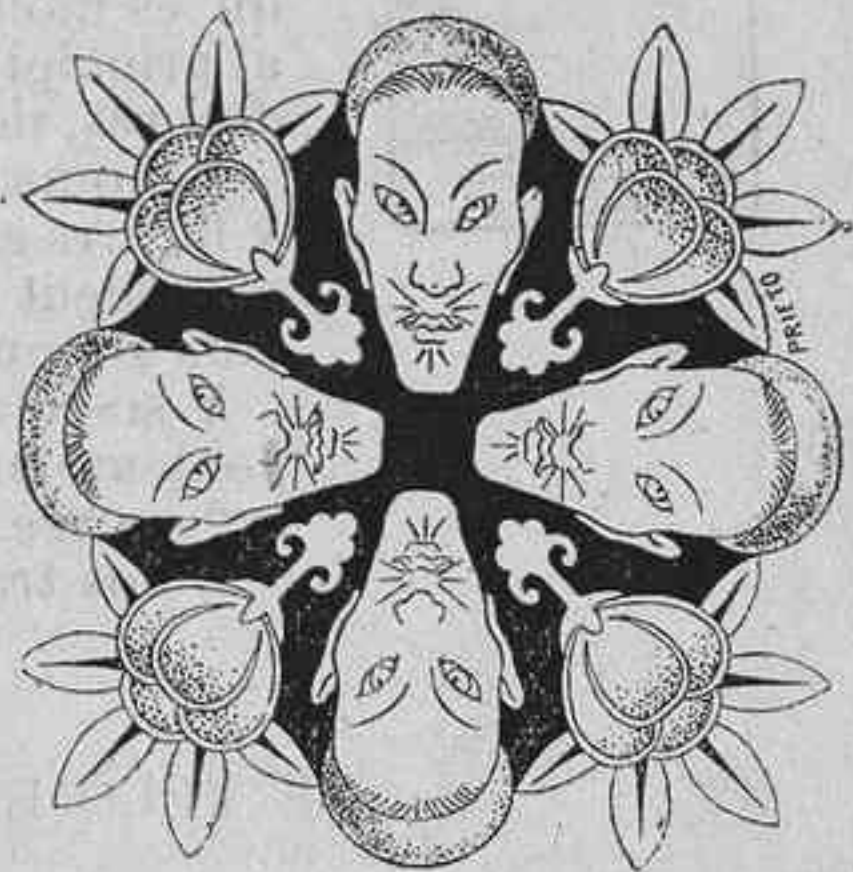
En lo pati del Hospital.

Una dona que passa s' atura davant de un Sant Cristo que hi ha á la paret, y exclama:

—Dèu nostre Senyor nos guardi l' enteniment.

Un boig qu' está abocat á una finestra, s' entera de aquesta invocació y diu:

—¡Ah, beneyta! A mí fá deu anys que me 'l guarda y encare no me l' ha tornat.

MAYET.

LA CAMISA DEL AMOR.

Suposém que la camisa
es de aquellàs de color;
pero de un color qu' encisa,
de alló que no hi ha millor.

Quan la veu neta y planxada,
elegant y primorosa,
la examina bè, li agrada,
se la compra y se la posa.

Per ensenyarla delira
y la estrena entusiasmat,
y com tothom se li mira
ell va content y estufat.

Mes al fi va á la bugada,
comensa á perdre 'l coló'
y al véurela rebregada
ja en durla no tè passió,
puig se li va esblanquehint,
lo trau se li torna gran,
del coll se li va enxiquint,
dels punys se li va arrugant,
y després d' examinarla
veu que tot es ja dolent,
y llavors no vol portarla
ni per dormir solament.

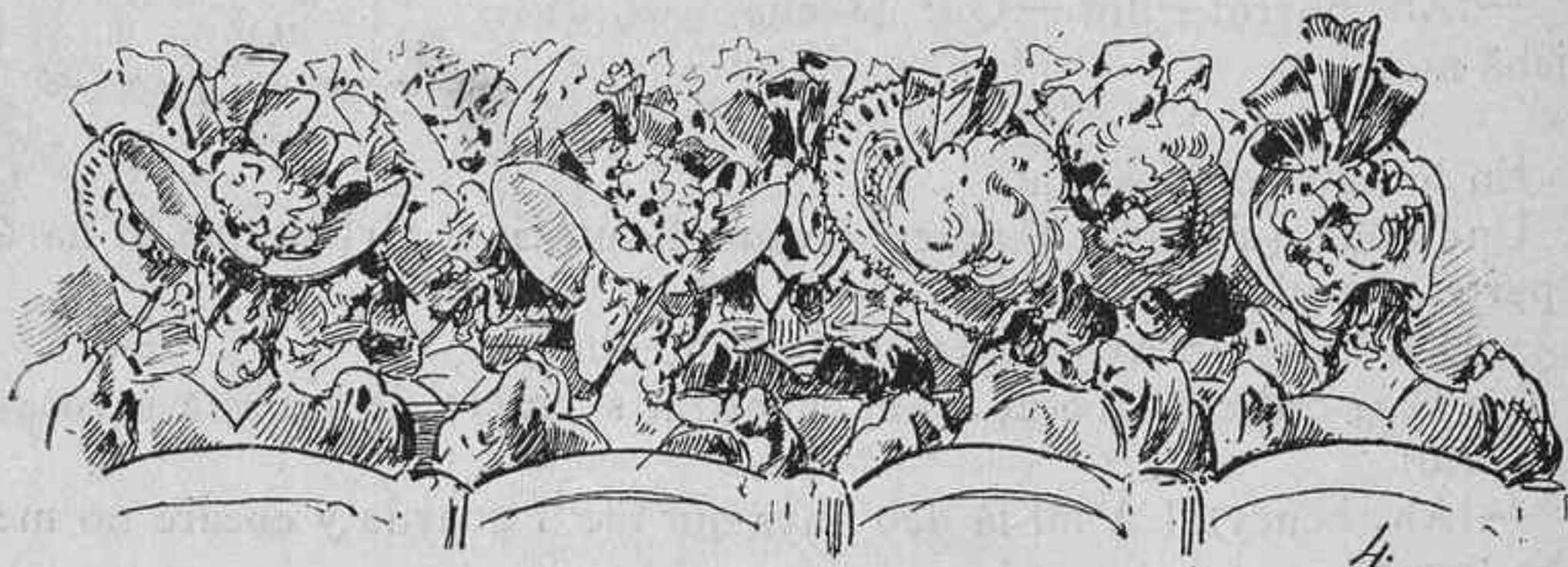
Apliquém aquesta historia,
qu' es molt certa, al matrimoni;
al principi tot es gloria,
després, donarse al dimoni.

L' home 's casa y s' engrillona
y llavors es quan més frisa,
no podent mudar de dona
com se muda de camisa.

Y sos martiris renova
contemplant als jovenets
qu' encare la portan nova
y ab los traus tots sancerets.

DE TELÓ ENFORA (per Labarta).

La funció que 's veu desde la platea de qualsevol teatro.

Per xo de anar presumit
pert á la fi tot l' humor,
perque se li ha consumit
la camisa del amor.

JOSEPH O. MOLGOSA.

RECEPTA ASSOMBROSA.

Lo doctor Pinyeres, qu' exercia en un poblet de mala mort de la provincia de Tarragona, no era un pou de ciencia, ni molt menos, com d' aixó 'n donará una proba la costúm que tenia sempre, al visitar á un malalt, de preguntarli avans que tot:

—Si teniu febra, no m' ho neguéu.

Donchs á pesar de no ser capás de discernir per sí mateix, si un malalt tenia febra ó no, gosava en lo poble de molt crédito—¡com no hi havia cap altre facultatiu que li fes la competencia!—y fins á la volta de alguns anys havia lograt reunir un capitalet, determinant esmersarlo en la construcció de una casa.

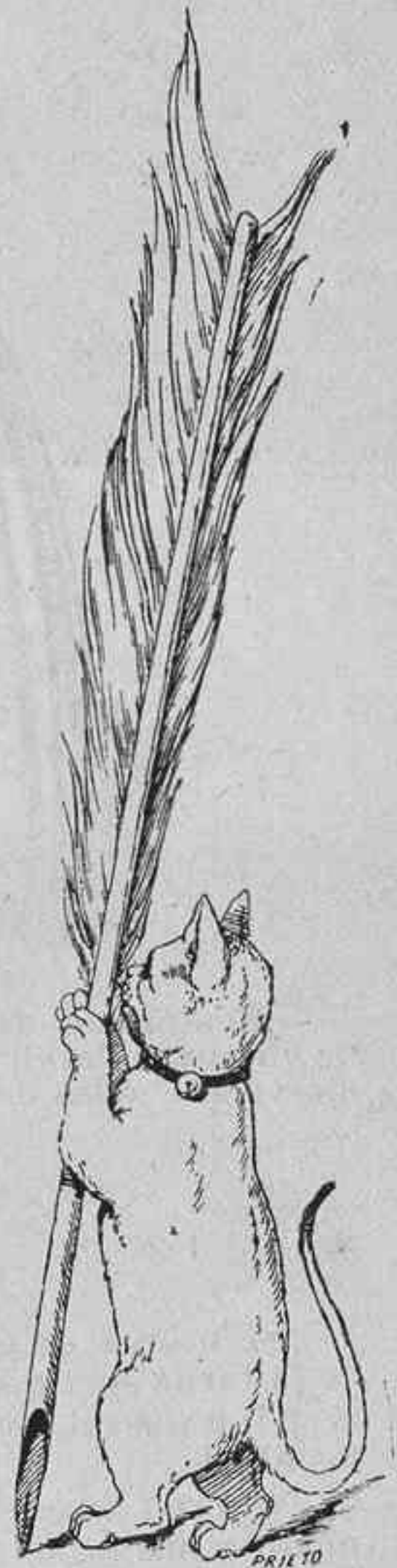
La qüestió de las obras lo tenia completament absorbit y preocupat. Desde que 's llevava fins al vespre, passava tot lo temps entre 'ls paletas y 'ls manobras, ansiós de veure cóm se anava alsant aquell modest edifici, fruyt de sos afanys y dels anhels de tota la vida. Molt grave havia d' estar un malalt perque 's decidís á abandonar las obras, acudint á visitar-lo... Sempre que podia, ho esperava per quan los paletas haguessen plegat. Si la malaltia era lleugera, ni aixó! En tal cas, se feya explicar los síntomas que presentava la enfermetat, y allí mateix, sobre un barril de ciment, extenia á corre-cuyta la recepta.

Vegin si n' estava d' encatarinat ab las ditxosas obras, que un día qu' estava calculant si 'l remanent que li quedava del capitalet li bastaria per rematarlas donant voltas y toms en son cervell als materials que feyan falta, al anarli á fer una consulta, sense ni menos enterarse de lo que li deyan, escrigué d' esma la següent recepta:

R/ Cals y arena.	4 carretadas.
Guix.	10 quintars.
Ciment.	3 »
Rajolas.	5,000
Teulas.	1,600

Barrejís y dónguisse'n una cuillerada de las de sopa cada dos horas.

AGUILETA.

EN LO PARCH (per M. Foix).

— ¡Sempre aquests ditxosos celos! Jo 't juro, Enrich, que si he sortit de casa y he vingut al Parch tota sola, ha sigut únicament pèl capritxo de veure á aquell ciervo que tè las banyas tan grossas.

JOCHS Y JOGUINAS. (1)

¡Si 'n feya de goig aquell bè de Dèu quan los diumenjes á primera hora de la tarde sortia al carrer á pendre 'l sol y jugar á juli!

¡Han passat forsa anys desde llavors, y me 'n recordo y ho veig com si fos ahir!

No eran tan sols los bailets y las mossetas qui 's gaudia ab aquella gimnástica primitiva que tant bè senta al desenrotllo de la persona, no: allí s' hi barrejavan algunas donzellas, ben fetas y casadoras, y de vegadas fins casadetas tendres, com de aixó 'n podrian donar testimoni 'ls vells y vellas de la *Barceloneta*, de la *Plassa del Oli* y de la *Cort*.

Comensava á rodar la corda, y á falta de corda un llibant, que may faltava algún vehí, mestre de casas ó carreter que 'l deixés de bon grat y ab bona cara, pera rodar á mans de la maynada y acabava per voltejar al impuls dels grans, segóns eran los saltadors ó saltadoras.

¡M' apar que las estich vehent!

Ab sas fa dillas de indiana de Fransa, ó de llaneta llisa, segóns eran són estat y condició; ab aquells cossos tant bufóns, engiponats de merino ó setí negre, y que semblava que haguessen servit de patró pera ternejar nostres celebrats cantis; ab aquells devantalets lligats ab un llás al darrera y guar-

(1) De un llibre prop á publicarse.

nits ab un rissat al peu, ab aquells virolats mocadors de pita que enquadran sas galtonas rosadas y frescas y que semblavan pastadas de llet y fullas de rosa y que feyan denteta á las mateixas flors de Maig; calsant pulidas y embotinadas sabatetas tant justas y apretadas que feyan renguinyá saxonet á las molsudas camas, guardadas per fina mitja de cotó blanch ó de comfortable llana de color, si 'ls panallóns las cassavan com deya la Setta... válgam Déu si 'n donavan de bó! ¡Qué molt que 'l jovent se hi encantés, si fins los mateixos vells que tot trencant pinyóns se las contemplavan, més de una vegada se pessigavan los dits ab los trencadors de boix per no mirar lo que tenian entre mans!

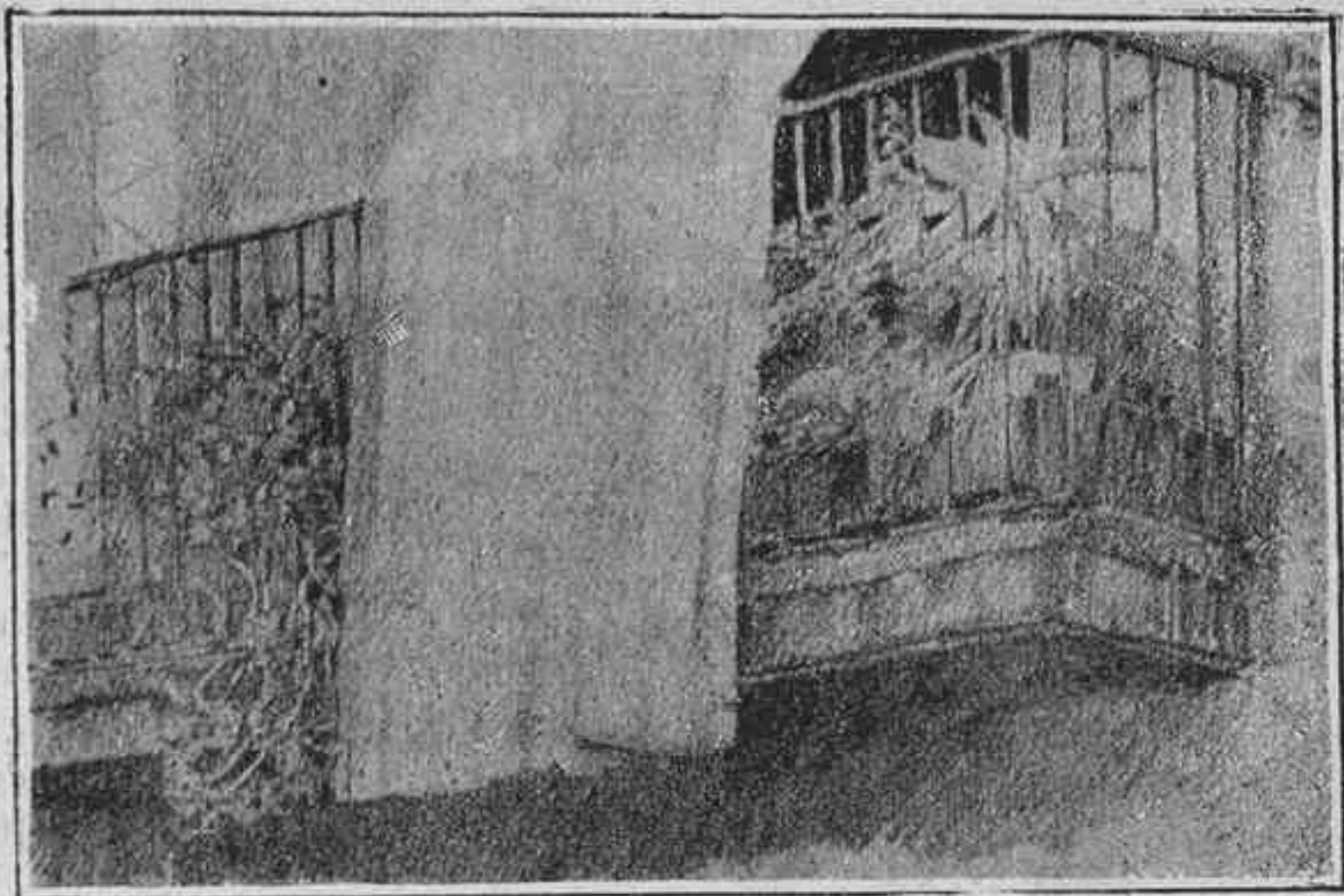
Comensava á voltejar la corda y á saltar los petits y las petites, entrant ó sortint segóns millor los plahia.

La sogra era llarga é hi podían entrar á la hora tres ó quatre, sens que 'l volteig parés poch ni mica, ni que 'ls salts se interrompessin; pero aquell suau y acompasat batre en terra y aquell inmens elipse que describia la corda en lo espay, semblava que atreya, y quan menys s'esperava brotaván com per art d'encantament dessota del arch y com nascudas de la polsina que dauravan los raigs del sol, una, duas y més fadrinetas; y llavors venia 'l bó.

— ¡Juli, cridavan, juli!

Y la corda voltava mes alta, y lo moviment se feya més ràpit.

Ellas salta que salta, pero son pas era tan acompasat, tan just, tan precis, que llurs peus

Balcó de una certa casa del carrer de Abaixadors ahont, segons los vehins contan, s' hi crián molt bonas flors.

¡Y quina vida mes trista la vida del pobre artista!

VEYENTLAS PASSAR

(per Marqués).

—Per aquesta Rambla de Barcelona ¡quin bè de Dèu de xicotas!

pareixia que no tocavan terra. Semblava que haguessen nascut aletas en sos turmells, ó que ab fils invisibles desde las inmensas alturas las sacsejés una má poderosa.

Sos ulls, imperceptiblement, anavan animantse y brillavan com mirallets fent la rateta en los cors dels fadrins y fins de algun viudo anyoransat; sos nassets s' estarrufavan per aspirar més ayre; los virginals pits empresonats per los negres gipóns se agitavan ab suavíssims moviments; lo goig y lo plaher se dibuixava en sos llabis, que al impuls de tendra rialleta, joliva com lo trench d' auba de un seré dia de primavera, deixava al descubert duas rastall ras de blancas dentetas; los virolats mocadors de pita y seda esponja, lligats al coll, se havían desnuat y subjectats solzament per una petita agulla en sos frondosos monyos de ensiamada, voleyavan al impuls del ventijol, deixant veure com de intent aquellas negras ó rossas cabelleras.

¡Si 'n davan de bó!

¡Y cóm creixían los crits de juli juli!

Y la corda no parava de rodar; y 'ls curiosos contavan á cada salt y á cada cop.

Un, dos, tres, cinch, set, vuit, vinticinch, trenta, y en tant que pujava 'l número, més depressa voltava la corda y més anhelosa se sentía la veu de las saltadoras que frenéticas cridavan: *juli, juli. ju... liiii*, fins que rendits, las més de las voltas los que

rodavan, ans que las saltadoras, llensavan lo llibant declarantse vensuts ab un expressiu:

—¡Anèu al botavant! ¡Jo crech que no tenen melsa!

Que feya esclafir riallas de triomf á ellas, las quals se acullían vencedoras prop de las mares, que somrientas y estufadas, recordavan que com ellas havían saltat en sos mellors dias y que ab advertencias, consells y amorosos reganys las obligavan á reposar, impeding que beguessen aygua, mentres que la maynada qu' en tot troba motiu per fer riboria, arrossegant la corda y corrent de amunt avall, no parava de cridar:

—¡Juli, juli!

Vilafranca del Panadés.

EDUART VIDAL VALENCIANO.

RAVES AGAFATS PER LAS FUI LAS.

—¡Bah! Un home bèn afeytat tant mateix fa un altra cosa; per xo la Rosa 's proposa pogué afeytá á D. Bernat.

—Noy, ¡quina nata en Cebriá!

— ¡Quèl ¿que li ha dada en Magí?
— No, home, vull dir que ahí
la menjava per brená.

—
La Riteta 's va comprar
un verdúm per no estar sola.
Dali que dali escayola
y l' aucell no vol cantar.

Fins que al fi va dirli: — ¡Tú!
¿que 't creus que te 'n burlarás?
¡Bè massa que cantarás
si 't deixo un quant temps dejú!

—
La dona 's veu que ha de sé'
per forsa una mala pessa:
á Adam varen ferli expressa
y així y tot no vá anar bè.

E SOLER DE LAS CASAS.

LAS COSAS CLARAS.

Passejantse en Pep per la Rambla, 's topa ab la desagradable figura del sastre, que li diu:

— Escolti: ¿quán pensa pagarme lo que 'm deu?

— Home... ara no porto diners á sobre... pero li prometo que demá sens falta, passaré per casa seva...

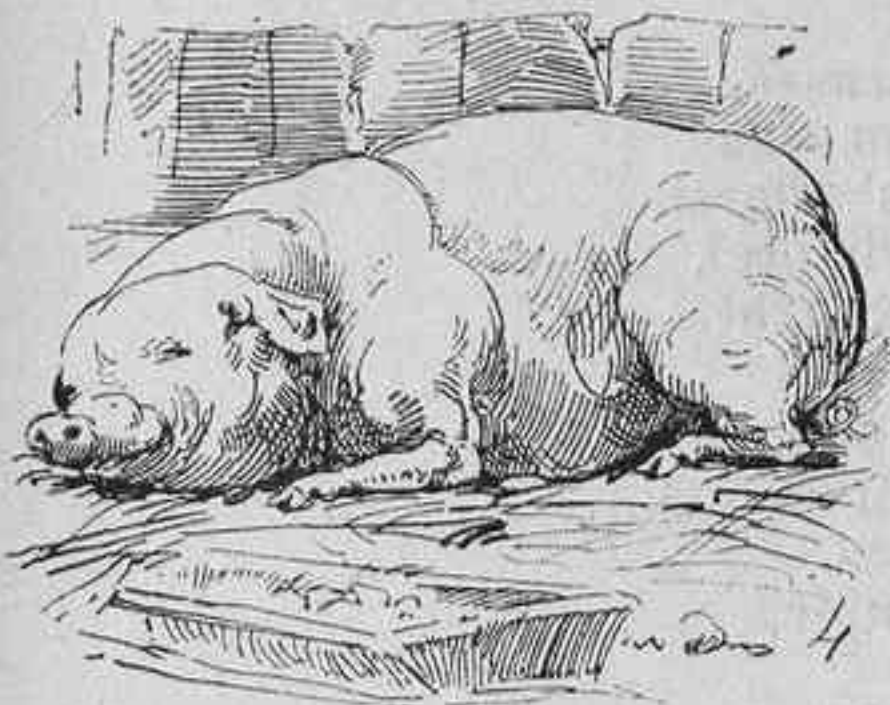
— Ca... barret... ja no m' ensarrona més; si no 'm paga ara mateix, li desfaig la cara á bofetadas. ¡Pillo! ¡imurri!! ¡iestafa!!!

— Home; fassa 'l favor de no tirar indirectas per aqueix istil... No 's cregui tampoch que jo tingui la sanch d' horxata. Vull dir que parli clar, y lo que 'm tingui de dir... diguimho á la cara.

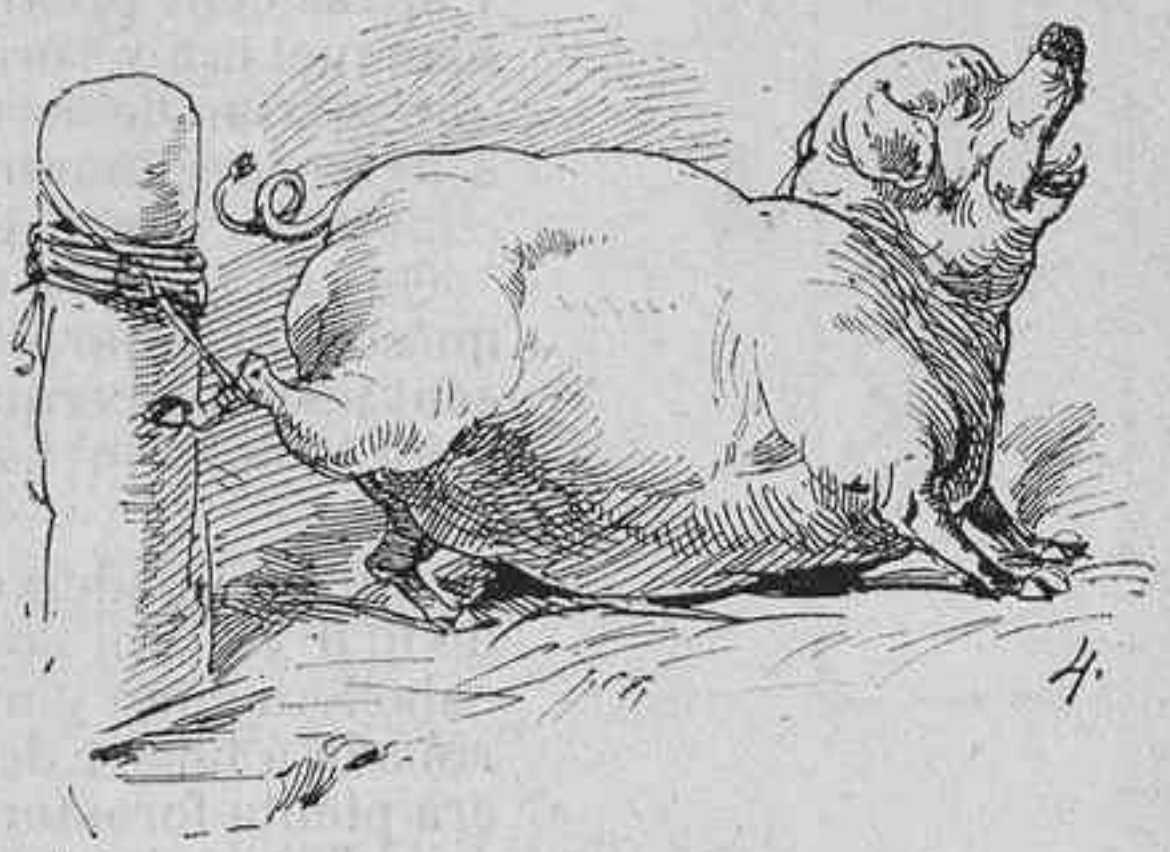
LLUIS SALVADOR.

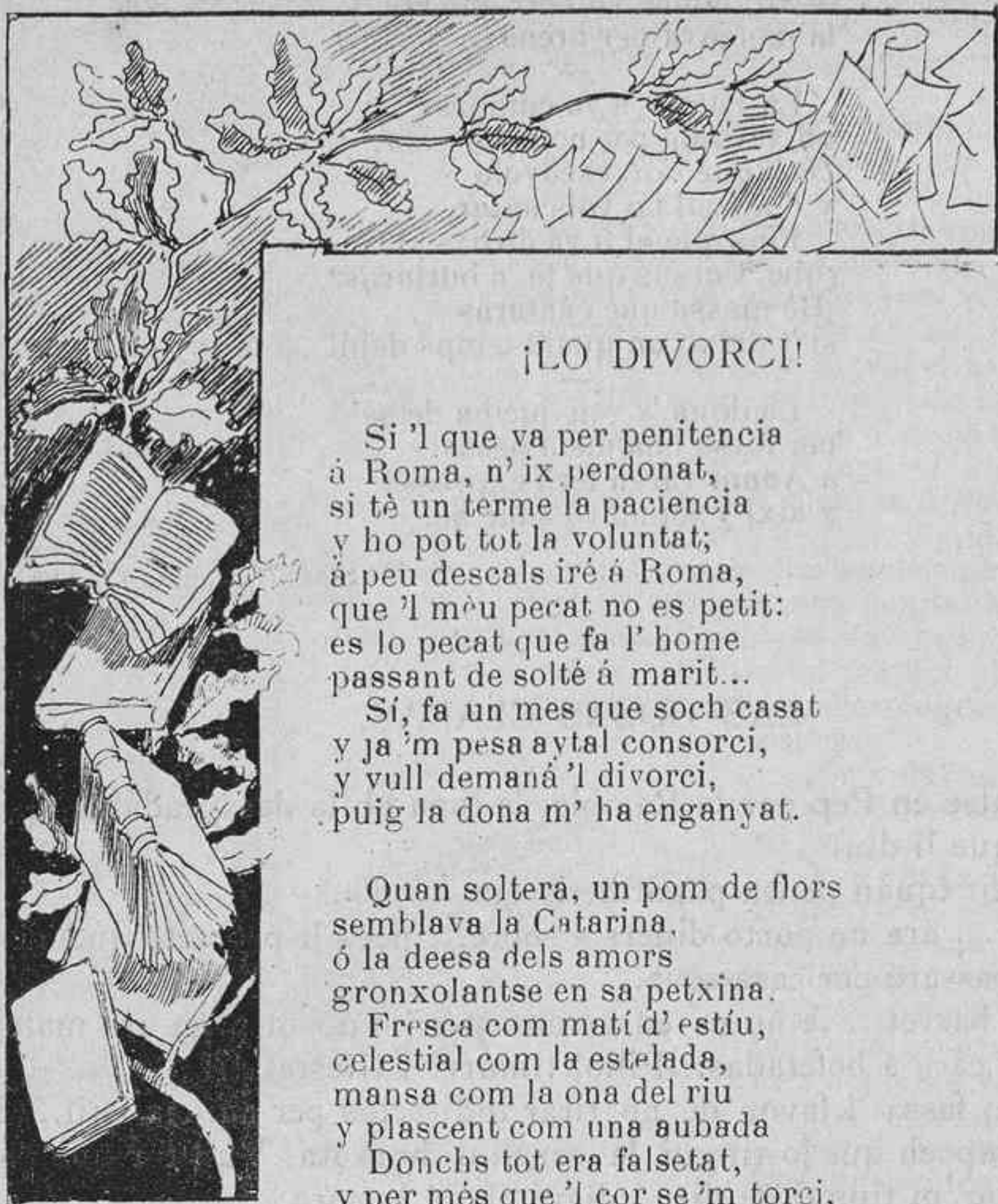
TEMPERAMENTS (per Labarta).

Un linfátich.

Un sanguíneo.

¡LO DIVORCI!

Si 'l que va per penitencia
à Roma, n' ix perdonat,
si tè un terme la paciència
y ho pot tot la voluntat;
à peu descals iré à Roma,
que 'l mèu pecat no es petit:
es lo pecat que fa l' home
passant de solté à marit...

Sí, fa un mes que soch casat
y ja 'm pesa aytal consorci,
y vull demaná 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Quan soltera, un pom de flors
semblava la Catarina,
ó la deesa dels amors
gronxolantse en sa petxina.

Fresca com matí d'estiu,
celestial com la estelada,
mansa com la ona del riu
y plascent com una aubada

Donchs tot era falsetat,
y per més que 'l cor se 'm torci,
he de demaná 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquella fas celest'al,
conjunt de lliris y rosas,
de marfil y de coral
y altras cent preuhadas cosas,
blanquet era y vermelló
que servian de corassa
à una negre morenó
com la del paper d' estrassa...

Que ab tal cara m' he casat
ningú en probarm'ho s' esforsi,
sent just que cerqui 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquella madeixa artística
de fil d' or com no n' hi ha à Ofir,
cabellera suau y mística
robada à un sér del Empir,
era planta forastera
segada traydorament,
momia de gent d' e un' altra era
y d' exótich element.

No vull plomatje robat,
ni arbre jove que s' escorsi,
lo que vull es lo divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquell cos d' ayre gentil
gronxívol com una palma
que prometia un abril
ubriacador y en calma,
en son misteri pregón
amagava 'l gel d' un glacis,
quantas espinas tè 'l món
y un gran desert sens oassis.

¿A viure en tal soletat
qui hi podrà haver que m' hi forsi?
Donchs vinga prompte 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Aquell delicat olor
que desprenyan sos llabis
com l' essencia de una flor
desconeguda dels sabis;
perfum suavíssim del bès
que ánima y sentits trastoca...
vingué un dia en tren exprés
desde Paris á sa boca!

Ara estarme á son costat
no puch, per més que m' esforsi,
y urgeix que vinga 'l divorci,
puig la dona m' ha enganyat.

Los tendres mots saborosos
com un rajolí de mel,
dictats en instants ditxosos
que en oblit fan posà al cel,
son avuy onas iradas
de duresa y de despit,
paraulas enmatzinadas
que dicta 'l mal esperit.

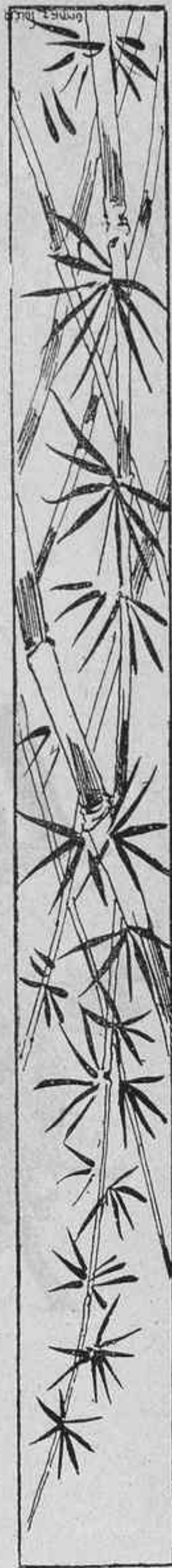
Si 'l diable s' hi es ficat
també es eficás l' exorci;
¡vinga d' un cop lo divorci,
puig la dona m' ha enganyat!

En fi: he anat á la posada
y m' han donat gat per llebra;
la carn no está assahonada
y á mí no m' agrada 'l pebre.
¡Fos ara lo que avans era
ó bè lo que es ara avans!...
¿a la dona qui supera
en aixó dels jochs de mans?..

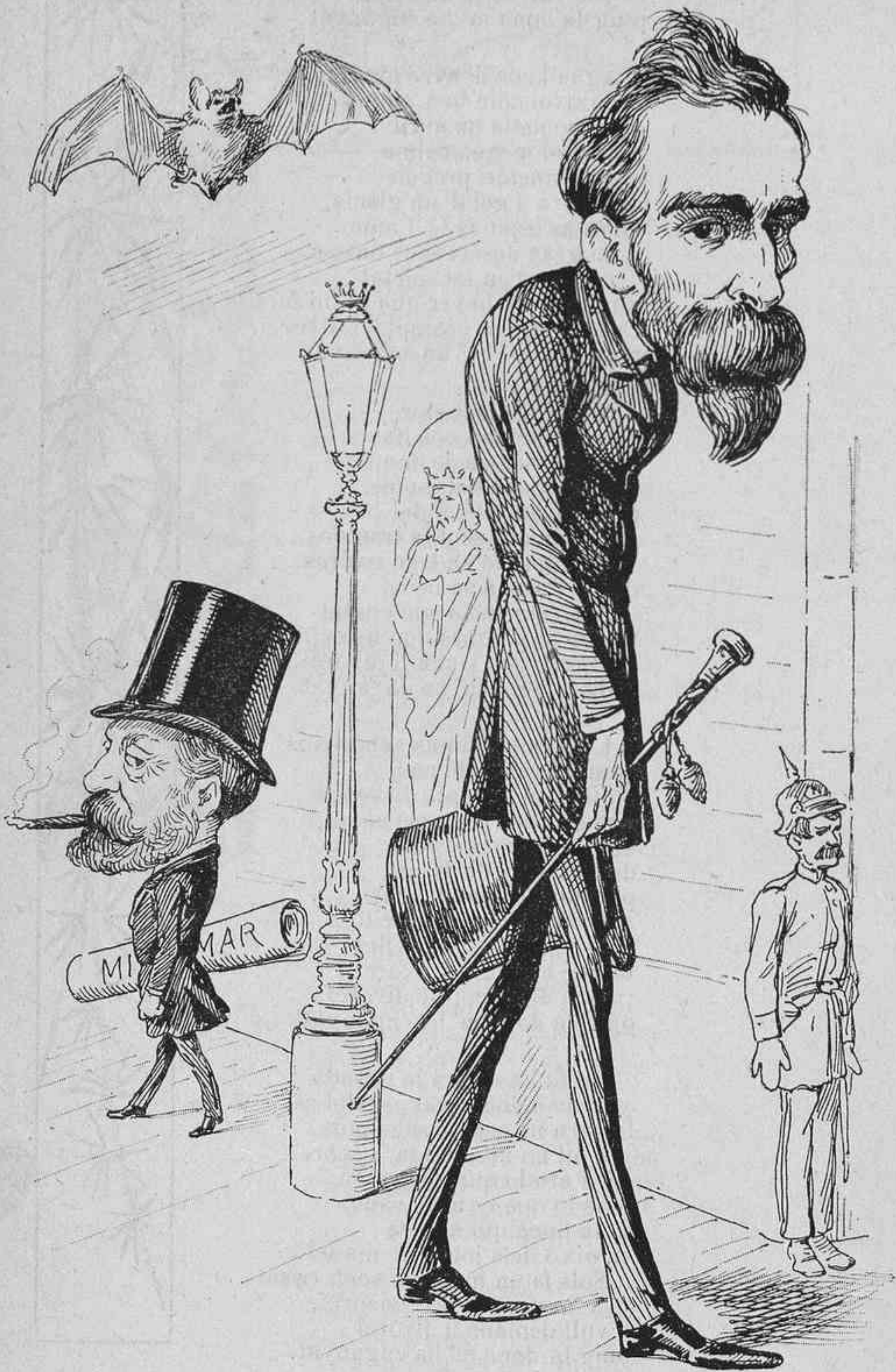
Sols fa un més que soch casat
y ja 'm pesa aytal consorci,
y vull demaná 'l divorci
puig la dona m' ha enganyat.

Firmo pèl querellant

JOAN DURÁN Y ESPANYA.

MOVIMENT D' ARCALDES.

Tot en lo mon, tal com los dich,
es viu contrast y aquí bo veurán:
ne vá sortir un de xich, xich
y n' hi vá entrar un de gran, gran.

NATURALISME.

A EMILE ZOLA.

En revenant de la mairie,
 varen quedar tal com se sol
 dir *frente á frente*: ELLA, feta
 un pom de flors, núvol de
 blanch y rosa, qu' encobria
 tot un paradís; ELL, dret,
 sech, encarcarat, *enfracat*, en-
 guantat, *enclacat*... mirall 'hont s' hi reflectavan las
 exigencias socials.

Il n' etait pas encore minuit... vull dir, en me-
 nos paraulas: no era pas mitja nit, quan ELL entrá
 en la cambra nupcial, plé d' emoció, y fixant ex-
 pressiva mirada en sa esporoguida meytat, li digué
 dolsament:

— *Bon soir, mademoiselle!*

. . . . .
 . . . . . (1).

L' endemá, vers las onze del matí, ELL, aixecant
 lo cap y refregantse 'ls ulls, després d' estirar sos brassos, se dirigí
 á sa muller benvolguda, dihentli ab tot lo cor:

— *Bon jour, madame!*

J. LASARTE-JANER.

CANTARELLAS DE TENOR.

Vareig veure't, vaig seguirte...
 vareig dirte mos intents...
 De primer t' esporuguires;
 pro després... ¡oh Dèu, després!..

Per curar totas mas penas,
 vida meva, 'm bastará
 una sola miradeta
 de aquell modo que tú sabs.

Quan serém casats, titona,
 pendré 'ls banys de mar á casa:
 puig banyante primer tú,
 ja tindré l' aygua salada.

Si vinguesses, nena hermosa,
 á passeig ab mí un ratet,
 parlariam... de un assumpto
 que fa temps que tinch pendent.

J. F. GAVIRES.

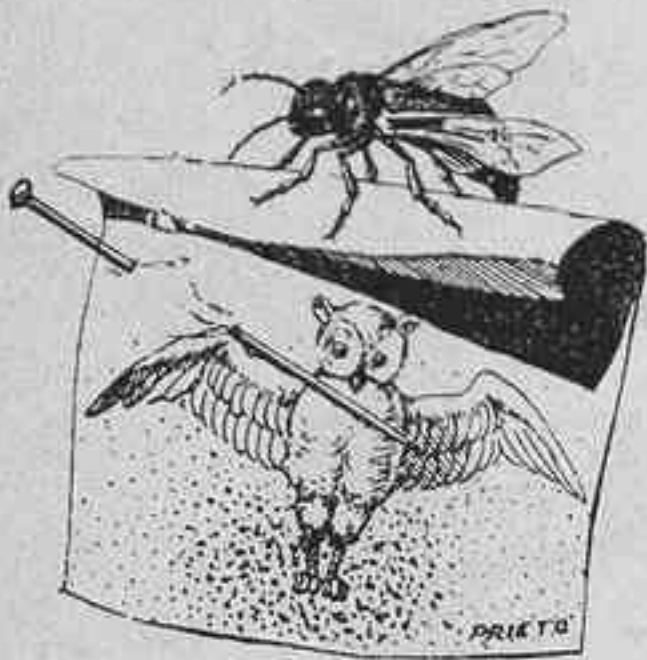
(1) M. Emile: Vosté mateix, ompli aquest buit á la mida de son gust.

A SAN SEBASTIAN.—CAMÍ DE JAI-ALAI (1).—

—¿No haber visto jugar Beloqui?...
¡Verás pues!

A CAU D' ORELLA.

Tu ets la hermosa papallona
que volant va de fló en fló,
tu ets la font ahont jo desitjo
apagar ma set d' amor,
tu ets lo flayre de la rosa,
tu ets lo cant del rossinyol,
tu ets la nena mès xamosa
que s' ha vist en aquest mon.
Tu ets...

¡Qué dius! ¡Qué has dit, nineta!
¿Vols callar? ¡Qué dius que soch!
—Ja ho he dit, un perdulari
que 'm buscas no més pèl dot.

J. F. GAVIRES.

RUIXÍMS.

—¿Per qué ploras, Matilde? ¿Per qué 't fregas l' ull?
—Perque 'n Roch m' hi ha ficat lo dit.

Per teléfono:

—Escolti, D Pau. ¿Vol ferme 'l favor de mirar si ara fa poch, quan he anat
à véure'l, m' he deixat las ulleras en lo sèu despaig?

(1) *Jai-Alai*, textualment, festa a'egre. Tal es lo nom que dònán los vascongats al *Joch de pilota*.

UNA LLISSÓ DE PILOTA (per Lagarde).

—Vé venir pelota...

—Ab molt gust. ¿Quin armazón tenen?

—Montura d' or.

—¿Vol mirar si son aquestas?

A casa de l' adroguer.

—¿Que tenen formatje de Rocafort?

—Sí, senyora ¿quánt ne vol?

—Una lliura.

—¿Vol que li enviém?

—No cal pas. Posi la mèva direcció á sobre del paquet, y com que aquest formatje camina sol, ja 's cuydarà d' arribar á casa.

Entre embusteros:

—Lo mèu pare tingué un canari que á copia de paciència lográ que digués: *papá, papá*

—Pues lo mèu avi tingué un gafarró que menjava lo panís ab palillos y bevia l' aygua á galet.

TAUMALÍPICH TEMIUG.

*
* *

TRADUCCIÓ DE STECHETTI.

Quan las fullas caurán, y tú, m' aymada,
vindrás cercant ma creu, al cementir;
en un trist reonet, abandonada,
sos brassos, entre flors, veurás sortir.

Recull per tos cabells, ¡vida y dolsor!
sens després entregarlas al olvit,
aquellas flors nascudas del mèu cor ..
¡son cansóns qu' he pensat y que no he escrit,
parauletas d' amor que no t' he dit!

A. JULIÁ POUS.

..... y zás!...

ANAR PER LLANA...

L'espatech de l'aygua que botia furienta contra 'ls vidres, va despertar-me. Vaig obrir los ulls y sols la claror blavissa del llamp que 's filtrava per las escletxas del balcó, venia fins á mí y semblava dir-me:—«Dorm, noy, dorm... y no tingas por.» Vaig parar l'orella y 'l repós més absolut reynava en aquell hostal. Sols l'apagat estrépit del tró rodolava al lluny.

Cansat de jeure de un mateix costat, me giro del altre, quan de prompte m'adono de un puntet fixo y lluminós com un estel en nit serena, que sols desapareixia un instant cada vegada que 'l llamp l'ofegava ab sas fosforescencias.

—¿Y ara, qué será?—vaig preguntarme ab extranyesa.—¿Es possible que brillin estels, cayent l'aygua d'aquest modo?

Volent sortir de duptes, m'incorporo, y als pochs instants m'explico aquell misteri. Aquell puntet lluminós no era més que un foradet obert en l'embá y produhit, sens dupte, per un clau de penja-robas. Lo pas de la claror indicava dos cosas: que 'l forat se comunicava ab la cambra vehina, y que á la cambra vehina tenian llum encés.

Llavors tot de un plegat me recordo que en aquella estancia s'hi havían aposentat uns nuvis arribats al hostal lo vespre avants. ¡No faltava més que aixó pera ferme acabar de passar la nit en blanch!

Perque no hi havia més. Ja que tant propicia ocasio se'm ofería, jo 'ls havia de veure... Jo havia de contemplar en qué s'entretenía la tendra parella...

—«¿Pero, está bè que 'ls espimis?»—me deya una veu interior, la veu de la consciencia, qu' en aquells moments las entilava per mostrarse púdica fins al extrém.—«Vaja, afegia ab tó carinyós; déixa'ls estar y ficat al llit de nou... Si tú 't trobavas al cas d'ells, ¿per ventura t'agradaria que t'vejessen?... Si-gas prudent... y á la nona.»

Inclinat me sentia á obehir aquell bon consell, quan á lo millor arriban fins á mas orellas esbufechs y gemechs entre un rumor confós de paraulas... ¿Qui

UNA LLISSO DE PILOTA (per Lagarde).

¡¡Zás!!! ¡¡zás!!!

's conté sentintse arrastrat per una tentació tan poderosa? Me poso á escoltar y ab una mica més caich á terra d' espatllas.

—Fill, impossible... no puch apretar més... Apretatú que tens més forza.—
Bè, dona, no t'apuris, ja 'm posaré jo á sobre.—¿Y si ni aixís va bè?—Ho deixarem corre.

Ah, no—vaig pensar.—Jo 'us haig de veure avants de que deixéu feyna tan fatigosa. Atret pèl puntet lluminós com per un abisme, me acosto de puntetas al embá divisorí, clavo l' ull al forat, y veig ¡oh Dèu! la cara 'm cau de vergonya... ¡veig qu' estavan tancant un bagul y no podian, per estar massa plé.

¡Quína llissó! Després de tot, me va estar bè.

S. BOY VERDALET.

HUMORADAS.

Se contan en aquest mon
entre las cosas que sobran,
las sogras, los cosinets,
y la llengua de las donas.

Perque ets lletja m' has dit qu' ets desgraciada:
¡bèn poch ho has meditat!
Si fosses pobre y maca, ¿no seria
ta desgracia més gran?

Un jorn Mentida y Amor
en un cami 's van trobar,
y van quedar tan amichs
que may més s' han separat.

CANDOR SALOMÉ.

UN VELL ENAMORADÍS (Quènto viu.)

LA PIGA.

—M' agradan molt las donas grassas... ¡Calla! Aquí n' hi ha una... Ara vaig carregat; pero quan torni á passar...
—¡Pssit!... ¡Vagi ab cuidado!

—Nada: ara sí que la embesteixo.
—¡Tinga compte, senyor!

—¡Qué burro he sigut! No li he gosat dir res... Pero giro qua y me 'n hi torno.
—A dalt!... A dalt!...

— Qué haurá volgut dir ab aixó de «á dalt... á dalt!...» Potser sí que 'm convidava á pujar.
—Vagi alerta!

L' endemà del dia del casament:

—¡Qu' ets hermosa, Matildeta! ¡Ab quína gracia 't cauhen sobre 'l front aquests rissós de seda negra!...

—¡Enrich...!

—Y sobre tot icóm destaca en la blancura del teu cutis delicat, aquesta hermosíssima pigga, aquest lunar que sols posseheixen las caras d' ángel...!

—¡Enrich!...

—¡Vina, acóstat, Matildeta mèva! ¡Aquesta pigga 'm trastorna, m' embriaga!... ¡Deixa que t' hi fassi un...!

(Ella li presenta la pigga. Teló ràpid.)

* * *

Al cumplir dos anys:

—No sé cóm dimontri no 't treus aquests cabellots del front, Matilde... ¿Qué tens mandra de pentinar-te?

—¡Ay, Enrich! ¡qu' ets molestós!

—¡Oh! Ja ho sé; á tú, en dihente la veritat... ¡Calla!... ¿qu' es aquesta taca que portas á la cara?

—¡Bo! ¿que tens pa al ull? ¿No veus qu' es la pigga?

—¡Ah!

(Aquest ¡ah! en tó molt natural.)

* * *

Tres anys després:

—Decididament... cada dia vas més escabellada, Matilde... ¡Y ab aquesta

ditxosa... clapa que Dèu te va posar á la cara... fas un goig!... ¡Que me 'n fa poca de gracia la tal piga...! (En veu baixa:) Sobre tot... ¡Aixó de que siga sempre la mateixa piga...!

MATÍAS BONAFÉ.

QUADRET.

Matà á la qu' estimava
perque era de tothom:
demà á punta de dia
li donarán garrot.

Al vespre, la capella
¡qué 'n feya de tristor
á la llum tremolosa
de quatre ó cinch blandóns!

L' altar cubert de negre...
la Verge dels Dolors...
lo toch de la campana...
del mar vehi 'l soroll...

Lo ¡centinella, alerta!
de dalt dels torreóns...
los ¡ays! d' algú que plora...
lo rès del sacerdot...

Ohint que tocan horas,
¡lo condemnat, quín dol!
¡Tan poch á poch qu' anavan
quan era á la presó!

Recorts qu' ara li venen
n' hi donan de tristor!...
Lo recort de sa filla
li fa arrancar un plor.

La ven tota soleta
al sèu lletet de mort:
sas manetas ja 'l deixan;
sos ulls, encare no.

Y van tocant las horas,
y arriba la claror,
y passa 'l butxi qu' entra
á demanar perdó.

F. BARTRINA.

—Ha dit «alerta». Ab aixó sol indica que sería capàs de dar-me un xasco... No obstant... es grassa y no me 'n se anar... Jo 'm moro per las grassas.

—Pero... home de Dèu ¿qué fá?

—¿Qué faig? ¡Ara ho veurás que faig! Pit y fora, Bartoméu!

—¡Cuidado! ¡¡Cuidado!! ¡A dalt!...

—¡Siguém homes!... ¡Ay!

—¡Reina Santíssima! Ja li Jeya jo qu' estavan emblanquinant la fatxada!

LO PORCH Y 'L CABALL.

(FAULA.)

Hi havia en un camí una gran fanguera:
per allí un porch passava,
y, sense volgué creure á la porquera,
en la fanguera entrava

y ab goig s' hi revolcava.

Passa un fogós caball; lo fanch trepitxa
y al porch aquell esquitxa,
sens posarhi, per cert, mica de compte.

—¿Qué 't pensas que perque ets més llarch de camas,
lo porch exclama prompte,
res tens de respectar...?—¿De qué t' exclamas?
lo caball li respón, ¿per qué t' afectas?
¡Vols que 't respecti jo y tú no 't respectas!...

CONRAT ROURE.

AL NAS.

Per igual son fets los nassos,
tots ells son originals:
de trobarse'n dos d' iguals
may ningú citarà cassos.

N' hi ha de xatos, llarchs, estrets,
amples, molt grossos, molt xichs,
de molt lletjos, de bonichs,
de molt torts y de molt drets;
en forma de paperina,
alguns plans com una nata,
molts en forma de patata
y altres com una petxina.

Donchs á pesar del aspecte
qu' es en tots tan diferent,
tots ells, es cosa corrent,
que tenen igual objecte.

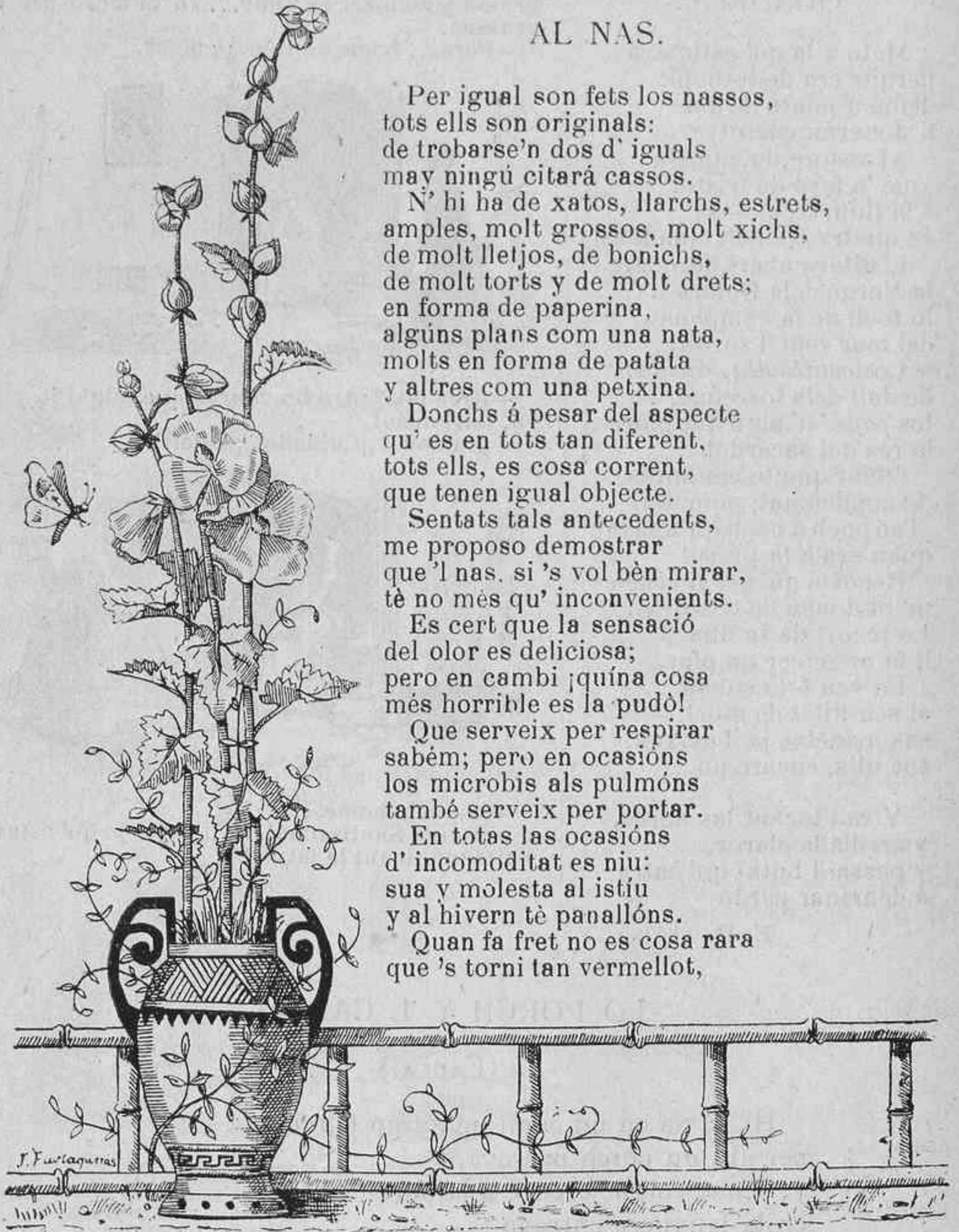
Sentats tals antecedents,
me proposo demostrar
que'l nas. si 's vol bèn mirar,
tè no més qu' inconvenients.

Es cert que la sensació
del olor es deliciosa;
pero en cambi ¡quina cosa
més horrible es la pudò!

Que serveix per respirar
sabèm; pero en ocasions
los microbis als pulmóns
també serveix per portar.

En totas las ocasions
d' incomoditat es niu:
sua y molesta al istiu
y al hivern tè panallóns.

Quan fa fret no es cosa rara
que 's torni tan vermellot,

que talment sembli un pebrot
posat al mitj de la cara.

Es absolut, sense tó,
res tan engorrós hi ha,
per ell nos hem de mocá'
y hem de portar mocadó.

¡Nas! pirámide fatal
clavada al mitj de la cara,
instrument de fatxa rara
sense garbo y sense sal.

Per tú, hont vaig, per tot arreu
fan pagarme la xacota:

«¡Hont anéu sense tarota!»
ó «Ep, mano, ¿qu' os lo deixéu?»

Sempre ab broma inoportuna,
algún xusco m' amohina
cridentme: «¡Un nas que camina!»
ó bé: «¡N' has de cantar una!»

Per tú he vist en més d' un cas
que las noyas no 'm volian;
y sens tú ja no podrian
deixarme ab un pam de nas,
ni 'm farias més pati',
ni m' hauria de mocar
y sobre tot, que fiar
podria tothom de mi,
puig sabem qu' en lo temps d' ara
(com diu un adagi vell)
«no hi ha que fiar d' aquell
que tinga nas á la cara »

Y donchs ets ma mala sombra,
y mon etern sufriment,
¡au! toca 'l dos al moment
ó 't treuré jo á cops d' escombria.

¡Qu' he dit! Callém... No fos cas
qu' ho sentis mon nas y, ofès,
d' un plegat se me 'n anés
tot dihentme: «busquis nas».

¡No! son farsas, son enganys,
son bromas lo que contava;
¡quina fila si 'm deixava!
¡Dèu me 'l conservi molts anys!

VÍCTOR RAHOLA.

UN FIGURÍ (per M. Moliné).

—En aquest Barcelona, si un
home vol fer carrera, ans que tot
ha de vestir ab elegancia.

EN UNA FONDA.

Y era de las més acreditadas.

Pero á pesar del crédito que tenía, lo fet es que un senyor que hi
aná á dinar, notá ab fástich que hi havia una mosca á la sopa, y digué:

—Mosso, retiri aquesta sopa... ¡Hónt s' es vist servirme la sopa
ab una mosca!...

—Dispensi, senyor,—replicá 'l mosso.—Deu ser alguna formiga...
Aquí no hi ha moscas y menos al hivern... ¡Oh y en una fonda de pri-
mera classe!... Aquí no se serveix res fora d' estació.

MR. EUGON Y C.^a

TIPOS ITALIANS. (Dibuix al carbó, de *Pagès Ortiz*).

Brivall napolità.

EPÍGRAMA.

(VALENCIÀ.)

—A ton marit, xica, res
se li pot encarregar,
perque enjamay s' enrecorda
dels encàrrechs que li fas.

—iPerque olvide els teus encàrrechs,
xica, no heu prengues á mal,
perque el pobre sempre du
tantes coses en lo cap!...

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

AL VIGILANT DEL CARRER.

Li dono graciosament
la *pela* perquè 'm serveixi;
y no perquè 's diverteixi
ab mi cada nit ¿ho sent?

Empipat completament
de vosté estich, y ¡s' explica!
¡Es clar! .. ¡qué tanta musica!
¿Que m' ha pres potser per noy?
Pico de mans; vosté— ¡Voy!...
mes, no vè, y... ¡pica que pica!

Un hom' retira á *cap hora*,
y, en sent de casa al davant,
hem d' esperá' al vigilant
fent lo sereno per fora.

Sempre es lluny, may á la vora:
¿hont redimontri se fica?...
vosté may se sacrifica
per veni á obrir prompte. . ¡ay, noy!
Pico de mans; vosté— ¡Voy!...
mes, no vè, y. . ¡pica que pica!

Tant si està ras, com si plou,
pèls carrers cap nit se 'l veu:
¿Y sens vigilar, se creu
fer de vigilant? .. ¡Sí. . prou!

Vosté sols *vigila* 'l sòu
que li dóna qui 'l critica,
y lo que 's fá *de palica*...
Malaguanyat sou... ¡ay, noy!
Pico de mans; vosté— ¡Voy! ..
mes, no vè, y... ¡pica que pica!

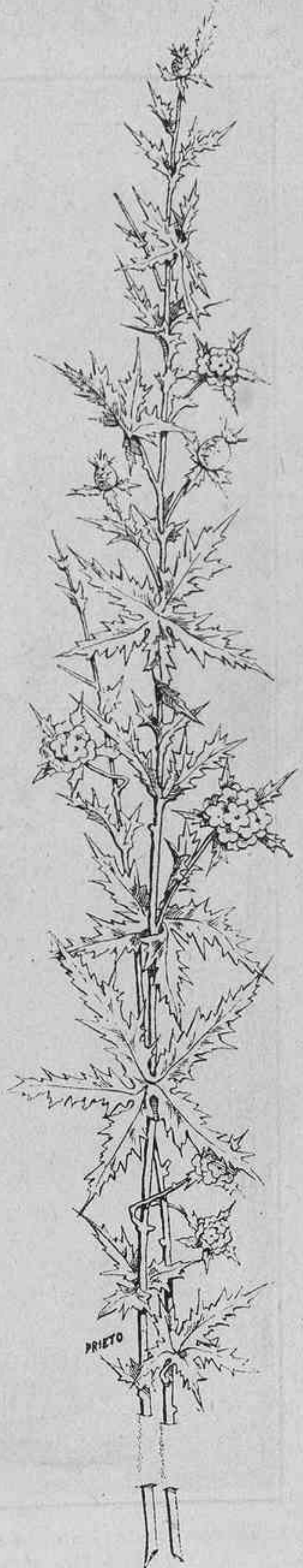
¿Basta dar la *bona nit*
y un *si es servit* ab cerilla?
¡Cá! aixó es cosa molt senzilla,
aixó es un servey petit.

Vingui corrents, si es servit,
á obrir. que així 'm mortifica:
¡guanyi la *pela* una mica!
sembla que se 'n burla.. ¡ay, noy!
Pico de mans; vosté— ¡Voy! ..
mes, no vè, y. . ¡pica que pica!

La pesseta no mereix
si á tal punt sa mandra arriba:
y haurá de anar per passiva
la oració, si aixó segueix.

Puig si vosté no compleix
refiantse sempre de que
ja l' avisaré perquè
vingui á obrirme la escaleta
quan li sembli,... *la pesseta*
me l' haurá de dar vosté.

J. BARBANY.

SETULI (d'Enr'ch Serra).

Aventurer.

COSTUMS TARRAGONINAS. ⁽¹⁾

L' HOME AL SERVICI.

I.

—Mirèu, Marieta, á mi m' ho han dit de cert.

—¡Cá! ¿qui voleu qu' ho sápigam?

—¿Qui? La Paluda, que cria una criatura de D. Suliacu, lo comandant de Marina.

—La Paluda es una xarreira y no més per fé's veure, sempre porta noticias de ca'l comandant.

—Jo més m' estimaria que no fos veritat.

—Ja ho crech, dona. Me jugaria qualsevol cosa qu' es mentida.

—Vaya, boranit.

—¡Boranit y bonhora!

II.

Aqueix curt diálech lo tenían duas donas mentres omplían los cantis á la font de la plassa de l' Aduana.

Lo lector no sabrà de qué parlavan; mes jo, que sempre he estat al corrent de las cosas de la Marina, ho vaig entendre desseguida. Parlavan de si hi hauria ó nó una *cumbucatoria*; es á dir, de si aviat lo Govern cridaria (convocaria) mariners y pescadors perque 'l servissen á bordo dels barcos de guerra.

La dona que parlava ab la Marieta, y que li deyan la Tuyas, tenia rahó. La Paluda no s' havia errat. Dintre de pochos dias la *cumbucatoria* de Tarragona se devia trobar á Barcelona pera ser embarcada y transportada á Cartagena.

La gent de mar á Espanya y Fransa, las dos únicas nacions que tenen matricula, son tractadas de una manera més dura que todas las demés classes de la societat. Las Ordenansas y Reals ordres, diuhen que la matricula es una contracta *bilateral*, y aixó no es veritat.

L' ordenansa de 1802 diu, art. 2 del tit II: «*Lejos de usar de mi autoridad soberana para*

GENT DE CASA (per S. Russinyol).

—Salut y feyna hi haja, tabaco als estanchs y algùn quartet á la butxaca!

(1) Afectat per desgracias de familia, no ha pogut enguany lo distingit escriptor Sr. Pin y Soler afavorirnos ab un treball escrit expofés pera nostre ALMANACH. Afortunadament, regirant papers vells, hem trobat un periódich de Tarragona de més de vint anys enrera, en lo qual feu lo Sr Pin, ab lo pseudónim de *Lu Tramedu*, sos primers ensaigs literaris. A títol de curiositat reproduhim un de sos articles, que si no té 'l mérit de ser inédit, creyém será desconegut de la totalitat dels nostres lectors.

TIPOS DE MADRIT (per A. Pons).

Del barri de Lavapiés.

compeler á nadie á matricularse, de jo á todo vasallo mio en entera libertad de hacerlo ó excusarlo.» «Ellas (las matriculas) ha dit fa poch un oficial de marina, no son más que el pacto enteramente voluntario celebrado entre cierto número de individuos y el gobierno de su país»; y á pesar de eso, jo dich y repetesch que no hi ha contracta bilateral, perque del costat dels mariners no hi ha llibertat. Es com si diguessem que 'ls negres de la Habana tenen una contracta bilateral ab los seus amos, perque aqueixos, en cambi del seu treball y llibertat, los donan estada de casa y menjar.

De 'l moment que 'ls mariners no matriculantse perden drets que son de tot lo món, no hi ha llibertat; la contracta bilateral desapareix. Si Dèu me dona vida y salut escriuré un llibre en castellà probant que la matricula es injusta, y més encare perjudicial. La gent de mar, y sobre tot los pescadors, com no llegeixen, se creuen que tota la vida ha sigut aixís. Entre 'ls pescadors no hi ha tradició. Los fets més antichs que coneixen, y encare de una manera imperfecta, son la batalla de

Trafalgar (la guerra de Trafalgar, com ells diuen), la Constitució, 'ls Miquellets, l' any de la riuhada y *pare us'è de contar*.

No n' hi ha cap que sápigua que l' idea de las matriculas va sortir d' Espanya en 1625 y de Fransa en 1665. Colbert va copiar la seua ordenansa de la de Anaya de Villanueva. Colbert va modificar la idea, y las ordenansas de 1668, 1670 y 1681 fan ja forcosa la matricula. Lo ministre Somodevilla en 1748 y 1751 va anar encare més lluny que Colbert, fent forcosa la matricula y monopolisant la navegació, la pesca, las feynas dels molls; establint la justicia militar per la marina mercant.

Tant si está ben fet, com si está mal fet, quan lo Govern demana homes pèl servici, además dels mariners de vint anys que han sigut quintats com tots los altres espanyols, los homes que van *treure alt* á la quinta, si 'l seu número de matricula ha arribat tenen de deixar familia, dona y criaturas,—no hi ha cap pescador que no 'n tinga cinch ó sis,—y que *quieras que no quieras* l' embarcan per quatre anys.

III.

Lo tros de moll davant de la Sanitat estava plé de navegants y pescadors. La Paluda tenia rahó. D. Suliacu s' estava enrahonant ab un oficial de abordo d' un bastiment de guerra que devia pendre las duas ó tres dotzenas d' homes.

'Ls dos estaban assentats sòta 'ls porxos de la Sanitat.

—«Le recomiendo á usted al llamado Casas; entre ellos le llaman Palut: es el marido de la nodriza de uno de mis hijos y me intereso mucho por él.

—Descuide usted, mi comandante, transmitiré su recomendación al capitán del *Famoso*, que debe llevarles á Cartagena »

IV.

La Paluda, la Tuyas y la Marieta s' estaban assentadas damunt del padrisset de las fonts qu' están á la vora del baradero.

Lo Palut, Tóful, lo fill de la Tuyas y Lémits, lo marit de la Marieta, s' estaban drets mirantse tristement la seuas mares y mullers. Al rededor uns

quants xiquets y xiquetas jugavan als ossets ab unas nous que havian tret de dintre 'l fardell del pare.

—Tú, Tóful, que sabs de lletra, així que arribéu á Barcelona, escriu desseguida.

—No tinguéu pòr.

—Digas si 'us deixan á bordo del mateix vaixell.

—Jo—deya 'l Palut—voldria que m'embarquessin á bordo d'un escampavía.

—¡Tira, mano! Jo també ho voldria—deya Lémits

—Potsé ho lograreu. Don Suliacu m'ha dit: no tienga ustè miedu, ya 'n parlaré al cumendante de su bastimientu

—¡Sí! aquesta gent diuhen, diuhen, y en'cabat no se 'n recordan de res.

—Jo tant m'estimo; que m'embarquin hont vulguin—digué Tóful.

—¡Fill mèu, escriume sovint!...

—No tinguéu pòr, mare... ¿y á qui fareu llegir la carta?

—¡Aixó ray! la faré llegir al home de la Paula, qu' es carabiner y qu' está dalt de casa.

—Teniu rahó...

—Lo més trist de tots era 'l Lémits. Lo pobre deixava la dona prenyada y quatre criaturas. La Marieta no feya més que plorar.

—¡No ploris, dona, no ploris! quatre anys se passen ab una bufada.

—¿Ab una bufada? Jo crech que no 's passarán may.

—Ja 't faré fer dos mots de lletra per qualsevulga, y si 't puch enviar de temps en temps un parell de duros... ¡No ploris, vaja!

—¡Mare!—deya la més petita de las seúas xiquetas—¡tinch gana!

—Dónali las nous del mèu fardell y 'l pá.

—¿Y tú?

—Jo no tinch gana y... en'cabat á bordo 'ns donarán ranxo.

—¡Ranxo! ¡ranxo! ¡Lo mèu home menjar ranxo!

—¿A qué 't pensas qu' es lo ranxo? Lo ranxo es un plat d' escudella.

—¡Cá! jo hi sentit dir que son garbansus!

—Son los soldados de terra que menjan garbansus...

—¡Vaja no ploris!...

Potsé 'us sembla que la conversació que tenían entre ells no es prou dramática; potsé' algú s'esperava sentir cantar á la Marieta y Lemits lo duo de *Lucia*: «*udrai, udrai nell aure... etc* » No, senyor: la gent de la mar son poch eloqüents de paraulas. Quan están tristos ploran, quan están contents se pegan eops á la esquena ó 's fan trabela, acompanyant la tristesa y la alegría d'iguals paraulas ditas ab gran energia; ¡Vaja, ruch, no ploris! ó ¡vaja, ruch, no riguis! La seua eloqüencia está en las accions. No hi ha memoria d'home que ningú haja vist un pescador á Pilat. Cap d'ells es lo que 's diu un cul de café. Lo treball, l'amor de la familia 'ls ocupa solament. La bescambrilla ó 'l truch y flor, á menos de maravedis (deu pedretas un quarto) los distreuen, y encare, 'ls diumenges.

Del barri de Besa-manos.

V.

Las llanxas del barco de guerra s' havian atracat. Damunt del moll tot eran gemechs y plors...

— ¡Pare! .

— ¡Filla mèua, dónam un petó!...

— ¡Adiós, Pauhet! sobre tot escriu...

— ¡Vaja, adeusiau! ¡Mareta, no plorèu!

— ¡Adiós! .

Y 'ls homes, saltant á bordo, espenyen la llanxa que de la primera bordada se separa del moll més de duas canas.

— ¡Adiós! . ¡Adeusiau . Escriu! .

Donas y criaturas bellugan mocadors y devantals Y es clar, fent volar los mocadors no s' aixugavan la cara. Totas la tenian plena de llàgrimas.

VI.

Un quant temps després, lo senyor Tóful, lo barber, me deya:

— Viñch de sangrar la dona de Lèmits. La pobra ha malparit, y la senmana passada se li va morir una criatura.

— ¡Pobra dona!...

— Y lo més llastimós es que si no fossen unas quantas vehinas tan pobras com ella, s' haguera mort de fam.

— ¿Y 'l seu home?

— Es al servici.

— Es veritat. No me 'n recordava.

VII.

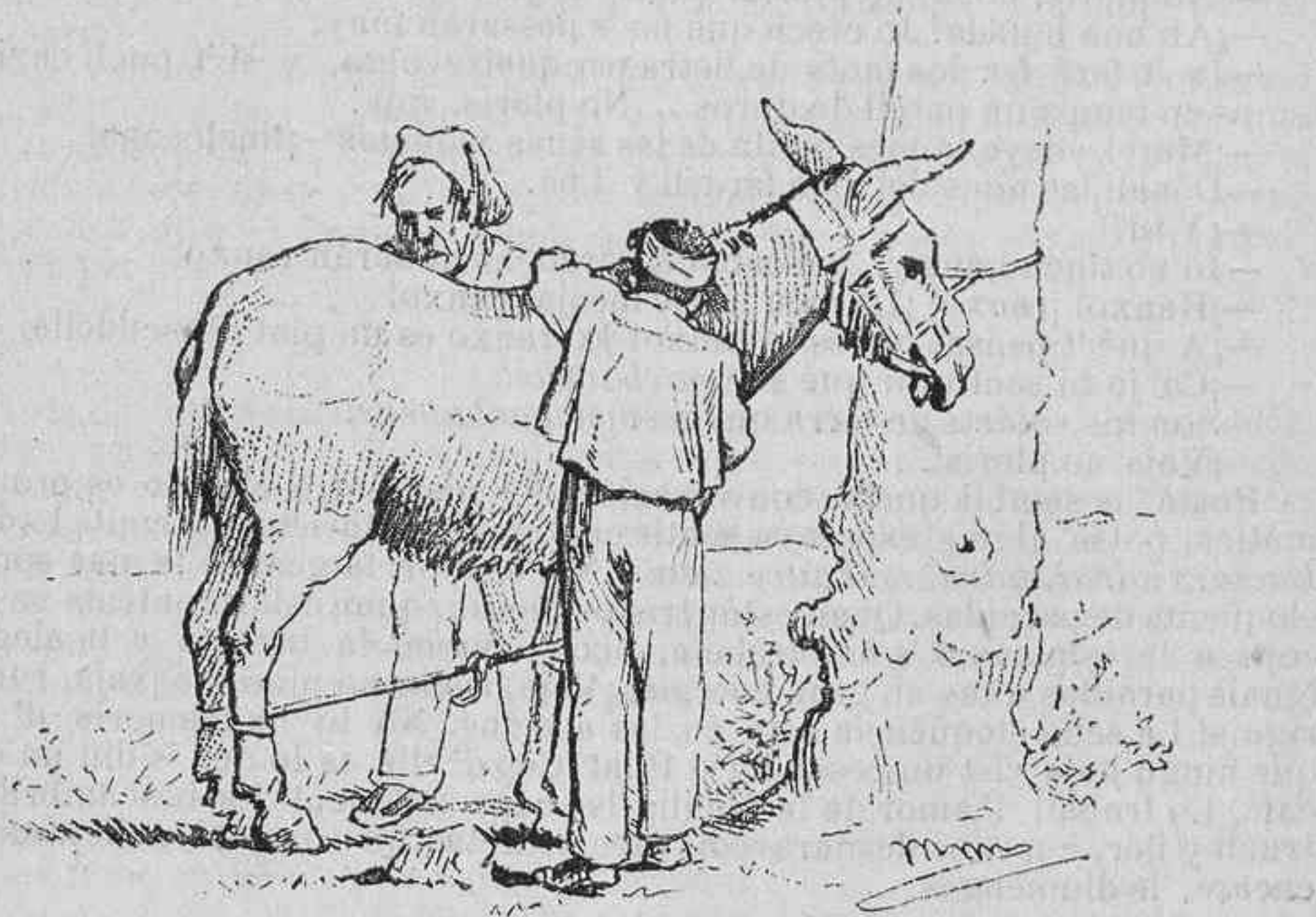
Aixís som tots. Nos eternim davant de una miseria en acció. Veyent embarcá 'ls marits dihém: ¡pobras donas! En'cabat no hi pensém més.

Penseuhi los que podèu fer alguna cosa. Recordéuvos de las pobras donas que tenen criaturas malaltas y l' home al servici.

J. PIN Y SOLER.

PRIMORS DEL CAMP (per M. Moliné).

La toilette de una senyora... mula.

LOS GUSTOS DEL SR. ARMANAGILDO.—MONÓLECH (per Labarta).

—A la primera volada, m' derretia per las *jamonas* bèn fornidas, pero de cintura primeta, de aqueixas que caminan tiessas y fan soná 'ls telonets...

Després, dels 25 als 30, m' agrada- van altas, esbeltas; pero que no ense- nyessen ossos encare que anessen es- cotadas. Aixís era la mèva pobra di- funta lo dia que la vaig coneixer en un ball d' alta societat.

Viudo als 40, vaig dedicarme al gé- nero coreogràfich. ¡No 'n vaig passar pocas d' horas entre bastidors! Alas- horas m' agradavan petitonetas y des- vergonyidetas... com si diguessen los bifechs cruquets y ab molta mos- tassa.

Retirat á la vida privada per algún temps, ara que ja passo dels cinquan- ta ¿saben quin es lo mèu ideal? Las coregias tendras, i nocentonas y delicadetas... ¡Que s' i na de fer! Lo cor y 'ls ulls sempre son joves.

Un clavell en la boqueta
tenia al dirme que *no*,
y ara quan veig un clavell,
penso: ¡vas estar de sort!

—
Dius qu' estás cega d' amor
per mí; mes jo no 't puch creure:
l' altre dia bè 'm vás veure
festejant ab la Leonor.

—
A tots los que 't diuhen, nena,
que son d' or los teus cabells,
ja 'ls hi pots dir de part mèva
que no son bons argenters.

—
Aucells que alegres cantéu
torbant mòn somni daurat.
¡Si ara tingués l' escopeta
faría un bon esmorzar!

ROSSENDO PONS.

XASCARRILLOS.

Dissertava un jove en una tertulia sobre poesia y filosofia, repetint ab molta insistencia aquella sapiguda frase: «Los ulls son lo mirall de l' ànima.»

—Escolta, Joanet—va dirli una sèva tia—¿sabs tú si tens l' ànima en remull?

—¿Per qué ho pregunta, tia?

—Com tens los ulls tan molls...

—¿Cóm se las compondría pera coneixer si un home es sòrt ó no ho es?—preguntava un catedràtic a un alumno.

—De una manera molt senzilla - respongué l' alumno. — Fent trincar aprop sèu una moneda de cinch duros.

Diàlech.

—Paco, ¿vols ferme 'l favor de deixarme 'l rellotje?

—¿Y aixó? ¿Que no portas lo tèn?

—Sí; pero com aquesta tarde vaig als toros, tinch pòr de que me 'l pispin.

De retorn de las festas de la Mercè, contava un pagès de la montanya que havia anat a l' ópera.

—¿Y qu' es aixó de l' *opra*? — van preguntarli.

—Un istil de cant que no sè com dirho. Figurèus' un home que comensa fer un gran badall y acaba per escanyolirlo.

ANTONET DEL CORRAL.

LOS POBRES.

Me deixa en un compromís
y abrumba ma inteligencia,
lo veure la indiferencia
ab qu' es tractat l' infelís.
Donchs ja es sapigut de sobra
y sembla per Dèu manat,
qu' en tota fatalitat
sempre qui paga.. ¿es lo *pobrel*?

Aném contant: dihèu á un *ricatxo*:

—Miri, un pobre desmayat
de dèbil. — ¡*Debilitat!*

no ho creguèu, es un borrarxo.

Carregat ab un bagul
vè un vellet... que 'l pès fa torce,
no pot més... li falta forsa. .

— *No 'n feu cas, es un gandul.*

Un pobre va ab un Calvari
de criaturas carregat...

— ¡*Senyor Marqués, caritat!*

— ¡*Fora... en' llà!... es un perdulari.*

¡Cau un peó de molt alt!...

— *Ja na caygut, ¿qué hi ha que dirhi?*

¿Queda mort? Al cementiri.

¿Ferit queda? Al Hospital.

¿Que allá no 'l saben curar?

— *No tè cura, no hi ha medi...*

¿Qué queda esguerrat? — *Que hi quedi;*

duas crossas y á captar;

que alguns aprenents de metje,

sabis de .. casualitat,

si may fan cap disbarat

no 's posan cap pedra al fetje.

Resulta, sabut de sobra,

qu' en aquest mon miserable,

si hi ha un mal inaguantable

cau com de dret sobre 'l pobre.

¿Qué 'ls sembla? ¡Si ho va dir clar

en Camprodón! Sabut es:

L' home que no tè dinés,

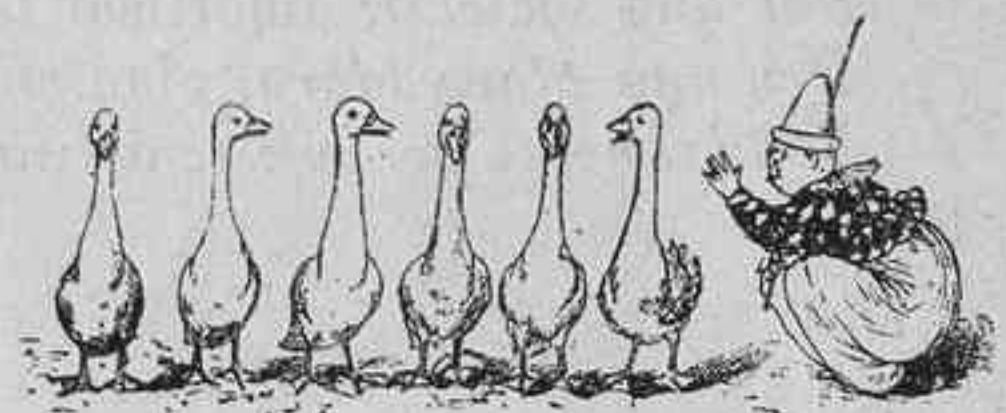
l' haurian de fusellar (1).

JAUME PIQUET.

AL CIRCO EQÜESTRE.

¡A formar, ocas guerreras!

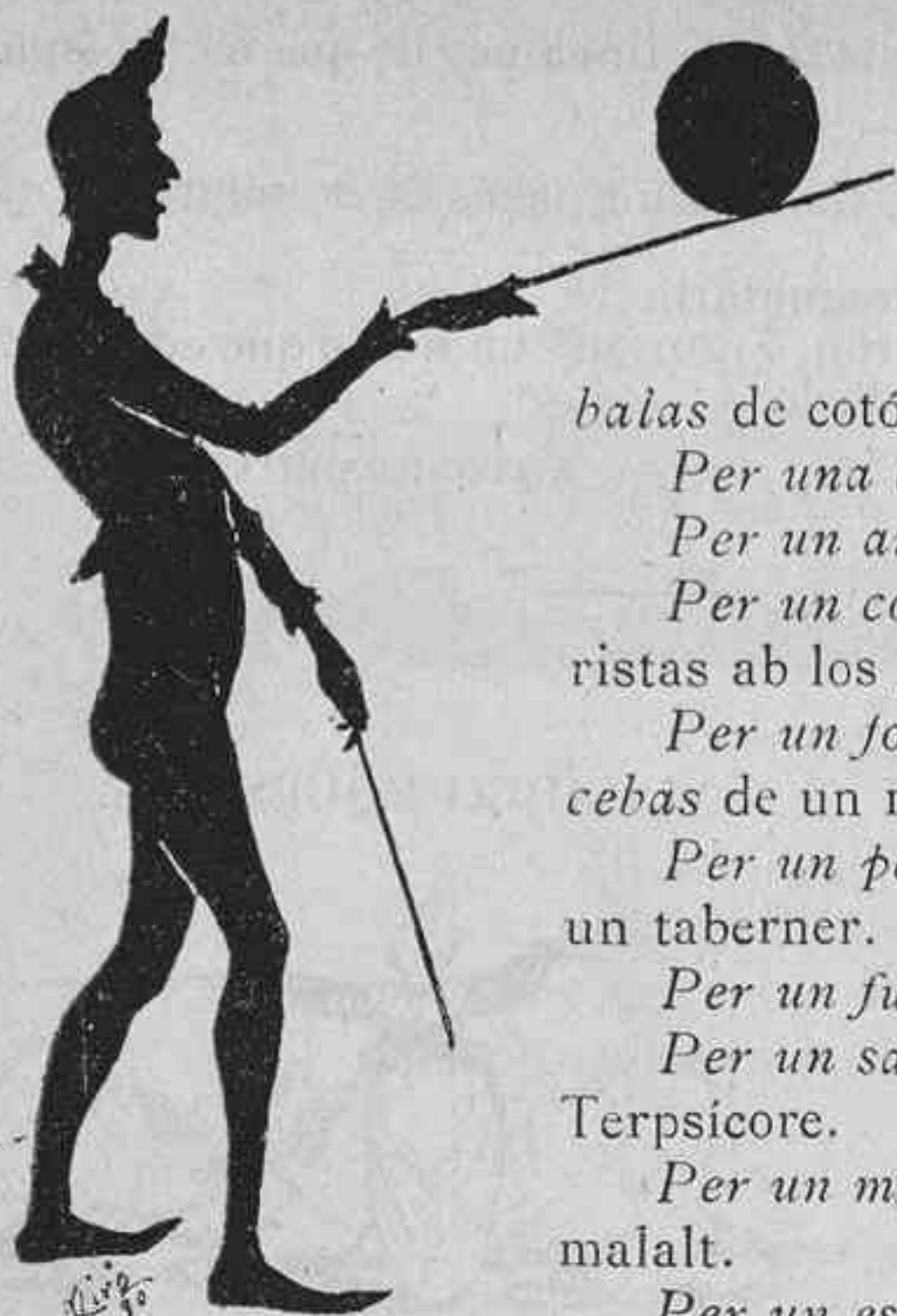
¡Alinear!!

¡Rompan filas y al cuartel!

(1) *Teta gallinaire.*

IMPOSSIBLES.

Per un aeronauta; elevarse en un globo de vidre ó inflar una bomba ab fum d' estampa.

Per un tirador; fer blanch ab balas de cotó.

Per una actriu; fer plorar los ulls de poll.

Per un artiller; disparar un canó de gallina.

Per un concurrent al teatro; mirar á las coristas ab los gemelos dels punys.

Per un fondista; confeccionar un platillo ab cebas de un maniátich.

Per un pescador; pescar ab la canya que ven un taberner.

Per un fuster; clavar puntas de cigarro.

Per un sastre; emprobar una americana de Terpsicore.

Per un miope; posarse las ulleras que fa un malalt.

Per un esmolet; esmolar la fulla de un arbre.

Per un estadant; dormir en un quarto de gallina.

llina.

Per un manyá; adobar ab las sèvas eynas lo pany de una camisa.

Per una modista; capdellar lo fil de la vida.

Per un cirujiá; aplicar á un malalt sangoneras del Estat.

Per una societat; amortisar las obligacióms del matrimoni.

Per una planxadora; planxar lo Coll de sobre Vallcarca.

Y finalment, per mi; tenir una dotzena de donas y poguerlas mantenir.

J. ALAMALIV.

LAS PAUS.

SONET.

¡Fer las paus! Véls'hi aquí 'l que més m' agrada
després de haver tingut una renyina
ab la minyona maca y letxuguina
que ab mas trassas y manyas tinch fletxada.

Donchs quan torna altra volta á ser mimada
pèl que fins li negava una joguina,
en mos brassos, d' amor ja desatina
prometentme algo més cada vegada.

¡Fer las paus! Si entre dos que bè s' estimin
y 'ls petonets ardents no s' escatimin
es lo consol del cor... es l' alegría!

Jo ho trobo tan bonich, que ab ma estimada,
poden creur'ho, hi renyeixo cada día
pèl gust de fer las paus cada vesprada.

A. ROSSELL.

LA VIDA.

Xiulantli al vent la crespa cabellera,
humit lo llabi tremolant desclós,
núa de ventre y pits, lo cap enrera,
velats los ulls, glatintli en sa fal-lera
tots los muscles del cos,

sigles y sigles va dansant la Vida
damunt de l' ampla terra hont fou son bras,
al cansanci del pler ja may rendida,
boja d' amor pèl sol que l' ha enardida
ab l' escalf de son bes.

Y 'l Temps, ab la mortalla arreplegada
sobre 'ls genolls y estreta contra 'l pit,
espera que la Vida hagi finada
per deixarla ab sas mans amortallada
y jeure al mateix llit.

ANGEL GUIMERÀ.

DANDY PRESUMIT (per Labarta).

Diu sempre que totas las donas li van darrera. ¡Quin quadro més original, si fos veritat lo que suposa!

JUGANT Á DAMAS (per Vazquez).

De segur que si 's tractés de jugar ab damas de un' altre género, mourían mes los dits.

UN FILOSOP DE NAVAJA.

Es lo tal, lo mèu perruquer, campeó resolt de la escola utilitaria.

O sino, jutjin vostés mateixos.

Pochs dias fa, mentres m' estava omplint las galtas de sabó, 'm deya, tot manejan la bronja:

—Escolti: ¿no diría may qui son, per mí, los sers més útils á la societat?

Procurant que no m' entrés ni una bolva de sabó á la boca, li vaig respondre:

—¡Qué vol que li diga! Jo entench qu' en la societat y cadascú dintre de la seva esfera, no hi ha cap sér completament inútil.

—Ca, s' equivoca—va replicar-me, mentres passava, ab má febroso, la navaja per la corretja.—En la societat hi ha sers inútils, sers útils, y de aquests últims n' hi ha que ho son en grau superlatiu.

Després de un moment de pausa, durant lo qual comensá á rascar-me, prosseguí:

—¿Sab qui son aquests últims? Los capelláns y 'ls toreros.

—Ay, ay; ¿per qué?—vaig preguntar, extranyat de que equiparés dos professions tan distintas,

—¿Pregunta per qué? Es molt senzill. Perque 'ls toreros y 'ls capellans, lo que menos, s'afaytan un cop cada senmana.

Vaig esclafir una rialla, mentres ell seguía imperturbable y ab molta atenció la seva feyna, cuydantse sobre tot de no deixarme una polsera més llarga que l'altra.

EDUART FARRÉ.

LO CARRETÓ DELS GOSSOS.

(FAULA.)

Lo Xelín, sens morralló
no havia eixit al carrer,
y del balcó, 'l petaner,
guissava als del carretó.
Com li portavan votada
ja li havian pres la fila.
(No sempre á un gos se 'l vigila.)
Estava fregant la criada
lo replá de la escaleta,
quan la gosseta de dalt
baixá corrents, y d'un salt
Xelín, la quá en trompeta,
darrera d'ella. Passava
per la acera aquell del llas,
y ab un «iAra ho pagarás!»
en la caixa lo instalava.
Diu que al véures presoner,
deya:—iJo no he fet cap mal!...
—Ho es més insultar de dalt,
que de baix;—digué 'l llacer.

D. CALVET.

MALA NOTICIA (per Mariano Fortà).

Mariano Fortà
1890

—¿Sab Mossén Esteve?...
—¿Qui diu?
—Mo...ssén Es...te...ve! Aquell capellá ab qui vosté feya tanta brometa... ¿Sab?
Donchs aquesta matinada s' ha ferit.

LA TETÁ Y EN PIM-PIM.

Escrit expressament pera L' ALMANACH DE LA ESQUELLA.

TRADUCCIÓ DE P. del O.

Te juro, amat lector, que no sé per quin cap comensar la historia de las trágicas escenas á que doná motiu la rancunia que 's guardaren sempre la *Tetá* y en *Pim-pim*. Sens dupte eixos dos noms t'extranyarán; mes ja t'explicaré la seva etimologia, pera ta satisfacció y tranquilitat. Quan la Teresa tenia sols alguns mesos y comensá á xarrotejar, la primera paraula que barbotejá, sigué 'l seu nom. Sempre que li preguntavan:—¿Cóm te dius, nena? responia:—*Teeta*. Més tart aquest nom carinyós caygué en gracia, y *Teta* l'anomená tothom. Tot just comensá á capissar, alló de *Teta* no li queya prou bè á la pobra criatura; fins algún cop, sent ja grandeta, se ruborisa-va, y de aquí vin-

gué que 's carregués l'accent sobre la *a*, passant á ser *Tetá* 'l nom de la *Teta*. De totas maneres no deixava ella de ser un primor de Déu ab son cosset menut y molt esbelt. ab sa carona com la néu blanca, per més qu' en lo dibuix sembli de sutje lo mateix que tota sa persona, ab sos ulls de cel, hermosos y llampaguejants d'enuig tot just topessen ab en *Pim-pim*, y ab aquell geniet de fera, que formava, y no exagero, 'l més grat y plascent de sos encisos.

Ab tal no li parlessen de 'n *Pim-pim* era la *Tetá* una malva: no hi havia nena més falguera en aquellas solitaries y típicas casas del Albaicín de Granada, hont havia nascut. Són canari era l'amor dels amors de la seva vida, y 'l seu odi després de 'n *Pim-pim*, sino igual al que per ell sentia, eran las ratas y 'ls conills. No diuhen mas notas cóm ni de quína manera arribá la *Tetá* á aburrir tant de debó á aqueixos pobres animalets; pero lo cert es que 'l terror que li causavan anava de parella ab l'odi, y que enmalaltia d'esglay tot just los veyá, encare que sigués á gran distancia.

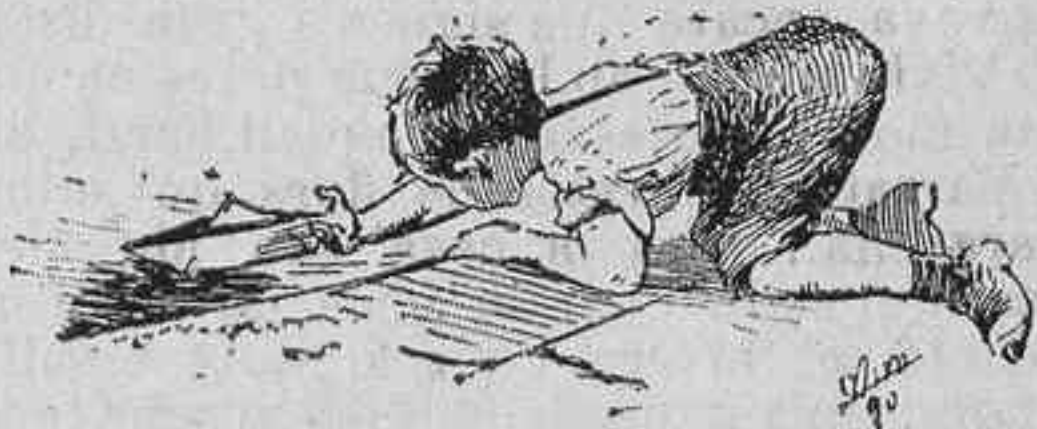
Vivia la *Tetá* ab los seus pares en una caseta molt pintoresca de aquell barri, ab son emparrat y sos testos de flors qu' eran una maravella.. Era la casa son niu alegroy, fresch al estiu com la boca de una verge y calentó al hivern com lo dols escalf dels amors: tenia un jardí molt maco sobre del qual

queyan las finestronas ab gelosias y 'l campanaret de un vell convent de monjas: hi havia també un estany en lo jardí, en lo qual se banyava la *Tetà* en l'època xafogosa, mentres los aucellets refilevan sas cansóns y la campaneta del convent tocava gemegant l'oració de la tarde. Allá, en aquell enjup mateix, l'insigne y may prou ponderat Sr. *Pim-pim*, botava las embarcaciós qu' eixían de son magí, perque aixó sí, era molt aficionat á la marina: allá 'l gran home, ab los brassets arremengats, los cabells en desordre, los elástichs penjím-penjám y 'l morret mitj enfonzat en l'aygua, de genollóns á ran del estany, s'entrenia probant las condicions dels barcos que formavan son important estol, en tant no tingués ocasió de molestar de un modo ó altre á la susceptible, bonica y odiosa *Tetà*.

Los pares dels dos xiquets eran vehíns, se la passavan bè y s'estimavan y distingían molt. ¡Tant com los seus fills s'odiavan! No hi havia moment de tranquilitat pera cap dels dos: s'havian declarat una guerra sens quartel, á mort: en *Pim-pim* no perdonava medi de mortificar á la *Tetà*, com la *Tetà* no 'l perdonava tampoch pera molestar á n' en *Pim-pim*: s'estudiavan l'un al altre ab gran cuydado, al objecte de contrariar sos gustos á la primera ocasió. ¿Qui fou que deixá escapolar dos ó tres voltas de la gabia, al canari de la *Tetà*? En *Pim-pim*. ¿Qui, l'altre dia, li destrossá aquella gabia primorosa, y á més un testet de clavellinas que hi havia allí, á la finestra, adornada com tota la casa ab pitxers de fullas tendres y verdosas? En *Pim-pim*. ¿Qui havia dislocat á cops de pedra 'l fanal situat al peu de la finestrona de la cambra de la *Tetà*, donantli tota la culpa á n' ella perque la renyessen? En *Pim-pim*. Perque 'l tal *Pim-pim*, y es menester que ho sápigam, era un traïdor de primera, que ahont posava l'ull clavava la pedra, ab lo qual doná no poch disgustos á sos pares, que á cada punt s'havian d'entendre ab altres pares de nens descalabrats. Precisament á aqueixa senzilla costum de trencá 'l cap á la quitxalla degué en *Pim-pim* lo seu motiu. Cada vegada que feya blanch, cri-

dava:—¡Pim! y 'ls feya ab tal freqüencia, que 'ls *ipim!* *ipim!* en la sèva boca no paravan may. D' aquí vé, donchs, que li quedés aquest motiu.

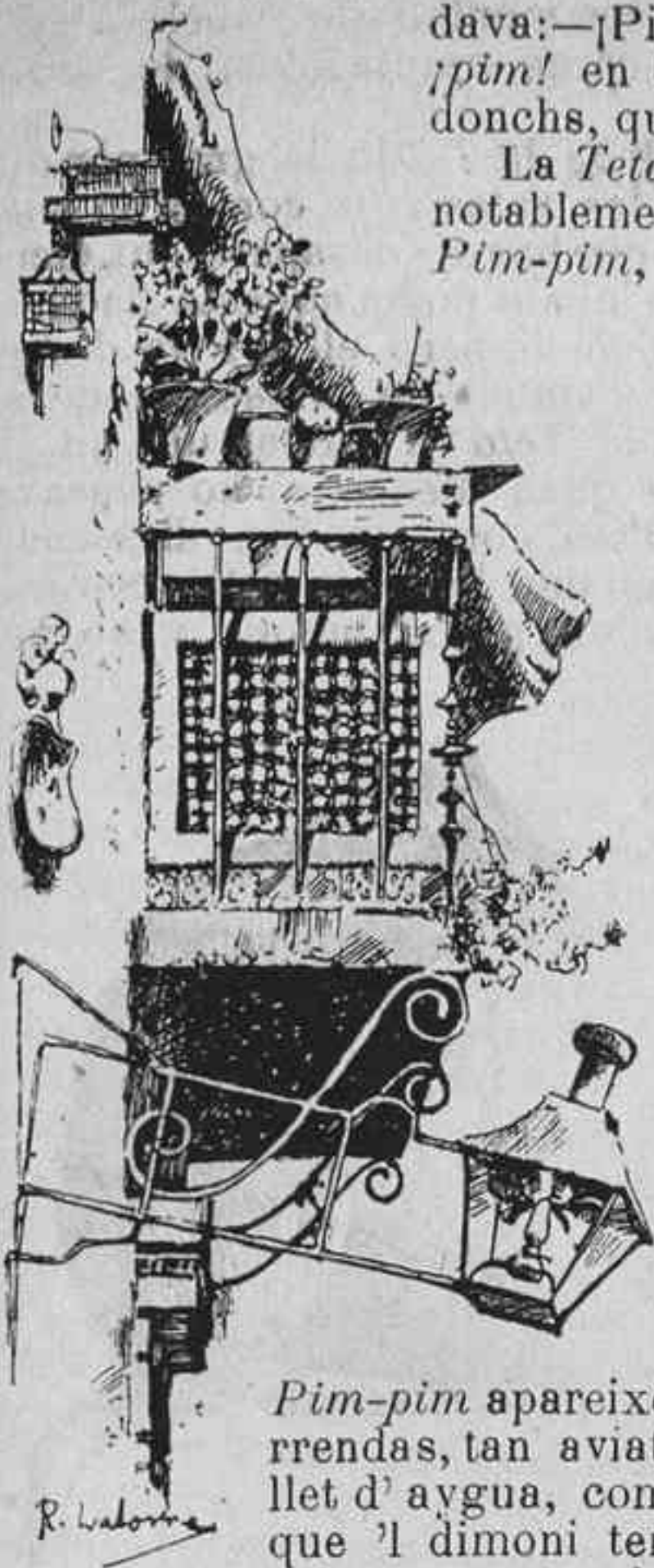
La *Tetà* rabiava y picava de peus, y 'l sèu odi creixia notablement. En certa ocasió doná tal empenta á n' en *Pim-pim*, quan aquest botava á l' aygua solemnement,

un dels sèus barcos, que ab una mica més l' ofega. Aixís anavan passant las senmanas, los mesos y 'ls anys, continuant la guerra sempre ab major encarnissament. Al veure's, se feyan muecas y llengotas. Una tarde en *Pim-pim* lográ apoderarse dels dos entreteniments més volguts de la *Tetà*, son gosset falder y sa pilota de goma. Feu trossos de la pilota y amagá 'l gos, dihent á la sèva mestressa que l' havia tirat al enjup. Lo gos se deixá veure de nou; pero untat de no sé quinas materias olorosas, que feren esclatar á la *Tetà* en crits de indignació y taparse 'l nas ab sa maneta blanca y grassoneta. Alló era horrible: 'ls pares no podían evitarho. Creixia la lluyta. La *Tetà* somiava ab en

Pim-pim apareixentseli en figuras horrendas, tan aviat de fantasma ó de follet d' aygua, com de xuta. Diguérenli que 'l dimoni tenia banyas com una cabreta y potas de cabra també, y ja no

hi hagué nit que no vejés en somnis lo rostre salat y picaresch de 'n *Pim-pim*, coronat lo front ab dos preciosas banyetas y ab las camas iguals á las de una cabra.

Anávanse fent grans, y l' odi y la mala volensa creixia ab ells: se 'n anaren al colégi, y á son retorn passá lo mateix: sols que la rabia que sentían llavoras l' un contra l' altre, era encare més gran y més terrible. L' amistat que 'ls pares seguien professantse, feya qu' encare visquessen com á vehins. Mirava la *Tetà* á n' en *Pim-pim* ab rabiós desdeny, y en *Pim-pim* á la *Tetà* perdamunt de l' espatlla. L' amor propi de la nena se sentía ferit, ab sols presentárseli 'l sèu rival vestit de qualsevol manera, y alguna vegada en una forma no massa correcta. Sentia tal vergonya y tal enuig, que pera venjarse de 'n *Pim-pim*, imaginá un dia presentárseli nua enterament, no més que per veure si aixís li fería l' amor propi y l' omplia de vergonya. Una tarde, mentres estava prenent un bany en son solitari jardí y á porta tancada, li vingué la idea d' enfilarse á un arbre. despullada y tot, perque en *Pim-pim* la vejés per sobre de las plantas desde sa finestra. Al consultar las mèvas notas no trobo res en corroboració de que arribés á posar en práctica son ignocentíssim pensament. Apart d' aixó, jo crech que hauría conseguit lo sèu propòsit de confondre á n' en *Pim-pim*—qu' era ja un homenet—al véurela allí, dalt del arbre, nua y hermosa com

Eva, ab son mantell de cabells d'or y ab sas carns apretadetas, de neu y rosa.

L'odi de la *Tetà* y la gran pòr que li feyan las ratas y 'ls conills no anéu á creure que hagués desaparecut. Ocul-tava ella quant podia aquesta flaguesa á son enemich; pero ell al fi va descu-brirla, y damunt de la tauleta de sa cambra, la *Tetà* va trobar una nit, de repent y quan menos s' ho pensava, una ratassa com un ase, dissecada, dreta y ab uns lentes posats pera més burla, ab uns grans bigotis y ab una

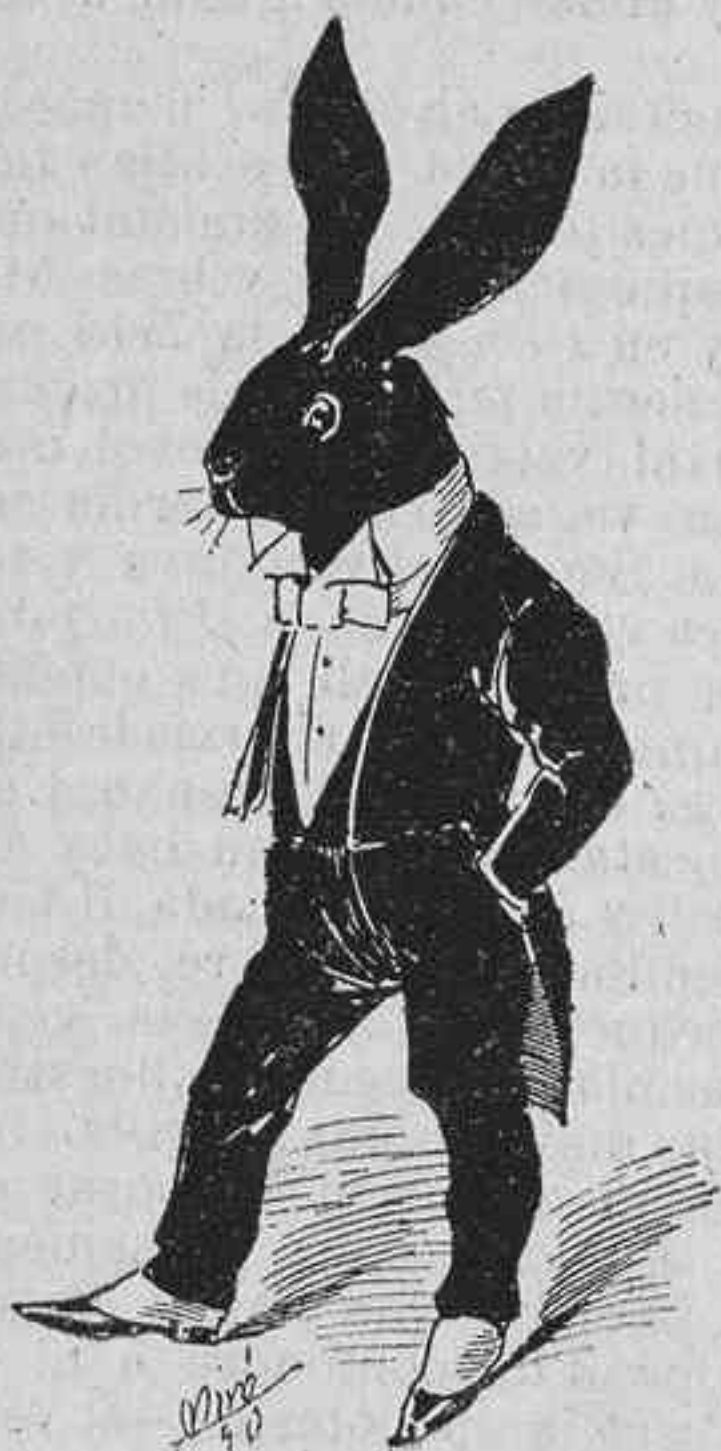
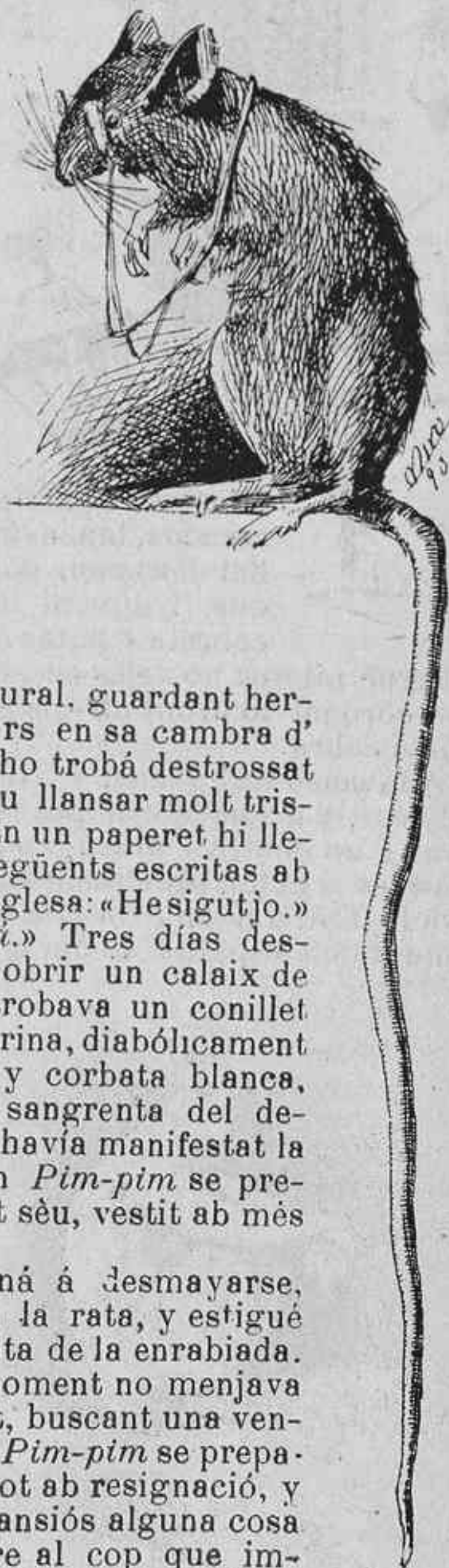
quatan llarga, que may l' havia vista ni somniada la po-bra *Tetà*. Del sus-to va caure en basca, y en *Pim-pim* reya com un

condemnat. Al recobrar-se del desmay, la *Tetà* plorà de rabia: estava hermosissima ab los seus quinze anyets, las sevas llágrimas y la seva furia.

En *Pim-pim*, qu' era molt aplicat, per més que sembli mentida, tenia una afició molt gran

á la historia natural, guardant her-mosos exemplars en sa cambra d' estudi. Una nit ho trobá destrossat tot. lo qual li feu llansar molt tris-tas llágrimas. En un paperet hi lle-gí las frasses següents escrites ab preciosa lletra inglesa: «He sigut jo.» —Firmat: «*Tetà*.» Tres días des-près la *Tetà*, al obrir un calaix de la calaixera hi trobava un conillet negre com l' endrina, diabòlicament vestit ab frach y corbata blanca, com una burla sangrenta del de-sitj que sempre havia manifestat la nena, de qu' en *Pim-pim* se pre-sentés al davant seu, vestit ab més correcció.

La *Tetà* torná á desmayarse, com llavoras de la rata, y estigué molts días malalta de la enrabiada. Desde aquell moment no menjava ni dormia á gust, buscant una ven-jansa digna. En *Pim-pim* se prepa-rava á rebreho tot ab resignació, y buscava també ansiós alguna cosa ab que respondre al cop que im-prescindiblement havia de sufrir.

¡Quins recorts! Nasqué juny: nasqué juny rialler, ab sas garlandas de rosas y ab sas alegres riallas de amor. Invisibles fadas y genis purs fills de maig semblavan giravoltar en los aires fantásticament, celebrant en honor de la primavera una gloriosa saturnal de flors. Era una hermosissima nit de lluna: tornava en *Pim-pim* de la ciutat, lo cervell plé de imaginacions extranyas y xardorosas. Havía assistit á una festa, ahont vejé ballar á una dona. Entre 'l *jaleo* dels festejadors y 'ls *olé* estrepitosos, vejé saltar á la balladora com un tigre sobre de la taula... y ell en tant buscava en sa memoria un recurs ab que mortificar de nou á sa enemiga. Vejé l'arquejar de brassos de la balladora, lo moure de caderas; vejé com se doblava y com s'anava alsant, s'enroscava com una serp, somreya com un ángel, las ninas dels ulls li espurnejavan com un llamp del cel. Tot alló penetrá en l'ánima sèva com una llum nova que l'inundá del tot. Per los ombrívols carreróns del Albaicín caminava, semblantli que de las porugas reconadas brotaván lluminosas siluetas de dona, qu'expulsá de son magi, en son desitj de no preocuparse de altra cosa que de fer mal á la *Tetà*. La lluna afalagava ab son somris los negrosos carrers: sos raigs marcavan desiguals masses de llum y sombra en las desnivelladas travessias. Arribá á sa casa en *Pim-pim* deixant enrera empinatats grahóns, blanquinosas parets, rónechs aqüeductos vestits d'eura, rónegas capellets de sants ab flors y llum, rónegas cofurnas ab balconets atapahits de rosers y clavellinas: aquí un recotze tenebrós del qual semblan surgir, als clars-obscur de la lluna, deformes fantasmas; allá un llumet qu'espurneja per entre l'esclatxa de una vella portalada; finestrals en quals ferros se caragolan mareselvas y campanetas, ráfechs de pelats terradets revestits de molsa y solitaris campanars, quals batalladas se perden fantásticament en los espays, com pregarias de verges y gemechs de amor.

Se sentia en *Pim-pim* fundament preocupat no trobant medi de humiliar ó de ferir á la *Tetà*. Estava trist: tingué un prompte y 'l portá á cap: la *Tetà* estaria dormint. Eixí de casa sèva, saltá de un seguit la tapia del jardi de la *Tetà* y s'encaminá a la glorieta, pensant que allá, en la glorieta de la *Tetà* s'inspiraría tal vegada pera idear alguna cosa molt grossa, que la fes patir forsa. Cap allí encaminá sos passos: la glorieta estava oberta sempre... En efecte. Pero hi havia llum: probá de girar qua sense que 'l vejessin y no pogué. Al allunyarse corrent, sentí unas trepitjadas molt menudas y la veu de la *Tetà*:

—¿Qui hi ha assí?

Avergonyit de que 'l poguessen pendre per un lladre, respongué ab tó aixut:

—So jo.

—¡Ah!—digué ella avansant:—te 'n tramavas alguna en contra mèva...

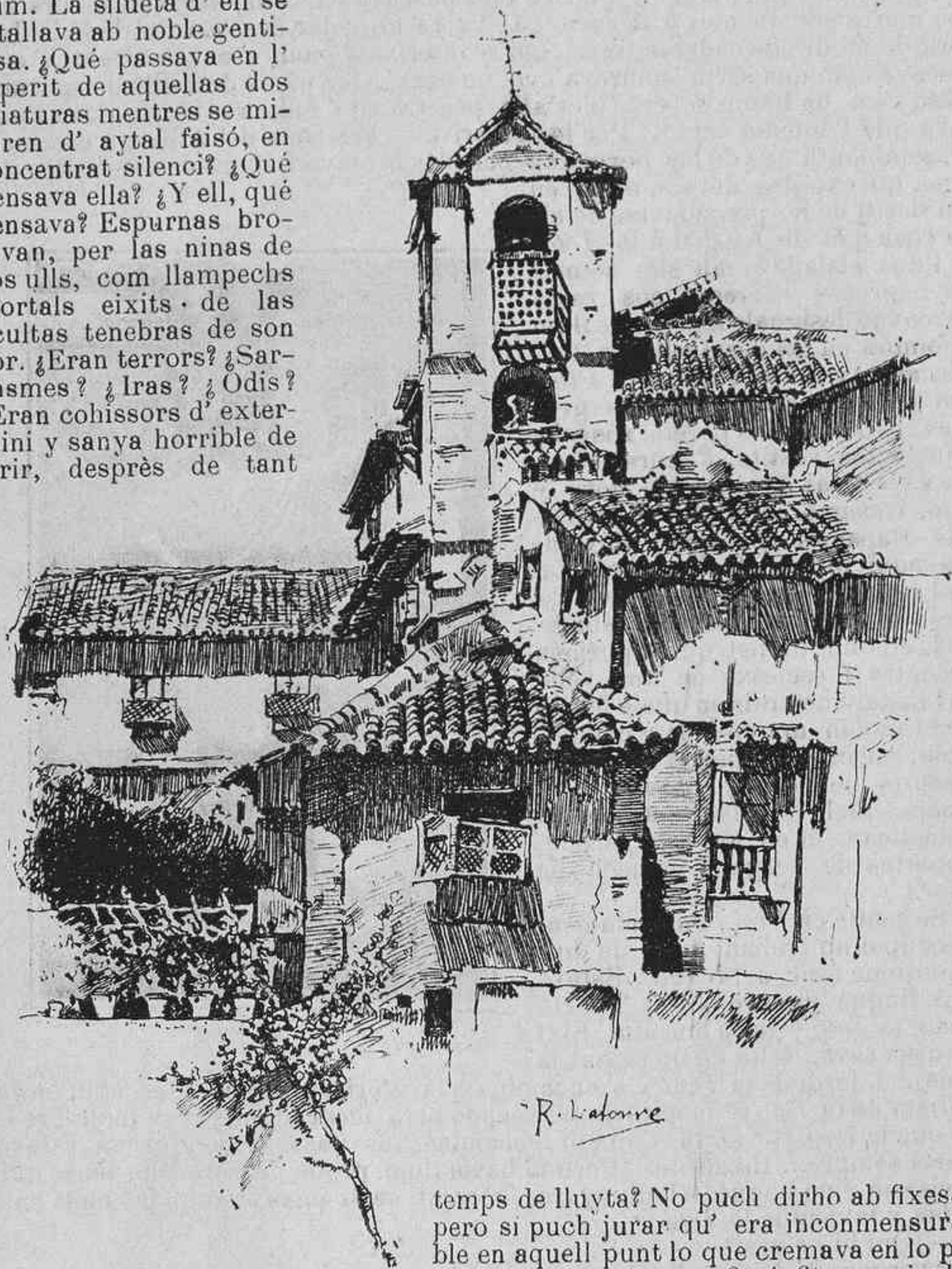
Lo minyó no volia respondre. Sentia una rabia sorda que l'ofegava.

—Sí—digué—¿per qué haig de negarho? ¿No fas tu lo mateix que jo y t' alabo 'l gust?

—Es cert; pero dígam qu' es lo que intentavas.

— ¡Si que la fariam bona!... ¿M' ho dius tu á mi, per ventura?

La *Tetà* duptá un moment, contemplant al seu enemich ab ulls rabiosos: s' acostaren un xich més, y 's quedaren mirantse mútuament, com si 's desafessen ab la vista. La lluna illuminava de plé á plé aquells rostres jovenívols, hermosíssims, sanitosos, plens de vigor: ella vestia senzillament de blanch, y semblá, al donar un pas enrera y encofurnarse en la mitja sombra del ramatge, una dolça visió de llum. La silueta d' ell se retallava ab noble gentilesa. ¿Qué passava en l' esperit de aquellas dos criaturas mentres se miraren d' aytal faisó, en concentrat silenci? ¿Qué pensava ella? ¿Y ell, qué pensava? Espurnas brotaván, per las ninas de sos ulls, com llampechs mortals eixits de las ocultas tenebras de son cor. ¿Eran terrors? ¿Sarcasmes? ¿Iras? ¿Odis? ¿Eran cohissors d' extermini y sanya horrible de ferir, després de tant

R. Latorre

temps de lluyta? No puch dirho ab fixesa; pero si puch jurar qu' era inconmensurable en aquell punt lo que cremava en lo pit de abdós. Se miravan fit á fit sense inclinar la vista, sense cedir ni l' un, ni l' altre: sigué aquella una baralla muda, cruel, extranya, inexplicable: ella avansá un pas més, clohent los punys, esblanquehida com la mort; ell n' avansá un altre, no menos esblamehit qu' ella, pero volent probar sens dupte que no temia res. Somrigué la lluna enviantlos sa pàlida caricia: somrigueren las flors també, enviantlos son ardent perfum; mormulá 'l vent dolças cansóns eróticas; la campana de la torreta enviava al cel himnes piadosos, y ells restavan allí, mirantse sempre, clavats, inmóvils,

esblamehits com dos cadávres trasladats allí per la voluntat suprema de un geni de maravellas. ¿Quánt temps durá tot alló? ¿Qui podria precisarho! Talment com si tant extranys cadávres prengueran vida poch a poquet, s'anaren alsant ab lentitut los brassos de tots dos. S'acostaren més y més, alsaren més y més los brassos. . seguiren acostantse. y 's miravan... ¡oh! ¡cóm se miravan! Unirense per fi sos cosos, s'entrellassaren sos brassos fortament, com pera una lluyta de ciclops... y s'ohí al ensem una explossió inmensa de jemechs y besos.

— ¡Y qué t' estimo, Déu del Cell! — exclamá ella, extrenyentlo contra 'l seu cor.

— ¡Jo m' estava morint per tú! — gemegá ell petonejantla.

— Me tornava boja de pena, sempre que 't feya algún mal.

— Y jo plorava de rabia contra mí mateix, cada vegada que 't feya patir.

— Ah, ja 'ns resquitarem, fentnos ara ditxosos tota la vida... ¿veritat *Pum-pim?*

— ¡Si sí, *Tetááá!!!*

Dos senmanas després se casaren: s'estimaren ab frenesi y moriren de vellesa, sense tenir may un disgust, ab lo qual, amat lector, queda probat una vegada més, que *todo lo vence el Amor ó la pata de cabra.*

MARTÍNEZ BARRIONUEVO.

MENUDALLA.

L'altre día, hermosa nena,
sé que 't vas molt enfadar;
si aixó fas tot sent promesos
¿qué farás un cop casats?

Si dels *micos* que tú 'm donas
ne fes donatiu al Parch,
creu, nineta, que á horas d' ara
no sabrían ahónt posa'ls.

J. CASANOVA V.

DOLORA.

Mirèu còm està dormint.
Hasta somriu de alegria.
¡Ay! ¡qui sab lo que somnia!
¡qui sab qué somnia 'l nin!
Cofoya 'l gronxa sa mare,
y diu al véurel tan ros:
—¡Ay, ¡qu' es hermós! ¡qu' es hermós!—
y li fa un petó á la cara.
Mare, no 'l petonejéu,
qu' un petó pot despertar-lo;
consoleuvos de admirarlo:
per Dèu, mare, no 'l beséu.
Si tè son, deixeu-lo está'
que ara gosa, que ara viu.
Deixéulo estar ja que riu:
si 's desperta plorará.

JOAN VILASSECA.

CARDENAL. (Dibuix de Mateu Balasch.)

UN REGALO.

De veure certa funció
sortia del Eldorado,
quan, per dar-me un xich de tó,
prengui la resolució
de fer-me servi' un bolado.

M' assegüí en un tamboret;
y d' un grupo de senyors
se 'm acostá un angelet,
que portava un paneret
rublert d' olorosas flors.

Al veure nena tan guapa
me vaig torná tot vermell,
y ella, apartant-me la capa
m' obrí 'l trau de la solapa,
y ¡zas! m' hi endinzá un clavell.

Jo ni gosava á mirarla,
pro estant á tret de petó,
mon intent era abressarla
y per postres castigarla
ab la pena del talió.

Lo mosso del Eldorado
per sort vingué ab la safata,
y en lloch de darli 'l recado
de que 'm portés un bolado,
li vaig dir:—¡Dugui una orxata!

Se 'n entorná, y la florista
no 's movia d' aprop mèu,
y mitj alegre, mitj trista,
me devorava ab la vista
y m' amanyagava 'l peu.

Y per fer-me més glatí',
fent una nansa ab l' un bras,
despres de molt escullí,
agafava un gessamí
y me 'l passava pèl nas.

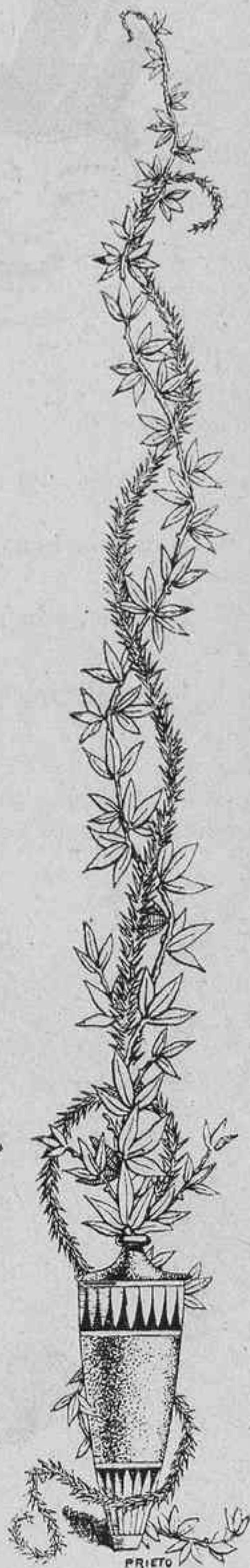
Incitat per tal aroma
y de véurela tan guapa
li vaig di' al últim fent broma:
—No sé perquè 'm fa aná' á Roma
si al fi no haig de veure 'l Papa.

Ab caràcter gens adust,
pro ab veu un xich conmoguda,
—¿Qué 'm paga?—'m va dí.—Ab molt gust,
pero .. portava un ral just
per l' import de la heguda.

No sabia món criteri
cóm obrá' en lo lance aquell:
si satisfé 'l refrigeri,
ó escorre 'l bulto ab misteri,
pagant á n' ella 'l clavell.

Mes al fi ella 'm replicá:
—¿Vol la fló' ó no?—Pot deixar-la—
li vaig dir—pro sens pagá,
puig d' aquest modo 'm daré
motius pera no olvidar-la.

Y fent la mitja rialleta
y girant la vista en blanch
me regalá la floreta,
sent l' única floristeta
que me l' ha deixat de franch.—M. BADÍA.

PENSAMENTS.

Los matrimonis de caràcter oposat son com las balansas sense afinar, que may están nivelladas.

La sogra es l'ós de la torna en la pesada del matrimoni.

La confessió vé á ser lo sabó de nostra consciencia.

Lo matrimoni que viu ab sogras, tè molts punts de semblansa ab un vas de vidre que l'omplin de aygua calenta; per una volta que no li fassa res, las noranta nou lo esquerda.

Las criaturas son lo paper xupón de las llágrimas en lo matrimoni.

Lo cor es la aixeta de pas del contador de la vida.

Los ulls no son més que las goteras dels nostres sentiments.

SANTIAGO BOY.

CANTARS FALSIFICATS.

*Tienes dos ojitos, niña,
que parecen dos centellas;
y jo tinch dos ulls de poll
que 'm fan veure las estrellas.*

*Te levantas y te pones
en el balcón á coser,
y ensenyas las pantorrillas
als que passen pèl carrer.*

*En tu puerta planté un pino
y en tu ventana una parra,
y ton pare al mèu tupí
va plantá' una garrotada.*

*Las mujeres y monedas
tienen mucha semejanza,
perque encàr que semblin bonas
la meytat solen ser falsas.*

*Una vela se consume
à fuerza de tanto arder;
y jo també 'm consumeixo
perque no hi menjat fa un més.*

QUIMET BORRELL.

ESCENAS.

En una taula de cansalader:
 —¿Vol dir qu' es de porch aqueixa butifarra?
 L' amo, ab molta formalitat:
 —¿Cóm vol vostè que l' enganyi?
 ¡Mirim la cara y miri la butifarra!

Tornant de la Boqueria.
 Un municipal s' acosta á una criada y li diu:
 —¿Dónde vas, Agneta de mi alma?
 —¿Qué 'n tè de fer?

Lo municipal, ab los ulls fixos al cistell:
 —Hola, hola, ¡qué pebrotets tan bonitos!... ¿Quieres darme un?
 —Bè prou que li he donat (¡bleda!)

En una escola municipal de un cert poble de fora.
 Reparant lo mestre que un dels seus deixebles, durant la classe no fa més que mastegar, exclama tot cremat:
 —Pons, digas á la tèva mare, que ja estich tip de veure't menjar.
 E. MOLAS.

BEN RESPOST.

—Acusat: vostè que diu que no sab qu' es treballar, évol dirme, donchs, de qué viu?
 —Senyor jutje, de menjar.

F. TIANA.

LA PESCA DE UN DOT Y L' ESQUÉ PERA REALISARLA (de Labarta).

—Desenganyis, Claudina: únicament pot fer la seva felicitat una persona de caràcter y de capital com es ara jo, y no un xitxaretlo com aquell, sense béns coneguts.

—Claudina, desenganyis: la felicitat no son pas los diners ni las hisendas, sino la joventut y l' amor: un amor etern com es ara 'l mèu.

TIPO DE TALLER (de *Rubens Santos*).

Bona mozza: 's diu Consuelo:
son cabell val un tresor.
¿Saben qu' es? Donchs es *modelo*.
—De virtut?

—No, de pintor.

LOS FANALS DEL MEU CARRER.

Eran tres quarts tocats de una de la nit.

Anant á retiro, arribava al cantó de casa, y ab tot y trobarse 'l carrer més desert que una sessió de ajuntament de primera convocatoria, sento un xiuxiuheix extrany, una conversa misteriosa que no atinava á determinar de ahont provenia; quan m' adono que la *llengua* de foch dels fanals de la cantonada 's bellugava més de lo natural. Ja no hi cabia dupte: eran ells que conversavan. ¿Qué dimontri 's dirían?

No sé. Escoltémlos.

— ¡Quina carota que fas! ¿Que no 't trobas bè?

— No gayre.

— ¡Y aixó! ¿Qué tens?

— Me resseno molt de la *canonada*.

— ¡Bah! Aixó es efecte de la variació del temps.

— ¡Cá! 'L mèu mal es molt més fondo... ve de lluny.

— ¿Vols dir?

— Sí, noy, sí. Fa ja una infinitat de días que m' acomet una mena de singlot que no 'm deixa ni cinch minuts en tranquilitat: ¡hip! ¡hip! ¿veus? Ja hi som, ¡hip! ¡hip!

— Donchs mira, quan passi'l *Dr. Lampista*, cridal y feste donar una mirada.

— ¡Es inútil! No m' entendrá.

— ¿Per qué?

— L' altre día ja li vaig dir. Pero com es un doctor nou ó com si diguessem empleat de poch, no entén encare gayre bè nostre llenguatje. Jo prou m' esgar-gamellava cridant y revelantli món dolor, pero ¡cá! Ell ja va ficarse en mí al cap d' una estona; pero com que ab las grans forsas que havia fet perque 'm sentís, va quedar-me 'l metxero una mica baldé, va creures que 'l mèu mal estava allí. Va descar-golar-me, va posarme un xich d' estopa á la *rosca*, unas quantas gotas d' oli á la *clau de tanca*... y va girar qua tot cofoy, com si hagués fet una gran cura.

— Tórnali á dir.

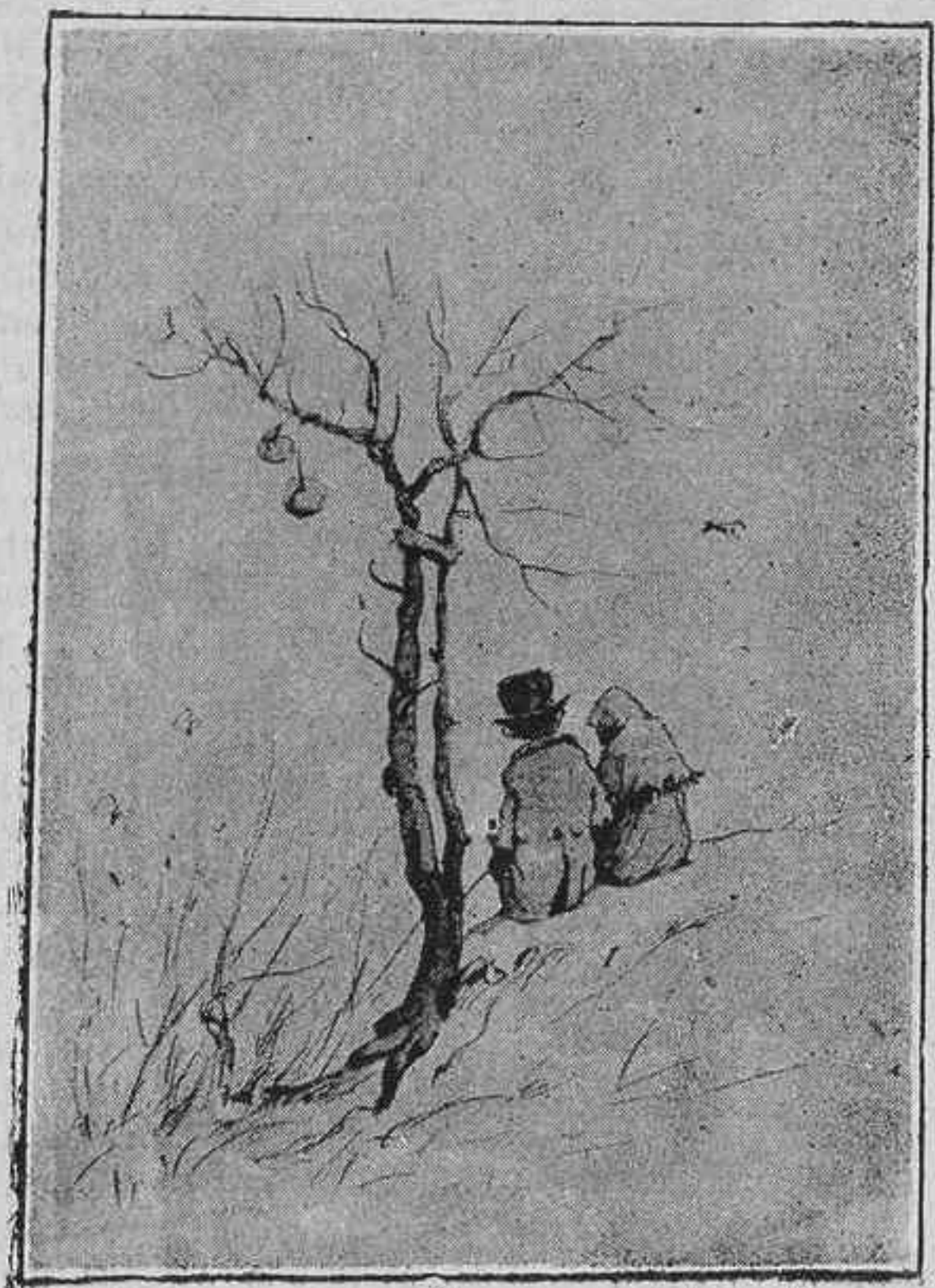
— ¡Bon consó!... Quan tornarà á passar ja hauré finit. ¡No veus que vé sols de tant en tant y molt á las llargas!

— Donchs dóna 'l *parte* á l' ajudant que 'ns neteja las *ulleras*... vamos, los vidres: pendrá nota del teu *número* y del teu *mal*, y ho trasmetrá á la administració al deixarhi l' *escala* y rebre *ordres* per l' endemá.

— ¡Vaya un tarit-tarot! Ni menos ne farà cas. ¿Que no 'l veus? Sempre passa fent lo boig, cantant entre dents, y corrent més qu' una mala noticia.

— ¡Bè!... potser al cap-de-vall no serà res. T' espantas molt aviat, tu.

DE BROMA (per M. Urgell).

Adam y Eva.

— ¡Hip! ¡xuf! ¡hip! Sí, sí, ja ho dius tu... ¡Tu ray que estás sá y fas bona llum!

— Home, ¿per qué no prens ayre comprimit?

— ¿Vols dir?

— Mira; jo á conseqüencia d' aquellas nits de vent tant fort que van fer l' any passat, vaig apagar-me quatre ó cinch vegadas y 'm va entrar terra y bruticia pèl forat del *metæero*: cada ¡xif! ¡xuf! que feya, valia un pam de *ca-nonada* nova.

— Continua.

— Tot l' *aparato* 'm feya mal. La corona del cap me pesava set arrobas. Lo *bras* que m' aguanta estava torsat, *desmunyecat*. Lo *número-registre*, es á dir la cédula personal, m' havia caygut. Al bell mitj del coll hi tenia dos bonys grossos com cindrias: en un principi vaig créurem qu' eran tumors frets, mes després vaig atinar que havian de ser los resultats d' una persiana que m' havia caygut damunt desde 'l tercer pis de casa... En *fin*, estava talment fet un *sant Llätzer*, que no tenia forma ni figura, y á major abundament traginava tal constipat y tal ronquera que no se 'm sentia ni del coll de la *xamaneya*.

¿Cóm ho farás ara, vaig pensar, pera cridar l' atenció del doctor y perque t' adobi? Jo que sí, absorbeixo una bona bocada d' ayre fresch del matí, m' estich tant com puch de respirar, y de cop deixo anar un fort esbufech ¡xuuf!

¡No me 'n van sortir pocas de brossas y d' engrunas per la gargamella! ¡Semblava que feyan salva al castell de Montjuich!

Lo cas es que despres de repetir l' operació tres ó quatre vegadas, ia tenia una veu més fresca y potentia que la del sereno del barri, que diuhen qu' estudiá per tenor d' ópera.

¿Per qué no fas lo mateix? Próbaho home, es una medicina que no costa cap diner.

RECORT DEL PRIMER DE MAIG

(per *Vazquez*).

— Jo encare trobo que ab las vuit horas n' hi ha set y mitja de massa. Que obliguin á treballar á tothom, y ab trenta minuts cada dia, llestos!

— Sí que ho faré; ¡hip! pero ¡cá! jo no tindré tanta sort ¡Si soch lo fanal més desgraciat de tots quants vetllan las cantonadas de Barcelona.

— ¡Bè, tú per xó sempre exageras! Per res t' espantas.

— Motius tinch.

— No 'ls veig pas.

— Tè 'n donaré mil probas. Desde que vaig naixer, ó més bèn dit, des que 'm van plantar en aquest lloch, que soch lo burro dels cops.

Com qu' estich posat de cara á la montanya y en cantonada de cos sortint, rebo més que ningú y de primera má 'l vent acanalat y 'l raig directe del sol, des que 's lleva fins que se 'n va á la posta.

Apart d' aixó; ¿se pert un cop de pedra pèl carrer? ¡pataf! jo me 'l trobo al mitj dels nassos.

¿Cau un test ó gabia dels balcóns ve-hins? ¡patim! vé á parar al damunt meu.

¿Passa una conductora carregada de trastos, y ha de girar per la cantonada? Per poch que 'm descuidi ¡rass! re-fregada pèls bigotis.

¿Vé pèl carrer un xicot corrent y fent volar una grúa? Al passar per davant meu ¡nyach! ja tens l' estel y un tros de cordill entortolligat pèl meu cos. Lo xicot plora, vé sa mare, y al véurem engalanat ab la joguina del seu fill, no deixa d' exclamar: — ¡Malviatge 'l fanal! A las nits no fa gota de claror y de dia no fa si no nosa.

Y entretant l'estel va giravoltant á impulsos del vent y dels cops de canya que jo rebo, perque deixi anar lo que no es mèu. Com que aixó dura llarga estona, tota la gent que passa per sota, alsa 'l cap, riu, y soch la broma de tothom.

Per fi, d'un cop de tronxo, que ja me l'han refregat cent vegadas per la cara, cau lo ditxós estel, y rebo un *jareee!* dels xicots, capás d'entelar los vidres del fanal menos vergonyós de Barcelona.

—Si que amigo...

—Un sol cop en ma vida he tingut un goig: mes aquest fou pera minvar y entristir més la mèva existencia. ¡No sé si 't recordarás d'una farmacia que va obrirse tres portas més avall de l'escaleta de casa!

—Prou. Fa dos anys.

—Justos. Donchs, bueno. A la porta de tal establiment, varen posarhi, per senyal, una elegant farola ab vidres de colors. ¿Recordas?

—Si. Ves dihent.

—¡Jo no se pas cóm va ser! Lo cas es que al veure las formas y 'ls colors brillants de tal farola, vaig enamorar-me com un burro, incitat per las postures y *pampelluguetas* que tant li esqueyan, y que'm dedicava ab molta gracia.

No volguent fer més los *farols* sense solta, y exposat á rebre un pebrot, una nit de lluna vaig declararmhi ab tots los *ets* y *uts* propis de tals circumstancias, jurantli per lo *flam* que 'ns ilumina serli fiel com un gos de Terranova. Ella també va jurarme per lo *gas* de sas entranyas no olvidarme jamay.

¡Falsa! ¡Perjura! ¡Traidora!

L'endemà mateix, al despertarme de somniar dolsas y falagueras venturas pèl temps venider, quan anava á dedicarli ma primera amorosa mirada, ¡la vil! ja no ocupava son puesto, havia fugit per' sempre més. ¿Ahónt? no ho sé.

¡En l'espay de dugas setmanas, no vaig fer més que plorar!

Per fi, un dia vaig sentir dir á unas ve-hinas, que l'establiment farmacéutich, pare de ma ingrata, s'havia traslladat á un altre barri, perque en lo nostre corria una *peste de salut* intolerable.

Animat per tal noticia, vaig revifarme y vaig explicar mas penas als fanals vehins, perque sent corre la veu de l'un á l'altre, tal vegada podrian donarme novas ó ferme *llum* sobre món amor.

Efectivament: als pochs dias vaig saber que lo farola de mos afanys, coquetejava en un barri oposat al nostre y en lloch sumament céntrich. Van exposarli món sufrir, y en comptes de donar algún consól, com era d'esperar, diuben los companys que va respondre desdenyosament, que ja estava *bèn llest*.

Densá d'aquell dia no he fet res de bó. ¡Com més vull olvidar á la fementida, més la recordo! ¡Tot ho veig fosch! ¡Tot me cansa! ¡Res me plau!

Las *americanas* y *mazurkas* dels pianos del carrer, que passen tot sovint per sota nostre, serveixen sols pera més entristirme. Las alegres y picantonas cansóns de las criadas del vehinat, me fan mal-de-cap. Las festas del barri, ab sas banderetas, cadenas y llargandaixos de paper de colors, sols me donan neguit... En fi, tot, tot, me serveix per més torment.

¡Per mi ja no hi ha consól ni esperansa!

TIPO DE CARRER

(per *Vasquez*).

No es que siga de la confraria de las reparadoras; pero lo qu' es á Barcelona, no 's mou una palla qu' ella no *ho repara*.

¡Hip! ¡hip! aquest contínuo singlot, que sols me deixa respirar ab greu péna, ¡hip! es lo plor de l' anyorament... es lo singlot de la mort

Al arribar á aquest punt de la conversa, son contrincant anava á respondre, sens dupte pera prodigarli algún consol; mes tan bon punt mogué sa rojenca llengua pera ferho, un home armat d' una llarga perxa (al igual qu' un sayó dels que donaren fel y vinagre á Cristo), doná mitja volta á la aixeta de abdós fanals, apagantlos de cop y deixant lo carrer á las foscas.

LLUÍS MILLÀ.

VISITA SOLEMNE (per M. Folx).

—Un pare de familia que 's presenta á demanar pèl sèu fill la má de una noya, necessita procedir ab molta prossopopeya, ab molta solemnitat.

A CA 'L DOCTOR.

—Aquí 'm tè, senyor doctor,
per la segona vegada.

—¡Ah, ja hi caich!... Aixís m' agrada.

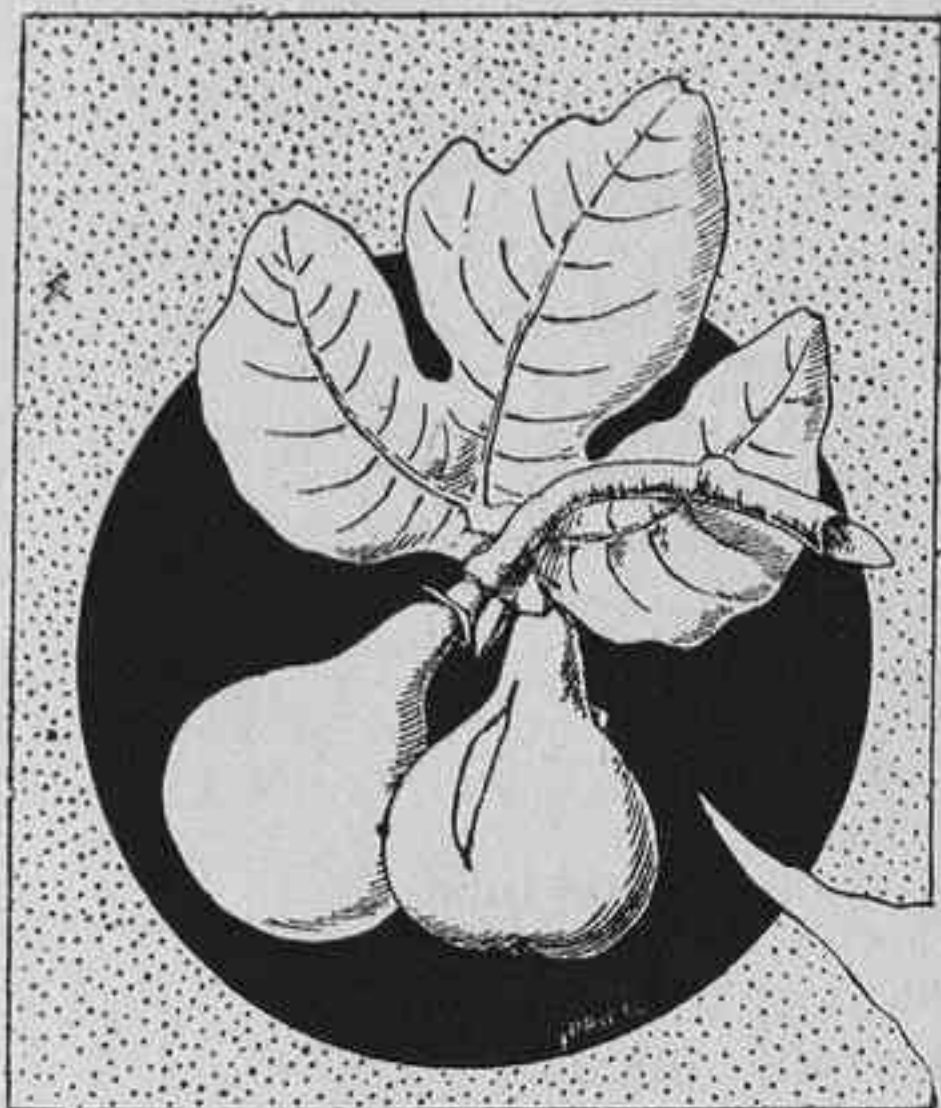
—¡Moltas gracias pèl favor!
 —¡Qué tal! ¿ja li ha fet efecte lo remey que li vaig dar?
 —¡Y tal!—¿No li va probar?
 —¡Cá! M' ha fet un desperfecte.
 —¡Qué 'm diu aral... ¡No pot ser! ..
 ¡la mèva ciencia may falla,
 jo soch un doctor de talla
 y sè molt bè l' que haig de fer!
 Pot ser vosté va abusar,
 y 'l remey lo va sorprendre.
 —No, senyor, no; que 'l vaig pendre
 tal com vosté va ordenar;
 y 'l resultat repenti,
 fou desastrós, senyor metje...
 engullirlo y treure 'l fetje
 va ser tot hù, veliaqui..
 —¿Lo fetje va treure?—¡Y tal!
 —Escolti, ¿no va explicarme
 quan va vení á visitarme,
 que tenia al fetje 'l mal?
 —Sí, senyor; ¡y aixó m'apura!
 —Pues estiga satisfet;
 ¿no m' ha dit que ja l' ha tret?...
 Donchs ja está feta la cura.

R. ALONSO.

—Senyoreta: tinga pietat de una pobra mare de familia, carregada de criaturas y abandonada del marit...

FRUYTS Y FRUYTAS.

—¿Quína es la fruyta menos cristiana de totas?
 --La *mora*.
 —¿Y la que s' agafa sense necessitat de cullirla?
 —La *pinya*.
 —¿Y la que surt sense haver-se de plantar?
 —La *céva*.
 —¿Y 'l fruyt que deixa al home sense paraula?
 —Lo *pebrot*.
 —¿Y 'l que fá més mal sense menjarlo?
 —Lo *bolet*.

—¿Y 'l que 's clava sense punxas?
 —La *castanya*.
 —¿Y 'l que 's troba en las solfas?
 —Lo *fa-sol*.
 —¿Y 'l més castellá?
 —L' *ave-llana*.

T. T. T.

L' ÁPAT D' ÓBIT.

Encare remorejan las campanas
que per *ell* han brandat,
y 'ls vehins que l' han dut a pes de brassos
esbufegan encar,
que la viuda ja extén las estoballas,
y para 'l menester,
per' que puga referse del cansanci
tant y tant de parent

De per' tot n' han vingut; los de Besora,
de Vich y Viladrau,
de Torruella, Girona... ¡Ni 's coneixen
apenas la meytat!...

Al bell punt de las dotze ja s' escauhen
de la taula al entorn;
tots s' asseuhen per l' ordre que 'ls pertoca,
cap-ficats y tristots.

Lo demés parentiu, mentres se passen
l' arrós de plat en plat,
del difunt las virtats y bonas obras
remembra gemegant

Esmoguts los demés, al ayre l lensan
sospirs en abundó,
al só de las forquillas bullangueras
y entre 'l fum de l' arrós.

Tot seguit la minyona, ó bè llogada,
retira 'ls plats sopers,
y porta 'ls escaldúms, inquietosos
encare de bullents.

Alashoras s' anima la conversa,
y, per graus aumentant,
enrahonán, distrets, d' un nou assumpto
á cada tom de plat

Aixís garlan del hort com de la vinya,
d' olivas com de cols,
de *perrucas* com d' anys, de bestioletas
com del rey ó 'l rector;
y enardits per l' escalf de las viandas
y 'l molt xarrotejar,
mutuament hostelatje s' ofereixen
per la festa d' enguany;
fins qu' arriban á postres y, tots motxos,
un xich resan per *ell*
ab un ull á la plata dels borregos
y l' altre al torradet.

Tots rogenchs y llustrosos llevan taula
après, y á l' era van,
hont sostenen si 'l vi del mort tindria
(Dèu l' ajut) ¡quarant' anys!...

JOAN PONS Y MASSAVEU.

CLAVELLS Y ESCARDOTS.

Quan som joves, la millor dona es aquella á qui estimém: quan som homes, la dona millor... es la dels altres.

Lo rellotje y l' amo de la casa son dos medidors del temps, impla-

cables. Lo rellotje may s' olvida de marcar que comensa 'l día: l' amo no s' olvida may d' avisar que s' acaba 'l mes.

A las foscas, la moneda dolenta arriba á passar per bona; la dona bona arriba á tornarse dolenta.

Lo matrimoni es una ratera. L' home hi entra per menjarse la cansalada; quan se l' ha menjada voldria sortir... pero llavors la porta ja ha caygut.

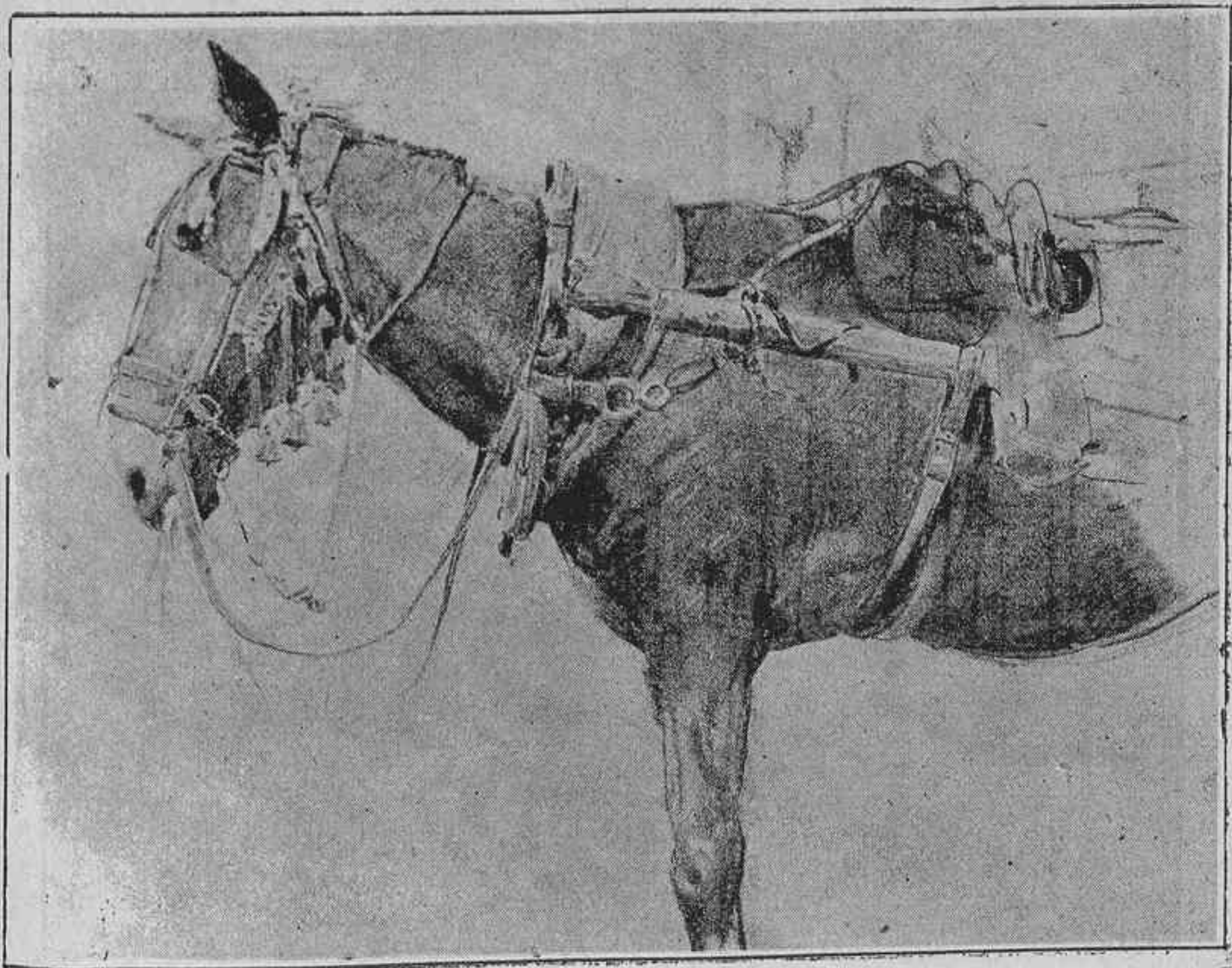
Una reputació d' honradés ben cimentada, devegadas es un títul pera realisar impunement las majors iniquitats.

Si per cada vegada que 's pronuncia 'l *primer sí* d' amor, los llabis s' allarguessen una mica, hi hauria verge candorosa que ostentaria una trompa com un elefant.

Si Dèu no arregla 'l desgavell del mon, es porque comprén que hi tindria massa feyna. Quan mira la terra desde 'l cel, tot ho veu cap per vall.

FANTÀSTICH.

FULLA D' ÀLBUM (per S. Russinyol).

Guanyantse las garrofas.

Una contadina.

À FESTA MAJOR.

Com si 'l temps ho portés, no sé si en l' ayre xafogós, en la llum del sol, en sa claror que minva més dejorn cada tarde, ó en los fruyts de la estació tal vegada, es molt que m' hagi de recordar ab tanta fal-lera del nostre poble, de la mèva familia y que se m' avivin los recorts en aquesta tongada y vegi y se 'm representin al enteniment ara la figura de un jayo y la tendeta plena de donas totas conegudas y estampadas com si las tingués davant, sentint las sevas conversas y regateig; ara 'ls de casa feynejant en las tascas habituals ó to's reunits, avants de sopar dihent lo rosari que 'l pare senyala ó escoltar, com si ressonessen aprop, los tochs de campana que anuncian un bateig y proclaman ab alegre insistencia, com si la campana parlés, *No es nen que es nena* ó à la inversa: *No es nena que es nen, no es nena que es nen...*

La mèva filla, tocada potser de la mateixa impresió, 'm digué en havent dinat, esgotimant un rahim picapoll de la terra, dols com un sucre:

—Pare, ¿que no anirèm à festa major y à veure 'l padri?

Nos varem mirar la muller y jo; no sé lo que 's consultarian los nostres ulls y com s' avingueren.

—Anèu, sí, va dir ella lluhintli plens d' alegria.

A la noya també li resplandian fins à humitejarli unas llàgrimas brilladoras desfetas com cristalls; y jo, que no m' estava bè eternirme, vaig sentir part de dins del pit botar lo cor com en aquells temps passats dels enamoraments y esglays de gelosia.

..

A quarts de cinch del mati la nena y jo ja estavam en marxa. Poden contar si n' avansava de camí ab lo pensament: veyà al poble à tocar, y, com si boy caminant m' alsés de puntetas, descubria 'l campanar enfonzat sobreixint del nivell de las casas com à la alsaria d' un cocoll de baldufa...

Devia ser bort, ab la dona xorca, que no ha conegut mare, ni poble, ni casa, ni estimació de ningú aquell mosso mal criat del carril. Lo tren estava allí, fumejant la màquina, aconduhintse 'ls passatjers, y 'ls homes ab carretas de rodas sordas enquibint baguls y fòtils y maletas en lo vagó. Tancavan portellas, y en lo punt crú que 'ns veu à la nena y à mi já la nena més que tot, tan contenta y desitjosa de marxar! nos clou la porta pèls bigotis.

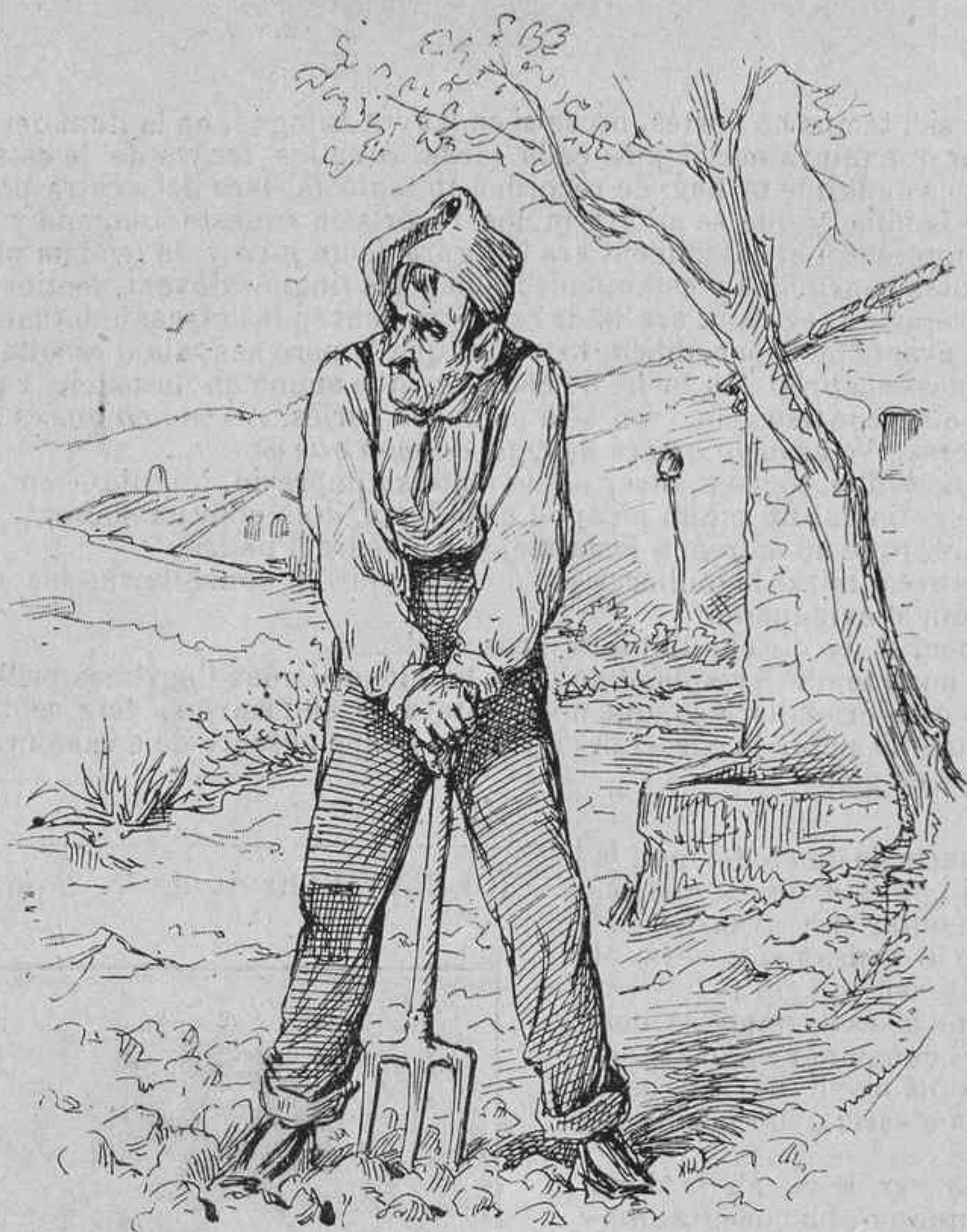
¡Qué se jo lo que li vaig dir!

—Permit de Dèu que tinguis fills y no 'ls puguis veure. Sayó, esbirro, parrot castellà, bagarro, deshonorat; aixís te regatejin una set d' aygua y no trobis capellà que t' absolgui quan més necessitat n' estigas. Fill de tothom y de pares incògnits, xa-

SIGLE XVII (dibuix de M. Balasch).

Vi vell,

—Jo plá me 'n recordarè sempre de las ditxosas *miniobras!*... No 'm van deixar ni figas, ni cols, ni gallinas... y fins un sargento 'm va desencaminar la dona!

retlero del raig, que 't traginan á l'alcoba ab lo carretó del comú. Surt, que 't vull espatllar la cara.

Ab la enquerada que vaig pendre, si obra tan sols una escletxa de la porta m' hi abrahono y ab las unglas li desfilagarso las carns com brins de safrá. ¡Poca vergonya! Y la ventatja era mèva, que 'm sobraven cinch minuts, rellotje en má, senyalats de minuteria, que son tan fidels com testimoni de notari ¡Y qué han de tenir sort aqueixos dèspotas carrilayres, si van contra de qui 'ls manté y 'ls hi dóna tráflech y no respectan pacte y 's fan la lley!

Y passats sis minuts, justos, *xíu, xíu*, cop de campana, y 'l tren en marxa. Vaig guaytarme la estació de dalt á baix, que si tinch *dinamitra* en lo raig de la mirada, n'hi aboco un doll bessó per incendiarla y 'ls envio tots á captar.

Mitja hora no més vaig dormir en sent á casa y 'm vaig despertar esberat. ¡Qué n' havia somniadas de cosas en tan poch temps! L' ofici á la iglesia, lo llevant de taula, la passada de las coplas, la tocada de contrapunt á casa l' alcalde, los balls á l' envelat... ¡tot era acabat! Las donas matineras rentavan

RECORTS DE LAS MANIOBRAS DE LA
CATEDRAL (per Moliné).

en la cequia; lo fuster feya xiular la garlopa, passavan los mossos ab las portadoras plenas per regar lo trós; los enveladors abatian las antenas...
¡adèu, festa major! vaig dir al despertar-me. ¡Quina tristesa! ¡Haguera plorat!

La mèva senyora y de casa. que sembla que Dèu l' haja posada al mon pera compondre y apanyar malsavaranyes y falsos encontres, me va dir:

— Encare millor que t' hagi escapat lo tren; aixís no passaréu tres quarts de sol en lo tartanot de 'n Guix y podréu anar á la fresca

— ¿Vols dir? ¿y aquestas horas que no soch al poble, qui me las rescabala?

— ¡Vés! també las haveu passadas en la mèva companyia!

— ¡Malvinatje qui no t' estima! ¡retrato, cara bonica: ets una dona per las festas: tens massa mèrit per cada dia!

Al tornar á la estació prou llambregava jo á veure si 'l mosso hi era, bèn segur que l' havian fet retirar per estalviarli una desgracia; que si l' arribo á trobar y m' inclina no més la mirada, li haguera dit:

— Baixi 'ls ulls á terra; no n' es digne vostè de descansarlos sobre la cara d' un home honrat. Y si 'm replica ¡adèu empleo y subjecte! que allí mateix comensa la disbauixa de la festa major y 'l primer cap de bestiar qu' enllestia era 'l sèu. Ja l' haguera sentida després, á la bolsa, la reculada de las accions pèl detriment que m' havian fet de bon matí.

¡Cóm se sent aixamplar lo pit y respirar ab folgansa aixís que 'l tren se desencauha de la estació, escapat, furient, neguitós, empaytant la terra plana y llensant xiscles d' alegría, com si recobrés la llibertat y volgués embestir las montanyas blavosas y apartadas que tè al davant, fent lo fantasiós, ornat lo front ab abundosa cimera de fumerola de més luxo y preu que de plomas ricas!

¡Qué bè m' hi trobo corrent á l' hora ab la imaginació y potser més arrebatat que la mateixa locomotora, bevent l' ayre que 'm fibla 'l rostre ab sa frescor bronzenta y empasantme'l ab ansia, sentintme'n bè y confortat com si fos medicina per recobrar forsas y trempar alegrías! ¡Qué n' hi faig fer de camí als ulls y cóm estench la mirada, viciosa y encongida á Ciutat veyent no més las casas del davant y migradas llencas de cel retalladas per giragonsas y escayres de plassas y carrers!

— ¡Aqui 's visita á Dèu directament y se 'l contempla sense esfarfechs ni

Cap al Sinodo.

mesquinesas! ¡Cóm extén lo sol sa claror sense esmotxaduras ni escapulóns! La terra li es estreta per sas magnificencias y s' aixampla y s' hi abandona ab tota la amplitut de sa grandesa; envolta las montanyas, baixa á las valls, y encare tè llum sobrera y copiosa pera colmar las inmensas planuras dels mars.

¡Quín afany lo que sento! ¡Ja m' ho conech que 'ls hi dono una bella convidada als mèus ulls! ¡Quína verdor, quína riquesa! Tot brilla, tot riu y rumbaja y cautiva. ¡Ansia, cors apesarat: rebejeushi, que es Nostre Senyor lo qui paga!

Assi un rech, copia, com fidel mirall, la blavor del cel, y galán y rumbós dobla 'ls arbres, las canyas, y las flors y las herbas de sas voreras y 'n fa un altre ornament, boy girats de cap per avall, porque l' aygua correnta y passadissa trobi entreteniment y recreyo en son camí... ¡Qué es ample 'l cel y qué hermós! Jo no 'm canso de mirar lluny y de enfonzar los ulls en aquella blavor com per donárloshi un ostentós, celestial bany de llum orejada y acolorida.

RECORTS DE S. SEBASTIÁN

UN GOMÓS (per Lagarde).

A Madrit vesteix de xulo; pero al istiu vá al Cantábrich, freqüenta 'l joch de pilota y 's vesteix de pelotari.

Ademés, me dich, tot inflat de soberá orgull: aqueix y no altre es lo camí del poble. ¡Quíns recibidors més espléndits! ¡quántas riquesas escampadas avants!...

Que no m' iscan ab bufonadas los barceloníns. Si ells tenen la Gran Vía per anar á Sans, ¿qué 'n dirém d' aquesta inmensa portalada que 's tè d' atravessar per entrar al mèu poble?

¡Mataderosas! paradís arraserat que no més lo veuhen Dèu, lo Sol, los tresors que l' acompanyan y 'ls turóns, vehins del cel. Assiento y descáns de tota pau que fuig del mon y aquí reposa. Palau dels aucells vagorosos que hi baixan á humitejar lo bech en sas ayguas finas. á tastar sos fruits empeltats de mel melada y sucre-candi silvestre, y á cantarhi sos gorgueigs més regalats y primorosos. ¡Oh! cóm flairo de lluny sas olors, com si sortissen d' un encenser fumejant de nit y dia que s' escampan per mi sol que las regonech y las estimo y 'm venen á rebre amorosas anyorantnos abdos, ellas degalanejarme ab sas besadas y jo de rébrelas y assedegarme més, quant més me 'n envia.

Aixó no ho sab tot-hom: y no es vergonyós sentirse enter-nit y conmogut si en l' ayre de la patria hi es tot: las veus estimadas, las cansóns de la mare que s' hi han esvahit desde que eram criaturas y que jo las sento entonar altra volta vagant per l' espay com cants de serafíns. Y al rellis-

car amorosench per ma cara, «bèn vingut sías, li dich, oh dols oreig, tu que avants has besat la de la mèva mare velleta per portarme gustor que vingui d'ella; tu que la besavas també quan la tenia fresca y tendre com un lliri; bèn vingut!»... Y al veure de sopte lo poblet, los ulls se 'm clouhen prenyats de llàgrimas, also 'l cap y murmuro: «Dèu tè guart, Mataderosas y á tots los tèus!»

¡Quín tragi á casa! ¡No n' hi havia poch de senyoríol! Los sarrianenchs que fan la carretera, los paletas que muntan un altre casal porque no estiguém encongits los fills quan aném á festa y per rebre bè als forasters. Y tot aqueix malgasto surt del ví, de la diligencia del matinejar y no fer lo sornaguer ni un dia al any.

¡Y n' hi ha que 'n diuhen mal del treball! Poch son cataláns tots aqueixos desenganyats.

ESTUDI (per *Sebastiá Gay*).

Davant del tribunal,

Iglesia de Montmeló.

—Mare, ¿cóm ho feu per aconduhir tanta gent? Vos hi aclaparéu massa. ¡Quíns gabadals de vianda!

—Lo foch tot ho abasta.

—Fossen farinetas ray; pero aquests senyors tenen bons gustos.

—Y bèn recontents que n' están. La escudella nostra troban que no l' han menjada tan bona en cap altre paratje del mon; la carn d' olla, diu un de molt trempat, que la faria benehir cada dia perque ni confituras de palma son més gustosas. Mira, aquella senyoreta, lo primer dia semblava que menjés ab pinsas; tot anava ab forquilleta; ara cullera y forquilla

y plat fondo: tot traballa.

Després parlém de las nostras cosas y la pobreta se m' acosta á cau d' orella, no sé si per embusterejarme un petó, perque no 's tè d' amagar de ningú, y 'm diu: «Tinch replegadas deu doblas de quatre: extén lo negoci, planta un altre forn». Pobra mare, santa dona; qué haig d' esmersar jo aquests diners: son reliquias que 'm recordarán son amor. Primer no menjará pá cap parroquiá avants d' establir altre forn ab aqueixos diners. Son medallas sagradas que posaré á interés de petóns.

—A taula tothom, crida 'l pare, que sèn mitjdia avants que las buscas del rellotje hajan conseguit trobarse al nell punt de l' hora grossa.

Bèn segur que s' hi tè de recobrar la gana en una taula tan concorreguda y bèn parada. Estovallas netas cada dia, sense la trampa de girarlas del revers, que 'l nostre ví tè tacas que bescantan y tan verdaderas son de la cara com voltadas d' esquena; aquells dos rengles de plats que cada un tè 'l seu recreyo pintat: aquí un brot de tres olivas y las fullas tot de color blau; en aquell un aucellet que canta sens amohinar; en altre una pera que no s' endavina la casta; allí un peixet que se li poden contar una per una las pessas de la escata, ab tal ull rodó, que sort qu' es de pintura, ó sino ja li haurian buydat á cops de forquilla. Tres ó quatre porróns panxuts que s' aixugan sovint, pitjor que catúfols, enlayre sempre, tremolosos com aucell encisat per la gola de la serp, rajant ferm, á desdir, dins d' unas bocas tan badadas per no perdren cap esquitx, que ja hi entra balder y ab senyorio 'l raig de ví seguit y lluhent que sembla cordonet torsat de passamaner. Las viandas olorosas desembossantse folgada capa de fum que las envolta com gassa moresca y molt costosa: Lo pá, avellana pura pastada; las caras alegras; bona conversa y xamosa com de jovent ab pochs maldecaps. L' alegria triomfa, y com es encomanadissa, tothom tè més delit, se repeteix la passada de carn d' olla ó platillo, que tot es bo y gustós y 'l ví reclama asiento per no fer mal un cop es dins. ¡Y diuhen que 'l ferro es sanitós per la sanch! Que vinguin al poble 'ls entecats á desenganyarse y recobrar lo perdut: val més un trago directe del ví nostre que totas las minas de Biscaya.

Nos topém ab una jova alta, elegant, ab sa mantellina blanca y vestit enterch de seda; bèn corresposta de formas, ab tirats de reyna, vessant noblesa

APUNTES DE LA CARTERA (de Ferrer Pallejà).

ab la magestat de son caminar. ¡Válgam Déu que 'l cap me roda y sento enrogirme la cara!

—¿Tú per aquí, Mercè?

—¡Ay, ay! ¿qu' es la tèva filla aquesta? ¡Qu' es maca!

—¿Qu' es lo tèu noy aqueix?

Ella s'acosta y petoneja á ma filla; jo aixeco al nen, li beso 'ls ulls, duas estrel·las, y 'm sento la boca com inundada de claror.

Nos guaytém bella estona, fixa la mirada . sense sapiguer qué ferli shi dir als llabis.

—¿Donchs, que has vingut á festa?

—Feya cinch anys que no pujava ..

—Encare veig que tens memoria y no 't descomptas.

—¡Mercè!

—¿Qu' es maca ta filla!

—Si vas al envelat ¿me 'n promets algún?

—Ves, ves en nom de Déu. Encare 'n trobarás d' amigas d' aquell temps, y com qu' ets un bon ballador no tè 'n mancarán pera triar.

—¿Me 'n promets algún, Mercè?

—¡Y si!... encare 's pensaria la gent que tinch racansa.

—Adèu, Mercè.

—Adèu, hermosa, deixam ferli un altre petó á ta filla.

—N' hi has fet dos: ne sobra un, Mercè.

La resposta no me la mereixia. La mirada ha sigut d' acer pur, de las que atravessan.

Cosas de poble: 'ls pares no s'avenian d' opinió y 'ls seus fills ho hem pagat.

Si ballo ab la Mercè, tornarem á parlar del temps passat: tot alló que no 'ns poguerem dir maymés. Y alli baix, á Barcelona, potser tindrán gelosía. No faré cap pecat. Vindrà á ser una jugada de retrocés. ¡Oh! no, 'l quint aniversari del amor marcit.

EMILI VILANOVA.

Mataderosas, 29 agost.

EPÍGRAMA.

Feya poch era casat
ab l' Estrella, don Pasqual,
y com que viudo ha quedat
ara diu tot cap·ñicat:

—¡Ma Estrella ha sigut fatal!

UN TAPÉ Y F. DE T.

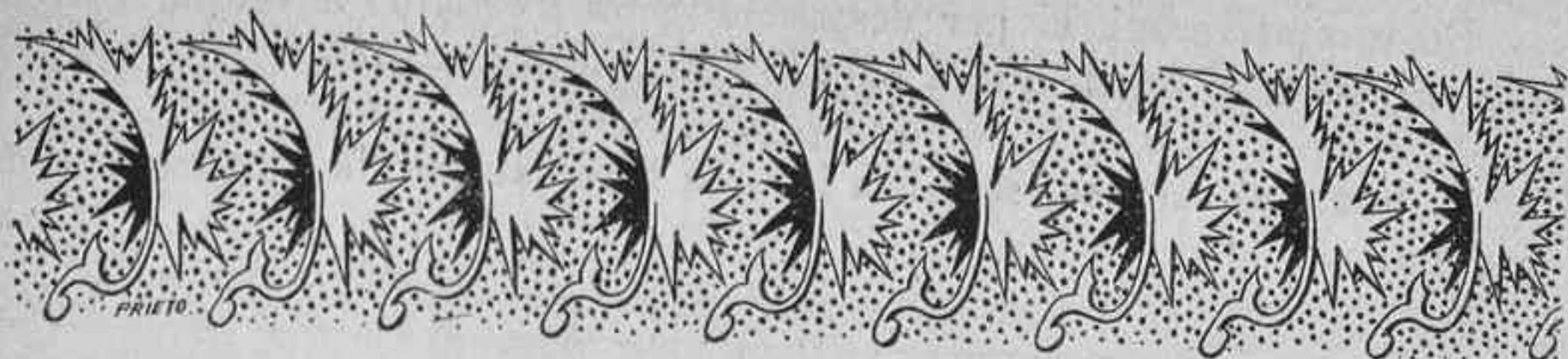

Cementiri de Montmeló.

CARTA DEL NUVI (per *Mariano Folà*).

—Titoneta mèva: endavina de qui es aquesta carta.

LA BALADA DE LA VIDA.

I.

Vora del riu, sobre la sorra
juga un infant,
lo sol ardent la pell li torra,
y tot jugant
canta l' infant:
—Quin sol que fa,
quina caló,
res hi ha milló
quan es l' estiu,
que aná á jugá
vora del riu.

II.

Oló y perfúm la flor exhala,
tot es verdó;
un oronel furient com bala
va en l' horizó,
y en la verdó,
en la fresca ombra,
damunt l' alfombra
qu' esclata llum,
una parella
pulida y bella
parla d' amor...
mentres la flor
fa oló y perfúm.

III.

La fulla cau, plou á torrents,
trist tot está;
nívols y trons, boyras y vents

sense pará.

¡Trist tot está!

Va l' oronel á llunya terra,
ja per la serra
no 's veu cap au,
un jovencel
se 'n va á la guerra.

¡Trist es lo cel,
la fulla cau!

IV.

—¡Quin fret que fa! deya un vellet
de cabell blanch,
jo 'm trobo vell y arrupidet,
glassat de sanch;
que ab lo cap blanch
y una ferida,
y una medalla
qu' en la batalla
vareig guanyar,
no puch la vida
de ma estimada
may recobrar.
Fòu d' anyoransa
lo sèu mal fat,
deya frisantse
lo bon soldat,
y la nèu queya
sense pará,
y 'l vellet deya:
—¡Quin fret que fa!

J. BLANCH Y ROMANÍ.

DEL MEU CALAIX DE RETALLS.

L' amor y l' amistat son tan pocas las vegadas que 's deixen veure,
qu' encare ningú los hi ha pogut pendre la filiació.

Creure ab fé cega en la fidelitat de la dona, es lo mateix que fiarse
de la mansuetat de un lleó domesticat: quan un menos s' ho pensa
inyach! ja li ha donat urpada.

En lo matrimoni, si per desgracia (molt freqüent) la muller sofreix *una caiguda*, al únich que li surt lo cop enfora es al marit.

L'home al casarse, sacrifica la seva llibertat per la emancipació de la dona.

ALFONS ADAM.

A TRAVÉS D' ESPANYA (per B. Galofre).

Contrabandista andalús.

ÍNTIMAS.

Dius que de tant que has aymat
y has sufert de día y nit,
tens lo cor tot esquinsat...
Dona, fest'hi dá' un surgit.

De promesas falagueras,
d' enamorats pensaments,
de constancies amorosas...
¡quántas se 'n ha endut lo vent!

—
¿Sabs perquè 'l vent joganer
passant per l' espay murmura?
¿Sabs per qué, bella criatura,
fa aixó?... ¿Ho voldrias saber?
Perque, com tú, s' embolica
com fas sempre pèl vehinat,
y com tú, clá' ha demostrat
que allá ahont va, per tot se fica.

ANTONET DEL CORRAL.

SOBRE LA DONA.

Las donas guapas son com los
salta-camíns: roban los diners y
devegadas la vida.

Preguntéuli á una dona si tè al-
gún amant, y si respón que no, bai-
xant la vista, vol dir que sí; pero si
respón que sí ab la vista en l' ayre,
vol dir que no.

La dona se sembla á un dia de
mars: es molt variable.

La felicitat que pot proporcio-
narnos una dona es com una an-
guila: quan més estreta pensas te-
nirla, es quan més fácilmente s' es-
quitlla.

Quan la dona 's casa es com un
xuclador que atrau al que 's banya
pera sepultarlo al fons del riu. Per aixó desde un principi 'l po bre marit
troba sempre ab l' aygua al coll.

PEPET DEL VENDRELL.

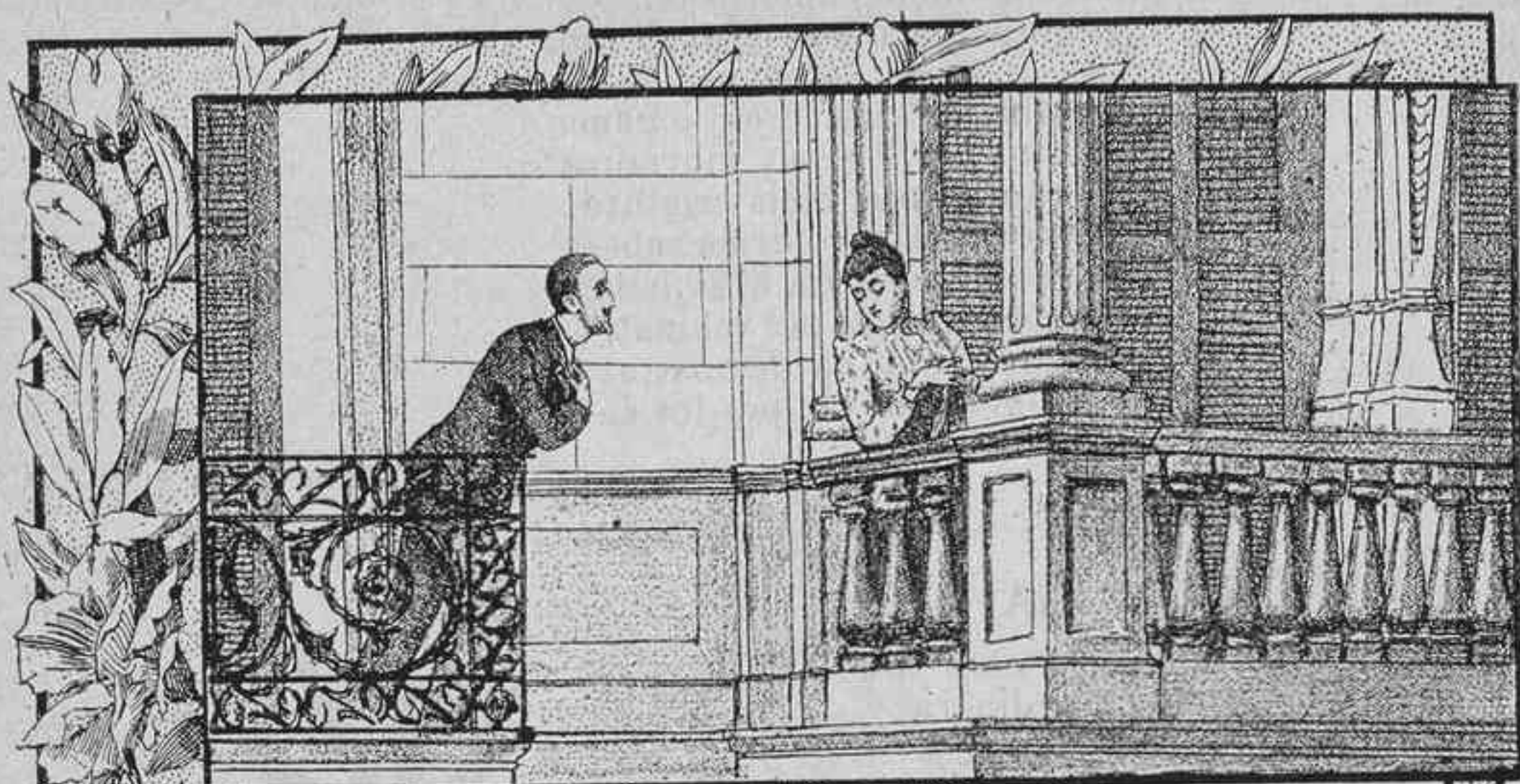
CANTARELLAS.

Las noyas son exigentas
desde 'ls quinze cap amunt;
mes quan son á prop dels trenta
arreplegan lo que 'ls surt.

—
No m' agradas gens ni mica;
pro ab lo temps, quí sab... pot ser...
Mira, avants no m' agradava
la cervesa, y ara 'n hech.

—
Ab lo luxó que 't domina
y 'ls pochos quartos que jo tinch,
si 'ns casém, jo t' asseguro
no morir de cap enfit.

FRA J. VEGIS.

PRELUDI.

Al costat del balcó d' ella
ell hi tè lo sèu balcó:
¡si n' hi passen d' horas y horas
en dolça conversació!

Baix, baixet, com qui 's confessa,
repeteixen juraments
y s' expliquen, tremolosos,
sos més secrets pensaments.

Ell formula mil propòsits
per dias qu' han de vení;
ella inclina 'l cap rojeta,
y á tot li respón *que si...*

¡Cóm s' enlayran trasant càlculs,
fent montanyas d' ilusions
y tirantse ab má furtiva
torrentadas de petóns!

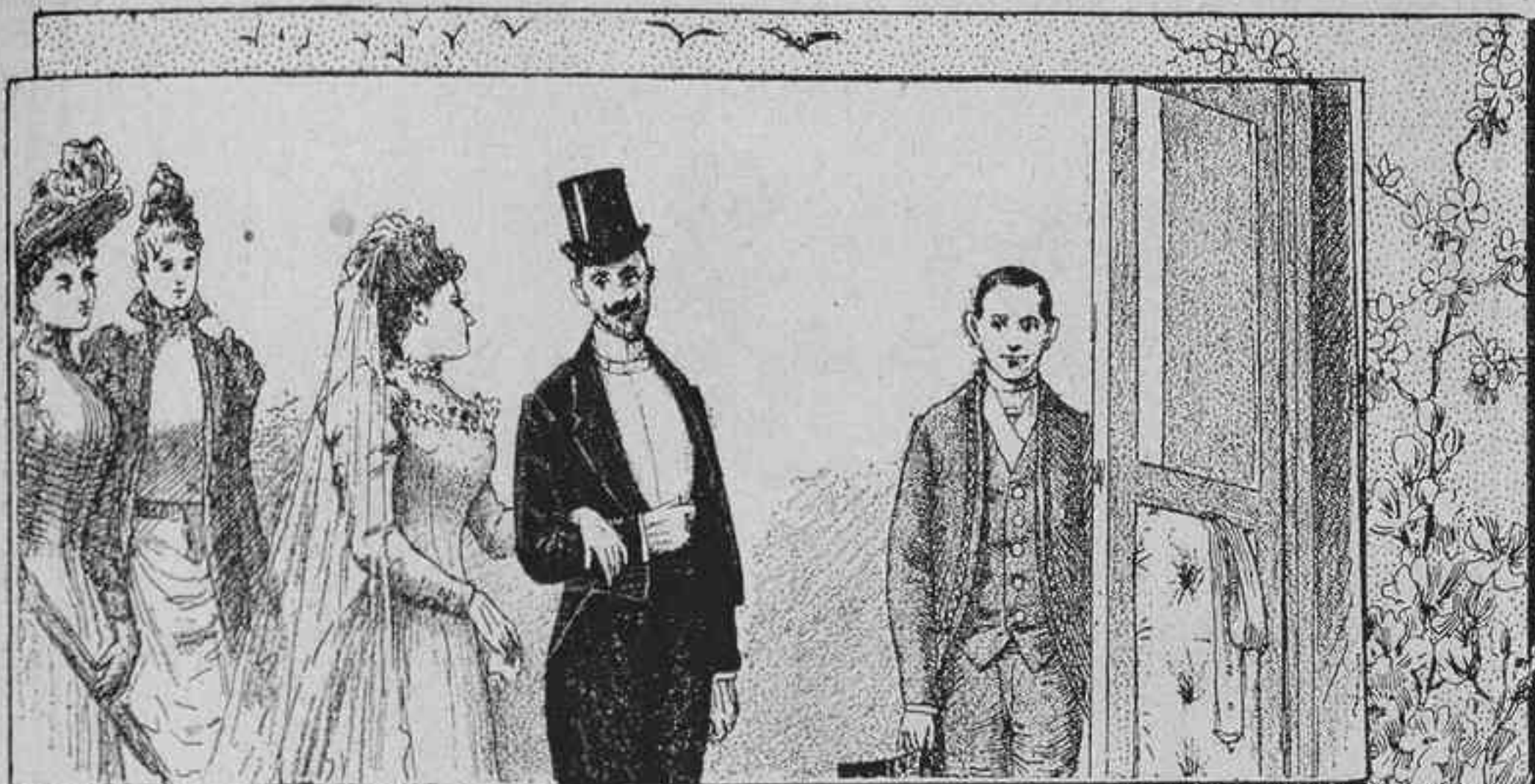
¡Cóm l' esperan lo gran dia
en que junts, prop d' un altá',
veurán consagrats los llassos
que l' amor teixí temps há!

.....

Entre tant, las orenetas,
precursoras del estiu,
crusan l' ayre, adelaradas,
buscant lloch per ferhi 'l niu.

C GUMÁ.

PIEGUEZ

DUETTO.

Lo balcó de la minyona
y 'l del jove están deserts:
ja ningú sent sos coloquis
de la lluna als raigs incerts.

Preguntéu á las vehinas
y més d' una os contarà
que 'l rector de la parroquia
l' altre dia 'ls va casà'.

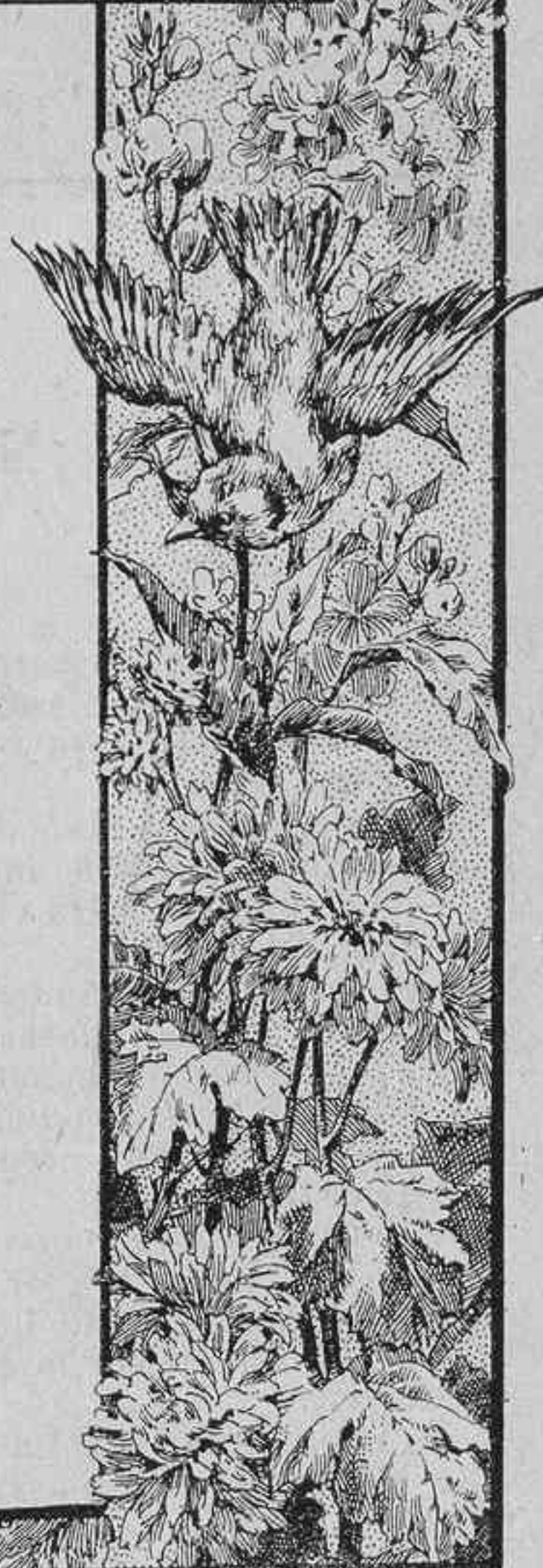
Ella anava tota blanca,
ab floretas sobre 'l pit,
lo semblant plé d' alegria
y 'l posat viu y aixerit.

Ell, al tornar de la iglesia,
se veyá ja tan ditxós,
que tenia tot l' aspecte
de un general victoriós...

Apenas surten de casa:
com allí ¿ahónt estarán?
¡l estiu es una mala época
per anar pèl mon rodant!

.....
Cel y terra, aucells y plantas,
tot reposa, tot somriu:
ja no 's veu cap aureneta...
¡ja cada una tè 'l seu niu!

C. GUMÁ.

Dieguez.

Venedora de verdura.

¡NÚVOL DE FUM!

I.

—No ho dupti, Carmeta, jo ho he vist.

—¡Pero si 'm sembla mentida!

—¡Mare de Dèu y qu' es tonta! Tots los homes son iguals; tant sols per cremar son bons.

—¡Vaja, no diga aixó de *l' especie!* ¡Dèu me 'n guart de cremar al mèu! ¿Cóm ho faria, pobra de mí?... ¡ay! no, no.

—¡Qu' es infelís! ¿Ha vist cap homenot que serveixi pera res de profit?

—¡Ay, ay, lo mèu!

—¿Lo de vosté? ¡Tan bona pessa es lo sèu com lo mèu!

—¡Poch, á poch! ¡fassi 'l favor de tractar millor á en Teodoro!!

—¿Teodoro s' anomena?

—Sí; ¿qué 'n tè que dir?

—¡Ah! jo res; pero cregui que 'l nom sembla fet exprès per ell.

—¿Per qué?

—Perqué es un *me gustan todas*.

—¡Y ara! Fassi 'l favor de no dir aixó.

—¡Ah! ¿potser si que li sab grèu? Tan *Tenorio* es lo sèu *Teodoro*, com lo mèu *Casimiro*. Per lo nom sembla que casi no mira res; pero filla, pèl carrer tot ho veu.

—¿Y aixó qué hí fá? La vista es lo primer sentit de la persona.

—Miris; lo mèu, passa una rossa, donchs ulladeta; passa una morena, donchs mirada de cantó . . . ¡fins d' una negra se va enamorar!!

—¿Y ara?

—¡Sí, senyora, sí, d' una negra! Y aixó que deya que li feyan fástich perque sempre están fent *morros*.

Venedor de torrat.

- ¡Me deixa parada!
— ¿Y las minyonas? Jo prou busco las *fotografías* més horrorosas; pero filleta, no 'n puch sortir.
— Aprensions de vosté. ¡'Ls celos!...
— ¡Sí, visqui refiada! Y vaja, ja que tan bó troba al sèu, segueixi'l un día y 'l veurá passejantse amunt y avall de la Plassa Real. ¿Qué hi fá allí?
— ¡Dona, ja ho diu vosté, s' hi passeja!
— ¡A vosté sí que se la passeja! No sigui mansa: miri que jo hi tinch un ull... En veyant un home que fá centinella, desseguida dich: «aquí tens lo quartel... y 'l ranxo.»
— ¿Y vosté li ha vist?
— Sí, senyora
— ¡Casualitat!
— ¡Sí, prou, casualitat! Ja van tres días seguits. Estich segura de que ja hi deu ser.
— ¿M' hi vol acompanyar?
— Ab molt gust: anemhi.

II.

- ¿Lo véu, amunt y avall com un municipal de punt?
— ¡Y ara! ¡si es un *guarda passeyos*!
— No, dona; ara passa per davant de las *Tres Gracias*... ara 's gira... mira cap aquí... alsa 'ls ulls... ¡*ciertos son los*...
— ¡Calli! Deixim amagar detrás d' aqueixa columna.
— ¡Ja ha passat!
— ¡Ja torna cap aquí!... Ja tenim lo quartel.
— ¡Ah, dolent! ¡Ja me las pagarás totas!
— ¡Vaja, deixis de cosas!... ¡Si aixó 'ns passa á totas!... Aném; que si 'ns veyá...

—¿Anarmen diu? ¡Cá, barret!... D' aquí no 'm moch... Jo no 'l deixo fins á saber qui es ella.

—¿Y qui vol que siga? Una pochs modos... una...

—¡Calli, dona, no m' ompli més lo cap que prou que 'm pesa!

—¡Anem, anem!

—No, cá, no 'm moch. Necesito datos.

—Creguim, aixó vol diplomacia.

—¡Qué diplomacia ni raves fregits! Me 'n vaig á trobarlo.

—Donchs jo 'm retiro.

—Vosté mateixa: fassi lo que vulga.

—Donchs, estiga bona. Entre marit y muller, lo millor es no ficarshi.

III.

—Hola, Teodoro, ¿qué fas per aquí?

—Res; me passeio.

—¿T passejas? ¡Bè! Ja m' agrada, perque aixó es bó per la salut.

—Y tant si ho es... y per la butxaca.

—¿Per la butxaca?

—Sí; ¿no sabs que fá dos nits que no puch dormir de mal de caixal?

—Sí.

—Donchs me 'l estich curant.

—¿Passejante?

—Sí, mira que diu lo rétol d' aquell balcó.

—«*Boniquet, Médico dentista.*»

—Es lo mèu dentista. Vull anar á ferme arrencá 'l caixal, pero al llegir lo lletrero es tal l' aprensió que 'm vè, que 'l dolor se 'm calma: aixís tens explicat perque 'm passeio. ¡M curo 'l caixal d' arrós!

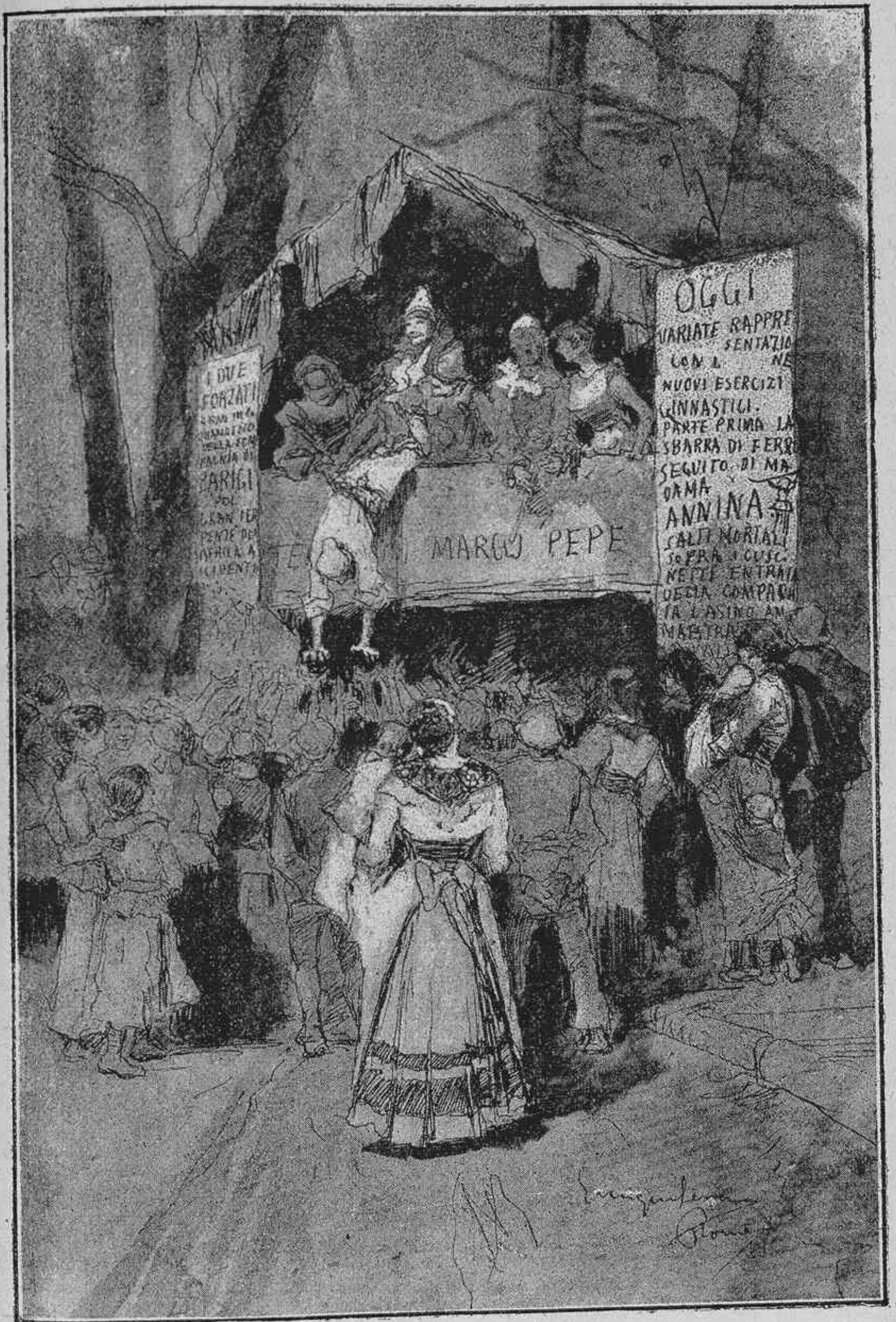
ARTUR CARRERAS.

ENTRE PARE Y FILLA (per M. Foix).

—En Bertrán bè es prou guapo y bon xicot.

—Pero tè molt ós... y ¡vaja, l' os bertrán que 'l rosegui qui vulga! [Lo] qu' es á casa no 'l vull.

Teatret de putxinetlis en lo barri d'els Juhéus (Roma).

GAT PER LLEBRA.

RONDALLETA VENATORIA.

Veus aquí que una vegada
un cassador dels granats
que registren las historias,
era aficionat al mam
més del que li convenia
per no errar ni un tret jamay.

Veus aquí que una mitj diada
va anarsen á descansar,
rendit un xich pèl cansanci,
pero més pèl vi colat:
vi ranci que 's recordava
del temps dels primers gabaigs.

Tirat al llit, dormit queda
de cop y volta, y son cap,
carregat de vapors densos,
comensa á tempestejar.
¡Y quins somnis tan silvestres
los del cassador roncant
á preu fet!... Isarts somnia,
llops, guineus y porchs singlars
que, sardanejant lo voltan
després que d' ulls l' han tapat.

Los vapors se clarifican
y 'l somni 's torna enrahonat.

Somnia més verossimil,
més possible y natural.
Somnia que un jas de llebra
ha descubert; que roncant
ella está, y ell de puntetas
camina y s' acosta al jas.

La llebra no 's mou... «¡Oh, quina
son més forta!... Haurá menjat
massa rahims y borratxa
dorm...» No se sab explicar
lo cassador d' altre modo
aquell dormi' aclaparat
de la llebra, y se la mira
ab ulls de pena .. y de fam.

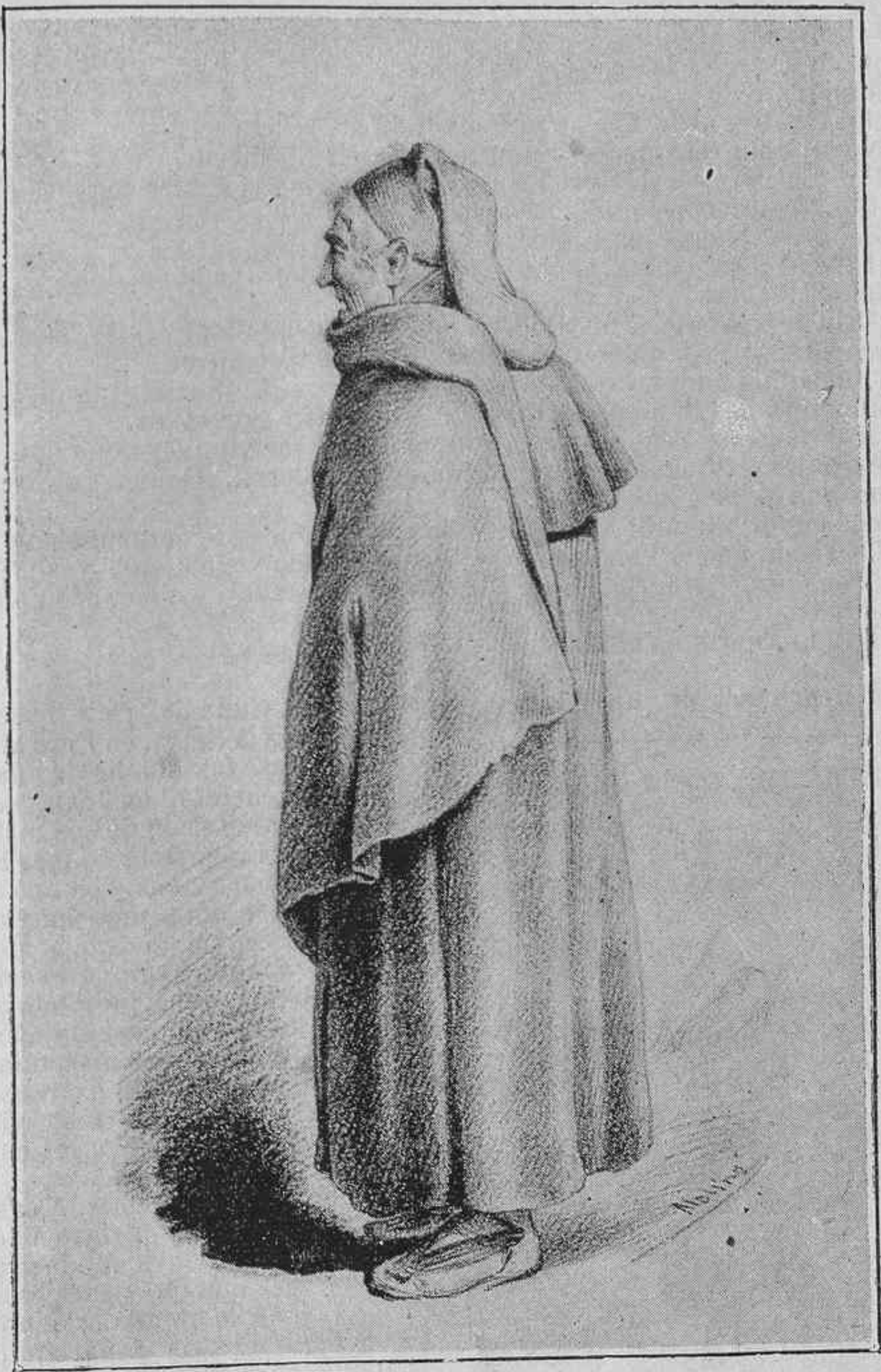
Los brassos del dormilega,
que 's posá darrera 'l cap
al ajaures, se separan
poch á poch... desclou las mans ..
Agafa... «¡Ja 't tinch!» Apreta
y... se sent esgarrapat
ab música; es dir ab miol
esglayós, horripilant.

Lo gat al coixí dormia,
y 'l cassadó entussiasmat
ab son somni, l' apretava
prenent per llebra... altre gat.

J. RIERA Y BERTRÁN.

HORA TRISTA —(Nota de Modest Urgell.)

La capa tot ho tapa.

*
* *
Los antichs als poetas coronavan
no ab llorer, sino ab eura,
qu' es la planta que creix entre las runas.
Y era perque als poetas
no se 'ls corona més que quan descansan
dins de sa tomba freda.

VÍCTOR BALAGUER.

LO FLUVIOL DEL TEIXIDOR DE CALONGE.

- ¿Cóm se troba la senyora Catarina?
—Mellor.
—¿Qu' ha tingut?... Deyan si tenia 'l fel sobreixit.
—No 'n teniu res que fer. Sempre voléu fer 'l saberut.
—Perdoni, senyor doctor. La senyora Catarina es nostra senyora mestressa, y tots 'ns interessém á la seva salut.
—Bè, bè... ¿Hónt es la Llúcia?
—¡Llúcia! ¡Llúuucia!... ¡hónt redimontri s' haurá ficat la dona!... ¡Llúcia! ¡Llúcia!...
—¡Cridéu pas tant!... m' aixarivilléu! En lloch de tant cridar, faréu mellor de cercarla. ¡Apa! ¡y feune via! no estich per entretenirme.
En Joan surt á fora, cridant encare més fort:—¡Llúuucia! ¡Llúuucia!
Compareix la Llúcia ab un manoll de malvas y borratxas.
—¡Ay! dispensi, senyor doctor; no 'm creya que vingués tan aviat.
—Bè; ja he vist la malalta... continuhéu lo mateix... ¿Heu probat lo nou instrument que os he portat?
—Sí, senyor; va molt bè; la senyora Catarina n' está contentíssima.
—Us recomano d' aixugar bè lo canonet cada vegada que vos n' hauréu servit; sens aixó 's faria malbè y no podria més servir. Vaja, adèu siau; fins á demá matí.
—¡Dèu lo guardi de mal!

Era á primers de juny; la senyora Catarina, viuda del rich hisendat de

LA GUITARRA (per J. Lluís Pellicer)

Es gloria de las verbenas,
consol de las bonas mossas,
dols ensomni de las rossas
y joya de las morenas.

Cassá de la Selva, en Pere Merlada, sola, sense familia, havia anat á caball del carret d' en Joan, son masover, á visitar un de sos masos del terme de Llagostera, lo mas Pineda, de suredas, vinyas y camps de conreu. Era la dona més puny arrapada que 's coneixia de la comarca de la Selva. Eixa avaricia havia crescut ab los anys, puig anava á la ratlla de 70. Alta, seca, escardalenc, de faccions més masculinas que femeninas... no es d' extranyar que no tingués familia. Quan vivia en Merlada, ella portava las calsas, y ell era la doneta.

Molt amiga de gats. A casa seva ne feya cria y n' enviava á tots sos masos, hont deya que las ratas hi feyan més mal que pedra seca.

Vivia sola ab una criada tan vella com ella, la Jega, quina, de molts anys era á la casa. La arreplegá de jova perque era molt lletja; y encare, ab tot y ser lletja y grabada, la senyora Catarina no se 'n fiava gayre. Li havia donat comiat duas vegadas per gelos; puig vigilava á n' en Merlada á qui havia sorprés infragant, clavarli alguns pessichs, mentres servia á taula. Mes ell deya que ho feya sols per distracció, sense cap mal intent. Com era tant lletjassa y tan bona

per las feynas d'escarrás, als dos dias la tornava á pendre; puig may se pogué afigurar qu' en Merlada hi posés afició.

Donchs aquell día, un dijous, la senyora Catarina havia anat á caball del carret de 'n Joan, al mas Pineda.

Lo mas Pineda es un dels més importants del seu patrimoni. En Merlada hi havia fet construhir un petit allotjament de duas cambras, menjador y cuyna; solian anarhi al estiu á passar una temporada.

Lo mas Pineda está situat al peu de las serras de Fitó; rodejat de suros, rouredas, closas y glebers; no lluny d' una riera que manté la frescada d' aquells encontorns.

La senyora Catarina, en mitj de sas bonas qualitats de dona d' orde, estalviayre y bona mestressa de casa, tè un defecte que no perjudica á ningú sino á n' ella: es llaminera, amiga de dolçaynas, llet y fruyta; y malgrat de tenir lo ventrell molt ferreny, sol tenir unas tarrabastadas que la fan gemegar y jau-rer alguns días.

Aquell día, arribá al mas Pineda á la tarde. La masovera li portá per brenar un recuyt de llet de cabra exquisit; se 'l fiulá ab gust. Havent brenat, aná á l' horta; la Teresó, filla dels masovers, havia pujat á un cirerer y cullit un cistellat de cireras de lley. Al veure aquellas hermosas cireras no pogué resistir á la tentació de ficarsen alguns grapats á la butxaca; y tot passejantse, admirant las cols y l' enciám, se las anava menjant de una á una, no atinant que la barreja de llet y cireras li podria donar un trastorn. En efecte, aixis fou; tingué mala nit. La Teresó y sa mare hagueren de corre ab infusions de ca-

RECORT DE TOLEDO. (Dibuix de *J. Pascó*).

PAGESA DE LA PLANA DE VICH.
(Grabat directe de fotografia de N. Nobas).

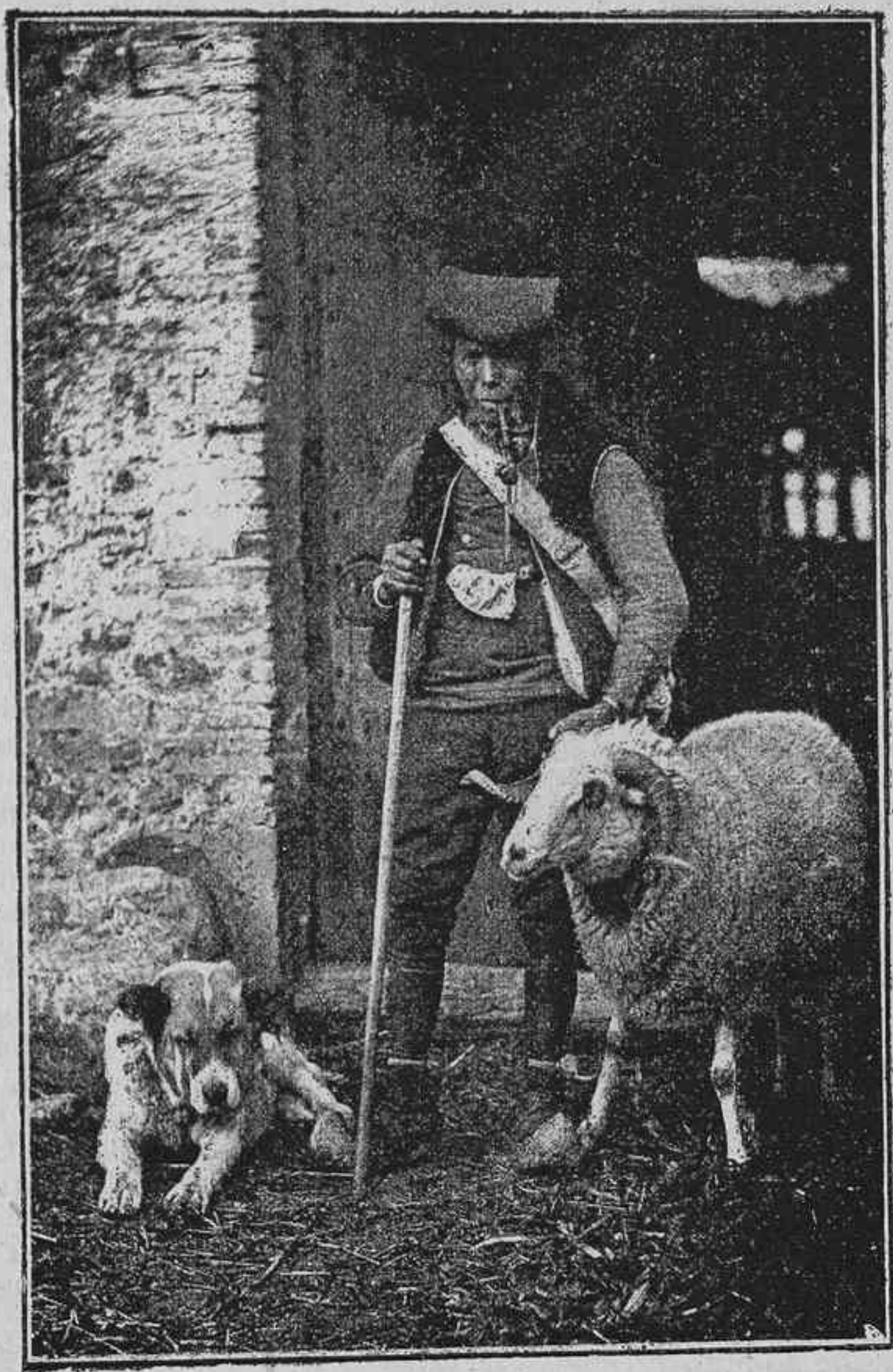
Portant l' ápat als homes.

mamilla y fregas de bayeta calenta. Mes l' endemá se li declará forta febra. Vingué 'l metje de Llagostera, quin, després de pulsada y auscultada per darrera y per davant, digué que la malaltia era de pronóstich reservat; inclinantse en una gastro-enteritis coleriforma.

Prescribí 'ls remeys adequats: begudas calmants, refrescants y sobretot servicials d' aygua de malvas, grana de llinet ab algunas gotas de *laudanum*. Mes desgraciadament, no hi havia cap xeringa al mas. La malalta volgué fer anar en Joan á Cassá perque la Jepsa li entregués la sèva. Pero l' doctor li digué:—Ja veurá; jo aquesta tarde li enviaré una de nou sistema que va molt bè; vosté mateixa la podrà manobrar sens l' ausili de ningú. Aixís se feu La senyora Catarina trobá que anava molt bè y se 'n serví.

PASTOR DE LA PLANA DE VICH.
(Grabat directe de fotografia de N. Nobas).

Tornant de fira.

Al cap de tres dies de ser malalta la senyora mestressa, arribá al mas Pineda, un diumenje al vespre, lo teixidor en Bernat Socas, de Calonge (a) *Toca sardanas*. Portava un roll de tela novament teixida, y devía emportarse un sacat de capdells de fil de cánem, filat al hivern, vora la llar, per las donas de la masia.

En Bernat entrá á la cuyna tot enfredolit, puig havia atravessat las serras de Fitó ab ruixats de pluja á l' esquena. Prengué una cadira baixa y 's sentá junt á la paret, prop del foch de la llar pera fer assecar sa vestidura.

Dech advertir, que si 'n Bernat Socas portava lo motiu de *Toca sardanas*, era per la gran afició que tenia de xiulejar molt bè corrandas y sardanas, qual compás marcava, tot llansant la llansadora, ab lo traqueteig de sos peus. Ademés tocava 'l fluvíol; lo feya refilar que donava gust.

DISTRACCIÓNS (per Moliné).

Liberanos a tentatione.

De la paret propera á la llar ahont estava adosat, penjavan, á son costat esquer, quiscún á sòn clau. los molls, los rosaris d' en Joan lo masover y un armatost extrany de canonet llarch y flonjo, armat d' un broch d' os, foradat, de quatre travesos de dit, prim com un bech de becada; semblava talment l'embocadura d' un fluiol de nova invenció. Eixos tres objectes li venian arrán de la orella esquerra, sentat com era en cadira baixa.

Aquell vespre, com la pluja no parava y que bufava una tramontana prou freda, lo metje, detingut per la pluja, se quedá al mas. A la vetllada vingueren á fer rotllo al escón de la llar, lo metje, en Joan, lo pastor y un mercader de bestiar, de Girona. La Llúcia endressava y la porquera, seguida al escambell, filava y pesava figas.

En Bernat, lo teixidor, se las havia ab lo pastor, desardanas é instruments

discutint dels traus que havia de tenir un bon fluiol. També s' hi barrejava en Joan, quin, de jove, havia sigut rabadá y tocava un fluiol de fira. Lo senyor metje se 'ls escoltava. Mes quan parava la conversa, lo teixidor, que sentia á sa orella lo contacte d' aquell broch d' instrument penjat á la paret, girava 'l cap vers ell, se 'l mirava, palpava lo canonet flonjo, feya ballar entre sos dits lo bech d' aucell, sens dir una paraula, sens preguntar qu' era alló, per qué servia; lo tornava á deixar; reprenia la conversa; mes se coneixia qu' era preocupat per aquell instrument singular; sa atenció se portava envers ell; se 'l tornava á mirar, palpantlo ab sos dits.

Lo senyor metje seguia tots sos moviments, diguentse:—Veyám en qué parará eix exámen minucios.

Al últim, obsedit, intrigat, no poguent resistir més, se fica 'l broch á la boca y bufa que bufa...—¡Ay, ay!... ¡no vol sonar!... creya que sonava aixó... Lo doctor s' aixecá esclatant de riure. En Joan li digué:—Cóm voleu que soni... si es lo broch d' una xeringa que deu haver servit de fresch y que s' ha posat á secar...

¿Voleu veure home més apurat? Fòu una riallada general; la Llúcia s' ennuagá, y en Joan s' aixugava 'l ulls de tan riure.

Lo fet se contá pèl vehinat de Llagostera, passá las serras de Fitó y arribá fins á Calonge. Desde aquell dia, en lloch de dir á n' en Bernat Socas *Toca sardanas*, li digueren en *Bufa xeringa*. Eix motiu li restá fins á sa mort.

C. BOSCH DE LA TRINXERÍA.

AVANTS DEL BALL. (Quadro de *Francisco Masriera*.)

LABOR OMNIA VINCIT.

Lo saber no ocupa lloch.

Desde que Barcelona sosté l'Assilo del Parch, podrém transitar tranquils.

En efecte: al sortir de casa, veig á un venerable anciá que 'm saluda ab molt respecte: li torno la barretada: se m'acosta y saben qui era? Un que demanava la *pe'la*.

Giro grupa y 'm surt al pas una de aquellas mares plenas de familia de lloguer y que tenen lo marit al hospital.

Quatre passos més, y 'm topo ab un moro ¡pobre victima de las victorias espanyolas!

Me devan los de casa:—Noy, estudia. Y jo dali que dali, de nit, de dia, al dematí y al vespre y á totas horas passava temporadas abrumadoras, recremantme las cellas. llegint ab ansia y empapantme de ciencia fins l'abundancia. Un cop rebut lo títul van desfermarme.

—A corre mon, vaig dirme. Vareig plantarme, obrint de cop y volta gran Consultori que tingué per mí forma de Purgatori. Anaren passant días. La cosa morta. Del mèu pis no s'obria jamay la porta, y 'l ressort rovellavas' de la reixeta perque muda restava la campaneta, y feixuchs en son puesto, sobre la taula, los Autors que 'm serviren anant al aula.

Aquells días de gloria que se 'ns auguran y que á tots nos conmuehen y á tots apuran coneguí per desgracia qu' eran mentida, quan tinguí la butxaca ben esllanguida. Sobresalients tenia totas las notas, y segadas las calsas, rojas las botas, y 'l mèu cap qu' era un' olla de noms y fetxas duya una tapadora plena d'escletxas.

—Tú serás home, 'm deyan sempre 'ls mèus
(mestres;

y esperant que fos home, prop dos trimestres vaig passar tirant càlculs, mitj mort de gana, y rebent mil visitas cada senmana, del fuster, del paleta, del ebanista, del que 'm vengué las eynas, del marmolista, de quants al Consultori van ocupar-se y per falta de pago van retirarse, y l'amo de la finca volguent *cum quibus*, fent desfilá á ma vista fins sis recibos al davant se 'm posava com una plaga y ni un instant, ni un rato, tenia en vaga.

En cambi, l'herbolari d' allí á la vora tenia la botiga plena á tot' hora y 's feu una caseta, comprá una torre y dinava y sopava sempre de gorra perque d' arrels y d' herbas de totas menas feya un oli apropósit per las morenas.

Y veyeu quan un home naix en desgracia! Sota mateix de casa hi há una farmacia, y l'amo, que visita més que cap metje, cura de la bufeta, del cor, del fetje, d' ossos romputs, de febres, de trencaduras y fá venir las babas á las criaturas ab un *Lixis* que posa dintre empolletas y que costa cada una quatre pessetas.

A més, al pis de sobre hi ha un curandero, un d' aquells que se 'n diuhen *papa-dinero* y fá un unguent ab sutje y ab greix de ratas,

tan hó per treure 'l llustre d' unas sabatas,
com per fregar la llauna qu' es rovellada,
com per fer perdre l' esma d' una casada.
Y entran y surten sempre buyts de butxacas
troneras, xitxarel·los y noyas macas.

Hi ha un home que ven fruyta, pisa y llimonas,
que saluda á las bestias y á las personas,
y assegura un cotxero qu' es molt tanoca,
que tè una creu estranya dintre la boca,
y qu' allí hont ell aplica de sa saliva
fuig lo mal, prompte 's cura y 'l mort aviva;
y á professó seguida van enriquintlo,
y ab lo mal y sens quartos van benehintlo.

Sé d' una endavinayra de molta fama
qu' anuncia pèls diaris tot un programa,
que dorm, tira las cartas y á més la tuna
á costa de molts burros fá una fortuna.
Aquesta no recepta cap medicina,
acluca 'ls ulls, s' explica, veu y endavina;
l' estrenya·caps ensuma si se li envia,
y desseguida encerta la malaltia,
y diu á las solteras y á las casadas
dels joves que las tenen enamoradas.
Mes quan son fora 's posa la dona á riure
pensant en las beneytas que la fan viure.

Certs mènescals que tenen botiga oberta
arreplegan parroquia segura y certa,
perque al temps que á las bestias ferra y revisa
com n' hi han molts que portan bona camisa,
acontentar als amos també procura
y ab un sol cataplasma dugas ne cura,
la que de quatre potas per tot camina
y la que porta gorra y garibaldina.

Aixís es que de feyna jo no 'n tinch gayre,
al camaleón m' assemblo vivint del ayre,
y mentres que jo pago prop de tres quotas,
aquells que res tributan me fan ganyotas
y 'm reptan, tot dihentme:—¿Per qué estudiavas?
¿Y doncas tú que 't creyas? ¿Que 't figuravas?
Qui vulga tenir gangas y benefici
qu' en tot s' ocupi menos de són ofici.

Al veure que hi ha home tonto y bagarro
que dignament podria tirar un carro,
y vá dintre d' un cotxe, tothom l' incensa,
rodejat de fortuna, de gloria inmensa,
me rich dels que treballan tant de memoria
preveyent, infelissos, días de gloria,
y al eixir ab lo títul net de l' escola
per xamba, per enredo, per carambola,
alcansan una plassa de l' Arcaldia
y guanyan á lo menos deu rals al dia.

¡Bon premi pèls alumnos estudiosos
que del profit dels cursos van afanyosos!
Y 'ls regidors se diuben:—¡Quant diné 's llensa!
¡Bah! ¡Serveixi d' estimul pèl que comensa!
¡Ja ho crech si n' estimula la budellada
qui rosegóns sols menja y una arengada!

FOLLET.

Tombo la cantonada y
'm surt al pas un vencedor
de la guerra de Africa, to-
cant un desafinat *aristón*
per més recreo.

Al mitj del carrer un
amich me prevé que si m'
estimo 'l rellotje, camini
de dret y sense deturarme
per ningú.

Segueixo 'l consell: ca-
mino de dret y depressa y
ab un xich més me rompo
l' ànima per haverme en-
trabancat ab lo bastó de
un cego.

UNA CONQUISTA.

Se diu Pepeta, es guanterera,
 tè vint anys, y no tè mare!
 es la noya més pitera ..
 ab un cosset de palmera ..
 y uns ulls... y uns péus... y una cara!...

Jo, la vritat, vaig quedarme
 igual que un ninot de palla
 quan en ella vaig fixarme
 un día que va emprobar-me
 uns guants perla allà hont treballa.

¡Quina trassa que hi tenia!
 me 'ls va fé entrar sent petits...
 ¡Y ab quin garbo! ¡Ave Maria!...
 L'endemá encare sentia
 pessigolletas als dits.

Creixent l' amor per instants,
 vaig dir-me:—Será ma esposa
 si res trastorna 'ls mèus plans:
 qui tè trassa á ficá' uns guants
 ¿no 'n tindrà en molta més cosa?

La espero al plegar un día
 m' hi declaro á *quema ropa*,
 li explico tot quant sentia
 y 'm respón ab ironía:
 —Fillet, en mala part topa.

No 'm puch casá en cap manera
 per ara...

—¡Cóm!

—Ja está dit.

Y á no ser que tinga espera...

—Si no es per molt temps...

—¡Friolera!

Fins que 's mori 'l mèu marit.

¡Figúrinse quín fracás!
 vaig quedà ab un pam de nas
 com aquell que desatina.
 ¡Y jo que dias atrás
 li havia donat propina!

F. DE A. T. Y S.

Result á tancarme á casa,
 encare haig de veure
 una de aquellas fantasmas
 negras, que tantas cosas
 diuhen sense dir res.

—A casa al menos me
 deixarán tranquil—pensava.—
 Y en efecte, rebo carta
 de un *amich* y sablasso
 de cinch duros. ¿De qué
 serveix l' Assilo del Parch?

CABORIAS.

Las donas que jugan ab l' amor son com las criaturas que jugan ab ganivets: alguns cops *se tallan*.

Generalment estimém á la dona hermosa per admiració, á la lletja per interés y á la virtuosa per sos mereixements.

Porta sempre barret y serás ben mirat encare que vajas de *gorra*.

PEPET DEL COTXE.

VIOLINISTA. (Estátua de *J. Reynès*, premiada en l'última Exposició de Madrit, ab medalla de primera classe).

Puntillayre. (Arenys de munt).

PER UNA NINA.

Un mèu amich molteriaturer, tenia una nebodeta en un col·legi de monjas.

Un dia va trobar ocasió de comprar una nina per un preu qu'era una ganga. Res: un comissionat alemany va portar un saldo de ninas que donava gust de veure, y 'l mèu amich, que va saberho de casualitat, se 'n va aprofitar per haverne una y regalarla á la seva nebodeta.

Vos dich que feya goig. Tenia una d' aquellas caras de cromo fi, tan vermelletas y delicadas, que sembla que las tinga que fer malbè l' ayre. Son cabell era ros clar y suau com una seda, y sobre tot tenia 'l mèrit de tancar

UN RETRATO (per Miquel A. Trilles).

y obrir los ulls, de plorar seguit y de pronunciar dolsament la paraula *mamá*, pero ab un mimo qu'enternía.

En cambi quan plorava feya patir, porque, jo que la vaig sentir, los hi asseguro que semblava de debó una nena á qui haguessen jugat una malifeta.

Com si no n'hi hagués prou ab totas aquestas gracias, la mamá y la germana del mèu amich van vestirla com á una criatura de bolquers y fins li van arreglar una capa de batejar ab tots los *ets* y *uts*, que talment semblava que estés cridant la sal y l'aygua beneyta.

No 's pot descriure l'alegria que tingué la nebodeta colegiala al rebre aquell *bebé* que feya l'efecte de una criatura de carn y ossos. No sabia cóm portarla, ni cóm ensenyarla á las mestras, ni 's cansava de ferla plorar per calmarla luego ab cansonetas y ferli dir aquell *mamá* carinyós, que li semblava una música exquisida.

Pochs días després d'haverli portada, tornava món amich al col·legi pera veure á sa estimada nebodeta. Y la va trobar tota trista. Afigurinse que las monjas li havian prés la nina sense més ni més y la pobreta l'anyorava ab tota l'ànima.

La *Prefecta* va comensar per tenirla á totas horas á la falda, amanyagantla com si fos un infant, y dihentli tota lley de parauletas dolsas. Pero lo que més la entretenia y la feya glatir, era quan estirantli un cordó, la nina pronunciava aquell *ma-má, ma-má*, ab vèu tota tremolosa. A la *hermana Prefecta* li resonava dins del cor y sentia la sanch cóm corria més depressa per sas venas.

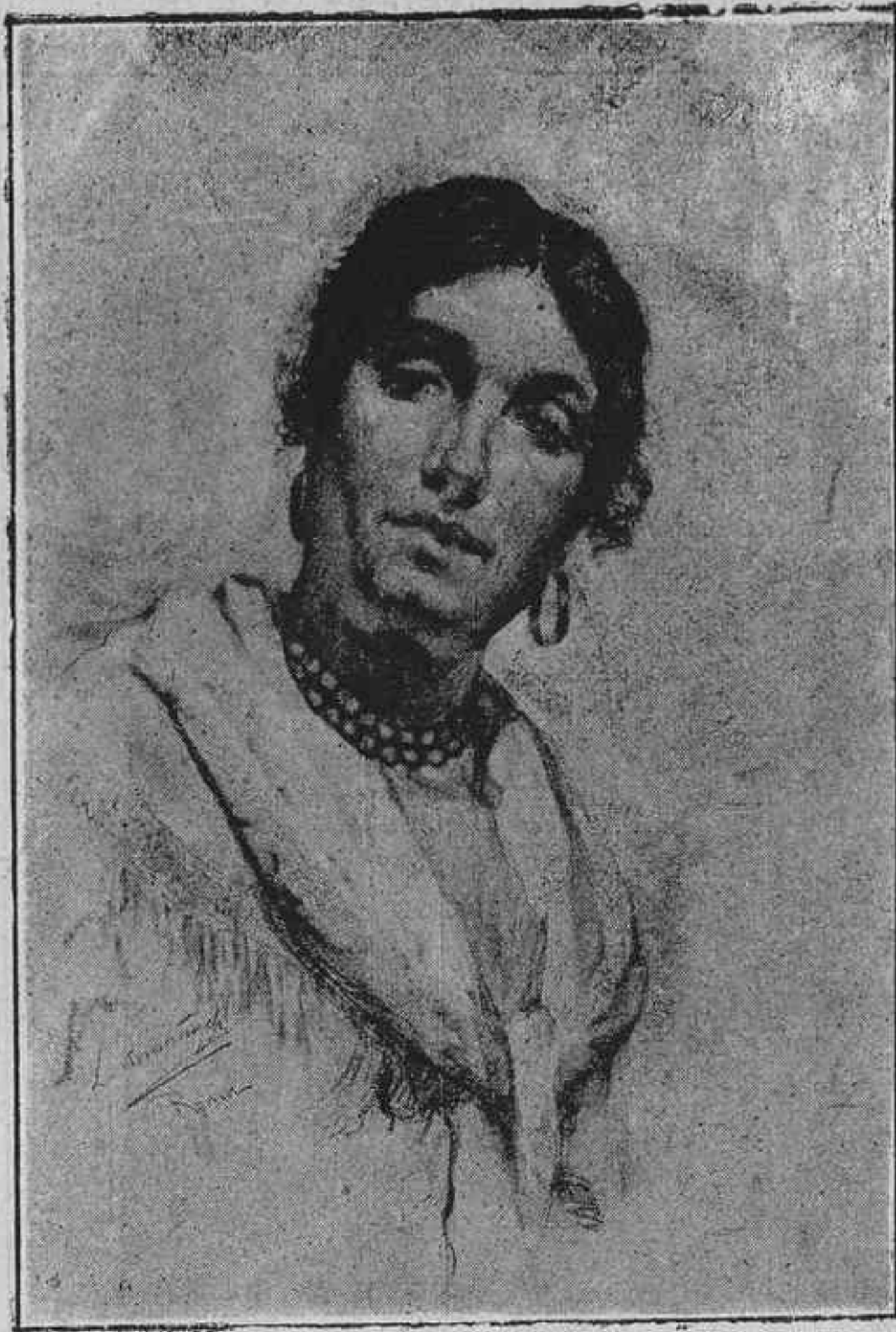
No pogué disfrutar ella sola y tot lo temps que volía aquell goig, porque la mestra de dibuix, á lo millor li prenia la nina de las mans y no 's cansava de ferli repetir *ma-má, ma-má*, ab la mateixa insistencia de sa companya.

En tant la pobra nebodeta de mon amich, privada de sa preuhada joguina, s'anava migrant.

Las demés noyas no se 'n sabían avenir de veure á las monjas com jugavan á ninas.

Lo pintor Pagés Ortiz.

TIPO DE TRASTEVERE. (Dibuix de L. Romanyach).

Després de la mestra de dibuix, la organista també va volerhi part y ab més carinyo que las altres li cantava cansonetas y la tenia à la falda com una mareta amorosa.

Allò va ser una fal·lera general, una especie de bojeria contagiosa. Tot lo convent anava en renou per aquella ditxosa nina y à totas horas se sentia aquell crit deliciós de *ma-mà, ma-mà*, qu' era com un crit de vida y de amor en mitj de la tristesa de la clausura y de la fredor de la reixa. Semblava que 'l bon Jesuset, per boca de aquella nina de cera, hagués fet naixer lo sentiment de la maternitat en tots aquells cors mal adormits de monja.

Als pochs dias totes treballavan pera ferli robeta y vestirla de curt. No hi ha pas cap criatura de casa rica que tingui un parament més cumplert que aquella nina.

Va arribar l'època de fer pessebre y 'l *ninyo* que fins llavo-

ras havia servit tots los anys, va quedar de recó per fer puesto à la nina.

Era allò de menjarsela à petóns, y vos asseguro que may ab més motiu podrà donarse 'l nom de *mares* à totas aquellas monjas que fins se disputavan la ditxa de posarse la nina al llit. ¡Ab quin cuydado la acotxavan, y com se recomenavan l' una al altra, ab lo mateix temor que la mare à la dida, que procuressen no girarse de sopte pera no ferla malbé!..

Temporada hi hagué en que 's feyan festas cada dia en lo convent per culpa d' aquella nina. Comensaren per batejarla ab tota pompa; arréu van celebrar lo jorn en que la calsaren, y després van festejarli la primera dent y 'l primer pas. Tot aixó ho feyan las monjas com aquell qui no vol, aparentant que son únich objecte era divertir à las uenas; pero ben clar se veyà de una hora lluny qu' ellas hi disfrutavan més que las petites.

Aquella joguina era la alegría del convent, lo delit de totas las monjas fins al punt de que se'n ressentian las lleminaduras y las oracions. Desde aquesta benehida deria de la nina, no 's feyan tants dolços ni 's deyan tantas parts de rosari.

Va succehir al últim una cosa ja més alarmant, més ó menos relacionada ab tota aquesta excitació. Hi havia una novicia qu' estava à punt de professar, una hermosa joveneta que 's trobava allí més per la tristor de uns amors desgraciats que per la fermesa de la vocació. Ja havian passat alguns mesos desde

que rebé la dolorosa ferida, y sens dupte 'l cor se trobava mitj convalescent sino convalescent del tot. Veus' aquí qu' entre aquell burgit mundanal, aixecat per la nina, entre aquells suaus explays de la naturalesa junt á las violencias de la clausura, sentint aquella abundó de manyaguerías que sortia de tots los llabis com un crit á la vida y al amor, la novicia va notar com per sas venas corria sanch nova, observá com sos desitjos rebrollavan y sos somnis de verge 's deixondían, de igual manera que 'l malalt que al deixar lo llit y l' obscuritat de l' alcoba 's troba ab la terra en plena primavera, vessant d' olors, banyada per los hermosos raigs del sol que munta á sòn zenit, y experimenta agradable mareig, agafa una ubriaguesa dolça que embelleix la existencia y ho fa veure tot bonich y rialler.

Tal va pasarli á la novicia, qui convensuda de que s' havia enganyat á si mateixa y que no tenia vocació, sent aixís que li faltavan poch dias pera professar, va dir clarament á la abadessa que volia tornar al mon, com aixís va ferho,

Llavoras fòu quan l' abadessa va obrir los ulls, comprenent que allí dintre se patia una passa perillosa, que hi havia entrat un alé empestat de fora que més ó menos havia tocat á tots los cors. Y molt prompte se formá cárrech de que la nina era l' esca del pecat, la causa de tot aquell rebombori que havia somogut lo pòsit de tots los cors, enterbolint sa calma y sa dolça conformitat filla del repós.

Era indispensable pendre una determinació, y aixís va ferho.

La familia de mon amich va esser cridada, y li van tornar la nina, per la rahó de que devia castigarse aixís á la nebodeta per sa falta de bon comportament. ¡Pobra criatura! Després se va saber tot, y l' altre dia reyam com uns ximplés. quan la mateixa nena, que ja s' ha fet gran, nos contava 'l tip de plorar que 's va fer l' *hermana Prefecta*, lo dia que van treure la nina del convent. Encare que, bèn mirat, ferem mal de riure, perque per aquella dona va esser alló com la sombra de dolor que sent la mare quan se li mort un fillet.

Lo cas es que may més van deixar entrar cap nina en aquell convent.

M' olvidava un detall: la nebodeta de món amich, quan va sortir del col·legi, dos anys més tart, com á regalo de boda, va oferir á la novicia, que al últim se va casar, la nina que semblava que hagués entrat al convent pera tocarli 'l cor.

FREDERICH RAHOLA,

BRINDIS FLAMENCH (per Gomez Soler).

—¡Por mi chulo! ¡Por su gracia! ¡Por su mare! Y por los mozos cruos!
—¡¡Ole-ole!!

LA

Balladóra.

Del envelat á la iglesia.

¡Qui no l' ha vista la guapa noya
del cabell negre, dents de marfil!
Quan á balladas surt bonicoya,
sembla una toya
feta ab floretas del mes d' abril.
N' es papallona d' alas dauradas
que vola ayrosa de flor en flor,
fresca y bonica com las rosadas
qu' en las aubadas
com doll de perlas vessa 'l Senyor.

—
¡Cóm la rodeja la fadrinalla!
¡Quinas miradas! ¡quín somniar!
Mes la pubilla sonriü y calla,
balla y més balla
si 'l tamborino sent repicar.
En las sardanas lluheix sas trassas,
y es quan valseja, vent de garbí,
rotllo y més rotllo fan fer sas passas
y en balls de plassas
la pubilleta fa 'l cor glatíl.

—
Heréus l' enrotllan dihentli amoretas;
ella 'ls escolta com dols consol,
y en son cor guarda las miradetas
que son floretas
de primavera que bada 'l sol.
Dolsas paraulas de benhauransa
sos llabis rojos van escampant:
suspirs qu' embauman lo sèu cor llansa
si una esperansa
fa veure en somnis al bon aymant.

—
¡Qu' está cofoya quan las passadas
pèl poble corren per festa d' any;
¡Qué bè li plauben eixas diadas
puig las balladas
son sa alegría, son dols afany!
Gipó de seda, curta faldilla,
bona arrecada, trenas penjant,
tota afanyosa per si poch brilla,
ja la pubilla
sas millors joyas se va emprobant.

Enmirallantse, ja no és ditxosa,
 res no li agrada, res bè li va,
 y s' amolina y á plorá 's posa
 tota frissosa
 puig l' afany d' ella n' es agradá'.
 A cada rosa que s' ha posada
 somriu placenta ¡Cóm s' hi daleix!
 ¡Ay si plovia! ¡Quina passada!
 Guayta espantada...
 Sols de pensarhi ja s' entristeix.

Tota alegroya surt ab sa mare
 qu' al contemplarla gosa á desdir:
 la pubilleta qu' aixó repara,
 roja de cara
 ni sab que ferse, ni sab que dir.
 Quina alegría quan entra airosa
 dintre la sala del envelat:
 d' una mirada veu afanyosa
 si més rumbosa
 cap d' altra mostra vestit preuhat.

Diuhén que 's casa, ¡bona l' hem fetal!
 Joves del poble prou somnis d' or;
 adèu balladas: la pubilleta
 de poncelleta
 ballant sardanas esclata en flor.
 Vés qui ho diria: la encisadora
 que bè ballava per festas d' any,
 de prometensa n' ha fet penyora,
 la balladora
 ja ha vist cumplirse son darré' afany!
 RAMÓN COLL GORINA.

L' AVI PERAS (per M. Moliné).

Aquí hont lo veuhén, encare 's re-
 corda de la guerra del gabaig.

DE GRAND TENUE (per Miró).

¿No troban vostés que per posarse tant
 escotada 's necessita tenir molt pit?

LO MÉS SENSIBLE.

En aquest mon hi ha personas
 tan cegas, per l' avaricia,
 que quan un las sent parlar,
 fins fa fástich de sentir las.
 Una d' ellas, la Pasquala.
 Son marit, deu fer vuyt días
 que va tenir la desgracia
 de caure de la bastida
 y trencarse las dos camas
 y rebre algunas feridas.
 Vaig trobá' á la sèva dona
 ahir tota compungida.
 —¿Tant mateix l' hi han amputat
 las camas al bon Matias?
 li pregunto; y la Pasquala
 tot ploriquejant va dirme:
 —Si, senyó'; las hi han talladas,
 ay Dèu, y lo més sensible.
 es, que fa dugas senmanas...
 ¡vaig comprarli unas botinas!

LLUÍS SALVADOR.

PER QUAN LO CANONISIN.

Projecte de vidriera artística pera ser colocada en la capella del gloriós Sant Manel de la Catedral de Barcelona.

ELL SABRÀ PERQUÉ.

Vaig senti' á dir que la Rosa,
l' orfaneta de cal Mas,
com que ja es fadrina feta
la casavan per Totsants.

A fe que n' es l' orfaneta
una noya que molt val;
pèl abril, segóns molts diuen,
tindrà complerts dinou anys.

Quan un fadrí li enrahona
cap á terra ha de mirar,
per evitar sas miradas...
y veure son peu *salau*.

Las rosetas de sas galtas
no las tè cap roseral;
los sèus rissos quan voleyan
semblan ab lo vent jugar,

y la gracia encisadora
de son còs, sos pits y mans,
diuen que val l' orfaneta
més or del que pot pesar.

Qui s' emporta aqueixa joya
deurá sè' un complert galán;
qui s' emporti l' orfaneta
se 'n podrà ben alabar.

Lo promés que li buscaren
ahí á la vila baixá,
¡válgam Dèu, quín cap d' estopa,

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.

(De fotografia de Napoleón.)

Elegant del any 40.
(Santiago Russinyol.)

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.

(De fotografia de Napoleón.)

Patje florentí.
(Pintor M. Cusi).

---

quín fadrí tan poch galán!

Es un jove de montanya
que may ha sortit del mas,
porta encare calsa curta
y dú gorra musca al cap.

No sab lletra ni ha vist llibres,
ni sab lo mon cóm está;
tothom per ell es bon home,
ningú pensa en fer cap mal

Diu que no gosá á parlarli
de tant que li va agradar:
¡válgam Dèu, pobra orfaneta,
y quín marit que tindrà!

Passat demá 's fan las bodas
y á casa se 'ls ficarán...
¡L' orfaneta es una joya
y no l' han de abandonar!

Son padrastre si l' estima
tot lo poble prou bè ho sab;
si un marit aixís li busca
ell ho sab perquè ho farà.

JOSEPH ALADERN

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.

(De fotografia de Napoleón.)

Guerrer persa.
(Escenógrafo Vilumara.)

EPIGRAMAS.

Lo fill d'en March fa campanas,
fa escándol, dona pessichs,
tira pedras, trenca vidres,
mou brega, xiscla, fa crits,
insulta als primer que passa,
renega y pega al petits,
y sabentho, diu sa mare:
—¡Lo mèu fill, qu' es aixerit!

Sortint de casa 'l barber
y passant per cert carrer
a un home jo vaig renyar
perque ab rabia va donar
cops de bastó a sa muller.
Ell callá; mes tot seguit
deixantme fret y aturdit
ella plorant va exclamar:
—Bè; si 'm pega 'm pot pegar;
donchs ¿que no es lo mèu marit?

FRANCISCO LLENAS.

LAS BOTINAS.

I.

L' Andréu reya de tot cor,
al estrená' unas botinas,
que apretadas pels seus peus
somicavan y cruixian,
semblant dirli ab sos gemechs:
—¡De tu 'ns riurém algún día!—

II.

Aixó era per Nadal.
Avuy som Pasqua florida:
tè d'anar al envelat
lo pobre Andréu, y sospira,
mentres sas botas ja vellas
riuhén ab gran alegria.

Meditéu, bons llegidors,
aqueixa fábula trista,
y si sòu amants de burlas
recordeus de las botinas.

A. LLIMONER.

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.

(De fotografia de Napoleón.)

Romántich del any 30.
(Joseph Lluís Pellicer.)

CIRIS TRENCATS.

Tens dentetas de marfil;
matan tos ulls si 'ls contemplo;
de coral son los tèus llabis...
pero tens lo cor de ferro.

Voldria véuret brillar
en lo cel com una estrella,
perque pogués admirarte
à una distancia tremenda.

Ab mil posturas y mimos
l' amor en mi vas fer neixer,
y vareig quedar tant cego...
que may més t' he pogut veure

Quan admiro 'l cel rogent,
penso sempre, nena hermosa,
que 'l cel fins se torna roig
veyent ta poca vergonya.

¿Dius que vols casarte ab mi?
Ja veurás, no gastis bromas,
que un cop, d' un mánech de bala
van eixirne set escombras.

J. GOT ANGUERA.

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.

(De fotografia de Napoleón.)

Gomós del sigle XIII.
(Pintor R. Casas.)

RECORTS DEL BALL DELS ARTISTAS.

(De fotografia de Napoleón.)

Marqués de Pescaire.
(Pompeyo Gener.)

¿QU' ES L' AMOR?

No es ben bè una ximpleria,
ni tampoch una sabiesa,
no es cap humana flaquesa,
ni animal satisfacció:
no es pas l' éxtassis platónich
de un' ànima enamorada,
ni l' ardenta mossegada
que substituheix al petó.

Deixant apart y á la banda
cent mil definicions fetas
per sabis y per poetas
(algunas de text confós),
jo 't diré, Roseta aymada,
que d' ensá que 'l mon camina,
l' amor que 'ns lliga y domina
es l' egoisme de dos.

A. MENÉNDEZ.

LO DIT A LA LLAGA.

—¡Me caso ab Ronda! 'M sembla á mí que de burgesos també 'n tenim entre 'ls obrers.

LA VIDA EN LO CAMP.

Aquí á ciutat, home hi há que quan apunta l' estiu, se 'n va á fora, com se diu vulgarment, per disfrutá.

Y al sortir de Barcelona, qu' es centre de distraccions, al primer estigan bons, se li mareja la dona.

De la manera més.. *mal* la retorna com ell pot, y arriba á Cabrils. ó á Olot, que pèl cas tot es igual.

Y al sè al lloch predestinat, travessant boscos endíns y marges y mals camíns, troba *la felicitat*.

Encaixa ab los masovés, dels pagesos reb visitas, parla de cols, de cullitas, de camps, vinyas y res més.

Arriba l' vespre per fi, cansat del viatge y parlar,

y per poder descansar se fica al llit á dormí'.

Moventse ab deu mil ardits dintre 'l llit dur que fa pont, no pot agafar la son entre pussas y mosquits.

Quan arriba á l' endemá, no pot sortir entre dia, perque 'l sol lo cremaria de tanta calor com fa

Encar que fos ab molestia, al vespre aniria al bosch, pero no, qu' es massa fosch y pot trobá' alguna bestia.

A taula 's posa a dinar, y per més que sembli broma, de tantas moscas ¡pobre home! no pot arribá á menjar.

Sa única distracció, es ab sa mullé' y la filla jugá' al solo, á *bescambrilla*, la *mona* y beure ab porró.

Aixís passa 'l temps y riu fent la broma ab los pagesos, mentres transcorren los mesos calurosos del estiu.

Y quan s' entorna á ciutat (entre penas y fatichs), diu á tots los sèus amichs: — ¡Ja 'us dich jo qu' he disfrutat!

M. FIGUEROLA ALDROFÉU.

L' ENTERRO DEL DIDOT.

Al baixar del tren en l' estació de M., qu' es un hermós poblet incrustat en un petit turó de pedra licorella damunt de una estreta platja de la costa de Llevant, ja l' enterro del didot eixia de l' iglesia. Per acompanyar á aquell bon home, brau pàrés de una masia del terme, que m' estimava com á fill, havia empres lo viatge á corre-cuyta, tot just tingui coneixement de la desgracia. La mort del pobre Jaumet havia sigut joch de pocas taulas un cop de sanchs, una feridura de plé á plé, unas pocas horas de llenguassa embotornada que no li cabia á la boca y de ranera fatigosa. Ja li deya tothom:—Jaumet, esteu massa gras: Jaumet gasteu massa salut. Y 'l pobre del mèu didot, ab aquella carassa, més que roja, moradencia, responia:— ¡Y qué haig de fer, si la salut, ab valer tant, un hom no se la pot vendre!...

Tot aixó anava recordant, y ademés aquella tendència malastruga que tenia á pesar figas, puig fins estant dret s' adormia, quan vaig agregar-me á la comitiva, pera acompanyar lo cadavre al Camp de la quietut. Quatre parents, mitja dotzena de vehins, lo rector, lo vicari y un parell d' escolanets, un dels quals portava 'l salpasser y un fanal entelat ab un cul de ciri encés á dintre, y l' altre la creu parroquial ab faldilletas de creixensa, formavan la trista comitiva.

Feya un cel lleganyós, un cel d' enterro: havia plogut y 'ls camins estavan plens de fanch y de bassals.

—Ja cal que s' arrebussi 'ls pantalóns—va dirme 'l rector, interessantse per la mèva roba de senyor de Barcelona.

—¿Que hi ha molt de aquí al cementiri?—li vaig preguntar.

—¿Cóm vol que li diga? . ¿Sab qué hi há? .. Lo temps de fumar-se un cigarro de deu cèntims.

Y sense donarme espay de preguntar-li per qué media las distancias no per horas, ni per lleguas, ni per kilòmetros, sino per cigarros, ell y 'l vicari van entonar lo primer versícul del psalm XXIV de David:

Ad te Do-o-mi-i-ne le-va-a-co-aaa-ni-mam mee-am.

Durant la canturia qu' eixia de sa boca ab veu robusta y grassa, vaig examinar á aquell home sapat y ab cara molt apajesada, de moviments un xich bruscos, però respirant tot ell bondat y franquesa. S' havia arremengat la sotana per

ADORNANTSE. (Grabat directe de una fotografia de *Esplugas*.)

—¿Volen curar la sordera de una dona, quan li fan l' amor y no 'ls escolta? Regá-linli unas bonas arrecadas, y se li obrirán las orellas.

AL MOLL.

—¿Son de Valencia aqueixas taronjas?
 —De Valencia, com una mel y sense microbis.

’l oferí ab totxa galanteria perque jo calés foch al mèu, mentres ell embestia ’l segon versicul:

—*De-us mee-us in tee coon-fiiido non eruu-bes-cam.*

—Vosté extranyará sens dupte—’m digué recullint de nou lo cigarro que jo li tornava y xuclantlo ab verdadera delicia—á vosté li xocarà molt véurem fumar anant á un enterro.

—No, ca .. ¿què tè de particular?

—Es lo que dich jo... ¿què tè de particular? ¿No hi ha capelláns que polsan? En fum ó en pols, tot es tabaco .. Y ademés, jo tinch llicencia .. Aquí hont me veu jo ja fumava avants de naixer.

—¿Avants de naixer?

—Si, senyor, avants de naixer. Ja li explicaré: dispensi.

Al arribar aquí remugá ’l tercer versicul:—*Neque irrideant me inimeci meci* etcètera, etc. Lo versicul del salm, per rara coincidencia encaixava ab la situació del capellá fumador. «Que no ’s burlin de mí ’l mèus enemichs» diu lo primer hemistiqui. No, no cal burlarse de un capellá que fuma... y que ja fumava avants de naixer. ¿Pero què haurá volgut dir?—pensava jo plé de curiositat.

guardarse del fanch y ensenya-
 va unas botinas vellas y ab las
 gomas tant estiraganyadas que
 prou hi haurian capigut ben bè
 y ab desahogo dos garrots de
 camas com lo sèu. En un mo-
 ment vaig explicarme lo del ci-
 garro: lo rector de M. devia ser
 un gran fumador. Per tal lo de-
 latavan dos grossas clapas en-
 tre grogas y negras, color de
 tintura de yodo, que li cubrian
 las yemas dels dits índice y gros
 de la mà esquerra.

Pera afirmarme més en aque-
 lla presumció, vaig trèure’m la
 petaca, y en efecte, trèurela y
 pegarhi llambregada—llambre-
 gada de gos, quan sent olor de
 formatje—sigué tot hú.

—¿Que ’n vol un?—vaig dirli,
 al mateix temps que
 me ’l prenia sense
 deixarme repetir l’
 envit. — No valen
 gran cosa: son de
 deu cèntims.

—Pero son triats,
 afegi ell com á bon
 coneixedor del arti-
 cle, y mossegant y
 escupint la punta
 del puro,—¿Pssit!
 ¡tú!... —afegi gi-
 rantse del costat del escolá de la
 llanterna, en la qual, com si se li
 fés tart, calá foch al económich
 veguero. No sé: ó bè ell xuclava
 molt fort ó bè ’l cigarro tirava
 molt bè, á jutjar per las bocana-
 das de fum cargoladis que ro-
 dejavan son rostre ab las galdas
 aspirants de pilota de goma de
 pulverisador. Un cop encés me

—Veurá—continuá 'l rector entre pipada y pipada.—Fa alguns anys, trobantme á Girona fent oposicions de soxantre, un familiar de Sa Ilustrísima 'm sorprengué ab lo cigarro als dits en una de las salas de Palacio, y sense dirme ase ni bestia, me 'l féu caure á terra de una manotada.—«¿Qué fa, borrango?»—li vaig dir aguantantme per no armar un gran escándol.—«¿Cóm es que 'm tira 'l cigarro a terra?»—Y ell me va respondre:—«¿Que no sab que 'l Sr. Bisbe tè prohibit que 's fumi?»—«¿Y si jo li digués que ja fumava avants de naixer?»—«Ja veurá, vaja á contarho á n' ell.»—«¡Vaya si li contaré!»

—¿Y li va contar?

—Sí, senyor: l' endemá mateix; pero esperis una mica, que 'l vicari ja entona:

«Con-fun-dan-tur om-nes i-ni-qua a-gen-tes su-per-vaca-cue, etc.»

—Donchs com li anava dihent, vaig presentarme á Sa Ilustrísima. Lo Bisbe ja estava enterat pèl familiar, y al veurem me digué:—«¿Qu' es aixó que m' han dit que vosté diu? ¿Cóm es possible que vosté fumés avants de naixer?»—«Mediant la sèva vènia li contaré. La mèva mare, Dèu la tinga al cel, se guanyava la vida fent las feynas per las casas. Donchs bè, un dia qu' estava á casa de uns *americanos* molt richs, fregant rajolas, notá que l' amo 's passejava amunt y avall per alli ab un rich veguero á la boca. Desde aquell moment deixá 'l fregall y ajenollada com estava comensá á mirarlo... á seguirlo ab la vista. . ab uns ulls oberts que donavan pietat. Lo senyor se 'n atalayá.—«¿Qué teniu, Pona? ¿Que no 'us trobéu bè?»—«¡Ay, senyor!... ¡Si vosté sabía quin desitj me dona de acabarme de fumar aqueix cigarro de vosté!»—«¡Un desitj! Ah, ja entench—digué 'l senyor.—Teniu, teniu: no patiu més.» Y va donarli 'l veguero á corre-cuyta. La mèva mare estava embrassada... ¿qué se li nega á una dona en aqueix estat? . Estava embrassada de mí. Y ara pregunto jo: ¿per qui va fumar? ¡Per mí! ¿Comprén ara Sa Ilustrísima per que dich y dich ab rahó que jo ja fumava avants de naixer?»

Lo rector va ferme la ressenya que trasmeto ab la major fidelitat possible, entre pipada y pipada y entre versicul y versicul del psalm XXIV de David. Llavors vaig compendre la sèva passió pèl tabaco. ¡Un home que ja fumava en lo ventre de la sèva mare, cóm no ha de ser un fumador acèrrim!

Tambè ho va compendre 'l bisbe de Girona: D. Jaume, 'l de Barcelona, tan bon fumador com es. ho hauria comprés així mateix, y no li sabrá greu contar en la sèva diócesis á un rector com lo de M., que sempre que pot assisteix als enterros ab lo puro á la boca.

Lo bisbe de Girona va dirli:—Cumpleixi bè 'ls sèus debers espirituals y fumi sempre que 'n tinga ganas; pero no n' abusi.

—Aixó no havia de recomenarm'ho—afegi'l rector.—Rectorias com la de aquest poble no donan prou pera fumar lo que un voldria.

Al girar l' últim recotze del camí, 's descubriren las

LA MODISTETA (per J. Lluís Pellicer).

Canta com una cardina,
es neta com una reyna.
¡Y qué n' avansa de feyna!
¡Y quina feyna més fina!

tapias del melancòlich cementiri, ab sos xiprers, ab sa porta de fusta, ab sa creu de ferro sobre la portalada.

—Ja hi som—digué 'l rector—¿véu com es cert lo que li deya?—afegí tirant la punta del puro, que ja casi li torrava 'ls llabis.

Y entoná l' últim versícul:

—*Li-be-ra De-us Is-raa-el ex om-ni-bus tri-bu-la-tio-ni-bus su-is.*

L' últim floch de fum se desvaneixia en l' espay. ¡Pobre didot! Ell era també un fumador de primera. La seva ànima degué alegrarse de haver tingut en lloch del fum del encens, lo del tabaco, encare que 'l tal fum procedís de un cigarro de deu céntims de la *Tabacalera*.

Pero, al menos era triat.

J. ROCA Y ROCA.

UNA SILUETA RESPECTABLE

(per Moliné).

¿L' havían vi-t? ¿Lo coneixian?

Si diuen que no, lo qual serà senyal d' olvit inmerescut, una veu, desde l' altre mon dirá:—Me 'n f.. de la virolla!

¡QUÍN MIQUEL!

—¿Es cert que ja no m' estimas?

¿Es cert que m' has olvidat?

¿Puch creure jo, que tu 'm deixis aixís... ab un pam de nas?

¿No recordas las promesas?

¿No recordas lo passat?

¿Olvidas tos juraments

y 'ls petóns que 'm vas donar?

¡Ingrata, com hi disfrutas!

¿com te 'n rius oint mon clam!

Rahó tè la tèva mare

quan diu que *llarga la sabs*.

Malehida siga l' hora

que 't vaig venir al detrás

y al cridar molt baix:—Pepeta,

tot seguit vas girá 'l cap

y 'm mirares d' aquell modo

y rigueres un instant

y permeteres ¡perjura!

que 'm posés al teu costat

per lliurarte ab mon parayguas

d' una pluja *torrencial*.

Ab tot aixó tu no hi pensas

y 'm desdenyas sens pietat.

No 'm canso de dirt'ho. ¡Ingrata!

¿Aixís premias mos afanys?

¿Aquest pago jo 'm mereixo...?

Digas, ¿vols firmar las paus?

Respon, que ab aquesta cara

qualsevol se pensarà

que ab vint anys que tens de vida

encar no has trencat cap plat.

—Veurás, noy, no sigas *ganso*;

si vols que 't torni á estimar,

deixat creixe un xich la barba

escürsat un poch lo nas,

treute aquestas dents postissas,

y sobre tot, *senyor Pau*,

quant parlém los dos á solas

no sigas tan llarch de mans.

JOSEPH Me BERNIS,

APUNTES PER UN QUADRO (per J. Llovera);

AL PLA DE LA BOQUERÍA

(VULGO PLÁ DEL ÓS.)

Per cada hora de treball vuyt d'esperar sentat... ¡Y encare hi haurá qui demani las vuyt horas de jornal!

ESMOLANT CARRERS.

Passejar es molt higiénich, passejar es molt distret... No hi ha res tan económich com anarse'n á passeig.

DE MÍ Á TÚ.

¿Recordas ans de casarnos surtint d'aquell ball? ¡jo 't toch! per deixar passar la colla caminavam poch á poch.

¡Quina nit més fosca feya! Ni la blancor del cami no s'ovirava á dos passos, y 't quedavas sola ab mí.

La mà á l'espatlla 'm posavas quan era lo cami estret; ja 'ns juntavam quan podíam per trascar tot fent brasset.

Al passar prop de Las Hortas, fins á la font vam baixar, tant l'oreig va esporuguirte, al fressejar pèl canyar,

que espantada m'agafares, mirantme fit ab recel: ¡Dèu me val, tant prop dels llabis quin desitj de xuclar mel!

T'hauria besat mil voltas... cert es que no 'm deturá, mal m'amenassés com feya, brandant més fort, lo canyá.

Que boy juntats com estavam, ab tos ulls prop dels mèus ulls, sentint per damunt món rostre lo bellugueig de tos rulls,

ni mastral ni tramontana me n'haurian tret may més: per deslligá'm dels tèus brass ni enfonzantse 'l mon en pés.

Mes, veure que 't persignavas y deixarte, fou tot hù: vaig baixá enrogit la testa; rient, al cel miravas tú.

Ran la font nos vam asseure; tú á una banda, á l'altra jo; lo rech murmurant seguia al bell mitj, fent partió.

Del got d'aygua que vaig darte ne vas deixar la mitat: la mitat justa ¡traydora! perque l'acabes ¿vritat?

¡Qu'era dolsa, esposa mèva! ni la mel tè més dolsor; vaig sentirla gota á gota, com rosada caure al cor.

Lo nuch del coll que 'm privava de parlar, fins me fugí. ¡oh Dèu, quin doll de paraulas! ¿recordas lo que 't vaig dí?

Dels goigs del casal llavoras ¿recordas si 'm vam parlar? «Las vetllas d'hivern,» te deya, «farém rotllo entorn la llar;

hi haurá l'avia ab la filosa, l'avi posant nous tíons, tu, fent dormir la maynada al compás de tas cansóns...»

Boy voltats d'aquell brancatge,
ahont no hi entra 'l sol d'estiu,
pareixíam tancats dintre
lo teixit brossám d'un niu.

¡De juraments si vaig ferte'n!
¡bé hi cumpleixo ab lo promés!
mon amor no ha de faltarte
ni enfonzantse 'l mon en pés.

Ton front de verge besava
la clara llum del nou jorn:
¡quina aubada més hermosa!
tot somreya al nostre entorn.

Ara sortint de balladas,
aném ab colla també;
y 'l jovent tots sols nos deixa,
per baixá' á la font, potsé.

Tant se val: tenint ta filla
no 't fa falta ja ningú;
mes guárdala, qu' es hermosa
com als quinze anys eras tú.

Y si s' assustés poruga
passant ab l' ayment per' llá...
pot haverhi ab ell lo diable
y no l' ángel que 'ns salvá.

Ves ab ella y sempre ab ella,
no la deixis may per res,
ni ab mastral, ni ab tramontana,
ni enfonzantse 'l mon en pés.

VÍCTOR BROSSA Y SANGERMÁN.

—¿Qué tal lo dengue?

—¡Ay, filla, no 'm parli de aixó. A casa tots
l' havém tingut, y 'l mèu marit y 'l pobre del
mèu cosí han quedat que no son bons per
res.

MÁXIMA.

La feyna de morir-se se fa sempre de molt mala gana; pero un cop
feta, ja no s' hi ha de pensar més. A lo menos no se sab de ningú que
se 'n haja arrepentit.

MR. BIRLOCHS.

LO DIR DE LA GENT.

SONET.

Es un monstre que tè milions de llabis
per torná á dir lo qu' ha sentit; processa,
y fiscal, butxí y jutje en una pessa,
condemna á xichs y grans, tontos y sabis.

Sòn goig es insultar y fer agravís;
sòn gust es veure 'l plor que pels ulls vessa;
sens al reo escoltar, falla depressa,
perque li dol que de ser bó t' alabis.

Las malas passións, qu' ell en sí guarda,
iguals en tots los altres las suposa;
veu, fins en lo més sant, mira bastarda;

Traduheix lo més sublim en vulgar prosa,
y ab calumnias y llot lo poble enfarda,
perque 'l veure res pur, frisós lo posa.

FREDERICH SOLER.

SUSPIR.

Si treuret del cor podia,
 ó tan sols borrar' pogués,
 sens deturarm' ho faria,
 encare que sapigués
 qu' esbarrante, moriria.

Mes ¡ay! no puch, no es possible
 y encar' que sigui sensible
 que sufreni com ningú,
 seria molt més horrible
 viure sens pensar en tú.

JOSEPH MARIA FELIU.

TRET APROFITAT.

Don Pau 'nava á visitá'
 á un malalt de una masia,
 quan un propi que venia
 per un altre 'l demaná.

Al principi s' excusá;
 com fá un metje en cassos tals:
 mes veyent que de un indret
 mateix, eran los malalts,
 digué:—«Vindré, y ab un tret
 podré matar dos pardals.»

SALDONI DE VALLCARCA.

TIPOS DE LA RANCIÓ (per Moliné).

Un abonat als Claustres de la Catedral.

INDICIS (per Miró).

Si avuy se mama 'l ditet,
 ¿saben aixó que demostra?
 Que si arriba á ser ministre
 se mamará un' altra cosa.

CRIDA.

Un desventurat marit
 á tothom fa sapiguer
 que li fugí la muller
 lo divendres á la nit.

Ara viu plé de neguit,
 puig que sa honra 's malogra;
 mes si capturar se logra,
 al que tinga tal estrella,
 á cambi de la *costella*
 se li regala la sogra.

M. GARDÓ FERRER.

EPIGRAMA.

Explicava 'n Parellada,
 que somniá qu' ell y en Parera
 van anar á Vallvidrera
 á fer una costellada.

Y com també molt li agrada
 anar á fora, en Canut,
 sentintha 's posá morrut,
 y li digué disgustat:
 —Si m' haguesses avisat,
 també hi hauria vingut.

J. ALAMALIV.

*
* *

SONET.

Sota aquells pins, allà, dalt Vallvidrera,
¡quin dia més felis, aymada mia!
Montanyas y boscurias, tot ho omplia
de sòn alè suau la Primavera.

¡Quánt satisfeta estavas, quánt riallera!
En tos ulls, ¡cóm hi reya la alegría!
Jo, veyente felis, tant sols volia
que 'l dia fos més llarch, molt més del qu' era.

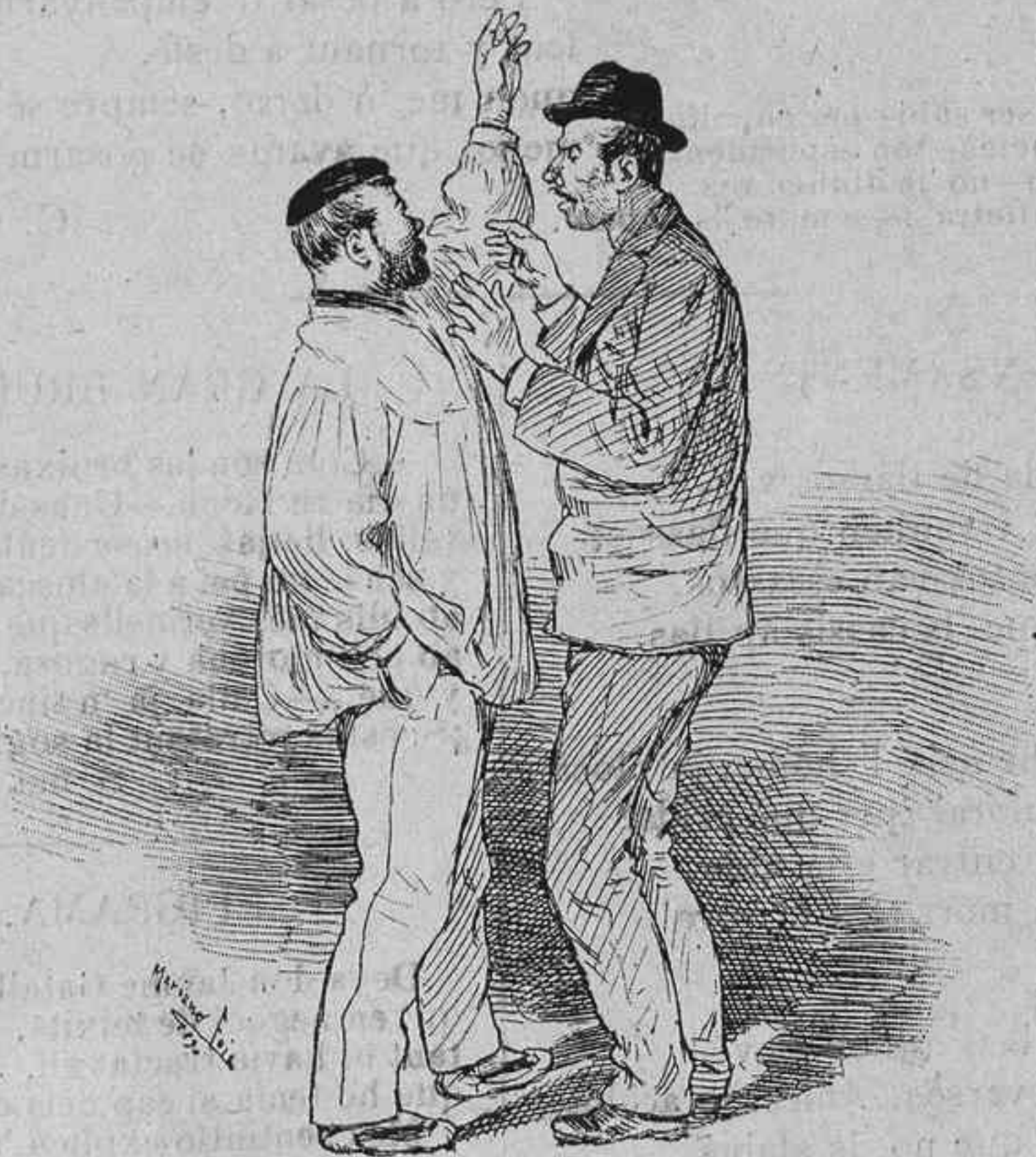
Mes, ay; lo sol primaverat llansava
sobre la vall en flor, sas llums darreras,
y tras Sant Pere Màrtir s' amagava ..

Y al devallà', ab lo cor plé d' alegría,
pensavam en llunyanas primaveras,
y en tornà á Vallvidrera un altre dia...

E. VILARET.

LOS VERDADERS BURGUESOS (per M. Foix).

—Veuras noy, com més amichs mes clars. Héu sortit ara ab aixó de las vuyt horas, y lo que veig es que desde qu' ets secretari de la societat, tú no 'n traballas cap, y te la campas millor que jo.

UN SABI AL CAMP

(per J. Lluís Pellicer).

No 's pot ser sabi—per cap diner.
Los espectacles—tan esplendents
de la natura—no 'ls diuen res...
Sempre las lletres:—sempre 'ls papers.

LA DONA.

Quan miro son cos magnífich
y son deliciós semblant,
me figuro está' al davant
d' un animat geroglífich.

—Bè ¿qu' es la dona?—'m pregunto.
Y comenso á capficarme,
y á fer càlculs y á engolfarme,
donant voltas al asunto.

Quan crech ja tení 'l secret
que 'm darà la solució,
surt una complicació
que desfà 'ls càlculs que hi fet.

Y 'm trobo en que, ab catorze anys
d' un treball que casi espanta,
l' extrany enigma s' aguanta,
resistentse als mèus afanys.

Lo mèu orgull crida y trona
contra aquesta resistencia
y 'm tira ab més insistencia
al estudi de la dona.

Pero á pesar d' empenyarm'hi,
fent y tornant á desfé,
quan me 'n deixo, sempre sé
menos que avants de posarm'hi.

C. GUMÁ.

PENSAMENTS.

Guarnida de llassos vas,
no més se 't veuhen que llassos;
¡ay! los tontos van escassos,
no crech que 'ls cassis ab llas.

Tan punt neix l' home, ja plora.
¿Per qué plora? ¿per qué crida?
¡Perque al entrar á la vida
véu que la mort tè á la vora!

¡M' adulas, amich Sevé,
pèls mèus versos... mes no acabis;
preferesch que no 'ls alabis,
y que me 'ls paguis més bè.

B. TORRENS BOLART.

LA GRAN BRUIXA.

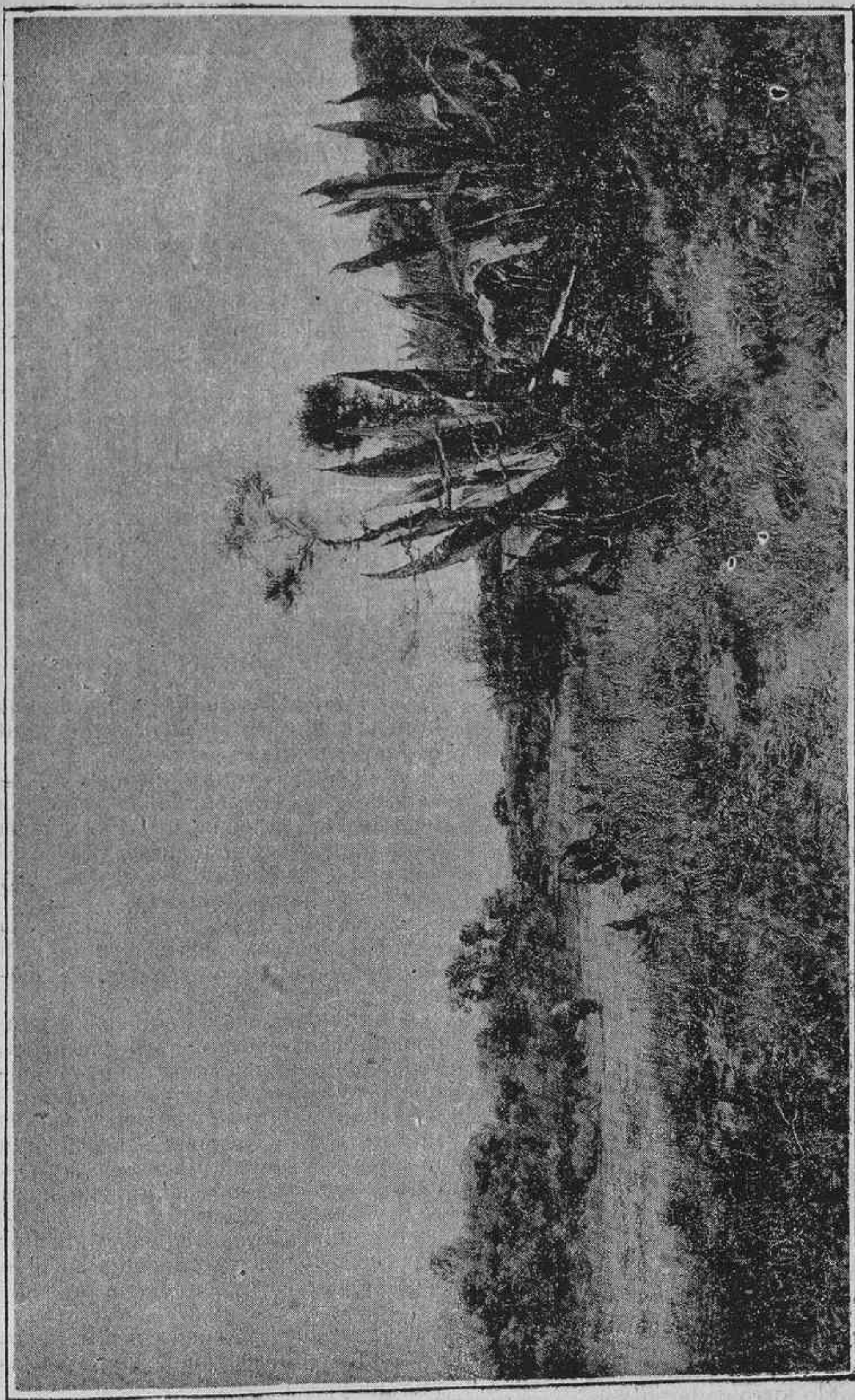
—¿Cóm son las bruixas? va dirme
un dia en Roch.—Unas donas
vellas, lletjas, sense dents
y sense un pel á la closca,
ab ulls més vermells que 'l foch,
ab pell morena y rugosa,
y que...—Calla, ja 'n tinch prou.
¡Si estás retratant la sogra!

S. DEL PALAU.

EPÍGRAMA.

Deya don Jaume Gatell
qu' en negoci de teixits,
tant hi havia tractat ell,
que ho tenia al cap dels dits.
Mes sentintlo explicá 'n Fargas,
mirantli las mans digué:
—Lo que en los dits té vosté...
son unas unglas molt llargas.

V. ANDRÉS.

APUNTES DEL LITORAL DE CATALUNYA. (Quadro de *Joseph Masriera*.)

MAL VIATJE... 'L CAPELLÀ.

SONET.

Del natural.

Las vuyt en punt: es l' hora senyalada.
 (Gangas no se 'n presentan cada dia.)
 Cuytèm, *plassa Palacio, Argenteria,*
Boria, Llana, Carders... ¡ja veig l' entrada!

¡Quina conquista, noys! Una casada
 que té un salero... y una *galeria!*
 y uns ulls! ¡quina femella! no voldria
 sino trobarla un cop.. cada vegada.

No perdèm temps, amunt, quart pis, ¡ja es hora!
Truch, truch (ja sento passos'. —¿Qui demana?
 —*Obri, soch jo, en Quimet ..* (¡Jesus Maria!!)

en lloch de sortir *ella*, ma senyora,
 surt (¡camas ajudeume!) una *sotana*
 que ab veu de tro fa un crit de

—¿Qué volia!!!

T. DOYS.

L' OBLIGACIÓ Y LA DEVOCIÓ.

(Il·lustració de R. CASAS.)

Si 'l talent fes bullir l' olla, alguns homes menjarian ab altra puntualitat de la que menjan.

Molts artistes que viuen desendresats, anirian per tot dia ab robeta de bugada, la bohemia forcosa vindria molt á menos, y no podria contarvos l' epissodi d' un pintor que vaig coneixer, sense inventarme 'l modelo.

Es un fet de la historia d' un artista com n' hi ha molts; d' un artista rich de cap y pobre, molt pobre, de moneda.

Un dia, per una de aquelles marra-das que fa 'l diner quan va sens esma, rodolant, rodolant, una colla de cinquenas formant una imponent companyia de cent duros, li van anar á passar un ratet á la butxaca per saber de quin modo 's veurían allotjadas en aquella casa pobra, y còm y de quina manera se las sortiria á rebre

Lo pintor, al veure aquella lluhentor de pessas de cinch duros que se n' hi venian á sobre, 's va soptar, y per més que feya rato que no havia prés ali-ments, lo menjar me 'l va rependre.

Va creure de moment que s' erravan de local; que 'l prenían per altre; pero més ben informat y convensut qu' era á n' ell á qui buscavan, se va posar sobre si y sens adulació ni despreci y ab aire complimentós, després d' haverse cusit lo forro de la butxaca, va pregarlas ab molt prudentas maneras, qu' entressin allí dins.

—¿Qué 'n faré d' aquest ruijat monetari? va preguntarse. ¿Ahònt l' aco-

modo ¡rich de mil aquest inmens dineral? Calma y reflexionem. Si me 'n compro un vestit, lo que duch desde tants anys se 'n pot ofendre y 'l pobre tindrà rahó. Ell me feu llubir quan nou (que també ho ha sigut), m'abrigá quan feya fret, se va estripar quan feu calor, y ara qu' es vell no tinch cor per portarlo al hospital.

¿Si me 'n comprés un gosset? ¡Estich tan sol y 'm deixa tan ensopit la soletat! Un gosset d'aquells sense parents coneguts, que 'ls donan per cap diner. Un gosset d'aquells callats, que si no fos per la parla y expressió que tenen á la qua, semblarian muts de naixensa y faltats d'enteniment. Jo mateix li ensenyaria 'ls primers passos de la vida. Quan seria més gran me romperia 'l lladruch, posaria 'l dentat y algun dia que hi hagués un ós per etzar, apendria á rosegat. No 'l deixaria anar sol ¡hi ha tants gossos pèl carrer sense prudencia!) y li donaria una bona educació. Res de menjar á davant de l'altra gent, ni de deixar-lo gratar. Aixó es mal vist. Exercicis corporals, gimnastica ab las patas de davant, salt del cercol y ball plá. ¡Qui sab si quan fos vell (si á vell Déu me té destinat) ó molt avants potser, me serviria d'ofici y als demés de distracció y 'ns guanyariam la vida, jo á n' ell y ell á mi. Pero no pot ser. Per un *interino* l'hauria de mantenir, y á n' aixó no m'hi puch comprometre formalment tenint ganas de cumplir.

¿Y si me 'n comprés marchs? ¡Es tan fret pèls compradors vendre 'ls pobres quadros despullats! Déu me 'n reguart. Tot lo dia 'ls tindria á la paret badant una boca d'or y hauria de pintar per servey obligatori. Fòran com un sermó etern; no 'm convé. Pintant com ara, aixís, á ratos perduts, quan la pipa m'ho permet, fins puch passar per pintor aficionat y aixó 'm vesteix més que 'l *traje* y 'm dona tò y llubiment.

Ja ho tinch. Me fincaré.

Jo havia sentit á dir que á Almansa, venen unas certas obligacions que per menos de cent duros ne donan una y hasta dos, segóns com corren los temps. Las que jo he tingut fins ara sempre m'han costat diners y mals de cap; pero sembla qu' aquestas son d'una mena, que retallantne un trosset cada sis mesos, vos donan un passament y un bon aire de persona acomodada. Ja estich resolt, escriuré á Almansa que sense regatejar me 'n envihin una ó dos, las que capigan en cent duros, perque, costi lo que costi, vull tenir una prenda d'aquestas, encare que sapigués de ferhi anar un propi pera major seguretat.

No va haver d'anar tan lluny. Surtint de la classe de *desnú* de Llotja, va trobar en lo corredor dels baixos de la casa, á un altre corredor, qu' á 74'35 li va donar l'obligació desitjada doblegada en quatre plechs.

Feya olor de casa bona; va obrirla, la mirá de cap per vall, li semblá d'un dibuix amanerat, y va llegir unas casillas que totas deyan lo mateix y parlavan de milions.

Aquellas quas de zeros, lo varen aturdir tant, que creyent que li donavan diners de més, va dir que á sobre no duya cambi y que tardaria á portarne si no giravan los temps.

— Sossegueuvos y preneu aquest paperet, va dirli 'l corredor de cambis.

— ¿Cada cuánt, cada tres horas?

— Massa sovint, va respóndreli. No estanhi acostumat, com no hi esteu, tindriau un empaig de moneda que á tota la naturalesa vos faria doná un tom. Talleu un butletí d'aquests cada sis mesos, y aneu á cobrar allá ahont pogueu.

— Aném, bueno, va di 'l pintor. Mentrestant, ab los diners que 'm sobran, comprarém una pipa quilotable y tabaco patriórich. Fumarem, estarem á veure venir y farem la joventut, perque ja veig qu' en aquest tinglado d'aixó de fer fortuna, lo més enrevessat y que dona més mal temps es comensar. Es ben al revés dels quadros. ¡Comensarlos ray! Donárlos hi aquells ultims tochs es lo que la mandra 'm té prohibit. Ara soch home y home de posició social. Aixó potsé 'm trencará 'l viure; pero desde avuy en avant, mirare ab qui 'm faig, posaré bugadera, aniré planxat de coll y fins de punys los días de compromís, formaré en tots los enterros de cumpliment, no portaré cap calsat que no hi haja totas las gomias y 'm compraré un renta-mans. Aquest cuydado que posaré en los aforas també 'l posaré en los dintres, aixó es, procurant en lo que pugui, que aquest cambi de fortuna no m'alsi la vanitat, tractant als *inferiors* ab tò de companyerisme, deixántlos hi explicar totas las

penas que tingan sense fer veure que dormo y fins me permetré 'l luxo de donar algun qu' altre consell al primer que 'm caygui á má.

Trencantse ell mateix aqueixas rahóns y puja y puja que pujarás, va arribar á dalt de tot del taller. Va desar l' obligació á dintre de la cartera, y com si no tingués més que aquella, 's va ajeure de llarch á llarch de la otomana. Va omplir la pipa, va pegarhi foch per un cap y va xuclar per l' altre, va fer surtir fum pèl nas y dos estornuts á sobre, y sota una fumarola qu' anava fent llassos y giravoltas y enfilantse y aclarintse cap amunt, va entregá 'l cos á la mandra y l' ánima á la contemplació.

Aixís, jeyent y fumant y tornant á jeure, van anar passant molts días, molts. Fins qu' en un d' ells, en un d' aquells blaus y llisos, sense una taca de núvol, d' aquells seréns com un ayguader, ja sia per entre la boyra del fum, per una esclatxa de claror ó per un reira de bet que no sabreu perquè, es lo cas, qu' «ay que tinch, ay que tinch», va sentirse que l' inspiració, sense dirli Dèu vos guart, li entrava per las portas del cervell, se li passejava á dintre, ab las alas li feya á l' ánima pessigollas y li enrogia las orelas ab la sanch que li bombava del cor. Aquella nosa que li pesava en los ulls y li calentava 'ls polsos, li va fer llensar la pipa, y febrós, histèrich y conmogut, agafá 'l llápis estret, ben estret, y va corre á traure's l' obra inspirada, com aquell que va de cap.

Pero ¡ay! qu' en moments d' aquells, l' home no sab lo que 's fa. Lo paper que va pendre era aquella obligació ¡aquella! l' única que tenia á la cartera, y allí, á sobre dels milions apuntats, va comensar á tirar ratllas y á fer sombras y tacas de clar-obscur, á buydar l' obra del cap sense passarli pèls dits, y d' aquell trasbals de nervis va surtirne una figura valenta, forta, nascuda sens llevadora, que tenia encare l' escalfor del pensament: la mirá ab los ulls mitj closos y 's va quedar somrihent torsant una mica 'l cap.

Pero aquell pobre somris sols va durar dos minuts. Va ser l' instant de firmarse l' obra per dintre, y aquellas líneas dels llabis se li van anar barrant, se li va allargar la cara, se li van refrescar los ulls y fent anar lo cap poch á poch, va dirse:

—Desenganyat, noy, aixó no es quadro de venta. 'Ls compradors no volen que 'ls amohinis ensenyanloshi las penas, ni lo que 't passa per dintre quan es trist y de mal pahir. Lo comprador no vol ésser inquietat, ni permet que las tèvas caborias li aturin una bona digestió. Si tens mals de cap, cúydatels, fèstels senyar, proba la homeopatia si vols ó l' aygua de maria-lluïsa; pero no esberis á la gent de pau. Per lo tant, desém l' obligació, esperém temps de bon regent y la tallada del cupó que ha de tréurens de mal any.

Pero ¡Mare de Dèu! aquells temps no venían y la feyna tampoch, y quan venia la feyna 's trobava ab las ganas de treballar que acabavan de sortir en aquell precís moment; y 'ls días s' empaytaván perseguits per las nits, y las senmanas passavan y 'ls mesos també fugian, fins que lo últim que va venir (¡y va venir ben depressa!) sigué l' injusta miseria, la miseria d' artista, una miseria que ofega somrient, que mata de somnis y fa venir fret als péus y foch al cap y qu' obligá al pobre náufrech á vendres l' obligació y ab ella l' esperança de fortuna y benestar.

En cambi, 'l cambi de las Almansas, havia pujat á setanta sis vuytanta. y á pesar d' aquesta puja de quaranta cinch cèntims dos enters, l' obligació va ser venuda en un obrir y tancar d' ulls á un pobre-rich, molt perjudicat d' hisendas y carregat de papers dels que 's portan lo cupó.

Va venir lo dia de tallarlo, ¡aqueix cupó tan esperat! Van corre las estisoras de valent, y retallant obligacions vistas d' esquena, va sortir la del dibuix ratllada de dalt á baix.

—¡Qu' es aquesta enmascarada?— va dir l' amo. Aixó vè á ser una minyona que s' adorm á sobre l' obligació.—¡Ne devia tenir molts 'l que va fer aquest dibuix per embrutarlas aixís. Si 's descuyda ni menos es passadora. Bueno, tallémli aquest peu qu' es lo cupó que ha vensut.

Va tallarli, va anar la figura coixa per mitj any, fins que li va tallar l' altre y va quedar sense péus.

Dels péus van venir los genolls, dels genolls las caderas, de las caderas lo ventre y luego 'l pit, y talla que tallarás obra d' art, fins que 'ls cupóns, que ja

arribavan al coll, van ofegar la figura y aquesta morí guillotínada, com si hagués fet algún crim, adormida en aquell llit de milions; y ab ella morí 'l somni d' un artista, castigat d' haver fet obras baratas á sobre de paper car.

Per últim no quedá més que una cara y un cupó. Lo cupó semblava dir:

—Tállam si vols ser rich, no tinguis contemplacions.

—¡No 'm tallis! deya la cara ab un somris de tristesa y ab ulls mitj enter-nits.

—Jo 't donaré lo que vulguis, deya 'l cupó; ab la sustancia dels meus nú-meros podrás recrearte 'l cos. Ven-me y no sigas tonto, lo diner es l' amo del mon.

—Mira que fás, deya la cara, y escóltat avants lo cor. Jo 't fare sentir emocións que may, may en ta vida has probat. Jo soch l' art y 't gronxaré 'l pensament; jo 't fare veure y sentir las suavitats del color que no coneixes; lo goig de comprendre lo que diu la polsina de la llum; t' abressaré sense estre-nyert; t' estimaré sense celos. y 't portaré de brasset á viure y á res-pirar la vida del esperit. ¡No 'm tallis, y 'm tindrás sempre somrient á totas horas del dia y en somnis me veurás en las llargas horas de la nit.

—¿Qué he de fer?—vá pensar l' home un moment.—L' art no vens may y té espera y 'l cupó ja ha ven-sut. Tallém lo que porta pressa, que de l' art no se 'n viu.

Y decidit, d' una sola estisorada, vá destrossar aquella cara, que si li omplí un tros de butxaca, li vá bui-dar un tros de cor.

SANTIAGO RUSSINYOL.

LA NON-NON DELS PAPELLÓNS. (1)

I.

Dormiu, dormiu, papellóns d' or;
ja s' ha adormit l' última flor
sobre son llit de molsa.

Papellóns d' or, dormiu, dormiu;
las nits son curtas al estiu
y la dormida es dolsa.

II.

Paréu lo vol que 'l sol se pon,
lo grill ja canta la non-non
gronxantse en una espiga;

dormiu en pau, que 'l rossinyol
ja os cridarà tantost lo sol
sobre las planas riga.

III.

Dormiu en pau; passéu la nit
damunt de un cálzer recullit
hont una flor somia

en las caricias y 'ls petóns,
en lo bronzit dels papellóns
que l' han besada al dia.

IV.

Dormiu pensant que al pich del sol
igual que avuy pendréu lo vol
que tantas flors anyoran;
dormiu pensant que no hi ha hivern,
que 'l cel es blau, l' estiu etern...
y que las flors no moren!

V.

Dormiu, dormiu, papellóns d' or;
ja s' ha adormit l' última flor
sobre son llit de molsa.

Papellóns d' or, dormiu, dormiu;
las nits son curtas al estiu
y la dormida es dolsa.

APELES MESTRES.

(1) Del volúm *La Garba*, próxim á publicarse.

MEDITANT (per Julian).

—¿Que hi ha de positiu en la teoria de Darwin? ¿L' home vé del mico ó 'l mico vé del home?

EPÍGRAMAS.

A un senyor que ara ha arribat li diu la seva muller:

—Mira, noy, te faig saber que seràs pare aviat

Y 'l marit, fent mala fatxa, diu ab molt poca malicia:

—Veig que rebo eixa noticia sempre que torno de viatge.

Tan avaro era en Solá (que moltes unzas tenia) que tan sols aygua bevia y menjava bacallá

—¿Per qué menja aixis? — un rato un senyor li preguntava

Y ell molt serio contestava:

—¿Si no hi ha res més barato!

L. C. CALLICÓ

A la fonda, 'l senyor Pere, qu' es per cert molt gata maula, va menjar-se las olivas qu' estavan damunt la taula.

Jo veyentlo tan golós, enfadat li vareig di':

—¿Senyor meu, també m' agradan!

—¿Ca, no pas tant com á mi!!

Al mas del Rech, hont m' estich, un burro tenim molt sech, y á n' en Roch, lo meu amich, moltes vegadas li dich:

—¿Roch, me 'n rich del ruch del Rech!

M. RIUSECH.

NOMENCLATURA.

Tè 'l gat, tè la filoxera, la bomba, la paparina: está torrat, está pet, tè la turca, tè la viga; tragina la fumatera, está helga, tè la pinya, está calent, tè la mona, está pitof, te una pitima ..

Quan un home ha begut massa tots aquests noms me li aplican. ¡Vaya un modo d' enriqueir nostra llengua ja tan rica!

DOLORS MONT.

ORTIGAS.

—¿Cóm e-tá milló «alberginia» ab g ó ab j, D. Just?

—Qué vols que 't diga, per mi, quan está milló es ab such.

Dos senyors que anavan presos, de *passo* y enmanillats, quan per cert carrer passavan á un conegut van trobar.

Y aquest va dirlos al veure'ls: —¡Hola! ¿qué tal? ¿cóm están?

Y un dels dos va contestarli:

—Ja ho pot veure, aném *passant*.

J. STARAMSA.

UN FILOSOP (per Miró).

—¿Qué fás Colóm?... ¿Te la menjas ó no te la menjas?

ARGELAGAS.

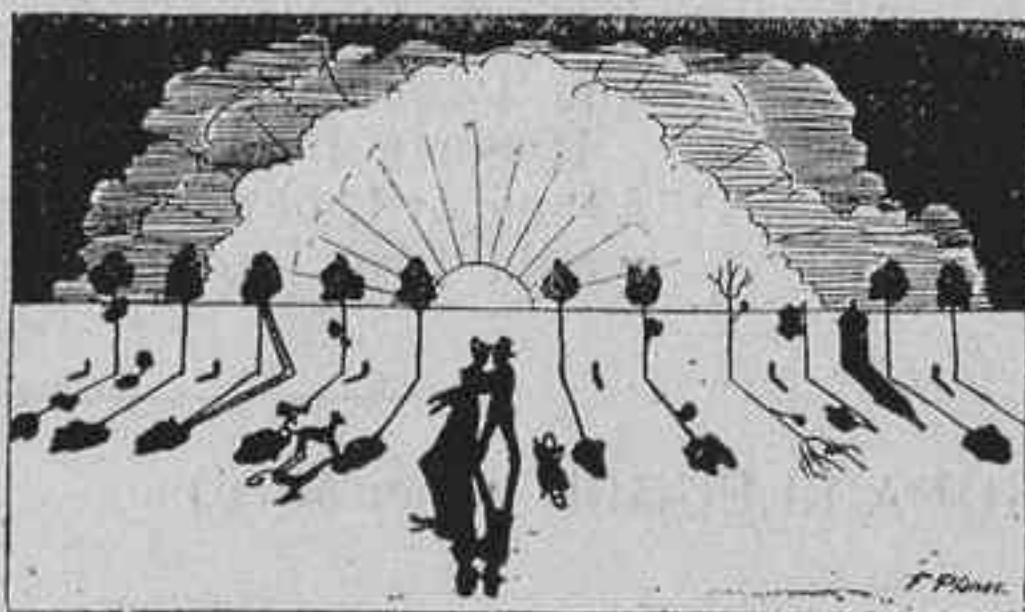
— ¡Quina mala véu tè en Prat!...
 — ¡Si parla ab lo nas, tanoca!
 — ¡Es fals! Jo li reparat
 y he vist que parla ab la boca.

A un borratxo d' alló fi,
 li va preguntar l' Eloy:
 — Y donchs ¿ab qué pensas, noy?
 — Ab la cullita del vi.

— M' extranya veurel tan fret:
 ¿cóm es que no fa l' amor?
 — Es que jo, Dª Leonor,
 casi sempre 'l compro fet

J. T. ANGUILA

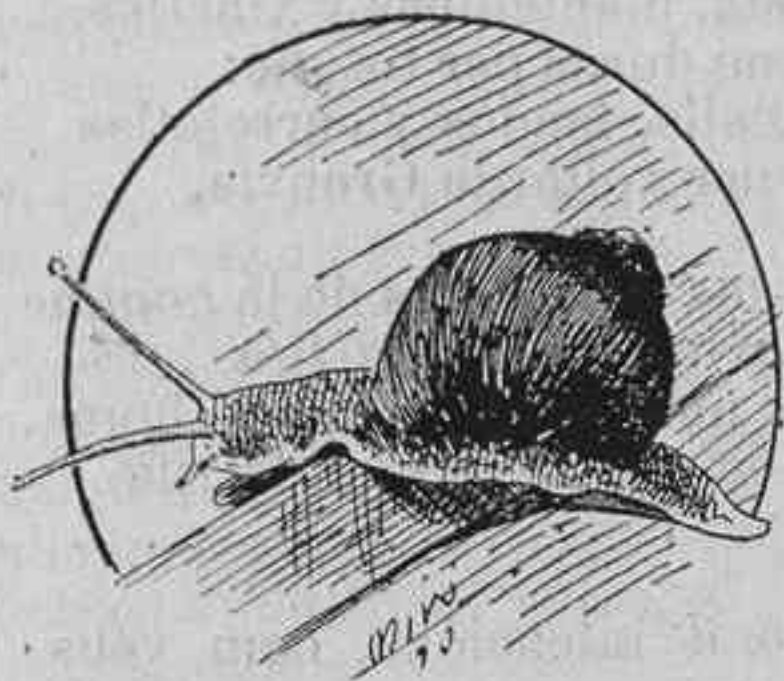
PINTURA INTENCIONISTA.

Duo d' amor en clau de sol.

LOS SETCIENCIAS.

FAULA.

Una tortuga y un cargol,
 arredossats sota una col,
 á quí més corre fan juguesca.
 Un cop entesos van estar,
 varen ab calma abandonar
 d' aquellas fullas l' ombra fresca.

En aquell punt passá amatent,
 més escapat que 'l pensament,
 per sobre d' ells, un telegrama,
 y, fil y pals fent estremir,
 una rialla va esclafir
 y aixís digué, segóns es fama:

— ¡Desventurats animalóns!
 Perden sas forsas en cuestións
 que al capdevall de res serveixen,
 mentre, al Progrés simbolisant,
 jo mar y terra vaig voltant
 per aquests fils que 'l mon uneixen. —

Digué: y tot just per un cantó
 de sas paraulas lo ressó
 portat per l' ayre s' esbargia,
 que, ja la terra havent voltat,
 lo telegrama, disparat,
 per l' altra banda apareixia.

Y la tortuga y lo cargol,
 tots satisfets, sota una col
 de nou cercavan l' ombra fresca;
 y en tant que, 'ls fils bo y estremint,
 altra noticia aná cundint,
 tractavan ells altra juguesca.

(¡Quántas tortugas jo conech,
 y quántas cargols, que, frech á frech
 del mon científich, s' entretenen
 en quí primer arribará
 á sabé' al fi, quántas déus hi há,
 mentres arreu trens van y venen!)

E GUANYABENS.

DAVANT L' ESTATUA DE LA VENUS DE MILO.

SONET.

Sense brassos estás, mitj despullada,
 mostrant lo pit hermós inmaculat,
 ¡imatje de la santa idealitat,
 en mármol del Pentélich encarnada!
 La má del ignot Fidias, que inspirada,
 va arrancarte del bloch afortunat,

va dar-te la serena magestat
 sols á l' obra del geni reservada.
 Se sent la vida palpitar joyosa
 dintre la ideal musculatura
 que 't dona 'l primer puesto per hermosa!
 Recorts d' un mon millor que aquest, evoca
 á l' esperit, ta célica hermosura,
 y gela 'l bes impúdich en la boca.

E. V. C.

TROPA LLEUGERA (per Miró).

ÍNTIMA.

Quan la quitxalla maniobra
 no ha de sortir de ciutat
 per convertir casa seva
 en un mercat de Calaf.

Serás ¡oh, nena hermosa! la xicota
 més felís del vehinat.
 No 'n menjarás may més de cap y pota,
 cigrons, ni pá torrat.

Sols llobarros, pollastres y gallinas,
 y turróns dels millors:
 res d' indianas, cretonas, percalinas,
 ni dú al cap mocadors.

De barrets, mantellinas y xinetlas,
 ne durás per tot día:
 tindrás caballs, landós y carretetas
 per voltar la Granvia,

com fan las senyoretas de la *gomme*
 y las de l' *ayga-lifa*...
 Tot aixó y més faré, paraula d' home,
 en quant... tregui la rifa.

En pago d' intencions, com veus, tan
 (bonas,

¡oh cara d' angelet!
 allárgam las cinquanta pessetonas
 pera comprá 'l bitllet.

XANIGOTS.

MISTERI.

—¿Qué tens ma filla? .—¿Per qué estás trista?...
 ¿qu' es lo que 't passa—que 't pena tant?
 ¿per qué plorosa—tens ¡ay! la vista
 desde qu' es fora—lo teu aymant?
 Fa poca estona—qu' era alegría
 la que sentias—al costat d' ell:
 ara tristesa...—melancolía...
 ¿quina es la causa—de ton flagell?
 ¿potser enganya—ta fè senzilla?
 ¿tems que ab un altra—tè vol trahir?
 ¿estás malalta?...—respón, ma filla,
 a ta mareta—ja li pots dir.
 —No, mare mèva, - no estich malalta
 ni n' es la causa—de món torment,
 perque receli—que ingrati me falta
 qui amor me jura—cada moment.

—¿Donchs per què 't posas—tan entristida?
—¡Mareta mèva—no 'm diguéu res!...
baix de l' escala—per despedida,
lo qui jo estimo—m' ha dat un bes.
—¿Y aixó es la causa—de ta tristesa?
¡oh, filla, aixuga—dels ulls lo plor! ..
Un bes no es taca—per cap pureza;
un bes es débil—proba d' amor.
Mes ja que abusa—de ta ignocencia
y t' agravia—lo tèu aymant,
vull que quan vinga—per penitencia,
perdó 't demani—al mèu davant.
—No, mare mèva,—no, per ma vida,
¡No vulguéu dar-me—tal sentiment!..
—¿Donchs per què 't mostras—tan resentida?
—Perque volía—que me 'n fes cent.

MARANGI.

À UNA COQUETA.

SONET.

¿Que 't retrati 'm demanas, Enriqueta?
Minyona, ja 't coneix qu' estàs de broma:
ni retratista só, ni he estat à Roma
ni manejo pinzell, ni tinch paleta.

¡Ay carat! ¿insisteixes? Donchs la beta
vull seguirte, Enriqueta, punt y coma;
agafo tot seguit la negra ploma
y à veure si 't retrato à lo poeta.

Comensèm per lo tipo... ¡cestial!
niu de perlas la boca... 'ls cabells d' or...
cada galta un jardí... 'ls llabis coral...

ulls que prenen del sol lo resplandor...
esbelta com la palma tropical...
molts pardalets al cap... res en lo cor.

JOSEPH M.ª CODOLSA.

PENSAMENT.

Son las donas, de vidre,
com las ampollas,
que si massa s' hi juga
icatrinch! se rompen.
Per més desgracia,
tots los trossos que quedan
sempre se 'ns clavan.

R. ROURA.

SORTINT DEL BALL DEL LICEO (per Miró).

Van jurar que no eixirían del ball
sense haver realisat una conquesta, y
ja ho veuhem: tant l' un com l' altre 'n
surten ab una... turca.

RECORT.

—«¿Recordas titona—lo bell jorn aquell
que assentats estavam—sota 'l pinatell?...
¿Ja no tè 'n recordas?...—era cap al tart...
¿Sabs?... que 'm contemplavas—ab tant trist esguart?...
Era l' hora aquella—que 'l toch d' oració,
al reso cridava—à la població,

mentres pèl fullatje —dels verts pinatells
á jòch se 'n anavan—bandadas d' aucells
que ab sas cantarellas—tè vas encantar
y així están distreta—te volguí besar...
¿No vas fent memoria?...» —«Ja vaig recordant:
per cert que aquell dia—á casa tornant,
unas bromas negras,—que 't dich feyan pó
no més de mirarlas.—aygua sense tó
van deixá anar tanta,—¡valgam tots los déus!
quedantme mullada—del cap fins al pèus;
y arribant á casa—lo pare cremat
per sopá va dar-me...» —«¿Qué?...» —«Un bon estofat.»

RAMON RAMON.

ESPURNAS.

Encar que 't sembli faula,
mil llibres he llegit sobre l' amor,
y no 'n sé, ni 'n comprench una paraula
perque may he llegit dintre cap cor.

Ets tan bona, tan bona, Catarina,
que no sé com consents mon dol etern,
com no comprench que la bondat divina
haja creat l' infern.

No miris pas aixís, que tas miradas
filtran al fons del cor,
semblantse al raig de sol qu' entra en la tomba
quan l' obran per tancarhi un altre mort.

FERRÁN AGULLÓ.

DESPRÉS DEL BALL.

Jo he escoltat de ta boca petonera
lo mot més amorós,
ab que tú ¡bella flor de primavera!
has captivat mon cor.

Jo he sentit ton alé vora ma boca
deixantme ubriacat,
y glatir he sentit mon cor de roca
com poltro desfermat.

Per fi, del nostre amor, ben fort los llassos
estrenyer més y més has conseguit;
avuy jo t' he tingut entre mos brassos
avuy; ¡ja puch morir!

BONAVENTURA BASSEGODA.

TRADUCCIÓ DE STECCHETTI.

Jo voldria morir, sentint la honrada
passió de ton amor:
ser estimat al mon una vegada
sens envergonyí 'l cor.

Jo 't voldria donar lo poch que resta
de mon jovent passat,
demunt ta espatlla reclinar ma testa
y may més despertar.

EDUART TODA.

EPÍGRAMAS.

ESPERANT AL NUVI (per Vazquez).

Lo beato Joan Badia
fa temps que passa un disgust
perque com que cada dia,
segons diu la profecia
peca set voltas lo just,
ell, que en res no vol faltar,
diu, al cel las mans alsadas,
que á just no pot arribar
perque sols logra *pecar*
al dia *quatre* vegadas.

Porta la cara pintada
la Marina, qu' es molt fina,
y si algún cop l' he renyada
perque 's pinta tant, s' enfada
y 'm diu:—¡Pinto una Marina!

JUST ALEIX.

Ai veure escapat un toro —
tothom espantat fugia,
y encar que prop lo tenia
no 's va moure l' Isidoro.
—¿Qui vols di?—'L fill de 'n Muntadas.
—No 'l creya jo ab tant valor.
—¡Cá! es que 'l pobre, mort de pòr,
quedá ab las camas segadas.

—Si dintre 'l cel per etzar
un dia entresses, Andreu,
¿qué li dirias á Dèu?
—Primer de tot, *Dèu lo quart.*

S. UST.

—Aixis que vinga en Quimet li tocaré
lo que més li agrada.

ENTRE DOS FOCHS.

Baixant la locomotora
per la via de Sarriá,
à una vella trossejà
arrelegantla en mala hora.
Canteuli 'l *Kyrie-Eleison*,
puig la Empresa així 's disculpa:
«La vella ha mort per sa culpa,
cansada ja d' está al mon.»
¡Lo dimontri dels carrils!
Ja fa bè qui 'ls hi fa guerra:
ells disposan de la terra
sens por dels guardias civils.

Com si un mort fos massa poch,
á un vell ha tirat de nassos,
trencantli camas y brassos,
un tranvia dels de foch.
Pero la Empresa ja ho diu:
«Aixó no succehiria
si aquell que va per la via
sempre anés fent lo cap viu.»

Donchs si ho anéu observant,
siga ab tranvia ó carril,
no pot un estar tranquil,
puig tè la vida á l' Encant
Ja no vull ré ab foch, formal;
ja de cap de las maneras
vull saber res ab calderas.
¡Visca la forsa animal!
Mes ¿qué llegeixo? «A una pobra
»al mitj del Passeig de Gracia,
»li va anar per sa desgracia,
»tot un tranvia per sobre.
»Y quan la estavan portant
»á que li fessen la cura,
»va esclafar una criatura
»una tartana, volant.
»Lo cotxero va fugir;
»la tartana *no fué habida*:
»lo noy va quedar sens vida,
»y la dona... 's va morir.»

Tal volta 'm preguntaràs,
 lector, al llegir aixó:
 —¿Qué vol dir tanta cansó?
 ¿Qué 'ns ensenya? ¿A qué treu nas?
 Si ab catxassa meditèu,
 no sols veureu qu' en la terra

tothom qui pot fa la guerra
 als mansos que aném á peu;
 sino qu' entre dos espasas,
 quan ja, cansats de glatir,
 nos pensém del foch fugir...
 cayém á dintre las brasas.

ANTÓN FELIU Y CODINA.

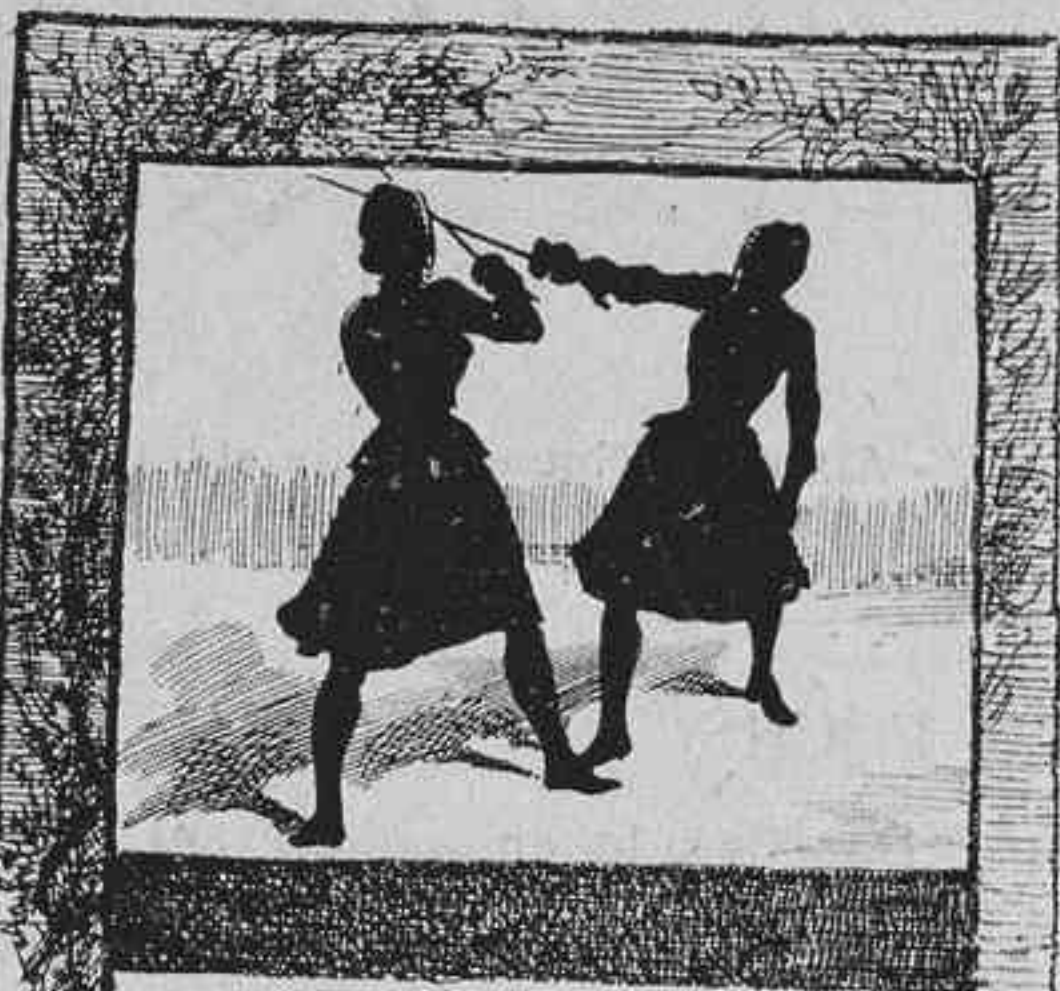
ALS AMICHS DE LA ESQUELLA.

Lopez mèu, Roca estimat:
 per costum en mí ja vella,
 al só de la vostra *Esquilla*
 dels primers sempre *he format*.
 Si á l' any present he faltat,
 per causas que no escriuré,
 pero que 'us explicaré
 quan la fem petà una estona,
la primera 'l rey perdona.
 ¡Perdó! May més faltaré.

JOSEPH COLL Y BRITAPAJA.

QUADRET DEL PORVENIR.

(per *Miró*)

Si avuy los homes, per ellas
 batentse, exposan la pell,
 ¿no es molt just que vinga un dia
 que 's batin ellas per ells?

ERA.

—Aquella casa ab terrat
 que 's veu, y ab era al devant,
 ha de saber, senyor Joán,
 que era mèva temps passat.
 ¿Li agrada?

—Sí; es de primera,
 tè una bonica fatxada;
 no obstant, si bè molt me agrada
 me desagrada molt *l' era*.

FALÓ.

BOLA.

Algú ha dit que la paraula
bola, á mentida equival;
 y al fi he arribat á compendre,
 després de molt cavilar,
 que sent lo món una bola
 (com està bè demostat),
 ha de ser una mentida
 de las més grossas que hi han.

J. USON.

SOTTO VOCE.

—Vina, acosta un xich l' orella.

—¿Qué m' hi dius?

—¡Ca noy, ca, ca!

¡Ay, fillet, qué vas depressa!
 Ans d' aixó 'ns hem de casar.

J. LOCKSMITH B.

XAMPANY.

Diu que 'l que beu una copa
d' aquest licor espumós,
olvida las més grans penas
y ho veu tot de color d' or.

Veyàm, donchs, si puch lograr,
behentne dos ó tres glops,
olvidar las penas totas
que m' ha causat la Rosó

¡Ah! Ja tinch la copa plena.
¡Quin color te més hermós!
Ara me 'l bech desseguida
perque esbravat no es tan bó.

Veig que ab una copa sola
tan sols he mullat lo coll.
Probém de beure'n una altre
perque es molt bó aquest licor.

¡Com hi há món sembla que 'm sento
molt més animat! ¡Quin goig!
M' inunda 'l cor l' alegria
y 'l cap me fá un cert soroll...

¡Ja ho veig! Son los crits y 'ls viscas
que dona 'l poble gojós
per la hermosa Primpceseta
que ve aquí á buscar espós.

Diu que 'l jovent de sa terra
no li agrada poch ni molt,
y ve aquí per maridarse
desde l' altra part del món.

Lo qui 's puga casá ab ella
prou fará una bona sort,
perque es filla la Primpcesa
d' un rey sabi y poderós.

Jo que 'm penso que só guapo
y gentil y rebufó,
iré á posarme als peus d' ella
mudat ab lo vestit nou.

Ella 'm veurá; enamorada,
me voldrá pèl seu espós,
y marxarém á sa terra
tots plegats, dintre de poch.

Als amichs fará saberho
y ab enveja ho rebrán tots.
Fins aniré á casa d' ella
y li diré á la Rosó:

—¿Veus, ingrata? Per un altre
has trinxat lo mèu amor,
y ara 'm caso ab la Primpcesa
que per dot te molts milióms.

Ella plorarà de rabia
y jo marxaré resolt.
M' esperarà la Primpcesa
y anirém cap al vapor.

En lo port hi haurá banderas
de llampeguejants colors,
músichs tocant régias marxas
y farán salva 'ls canóms

Mentres anirém á bordo

nos farà acato tothom,
y quan lo vapor s' allunyi
tothom treurá 'ls mocadors.

P. I camí la Primpceseta
me dirá cansóms d' amor.
y quan son pare 's distrega
m' ubriagará ab sos petóms.

Segur qu' al arribá al poble
ja ho trobarem guarnit tot,
ab bellas flors per catifas
y domassos als balcóms.

Lo palau de la Primpcesa
será tot un croster d' or;
y será la mèva cambra
de coral vermell com foch.

Quan celebrarem las bodas,
quin bè de Dèu de tresors!
Compondrán la comitiva
sols Marquesos y Baróms.

Lo capellá que 'ns uneixi
'nirá tot de plata y or,
y quin goig fará l' iglesia
ab tants ciris y blandóms!

Las músicas y campanas
se confondrán á un sol tó,
y la gent, donantse empentas,
saludarà al Primpcep nou.

Jo tindré sirvents y patges
cotxes, caballs dels millors,
y collars de perlas finas
y esmeraldas y tresors.

Al any just de ser jo Primpcep,
lo rey, qu' es vell, será mort,
y ma esposa será reyna
y jo rey, sent son espós.

Llavoras fará una carta
ab paper de vora d' or,
y ficantla dintre un sobre
la enviaré á la Rosó.

—¿Veus? li diré. Per un altre
tu vares trinxar mon cor,
y ara soch rey y governo
una nació com un món.

Tinch mantell, ceptre y corona
de diamants llampegadors.
Per sirventas tinch marquesas,
y per patges tinch baróms...

Mes las camas me flaquejan,
se 'm va decandint lo cor,
trobo que 'ls ulls se m' aclucan
y hasta 'm sembla que tinch son.

Ja tenen rahó 'ls que dihen
qu' aquest licor espumós,
fa olvidar totas las penas
y ho fa veure bonich tot.

J. PUIG CASSANYAS.

UN BALADRER DE MADRIT.

(Dibuix al llapis de *E. Soler de las Casas*.)

Venedor de mel.

TRESCENTS DITXOS CATALÁNS.

SR. D. JOSEPH ROCA Y ROCA.

Estimat amich: quan me demanares quartillas pera l' ALMANACH DE LA ESQUELLA, vaig anármén á casa mormolant:

—¡Vaja! sempre surt la feyna quan més enfeynat s' está. Escriure fóra lo de menos; pera ¿de qué? Ell se pensa que trobar un tema es *bufar y fer ampollas*, y bon tros se 'n falta. Lo pitjor es que no li puch negar. *Estich de pega*. Tractar de lo primer que 'm passe pèl cap no més que per *cubrir l'expedient* y engiponar un article de *si fa ó no fa*, recomanantli que *no miri prim*, fóra *una mala jugada*; escarrassarme buscant un assumpto, estudiarlo y desenvoluparlo, no puch. ¿Cóm ho farem?... Lo millor será explicarli.

Dit y fet: vaig apuntar aquestas reflexions. Mentres ho anava fent, mon cervell s' anava esclarint. Las locucions que he subrallat me feyan l' efecte d' altres tants raigs de llum. Acabava de trobar un tema, no pera un article, sino pera un llibre bèn gros, interessant é instructiu.

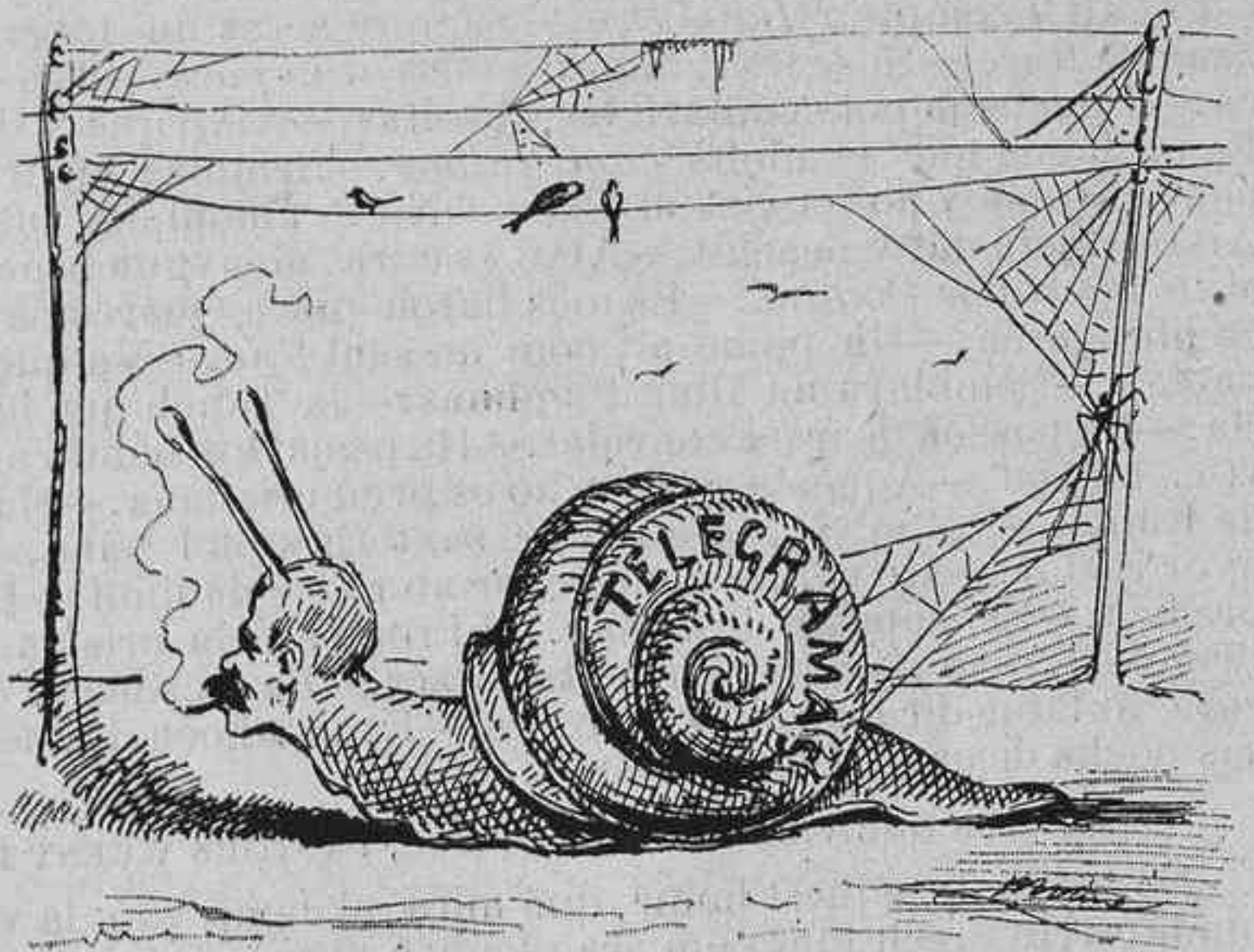
Parodiant al plaga de 'n Brillat-Savarin, que deya: «digam lo que menjas y 't diré qui ets», lo filosof pot dir ab molta més rahó: «digam cóm parlas y 't diré qui ets». Lo diccionari d' una llengua enclou tot lo geni y tota la civilització d' un poble, perque es una fotografia moral que 'l retrata de cos enter, per fora y per dintre, mostrant lo que fa y no fa. lo que li agrada, lo que aborreix. los traballs á que 's dedica, las costums de totas classes que 'l caracterisan, cóm viu, cóm pensa; sas creencias, sas aspiracions; tot lo que constituheix sa fesomia moral y distintiva. Y es una fotografia bèn fidel, perque s' ha tret *posant* en front de la maquina una pila de generacions que no tenian cap desitj d' afavorirse, ni cap interès en calumniarse.

Qualsevol que 's fixi en los modismes y locucions familiars del catalá, hi veurá retratat un poble actiu, práctic, avaro del diner y de la paraula, gens amich de idealismes desguitarrats ni d' abstraccions estèrils; hi veurá una llengua formada,

no per una aristocràcia literaria que ha aplegat y pulit las frasses per l' us adoptadas, sino per un poble treballador que conresa tota lley d' industrias y d' ellas ne treu las metàforas que donan precisió y relléu al idioma. Per aixó es tan gráfich, tan precis y tan poch propens als artificis del art retórich.

Ja comprens tota la elasticitat d' aquest tema. Podria estirarse fins á lo infinit. Mes ma pretensió es tan modesta que m' acontento ab apuntar las frasses que se m' han

ALEGORÍA NACIONAL (per Moliné).

Mitj home y mitj cargol... ¿Y aixó 'ls extranya?
¿Creuhen vostés que aixó es una quimera?
No, senyors, es la imatge verdadera
del servey telegráfich d' aquí á Espanya.

SOMBRAS MADRILENYAS (per A. Pons).

A altas horas de la nit, y havent de anar á obrir certas portas, lo millor sereno, per mes gallego que siga, pert la serenitat.

acudit de cop y sens buscarlas, pera que servescan d' exemple. Un estudi serio d' aquest assumpto seria molt agradable y profitós. Jo no sé prou pera intentar-lo.

Si las notas que t' envíó no t' serveixen, ja pots llen-sarlas, perque ni tu ni jo 'n fariam res. Massa que 'n tinch d' apuntacions inútils y projectes abandonats. Lo mon es plé d' homens que no saben fer altra cosa.

T' envía una abrassada ton amich

J. COROLEU.

Avuy 1.er de novembre, 90.

De la bonica y copiosa colecció de nostre amich, n' hem tret 300 ditxos, tots ells locucions pinto es-cas, que no duptém entre-tindrán agradablement al lector. Hem descartat los

refrâns y aforismes, y hem deixat encare moltíssima tela.

Allá va la tria.

DITXOS CATALÂNS QUE VENEN DELS FRARES Y CAPELLÂNS.

Aquest home es un *Cicero*.—Sòu un plaga de la parroquia.—Crech que ha perdut l' *oremus*.—Lo convent li fa la vida.—La professó va per dintre.—Arribo á missas ditas.—Semblas lo frare llantia —Aixó es respondre *Glorificat à Matines*.—Ets capàs d' empipar al *Sursum corda*.—¡Quin gat dels frares!... —Pàgati 'l compte y *Laus Deo*.—Sempre seràs un tabernacle.—Tretze, dot-zena de frare.—Si se l' escolta, *requiescat in pace*.—Tens una vida de patriar-ca.—Donchs ja pots cantarli las absoltas.—Aixó que 't dich es l' Evangeli.—Es un home que tè molts *cum quibus*.—Semblas un frare mendicant —Ha anat á Roma y no ha vist al Papa.—No t' amohinis, interin *gaudeamus*.—Aixó ja está dat y benehit.—Aixó es curat ab aygua beneyta.—De uns homes aixís *lisceranos Domine*.—Es més llarch que la Quaresma.—Quan fou mort lo combregaren.—Un home alt com un sant Pau.—Va quedar més net que una patena.—Semblava un altar d' ànimas.—Ja 't dich que ha trobat bona recto-ria.—Fa passos de frare convidat.—Ha penjat los hàbits á la figuera.—Aquest ví es batejat.—Aquesta pesseta no es prou cristiana.—Han fet Pasqua avants de Rams.—No 'm vingas á pintar sant Cristófol nano.—Ara vé 'l bó, se-nyor rector.—Me vol fer combregar ab rodas de molí.—Li haurém de fer una prédica.—Es de pasta d' *Agnus*.—Li romperé la crisma.—¡Mira que 't con-firmo!—L' han posat fet un sant Llätzer.—Es més negre que un pecat.—En-care 'm faràs dir los salms al revés.—Es una boca d' infern.—¡Qué 'n porta-ràs poch de capellâns al enterro!

DITXOS QUE VENEN DELS PAGESOS, PASTORS Y GENT DE LA TERRA.

No 't fies de aquest home, que mira al camp y á la vinya.—Ets un bota huida.—Ho crech tant com ara plouhen figas.—¡Qué 'n val de naps!—¡Quina cara de prunas agras!—Tremola com la fulla al arbre.—Ja veuràs com per-dém bous y esquellas.—Es més aixerida que un pèsol.—Aquest sí que ha trobat una vinya.—Me sembla que li donarem carabassa.—¡Quin pebrot me li han clavat!—Xerra més que un sach de nous.—Camas de bróquil.—Cap

UN DIA DE BORRASCA (per A. Pons).

d' escarola.—Nas d' escarxofa.—Es pansit com una figa.—Me sembla que farém pinyas.—Una donassa com una pollanca.—¡Qué n' ets de bleada!—No sías pastanaga.—Jo crech que tè un arrel de boig.—Ets empaltat de ximple.—Li he donat una pallissa!..—No puch dir fava.—Aixó es buscar una agulla en un paller.—Mitja figa, mitj rahím.—S' ha tornat roig com un bitxo.—Está tocat del bolet.—¡Cap de carabassa!—¡Y qué n' ets de bé!—S' extèn més que l' agrám.—No llaura pas massa dret.—M' ha donat un aglá per ferme caga un roure.—Segueixen com un remat de béns.—No 'm cab á la barretina.

Quan apreta 'l vent, no es extrany que algú perdi la direcció que portava, y qu' en lloch de anar *cap-allá* vaja *cap-allí*.

DITXOS QUE VENEN DE MARINERS, PESCADORS Y GENT DE MAR.

¡Mala negada fassas!—Aquest vol nadar y guardar la roba.—Ha perdut la carta de navegar.—¡No sías llús!—¡Quín fetje de rajada!—¿Qué vol aquell camas de gánguil?—¡Aixó es un embolich de cordas!—Li fa més pòr que una fragata de moros.—Calla, barca de canya.—¡Qué n' ets de llobarro!—Aquest home fa ayguas.—Ab poca aygua t' ofegas.—Es més lletja que un pop.—S' ha deixat pescá á l' encesa.—¿Quí? ¿Fulano? Se 'n ha anat á pico.—¡Ets un pirata!—¡Tira peixet!—S' ha de fer un bon *baldeyo*.—Ja vindrás á bordo á menjar galeta.—Aixó es peix al cove.—A mí no m' amarra ningú.—¡Pobret! ha perdut lo timó.—Bon vent y barca nova.

DITXOS QUE VENEN DE CASSADOR.

Tè un perdigó á l' ala.—Ha errat lo tret.—Las mata al vol.—¡Quína guatlla!—Li ha sortit lo tret per la culata.—Tinch pòr que li han posat un parany.—L' han agafat á la joca.—Tè més bon nas que un gos perdiguer.—De un tret ha mort dos pardals.

DITXOS QUE VENEN DE ARTISTAS.

DE MÚSICHS.

Li agrada 'l bombo.—Va plé de solfas.—Tè un nas com una trompa.—No estich per orgas.—Estás tocant lo violón.—No 'm vingas ab músicas.—Deixat de romansos.—Tot estava á punt de solfa.—Ja ha perdut lo compás.—Noy, no desafinis.—No sé quin pito hi toca.—Ha tocat la flauta per casualitat.—Crech que ja ha tocat totes las teclas.—Tinch un cap com un timbal.—Es prim com un violí.—Aixó va ab totes las campanillas.—Cantin papers y mentin barbas.—Sembla la cansó del enfadós.—¡Mira que tè bemols!—Es una orga de rahóns.—Es una orga de gats.—Es un sach de ge-

mechs.—Aixó es música celestial.—No val un pito.—¡M' ha bèn xafat la guitarra!—Pots anarli al darrera ab un fluiol sonant.

DE PINTORS.

M' has fet quedar blau.—No vingas á pintar la cigonya.—Es un cap-vert.—M' hi vaig veure negre.—Está més groch que la cera.—Aixó no t' dibuix.—Per aquestas cosas se pinta sol.

DE ARTISTAS DE TEATRO.

Que no 'm vingan ab aquestos papers.—No necessito apuntador.—Porta 'l paper bèn estudiat.—Ha estat un cambi de decoració.—¡Hi ha hagut una sarsuela!—Sempre vol estar en escena.—Tot just som al primer acte.—¡Quin modo de fer comedias!...—Alló va ser un sainete.—S' emportará una xiulada.—Tot aixó son tramoyas.—Hi fa un paper de comparsa.—Ho duya mal ensajat.—Veig que hi ha entrada plena.—Ha sortit per escotilló.—Es massa vell pera fer lo galán jove.—Era 'l graciós de la colla.—Es un paper que no li escáu.—Encare t'è pocas taulas.—Tornam lo ral, que no vull més comedia.—Fa tots los papers de l' auca.

DITXOS QUE VENEN DE SABIS Y DE GENT DE CARRERA.

DE ASTRÓNOMOS.

Busca la lluna en un cove.—T'è una cara com un sol.—M' ha fet veure las

LA CUSIDORA QUE VA Á LAS CASAS

(per M. Foix).

No hi vol dir res que 's distrega:
així 'us fá passá un bon rato...
Y ademés vè á casa vostra...
y ademés ho fá barato.

estrellas.—Hi ha una constelació de febras.—Cada home t'è la sèva planeta.—S' ha quedat a la lluna de Valencia.—¡Quina cara de lluna plena!—Al mitj dia se li pon lo sol.—Entórnate'n al llit que aixó es la lluna.

DE FÍSICHS Y METEREÓLOGOS.

Es un cap de trons.—Corria com un llampech.—Sent lo vent y no sab lo torrent.—Jo ja veyá venir la nuvolada.—Es viu com una centella.—Fa més mal que una pedregada.

DE NATURALISTAS.

Gros com un elefant.—Gras com un tuixó.—Més cobart que una llebra.—Mes xarraire que una cotorra.—Es viu com una mustela.—Put més que una guilla.—No sias ase.—¡Quina sangonera!—Menjas com un llop.—Ets un cap de bou.—Apártat, ase reconer.—T'è una boca de drach.—Beu més que una mula.—Es l' àliga dels marits.—Es molt gallina.—¡Mira la mosca balba!—Ja ets un bon mosquit.—Alló es una rata matzinada.—Embesteix com un toro.—Es més viu que un estornell.—No sias borinot.—Ja no se 'n canta gall ni gallina.—¡Quina formigueta!—Es un cap de pardalets.

DE MATEMÁTICH.

Aquest home no t'è regla,—

UNA INSTITUTRÍS (per Miró).

S' ha sortit de son centre. — Fa un círcul viciós. — Es com buscar la quadratura del círcul. — Aixó ja passa de la ratlla. — ¡Tira 'l dret! — ¡Toca 'l dos! — Com dos y dos fan quatre. — Dos vins fan quaranta. — Trenta vuyt, trenta nou, lo darrer tanca la porta. — Digali quants sets fan quinze — ¡Cá! Ni 'ls mils. — Aixó es tot un problema.

DE ADVOCAT.

Aixó s' accepta á benefici d' inventari. — S' ha de cubrir l' expedient. — Me sembla que t'è mal plet. — Aixó fóra un cens. — No vulga posarse aqueixa servitut.

DE METJE Y APOTECARI.

Aquella resposta se li va assentar malament. — Ella may l' ha pogut pahir. — Aixó no m' ho puch empassar. — No se 'n posa cap pedra al fetje. — Convé pendreli 'l pols. — Jo crech que desvarieja. — Es un cataplasma. — Aixó es lo mateix que posar un pegat en un banch. — ¡Ja 't dich que li han donat una píndola! — Aquest home es una manxiula. — Fa migranya de sentirlo. — No vulgas tenir mals de cap. — Ja m' he sangrat en salut. — Menja més que un mal lleig. — N' anirá coix per tots los días de la seva vida.

Ensenya francés, inglés, alemany, llatí é historia, y cas que convinga molt ensenya encare més cosas.

DITXOS QUE VENEN DE GENT QUE TRABALLA.

DE MESTRES DE CASAS.

Ella desseguida enrajola. — ¡Qué la pujarém dreta la paret! — Aixó es entrar per la finestra. — Jo no sé 'l que hi ha darrera la porta. — De teuladas en avall. — No sab á quina paret toca. — Está bè la cuyna abaix. — Per un pet fa cent esquerdas.

DE FUSTERS.

Aixó no es res: foch d' encenalls. — ¡Vaya un trasto! — Ho tinch á la massa de las sanchs. — ¡Quina viga que tragina! — Me resseno de la post del pit. — Me fa molt mal la viga de la esquena. — Estich desencolat.

DE MANYÁNS Y FERRERS.

No m' agrada matxacar en ferro fret. — ¡Quín home! ¡Enganxa més que un ganxo! — Per cada una al clau, cent á la ferradura — Sempre serás manxaire. — ¡Quina barra!

DE JARDINERS.

¡Uy, quina flor! — Ja 't coneix herbeta que 't dius morduix. — ¡Es maca com un pom de flors!

DE LLAUNERS.

No 'm vingas ab xeringas. — No 'n fas pochs d' embuts.

DE SOMBRERERS.

No fa barretada á las creus.—N' hi ha per tirar lo barret al foch.—Es un barret de riallas.—¡Quin barret de pega!—Tothom se li lleva 'l barret.—Sempre dona gorras.—No li puch encasquetar —Dígali barret, dígali sombrero.

DE SABATERS.

No sias sabatassas.—Ha fet una sabatarada.—Estich de pega.—Calsa poch punts.—Tè mala forma.—Hi hem posat mitjas solas y talóns.—No li arriba á la sola de la sabata.

DE SASTRES

Ja li he pres ben bè la mida.—¡Li hém tallat una casaca! ..—M' he deixat tallar de la capa.—Es més dolent que una capa foradada.—Sembla un calaix de sastre.

DE BARBERS.

¡M' ha ben afeytat!—¡Li he donat una *peluca!* ..—¡A pel y á repel!—¡Ay, noy, quina ensabonada!—¡M' han afeytat los quartos!—¡Qué 'n tens de llana al clatell!

DE FORNERS

¡Pastarada!—Ha fet un pá com unas hostias.—¡Ja 't faré fer la farina blana!—Galtas de pá de ral.—¡Ets un pastera!

TIPOS POPULARS (per M. Mo'iné).

Pelegrí.

DE MATALASSERS.

Mirèula, sembla una márfe-
ga —No li taparia 'l cul ab sis
matalassos. — Fraret de Sant
Agustí, dos cops al mateix cui-
xí —¿Que 't pensas que dormo á
la palla? —¿Per márfeegas!

DE GERERS.

Ho estich esperant com can-
deletas. —No 'm vinguis ab ciris
trencats. —A mi ningú m' ence-
ra. —Endavant las atxas.

DE ARGENTERS.

Parlant en plata. —¿Fa molt
oro! —Val més or que no pesa.
—A Fulano 'l duch sempre pen-
jat com una arrecada. —Li vè
com l' anell al dit.

DE IMPRESSORS Y LLIBRETERS.

Tè molta lletra menuda —M'
ha causat molt mala impressió.
—Me trobo tot desenquadernat.
—Girém full.

DE XACOLATERS Y ADROGUERS.

Aquest senyor tè molt cacau.
—¿Va agafar una paperina!... —
Li agrada molt l' arrós. —Li ca-
rregan los neulers. —¿Prou bo-
lados!

—Bravo... elegantísim! Ara pendrém lo
bastó, y cap á veure la xicota, que ja 'ls dich
jo qu' es més mona!...

DE BOTIGUERS.

¿Quina mantellina que porta! —Ets un llepa-fils. —No 't fiquis en camisa de
onze varas. —Li han fet un ull de vellut —¿Qu' es fina la musselina!

DE GRANERS.

Bé 'ns hem de guanyar las bessas. —Tinch un cap com uns tres quartáns. —
Tè molta xeixa. —¿Quina garcofa!

DE MARMANYERAS Y GENT DE MERCAT.

¿Aixó es un mercat de Calaf! —Li fan portar la lliura. —Ja li posaré las pe-
ras á quarto —Me volia vendre garsas per perdiús. —S' han de fer uns ulls com
unas taronjas. —No hi ha res á pelar —Aquest home no fa 'l pés.

DE MOLINERS.

Arribá y moldre. —Aquest porta l' aygua al seu molí.

DE CAMPANERS.

Me 'n ha fet á l' alsada de un campanar. —Aquest ha sentit campanas... —
No tens tó ni só. —Ets un toca campanas.

DE TEIXIDORS.

Va més llis que una llensadora —Aixó no fila. —N' hi ha un capdell. —Li ha
embullat la troca. —Tè mala pesa al taler. —¿Uy, quina pua!..

DE FONDISTAS, BECOS Y CUYNERS.

Ha tret favas d' olla. —Ja ets á la paella. —No 'm fums, Beco, que 'ls vull
ferrats —Beute aquest ou, que l' altre 's cou. —L' olla gran dintre la xica. —No
tinch cap ceva que 'm fassi coure 'ls ulls. —M' está fregint las sanchs. —¿Un
rave fregit! —¿Que vols donarme gat per llebra? —Noy, me fas molta escudella.

—Crech que te 'n faltà un bull.—Aixó que dius no te sustancia.—No te such ni bruch.—Has fet salat.—S' ha acabat lo bróquil.—¡Alto las secas!

DITXOS QUE VENEN DE GENT OCIOSA.

DE JOGADOR.

Sempre tè un sis ó un as.—Un dinar regular: sota, caball y rey.—Ab aixó hi triunfo.—Me sembla que 't darán un tuti.—Ves qui li empèta la basa —Ho he ensopegat per carambola —Si vol no li deixaré veure taulas —Ja 't dich jo que ha fet cap y qua.—N' hi dona vintinou á acabar á trenta. — Ell volia tractar mano á mano...—Vuyts y nous y cartas que no lligan.—Li han donat capot — Li han ben esguerrat lo marro.—¡Noy! ¡De quina carta te 'n vas!—Li cantaré las quaranta.—Oros son triunfos.—Aixó será joch de pocas taulas —No ju-guém.

DE GANDÚLS Y MANDRAS.

—Tant se val.—Si fà ó no fà.. —No vé de aquí.—Poch més ó menos.—No miris prim.—Dígali hatxa.—Tot es hù.—Qué més tè.—Viu ab l' esquena dreta.—Fuig de fam y de feyna.—Ningu sab per qui treballa.—No t' escarrassis que també t' has de morir.

DITXOS QUE FAN CORRE 'LS RICHS

PERA CONSOL DE POBRES.

Un bon puro d' estanch val més que cap de l' Habana.—Lo bacallá ben guisat es millor que 'l llus.—Los pisos alts tenen bons ayres.—Com més diners més mals de cap — Una arengada quan vé de gust fa més profit que un pollastre.—Lo gran qué es menjar poch y pahir bè.—Val més bona gana que bona vianda.

JOSEPH COROLEU.

